

Notulen Statenvergadering van 13 en 14 juni 2013

provinciaal blad 2013/63

INHOUDSOPGAVE
Notulen 13 en 14 juni 2013

	Presentielijst	Pagina 5
1	Opening	Pagina 7
2	Vaststelling van de agenda voor deze vergadering	Pagina 7
3	Mededelingen	Pagina 7
4	Spreekrecht externen (conform artikel 18 Reglement van Orde)	Pagina 8
5	Vragenuur	Pagina 8
6	Statenvoorstellen	Pagina 8
6.1	Hamerstukken	Pagina 8
6.2	Behandelstukken	Pagina 8
6.2.1	PG13-006-1 Statenvoorstel Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013	Pagina 8
6.2.1.1	Beantwoording vragen Controlecommissie ten aanzien van Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, brief van gedeputeerde Beurskens d.d. 11 juni 2013	Pagina 8
6.2.2	G-13-010 Statenvoorstel Jaarstukken 2012	Pagina 8
6.2.2.1	Verslag van bevindingen jaarrekening 2012 provincie Limburg, brief van Ernst & Young Accountants LLP d.d. 17 april 2013	Pagina 8
6.2.2.2	Reactie Gedeputeerde Staten op het Rapport van bevindingen Ernst & Young, brief Gedeputeerde Staten d.d. 23 april 2013	Pagina 8
6.2.2.4	Beantwoording schriftelijke vragen ten aanzien van het accountantsverslag 2012, brief van Ernst & Young d.d. 22 mei 2013	Pagina 8
6.2.2.5	Deeljaarrekening 2012 Provinciale Staten, Griffie en Zuidelijke Rekenkamer, brief van het presidium d.d. 27 mei 2013	Pagina 8
6.2.2.7	Antwoorden schriftelijke vragenronde inzake Jaarstukken 2012 en Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 4 juni 2013	Pagina 8
6.2.2.8	Jaarrekening 2012 van provincie Limburg, e-mail van de heer Verhoef d.d. 6 juni 2013	Pagina 8

6.2.2.9	Jaarrekening 2012 Limburg misleidend, e-mail van de heer Verhoef d.d. 6 juni 2013	Pagina 8
6.2.2.10	Advies van de Controlecommissie aan Provinciale Staten inzake jaarstukken, brief van Controlecommissie d.d. 7 juni 2013	Pagina 8
6.2.3	P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding	Pagina 9
6.2.3.1	Onderzoek Jaarstukken 2012 – onderbesteding, brief van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 8 mei 2013	Pagina 9
6.2.3.2	Jaarstukken 2012 – onderbesteding, e-mail van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 29 mei 2013	Pagina 9
7	Schorsing tot 14 juni 2013	Pagina 41
8	Heropening	Pagina 41
9	Spreekrecht externen (conform artikel 18 Reglement van Orde)	Pagina 41
10	Statenvoorstellen	Pagina 42
10.1	Behandelstukken	Pagina 42
10.1.1	G-13-016 Voorjaarsnota 2013	Pagina 42
10.1.1.1	Voorjaarsnota voorstel 22 inrichting campusterrein Chemelot, brief van de Stichting Graetheide Comité d.d. 5 juni 2013	Pagina 42
11	Sluiting	Pagina 137

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 13 en 14 juni 2013

Voorzitter

Bilsen, L.G.P. van, vicevoorzitter (13 juni 2013)
Bovens, drs. Th.J.F.M., voorzitter (14 juni 2013)

Statengriffier

Braam, mevrouw drs. J.J.

Leden	Partij	Lid sinds	13 juni	14 juni
Aasted-Madsen-van Stiphout, mevrouw J.D.M.P., Kerkrade	CDA	10.03.2011		
Akker, LLM MA J.P. van den, Maastricht; fractievoorzitter	VVD	10.03.2011		
Beer, M.E.E. de, Heerlen	VVD	29.06.2012		
Beuken-van den Roeven, A.L.H., Neeritter	CDA	13.05.2011		
Bilsen, L.G.P. van, Roermond	VVD	26.03.2010		
Bosch, J.G.G., Kerkrade	PvdA	10.03.2011		
Bosch, M.T., Heerlen	PVV	10.03.2011		
Bosman, C.G.L., Roermond; fractievoorzitter	PVLD	10.03.2011		
Brugman-Rustenburg, mevrouw C., Blitterswijck	GL	10.03.2011		
Bus, drs. E.H.J., Heerlen	SP	13.04.1999		
Dierks, W.A.E., Sittard	PVV	12.09.2011	Afwezig	Afwezig
Fijnje, D.F., Tegelen	PVV	13.05.2011		
Frische, drs. G.H.C., Maasbracht	CDA	20.03.2003		
Heemels, M.J.T., Herkenbosch; fractievoorzitter	PVV	10.03.2011		
Helvert, drs. M.J.F. van, Susteren; fractievoorzitter	CDA	10.03.2011		
Hermans, L.J., Elsloo	PVV	10.03.2011		
Janssen, mr. P.G., Venlo	CDA	10.03.2011		
Janssen, drs. R., Ottersum	SP	22.02.2013		
Kirkels, A.W.P., Weert	VVD	10.03.2011		
Kockelkoren, L., Nuth	PvdA	29.06.2012		
Krabbendam, mr. G., Itteren	GL	10.03.2011		
Kuntzelaers, J.J.M., Venlo	PvdA	14.12.2012	Afwezig	
Leers-Poelmans, mevrouw drs. G.H.G., Maastricht	CDA	15.03.2007		
Leppers, dr. A.C.A., Melick; fractievoorzitter	50Plus	10.03.2011		
Linden, J.H.C. van der, Eys	CDA	13.05.2011	Afwezig	
Mackus, H.J.H., Nederweert	CDA	10.03.2011		
Medendorp, mevrouw drs. W., Maastricht; fractievoorzitter	PvdA	15.03.2007		
Meerts, C.M.J.E.P., Beegden	VVD	13.05.2011		
Pennings, R., Geleen	PvdA	29.06.2012		
Prevoo, D.M.M.T., Sittard; fractievoorzitter	SP	15.03.2007		
Rewinkel, B.A.L., Landgraaf	SP	10.03.2011	Afwezig	Afwezig
Rijnsbergen, mevrouw M. van, Sittard	SP	10.03.2011	Afwezig	
Roefs, drs. mevrouw C.W.J.M., Bergen	PvdA	10.03.2011		
Soest, K.J.P. van, Venlo	PVV	10.03.2011		
Stassen, mevrouw L.J.A.J., Echt;	PVV	10.03.2011		
Steen, P. van der, Born	VVD	10.03.2011		
Sturtz, F.F.P.J.G., Schinveld	PVV	13.05.2011		
Titulaer, ir. M.J.J., Mheer	CDA	20.03.2003		
Tulder, mevrouw dr. M.A.T.M. van, Venlo; fractievoorzitter	GL	15.03.2007		
Uringa, H.M.E.L., Bunde; fractievoorzitter	OSL	10.03.2011		
Velden, mevrouw mr. J.L.S. van der, Venlo	VVD	10.03.2011		
Verhoijssen, ing. M.L.M., Beringe	CDA	10.03.2011		

Voncken, M.M.W., Amstenrade	SP	10.03.2011
Wageningen, ir. J. van, Maastricht; fractievoorzitter	D66	10.03.2011
Wernink, mevrouw mr. R.C.M., Ospel	VVD	22.02.2013
Wijnands, ing. L.J.H., Maastricht	50Plus	10.03.2011
Zijp, mevrouw M.F., Roermond	D66	10.03.2011

Het college van Gedeputeerde Staten

Beurskens, A.G.M., Venlo
 Broeck, P. van der, Venray
 Dijk, drs. P.H. van, Heerlen
 Kersten, drs. H.M., Venray
 Koppe, E.J., Brunssum
 Lebens, N.M.J.G., Sittard

Notulist

J.P.P.A. Wijnen (Notuleerservice Nederland)

Sinds
 24.10.2008

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 13 JUNI 2013

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 18.00 uur.

De voorzitter: Ik open deze vergadering.

Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met een juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of elkaar.

Mag ik u vragen te blijven staan?

Oud-gedeputeerde en Statenlid de heer Frans van der Voort is op 2 juni jl. overleden. Hij werd 88 jaar. De heer Van der Voort was lid van Provinciale Staten van 1966 tot 1991 en van Gedeputeerde Staten van 1966 tot 1978. Hij heeft in zijn werk voor Limburg met veel inzet een belangrijke bijdrage geleverd aan het bestuur van onze provincie. Limburg herdenkt de heer Van der Voort met respect en waardering.

Laten we de heer Van der Voort een ogenblik in stilte herdenken.

Dank u wel.

Zoals u al hebt kunnen vaststellen, vervang ik op dit moment de voorzitter van Provinciale Staten. Hij komt later in verband met andere verplichtingen. Ik verwacht hem na 19.00 uur.

Er zijn afmeldingen ontvangen van mevrouw Van Rijsbergen en de heer Rewinkel van de SP, de heer Dierks van de PVV, de heer Kuntzelaers van de PvdA en de heer Van der Linden van het CDA. De heer Bosman van de PvdD heeft aangekondigd dat hij later komt en gedeputeerde Van Dijk zal ook iets later komen.

2. Vaststelling van de agenda voor deze vergadering

De voorzitter: De agenda is gewijzigd. De volgende stukken zijn toegevoegd:

- bij agendapunt 6.2.1: Conceptdeelverslag van de Controlemcommissie van 6 juni inzake het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013;
- bij agendapunt 6.2.2: Conceptdeelverslag van de Controlemcommissie van 6 juni inzake de Jaarstukken 2012;
- bij agendapunt 6.2.3: Conceptdeelverslag van de Controlemcommissie van 6 juni inzake het Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake de Jaarstukken 2012 – onderbesteding;
- agendapunt 6.2.2.7 Antwoorden schriftelijke vragenronde inzake de Jaarstukken 2012 en het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, brief van Gedeputeerde Staten van 4 juni 2013;
- agendapunt 6.2.2.8 Jaarrekening 2012 van provincie Limburg, e-mail van de heer Verhoef van 6 juni 2013;
- agendapunt 6.2.2.9 Jaarrekening 2012 Limburg misleidend, e-mail van de heer Verhoef van 6 juni 2013;
- agendapunt 6.2.2.10 Advies van de Controlemcommissie aan Provinciale Staten inzake de jaarstukken, brief van Controlemcommissie van 7 juni 2013;
- agendapunt 6.2.3 Statenvoorstel P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding;
- agendapunt 10.1 Gewijzigd ontwerpbesluit G-13-016-1 Voorjaarsnota 2013;
- agendapunt 10.1.1 Voorjaarsnota voorstel 22 inrichting campusterrein Chemelot, brief van de Stichting Graetheide Comité van 5 juni 2013.

Dan een punt van orde over de agendapunten van vandaag.

Ik stel voor om het Statenvoorstel P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding, gezamenlijk te behandelen met het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013 en de Jaarstukken 2012. Gaat u hiermee akkoord? Dat is het geval.

Ik stel hierbij de gewijzigde agenda vast.

U treft op uw tafel aan:

- de agenda waarin de hiervoor genoemde aanvullingen zijn verwerkt;
- de plattegrond van de Statenzaal;
- het spreektijdenoverzicht;
- diverse nagekomen ingekomen stukken.

Ik vraag de gedeputeerden en de woordvoerders namens de gremia van Provinciale Staten om duidelijk aan te geven als er een toezegging wordt gedaan. Als er twijfel over bestaat, zal ik expliciet vragen of het om een toezegging gaat, zodat deze dan ook als toezegging zal worden genoteerd en zal worden opgenomen in de besluitenlijst.

De stemming van de behandelvoorstellen vindt plaats aansluitend aan de behandeling. Indien een verzoek tot hoofdelijke stemming wordt ingediend, zal ik door middel van loting bepalen bij welke persoon op de presentielijst ik de stemming zal starten. Ik trek nu het nummer. De hoofdelijke stemming zal beginnen bij nummer 44.

Mevrouw Braam: Dat is de heer Van Wageningen.

3. Mededelingen

De voorzitter: De heer Frische is vader geworden van een zoon, Maxim. Als u op tijd bent geweest, hebt u al kunnen genieten van beschuit met muisjes. Vanaf deze plaats wil ik vader en moeder van harte proficiat wensen en heel veel geluk met zoon Maxim.

4. Spreekrecht externen (conform artikel 18 reglement van orde)

De voorzitter: Er zijn voor vandaag geen insprekers aangemeld.

5. Vragenuur

De voorzitter: Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

6. Statenvoorstellen

6.1 Hamerstukken

De voorzitter: Er zijn geen hamerstukken voor deze vergadering.

6.2 Behandelstukken

6.2.1 G-13-006-1 Statenvoorstel Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013

6.2.1.1 Beantwoording vragen Controlecommissie ten aanzien van Meerjarenperspectief Grondbedrijf, brief van gedeputeerde Beurskens d.d. 11 juni 2013

De voorzitter: Dit voorstel is behandeld in de Controlecommissie op 9 juni 2013.

6.2.2 G-13-010 Statenvoorstel Jaarstukken 2012

6.2.2.1 Verslag van bevindingen jaarrekening 2012 provincie Limburg, brief van Ernst & Young Accountants LLP d.d. 17 april 2013

6.2.2.2 Reactie Gedeputeerde Staten op het Rapport van bevindingen Ernst & Young, brief Gedeputeerde Staten d.d. 23 april 2013

6.2.2.4 Beantwoording schriftelijke vragen ten aanzien van het accountantsverslag 2012, brief van Ernst & Young d.d. 22 mei 2013

6.2.2.5 Deeljaarrekening 2012 Provinciale Staten, Griffie en Zuidelijke Rekenkamer, brief van het presidium d.d. 27 mei 2013

6.2.2.7 Antwoorden schriftelijke vragenronde inzake Jaarstukken 2012 en Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, brief van Gedeputeerde Staten d.d. 4 juni 2013

6.2.2.8 Jaarrekening 2012 van provincie Limburg, e-mail van de heer Verhoef d.d. 6 juni 2013

6.2.2.9 Jaarrekening 2012 Limburg misleidend, e-mail van de heer Verhoef d.d. 6 juni 2013

6.2.2.10 Advies van de Controlecommissie aan Provinciale Staten inzake jaar-

stukken, brief van Controlecommissie d.d. 7 juni 2013

De voorzitter: Dit voorstel is behandeld in de Controlecommissie op 6 juni 2013.

6.2.3 P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding

6.2.3.1 Onderzoek Jaarstukken 2012 – onderbesteding, brief van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 8 mei 2013

6.2.3.2 Jaarstukken 2012 – onderbesteding, e-mail van de Zuidelijke Rekenkamer d.d. 29 mei 2013

De voorzitter: Dit voorstel is behandeld in de Controlecommissie op 6 juni 2013.

Zoals u bij brief is meegedeeld, geldt er met betrekking tot het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013 en de Jaarstukken 2012 een spreektijdenregeling met een totaalsprektijd per fractie. De fracties dienen zelf de spreektijd te verdelen over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013 en de Jaarstukken 2012. In verband met het toegevoegde Statenvoorstel P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding, verzoek ik u om uw bijdrage ten aanzien van het Statenvoorstel hierin eveneens mee te nemen.

De totaalsprektijd geeft in eerste termijn elke fractie twee minuten spreektijd per fractielid, met een minimum van tien minuten en een maximum van dertig minuten. Het overzicht hebt u op uw tafel gevonden en ik zal dit met uw goedkeuring niet helemaal gaan voorlezen. Enkele fracties hebben al aangegeven met minder tijd toe te komen.

Het college krijgt een totaal van een uur in eerste termijn toegewezen voor het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, de Jaarstukken 2012 en het Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake de Jaarstukken 2012 – onderbesteding tezamen.

Buiten de spreektijden zal ik in de eerste termijn ruimte bieden voor interrupties over en weer.

Het debat in tweede termijn dient zich vooral toe te spitsen op vragen en op ingediende moties en

amendementen. Om die reden is de spreektijd voor de fracties en voor het college in tweede termijn beperkt tot een derde van de toegewezen spreektijd in de eerste termijn.

Er kunnen geen moties vreemd aan de orde van de dag worden ingediend. Voor de goede orde: dit betekent natuurlijk wel dat u moties bij het Meerjarenperspectief Grondbedrijf, de jaarstukken en de voorjaarsnota kunt indienen.

Ten aanzien van het Statenvoorstel G-13-010 Jaarstukken 2012 stel ik voor om de volgende brieven te betrekken bij de behandeling:

- brief nummer 24087 Verslag van bevindingen Jaarrekening 2012 provincie Limburg, brief van Ernst & Young Accountants LLP van 17 april 2013;
- brief nummer 24736 Reactie Gedeputeerde Staten op het Rapport van bevindingen Ernst & Young, brief van Gedeputeerde Staten van 23 april 2013;
- brief nummer 29798 Beantwoording schriftelijke vragen ten aanzien van het accountantsverslag 2012, brief van Ernst & Young van 22 mei 2013;
- brief nummer 31253 Deeljaarrekening 2012 Provinciale Staten, Griffie en Zuidelijke Rekenkamer, brief van het presidium van 27 mei 2013;
- brief nummer 32733 Antwoorden schriftelijke vragenronde inzake de Jaarstukken 2012 en het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, brief van Gedeputeerde Staten van 4 juni 2013;
- brief nummer 33188 Jaarrekening 2012 van provincie Limburg, e-mail van de heer Verhoef van 6 juni 2013;
- brief nummer 33077 Jaarrekening 2012 Limburg misleidend, e-mail van de heer Verhoef van 6 juni 2013;
- brief nummer 33069 Advies van de Controlecommissie aan Provinciale Staten inzake de jaarstukken, brief van de Controlecommissie van 7 juni 2013.

Voor ligt een gewijzigd ontwerpbesluit G-13-010-1. De wijziging betreft de eerste zinsnede, kennismaken van het dossier van de jaarstukken, welke wordt gewijzigd in: de volgende onderdelen van de jaarstukken vast te stellen. Het betreft in casu de kennisneming van het sociaal jaarverslag. Het sociaal jaarverslag dient betrok-

ken te worden bij de behandeling van de Jaarstukken 2012.

Ten aanzien van Statenvoorstel P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding, stel ik voor de volgende stukken te betrekken bij de behandeling:

- brief nummer 27309 Onderzoek Jaarstukken 2012 – onderbesteding, brief van de Zuidelijke Rekenkamer van 8 mei 2013;
- brief nummer 31288 Jaarstukken 2012 – onderbesteding, e-mail van de Zuidelijke Rekenkamer van 29 mei 2013.

Om de vergadertijd van vandaag beheersbaar te houden, verzoek ik u om de voorgestelde reguliere spreektijden strikt of met minder tijd te hanteren.

Ik open de eerste termijn en geef het woord aan de woordvoerder van de PVV, de heer Fijnje.

De heer Fijnje: Dank u, voorzitter. Ik zal mij beperken tot de jaarstukken, want al die brieven behandelen gaat wel ver op dit moment. De jaarcijfers. Er wordt verantwoording afgelegd over de Beleidsbegroting 2012. Deze jaarcijfers zijn echter anders. Deze jaarcijfers zijn een combinatie van twee coalitieprogramma's. Een met de titel 'Meer Limburg, minder overheid' en de ander 'Haal het beste uit jezelf'. Door het verleggen van de focus in de programmalijnen zijn diverse resultaten niet meer van toepassing of niet gerealiseerd. Hoewel de PVV dit betreurt, is de partij ook realistisch en zal zij zich beperken op de volgende, voor de PVV belangrijke, programmalijnen. Dit zijn het programma Leefbaarheid, Veiligheid en Zorg, het programma Cultuur en Landschap en het programma Bestuur, Financiën en Bedrijfsvoering.

Allereerst Leefbaarheid en veiligheid. Vrijwel alle beoogde resultaten bij Leefbaarheid en veiligheid zijn na de val van de coalitie niet uitgevoerd. Deze coalitie heeft flink gestreept in het voor Limburg zo belangrijke punt voor de Limburgers. De tevredenheid over de woonomgeving in Limburg is gedaald. Dankzij deze coalitie is er geen oog meer voor de leefbaarheid en de veiligheid. Oftewel een gemiste kans. Integrale veiligheid, regionale samenwerking, pilotprojecten, alles is geschrapt. Alleen de hobby van het ROVL van gedeputeerde Koppe

wordt nog braaf uitgevoerd. De vraag is natuurlijk: hoe lang nog? Daar kom ik straks op terug. Toch nog even een lichtpuntje. De sociale veiligheid in het openbaar vervoer is er nog, voorzitter. Wat de PVV betreft moeten alle mensen in Limburg van veilig vervoer gebruik kunnen maken. Daarom pleit de PVV voor betere camera's en een doelgerichte aanpak van het straattuig dat onze veiligheid aantast. Oftewel de vraag: houdt u daar rekening mee?

De PVV vraagt zich verder af waarom de voorziening Edelchemie bij Leefbaarheid en veiligheid is ondergebracht. Is dat om ervoor te zorgen dat er geen middelen worden weggehaald bij het programma Natuur en milieu? Is dat omdat deze linkse coalitie zo veel mogelijk geld uit wil geven aan natuur en milieu? Graag een antwoord van de gedeputeerde voor deze keuze.

Openbaar vervoer. De meeste zaken zijn gerealiseerd. De PVV vindt het echter nog steeds onverteerbaar dat deze coalitie, aangevuld met de partij 50PLUS, de ouderen in de kou laat staan. Het plan van de PVV om de ouderen gratis in het openbaar vervoer te laten reizen, is rigoureus van tafel geveegd. Waren het CDA en de VVD daar eerst nog voorstander van, nu hebben ze bewezen te draaien. Zelfs de zichzelf sociaal noemende PvdA heeft er niets aan gedaan om deze kwetsbare groep mensen OV aan te bieden zodat ze uit het sociale isolement worden gehaald en de drempel wordt weggenomen zodat ze op stap kunnen gaan. Wederom een gemiste kans.

Sturing woningmarkt. Er lopen verschillende herstructureringsprojecten zoals Donderberg in Roermond. Men kan een wijk nog zo mooi oppakken en herontwikkelen, maar als de veiligheid in gedrang komt, dan heeft dat nog maar weinig waarde. Wat hebben mensen aan een optisch mooie buurt als ze overdag en 's avonds niet meer over straat durven te lopen? Dit college moet niet alleen denken in stenen, maar moet zich ook inzetten voor de veiligheid in onze Limburgse wijken.

Zorg dichtbij. Hier zijn de meeste punten deels gerealiseerd of al in gang gezet. Deze coalitie heeft de gezondheidsagenda op de rol staan. Dat is leuk voor de bühne. Dat het bestuur zichzelf op de borst slaat omdat het zich inzet voor gezonde wijk: bravo. Echter men is horende doof en ziende blind voor de werkelijke proble-

men. Ouderen met een 24-uurs luier, eenzaam opgesloten in een verzorgingshuis. Verplegend personeel dat zijn stinkende best doet, maar door een tekort aan handjes niet de aandacht aan de ouderen kan geven die zij verdienen. De politieke partijen hebben de PVV uitgelachen toen ze een motie indiende voor een ouderenfonds. Dat is geen kerntaak werd toen gezegd. Nee, voorzitter, dit heeft niets te maken met kerntaken. Het heeft te maken met belangenbehartiging van deze kwetsbare groep mensen. De PVV geeft die mensen een stem en de PVV zorgt ervoor dat die mensen onder de aandacht blijven van bestuurders die het geen kerntaak vinden. Morgen zal de PVV zich wederom inzetten voor de ouderen en daarna nog een keer en indien nodig nog een keer, net zo lang totdat duidelijk is dat deze ouderen dé kerntaak zijn.

Jeugdzorg. De transitie loopt. De PVV heeft hier slechts een opmerking over en dat is dat ze er faliekant tegen is dat de coalitie meent jeugdzorggebouwen te moeten overnemen. De Provincie is – ik herhaal dat – geen projectontwikkelaar en de PVV zal dat ook tegenhouden, voorzitter.

Sport. Veel prestigeprojecten zijn gerealiseerd. Om er maar een te noemen: het WK Wielrennen. Een debacle van de bovenste plank. Het college neemt het niet zo nauw met de informatievoorziening. Daarover na de zomer meer. Ja, voorzitter, u hoort het goed. Deze coalitie en een meerderheid van Provinciale Staten vinden het niet belangrijk om verantwoording af te leggen aan de burger. U kent het spreekwoord 'van uitstel komt afstel'. Als dit het beste is voor Limburg, wat staat de burger dan nog te wachten na de zomer? Graag hierop een reactie. Nog een voorbeeld, voorzitter. De sportkaart.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, een opmerking. Behalve het feit dat ik het betoog van de heer Fijnje niet kan plaatsen, want volgens mij is hij al bezig met de beschouwingen, kan ik de relatie naar de jaarrekening niet goed leggen. Misschien moet u het wat duidelijker aangeven zodat ik begrijp waar u het over hebt. Ik heb er echt bezwaar tegen dat u over een besluit dat in de Controlemissie is genomen om het eindrapport voor het WK Wielrennen over de zomer heen te tillen om het voldoende aandacht te

geven omdat de agenda's al zo overvol zijn, suggereert dat dit gedaan wordt vanuit de gedachte van uitstel komt afstel. Daar heb ik bezwaar tegen.

De heer Fijnje: Dat mag u rustig hebben. Wij denken daar anders over.

Nog een voorbeeld, voorzitter. De sportkaart voor jongeren. Afgeschoten door een draaiende coalitie. De sportkaart voor kinderen wordt in de ijskast gezet. Waarom? Om zich vooral te concentreren op het Hippisch Centrum Topsport. Dit is niet de keuze die de PVV zou maken. Ook hier een voorbeeld van een gemiste kans. Het gaat wel door. De verstandige kiezers zullen u dit niet in dank afnemen.

Cultuur en Landschap. De programmalijn Cultuur. De landelijke bezuinigingen hebben geleid tot het wegvallen van culturele organisaties. Verder heeft de landelijke Raad voor Cultuur de kwaliteit van diverse Limburgse instellingen in zijn advies genoemd. Toch wilt u de verbindingen in de keten toneel en muziek intensiveren. Als de kwaliteit zo goed is, mag het dan ook wat minder? Zo nee, waarom niet?

Het project Maastricht Culturele Hoofdstad. Dit kan de PVV niet onvermeld laten. In plaats van het beloofde culturele feest voor alle Limburgers, zal het feest hoofdzakelijk een Europese zelfverheerlijking zijn. Dit ten koste van de Limburgse belastingbetaler. De hardwerkende Limburger is helemaal niet bezig met Maastricht Culturele Hoofdstad en heeft andere zaken aan het hoofd in deze economisch moeilijke tijden. Het geld dat hiermee gemoeid is, kan effectiever besteed worden in onze provincie. Het besluit is jammer genoeg genomen en Maastricht Culturele Hoofdstad stoppen is vrijwel onmogelijk. Er rest nog maar een kansje, voorzitter. We hopen als PVV dat een andere provincie met de eer gaat strijken. Anders vermoeden wij dat Limburg wederom wordt opgescheept met een nieuw debacle.

Programmalijn Natuur, landschap en monumenten. Door de coalitiewisseling medio 2012 is de herijking van de ondersteuningsstructuur op het gebied van natuur, landschap en monumenten – gericht op aanhaking van de provinciale ambities – niet gerealiseerd. Volgens de PVV was de afspraak in de vorige coalitie om rijksbezuinigingen niet te compenseren en zeker niet als het

ging om onnodige subsidiëring van projecten die geen toegevoegde waarde hebben voor Limburg als geheel. Waarom deze draai van de oude coalitiepartners? De achterblijvende realisatie van de doeleinden wordt veroorzaakt door een samenloop van omstandigheden zoals economische crisis, voedselschandalen, strenge kritiekbeoordelingen door de financiële sector en een verouderende beroepsbevolking in het land van de tuinbouw. Iedereen heeft het gedaan volgens deze coalitie, behalve het bestuur in Limburg. Vervolgens stelt deze zelfde coalitie dat de huidige cijfers geen aanleiding geven om doelen voor 2015 bij te stellen. Over keuzes en consequenties gesproken: heeft deze coalitie dan geen keuzes gemaakt?

Bestuur, Financiën en bedrijfsvoering. Programmalijn Bestuur: transparant en consistent. Het doel is een aanpak van bestuurlijke taken te realiseren die zich kenmerkt door doelgerichtheid, kostenbewustzijn en openheid naar de samenleving. De bestuurlijke druk moet afnemen. De gouverneur heeft zich ingezet op het gebied van criminaliteitsbestrijding en grensoverschrijdende samenwerking van politie en justitie. Toch heeft dit bestuur geen voortgang kunnen boeken in de fysieke en sociale veiligheid. Hoe verklaart u dat? Wellicht is de provinciemarinier van de PVV toch geen slecht idee.

Programmalijn Financiën: sober en doelmatig. Het doel is het voeren van een financieel duurzaam meerjarig beleid en de belastingdruk te verlagen door de opcenten op de motorrijtuigenbelasting met 10% te verlagen. Het mag vermeld worden dat een van de weinige afspraken van de oude coalitie is blijven bestaan. Ondertussen wordt het wel stiekem teruggedraaid door de indexatie. Vorig jaar tijdens de begrotingsbehandeling werd de motie van de PVV echter resoluut van tafel geveegd door de indexatie geen lastenverhoging te noemen. Ook de administratieve lastendruk is beperkt gebleven. Onze vraag is: waar is de soberheid en doelmatigheid in dezen? Graag wat meer toelichting.

Programmalijn Bedrijfsvoering: Toekomstvast. Doel is het inrichten van een organisatie die in staat is de ambities om te zetten in concrete resultaten. Hiervoor zullen de werkprocessen en de sturing daarop binnen de organisatie en binnen de ketens met externe partners zodanig worden ingericht dat de effectiviteit van het be-

leid en de dienstverlening maximaal is. Om dit te bereiken, zal er een verlaging plaatsvinden van de overheadkosten dat zal leiden tot een structurele kostenverlaging met 20 miljoen euro. Wij zijn echter ook zeer nieuwsgierig hoe het gesteld is met de externe inhuur van de arbeidskrachten. Staat dit met elkaar in verhouding? Wat zijn de kosten? Om hierop een goede controle te houden en de controlerende taak van Provinciale Staten te ondersteunen, zal de PVV een motie indienen met het volgende dictum. We roepen op:

1. uit te werken wanneer gebruik wordt gemaakt van externe inhuur;
2. de totale kosten van externe inhuur expliciet op te nemen in de Statenvoorstellen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Tot slot. De PVV wil toch een uitzondering maken van de gekozen programmalijn. Dit in het kader van de actualiteit en daarom willen wij afsluiten met de Buitenring.

Naar aanleiding van de opmerking dat de heer Koppe zijn hoofd op het hakblok legt als er nog één euro bijkomt, de vraag: hoe voelt u zich nadat de Raad van State het besluit met een jaar heeft geschorst?

Het was opvallend hoe snel het nieuws naar buiten kwam dat de aannemer in ieder geval de eerstkomende drie maanden geen gebruik zal maken van de boeteclausule. De PVV denkt dat de gedeputeerde de volgende verkiezingen niet meer gaat halen en dat hij de zetel die hij heeft verliest. De aannemer zal gebruik gaan maken van deze clausule, daar hoeft niemand aan te twifelen. De PVV is daarom bereid om de gedeputeerde te helpen zijn kamer op te ruimen en de dienstauto te poetsen die nu overbodig is geworden. Dat is een belofte.

Dank u wel.

De voorzitter: De heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de heer Fijnje er even aan herinneren dat het verhaal van het hakblok gerelateerd is aan de scope van het project op het moment dat wij over het hakblok gesproken hebben. Als de wereld verandert – en die is veranderd – dan hebben we een andere situatie. Dat was het, voorzitter.

De heer Fijnje: Dat hebben wij dus anders begrepen.

De voorzitter: Dank u wel. De motie is ingediend. Ik ga dan naar de woordvoerder van het CDA, de heer Titulaer.

De heer Titulaer: Dank u, voorzitter. We hebben twintig minuten, dus we hebben even de tijd. We kunnen er eens even goed voor gaan staan, want zitten gaat hier niet. We hebben het over de jaarrekening en over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf, de verslaglegging. Het is van belang om te zeggen dat het om de verslaglegging gaat van het beleid dat is uitgevoerd en niet over hoe we verder kijken. In die zin kan ik proberen om daar kort over te zijn. Op zich is dat goed weergegeven. We zien daarin ook de resultaten terug van de nieuwe coalitie die een half jaar gewerkt heeft. Het was wat dat betreft natuurlijk weer een overgangsjaar en dat zie je wellicht ook terug in de onderbesteding. Niet helemaal, want er is een aantal voorbereidingen getroffen en we hebben zelf ook een aantal zaken ingezet dat terugkomt in de verslaglegging en de reserveringen. Het wordt inderdaad tijd om dat dan ook te gaan besteden. Wat dat betreft een compliment aan het college. We kunnen ook instemmen met de aanbevelingen die vanuit de Controlemissie zijn gedaan met de jaarrekening en met het Meerjarenperspectief Grondbedrijf.

Een paar punten, om vanavond niet al om 21.00 uur aan de borrel te zitten. Het Meerjarenperspectief Grondbedrijf is – dat hebben we al vaker gezegd – een zeer overzichtelijke weergave van projecten die daar worden uitgevoerd. Daarvoor een compliment. Ook omdat de manier waarop die projecten worden verantwoord duidelijk is omdat het met een balans en een exploitatierekening gebeurt. Dat is het verschil met de weergave van de jaarrekening omdat het inzetten van die middelen in feite de hoofdtak van de Provincie is. Er is echter een aantal hybride projecten, bijvoorbeeld waar het de deelneming, fondsen en leningen betreft. Het is niet nieuw, maar het is hier met name aan de orde, het gaat over de verslaglegging. Wij zouden bij voorkeur zien dat wat de deelnemingen, de fondsen en de leningen betreft er ook op bedrijfseconomische wijze verslaglegging wordt gedaan zoals dat gebeurt bij het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. Wij vinden dat het voor de controleerbaarheid en de monitoring door de Staten, om de controlerende functie goed te

kunnen uitvoeren, van groot belang is dat dit voortaan op die manier wordt weergegeven, dus dat het uit de huidige verslaglegging wordt gehaald en het vervolgens gebeurt zoals dat bij het Meerjarenperspectief Grondbedrijf gebeurt. Wij denken dat het de inzichtelijkheid bevordert van het exploitatieverloop, het verloop van bijvoorbeeld de waarde van leningen die zijn uitgezet. Als we bijvoorbeeld het innovatiefonds als voorbeeld nemen, kunnen we beter zien wat gerendeerd heeft en welke afboekingen gedaan moeten worden zodat we ook kunnen volgen wat revoluerend blijft en wat het langjarig rendement op dat fonds is. Dat is nu allemaal veel moeilijker te deduceren uit de huidige stukken. Dit is een belangrijk punt dat we willen maken.

Een ander punt is de waardering en de benadering van de obligatieportefeuille. Het is in de grote mensenwereld gebruikelijk om te waarderen op marktwaarde. Dat wordt ook in steeds meer gevallen internationaal vereist bij grotere instanties. Wij waarderen de obligatieportefeuille hier, althans in de jaarverslaglegging, op nominale waarde. Op zijn minst kunnen we vragen om voortaan tevens het verloop van de marktwaarde op te nemen. Dan kun je in dit geval zien dat de marktwaarde flink is toegenomen. We hebben dat in de schriftelijke vragen gevraagd en daarop hebben we duidelijk antwoord gekregen, waarvoor dank. Uit de grafiek concluderen wij dat de Provincie ongeveer 14% rendement heeft behaald op die portefeuille. Voorwaar, goed gedaan. Dat zegt natuurlijk niet alles, want je moet dat ook afwegen tegen het risico dat is genomen, maar het rendement van 14% is netjes. Het verzoek is dus om dat voortaan ook in de jaarverslaglegging als een extra comptabele toelichting op te nemen.

Tot slot, voorzitter, een punt over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf met betrekking tot het project Laarbroek. Ik zie gedeputeerde Beurskens lachen. Met betrekking tot dit project is het de vraag of we daar zo hard om kunnen lachen want het gaat niet zo goed. Dat ligt natuurlijk aan de marktomstandigheden, maar ook omdat Rijkswaterstaat zijn positie heeft gewijzigd. We hebben al gevraagd hoe het zit met de risicobeperking. Daarop is een antwoord gegeven, waarvoor dank, maar we willen toch vragen wat de visie van Gedeputeerde Staten is over hoe op dit project – dat nog niet tot uitvoering is gekomen – risicobeperkende maatregelen kun-

nen worden genomen en hoe de positie en de opstelling is ten opzichte van Rijkswaterstaat. Op het moment dat Rijkswaterstaat opeens stelt dat daar niet meer gebouwd mag worden, hebben we natuurlijk een heel groot probleem. Wat kan eraan gedaan worden? Wat wordt eraan gedaan? Wat moeten wij er ons bij voorstellen dat ook elders gebouwd zou kunnen worden, waarnaar in het antwoord wordt verwezen? Dat waren de punten, voorzitter en daarmee wil ik mijn bijdrage beëindigen. Dank u.

De voorzitter: U moet heel even daar blijven staan, want de heer Prevoo wil u een vraag stellen.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Titulaer. U zei zojuist chapeau voor het college met betrekking tot de verhoging van de obligatieportefeuille met 14% in marktwaarde. Hoe denkt het CDA over bijvoorbeeld de marktwaarde ten aanzien van het grondbedrijf? Tegenwoordig vraagt men zich af wat nog de marktwaarde is van een aantal zaken. Vaak hoor je al opmerkingen als 'wat de gek ervoor geeft' als je kijkt naar de waardedaling van woningen etc. Hebt u ook bekeken wat dit betekent voor andere assets van de Provincie en of daarvoor ook chapeau wordt gezegd?

De heer Titulaer: Bij het grondbedrijf zie je juist dat daar de risico's worden meegenomen in de risicoparagraaf en in de voorziening die daarop is getroffen. Maar de marktwaarde van de grond moet je natuurlijk apart waarderen, want die prijs is toch iets anders dan wat dagelijks op de beurs tot stand komt. Dat is natuurlijk een gemakkelijkere marktwaardebepaling dan voor de projecten van het grondbedrijf, dat weet u ook. Maar juist daar wordt de prijs toch al op de marktwaarde gebaseerd, want er worden voorzieningen getroffen. Voor Laarbroek is al een voorziening opgenomen, dus dat zit er al in besloten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Titulaer. Ook voor het feit dat u – inclusief de interruptie – de helft van de tijd hebt gebruikt. Ik geef dan het woord aan woordvoerder van de SP, de heer Prevoo.

De heer Prevoo: Dank u wel, voorzitter. Ik zal niet zoveel tijd in beslag nemen als de heer Titulaer. Ik denk nog minder. Het Meerjarenperspec-

tief Grondbedrijf. We kunnen kort zijn, voorzitter, wat betreft het voorlopig aankoopbudget ten aanzien van het project Ooijen-Wanssum. We hebben het uitvoerig behandeld en we gaan ermee akkoord.

Ten aanzien van het Meerjarenperspectief Grondbedrijf hebben we nog een aantal vragen aan het college. Het betreft de participatie van de Provincie in Land Development Aviation Valley Maastricht. De Provincie participeert daarin met 40%. De vraag van de SP is in hoeverre daarin een risico ontstaat, gezien de huidige ontwikkelingen van de luchthaven Maastricht Aachen Airport. De gedeputeerde hoeft daar nu geen antwoord op te geven. Wellicht kunt u een toezegging doen om dit mee te nemen bij de behandeling van het Statenvoorstel dat vanmorgen is gepresenteerd met betrekking tot de redding van Maastricht Aachen Airport?

De tweede vraag die we hebben, is ten aanzien van de Innovatoren. Die is voor 78% verhuurd. Dat verheugt ons, maar we willen graag weten welk deel hiervan verhuurd is aan de Provincie of aan de Provincie gelieerde bedrijven of instellingen. Wat we ook graag willen weten, is bij welk percentage van verhuur het gebouw nu daadwerkelijk rendabel is.

Dan over het verleende krediet. Er is een krediet van 24 miljoen euro verstrekt. De boekwaarde is nog geen 10 miljoen euro. Wellicht kan de gedeputeerde er ook een toelichting op geven hoe dat verhaal nu precies in elkaar zit?

Ten aanzien van het project Laarbroek zouden we graag willen weten in hoeverre de risico's die daar ontstaan mogelijk van invloed zijn op de begroting van de gemeente Venlo als belanghebbende partij. Dat ten aanzien van het grondbedrijf, voorzitter.

Ten aanzien van de jaarstukken kunnen we kort zijn. De heer Fijnje zei al dat het bijna een erfenis is van twee coalities. De SP heeft destijds met geen van beide voorjaarsnota's ingestemd. Het is ook niet het coalitieprogramma van de SP. De prioriteiten die dit college stelt, die natuurlijk zijn vertaald in de voorjaarsnota en in de jaarstukken, kan de SP simpelweg niet onderschrijven. Wij zouden andere prioriteiten stellen die niet per saldo alleen gericht zijn op de stimulering van de economie. Uiteraard is het heel

belangrijk om te investeren in de economie maar of je daarmee ook direct werkgelegenheid creëert, daarover kun je discussiëren.

Ten aanzien van het instellingsbesluit van de nieuwe reserve conform de Jaarrekening 2012 hebben we natuurlijk ook een aantal bedenkingen als we kijken naar 5 miljoen euro voor een verbouwing van het Gouvernement en in het bijzonder de risicovoorziening van het WK Wielrennen. Ik vind het toch een beetje opportuun en ook voorbarig dat we ons hebben ingespannen om met elkaar te kunnen discussiëren over de onderzoeksresultaten van het door de Staten ingestelde onderzoek naar het WK Wielrennen. We hebben dat in het presidium vooruitgeschoven op advies van de Controlecommissie. Ook de SP was het daar niet mee eens, want we hebben aan de burger beloofd dat wij dat dossier voor de zomer zouden afronden en dat wij als Staten daaruit lering zouden trekken. Wat de SP betreft moet je daar vooral lering uit trekken en niet zonder meer de beurs trekken op het moment dat het misgaat. Daarom vinden we het eigenlijk een vreemde situatie die ontstaat dat we geld gaan reserveren terwijl er eigenlijk politiek nog niet over gediscussieerd is. Dat wil niet zeggen dat we dat dan niet gaan betalen – ik denk dat we er nu eenmaal aan vastzitten – maar het zou wel van enig zelfreinigend vermogen getuigen als wij daarover hier met elkaar eerst gesproken hadden alvorens dit in de jaarstukken vast te leggen.

Dit was het, voorzitter, en ik verheug me op het betoog van morgen over de Voorjaarsnota 2013.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Prevoo. Ik geef het woord aan de woordvoerder van de VVD, de heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, Limburg is een financieel gezonde provincie. Het jaarresultaat over 2012 was 62 miljoen euro positief en bovendien zijn de reserves vooralsnog rijkelijk gevuld met Essentgelden. Dat is een zege en een vloek. De Provincie wordt immers steeds meer gezien als 'lender of last resort', een geldverstrekker als niemand anders er meer in geloof. Dat hebben we vandaag ook nog kunnen horen en kunnen zien. Organisaties, bedrijven en gemeenten staan inmiddels in de rij voor het Provinciehuis. De vraag is natuurlijk: wat rechtvaardigt een eventuele provinciale bijdrage? Dat is natuurlijk ook een vraag die je kritisch moet

stellen als je terugkijkt op de jaarstukken over het afgelopen jaar.

We vinden dat vanaf de komende tijd ook weer in het nieuwe financieel uitvoeringskader van de Provincie, waarover we volgende week vrijdag zullen spreken, maar het heeft natuurlijk ook ermee te maken welk publiek belang je dient. Je kunt in het algemeen zeggen dat daarvan sprake is als de overheid iets doet dat gunstig is voor de inwoners en de inwoners dit niet zelf kunnen uitvoeren. Als er geen sprake zou zijn van publiek belang, is er ook geen noodzaak tot overheidsingrijpen. In dat kader is ook de afbouw van de regiofondsen interessant. Dat kan in de toekomst als overheid beter op projectbasis op basis van cofinanciering worden aanbesteed dan van tevoren grote sommen geld in een fonds te stoppen en dit vervolgens met een hoop bureaucratie op te tuigen die het lastig maakt om gelden überhaupt tijdig te besteden. Terugblikkend kunnen we dit ook constateren. Het moet natuurlijk wel vallen onder de provinciale ambities en het provinciaal beleid.

2012 was ook het eerste jaar dat de opcenten op de motorrijtuigenbelasting met 10% zijn verlaagd ten opzichte van 2011. Een niet onbelangrijk punt voor de VVD.

Er is een belangrijke start gemaakt met de taakstelling minder ambtenaren en 10 miljoen euro bezuinigingen, waaronder ook bezuinigingen op onze eigen Statenorganisatie.

2012 was het eerste jaar dat Provinciale Staten beschikten over eigen Statenonderzoekers en die zijn meteen ruimschoots ingezet.

Ook was 2012 het jaar dat de Staten besluiten namen over de kadernota Economie en concurrentiekracht, de campusvoorstellen van voormalig gedeputeerde Verheijen, de ontwikkeling van de N280-West, een nieuw provinciaal Inpassingsplan voor de Buitenring Parkstad, een gezamenlijk initiatiefvoorstel De Limburg lijnen, een nieuwe kadernota Cultuur en een veranderde Referendumverordening, om maar een paar zaken te noemen.

Het was enerzijds het jaar waarin de Provincie Limburg inzette op minder overheid en anderzijds een jaar waar ze de ambitie neerzette om het beste uit zichzelf te halen.

De VVD-fractie heeft in de aanloop naar de behandeling van de jaarstukken artikel 38-vragen over de jaarstukken gesteld en die zijn voor het overgrote deel naar tevredenheid beantwoord.

Hartelijk dank daarvoor aan het college. Toch hebben we nog zes opmerkingen.

Ten eerste zijn we blij dat een aantal van onze constatering is verbeterd via het nagezonden erratum. Dan vervullen we onze controlerende taak tenminste niet voor niets. Er waren een aantal optelsommen en balansen die dan weer goed uitkomen.

Meer serieuzer: over Greenport Venlo stelt u dat onze risico's van het Innovation Centre vooral te maken hebben met het al dan niet halen van gestelde doelen. Lijkt dat op dit moment het geval? Is daar een risico, meer dan alleen een financieel risico?

Ook baart het de VVD-fractie zorgen dat van de boekwaarde van de Innovatoren van oorspronkelijk 20 miljoen euro, 11,6 miljoen euro structureel is afgeboekt. Hoe kijkt het college daar tegenaan?

Ook is er 1,5 miljoen euro afgeboekt op een deelneming in het innovatiefonds. Over welke mogelijke verliezen en afwaarderingen hebben we het dan? Dat werd niet duidelijk uit de beantwoording op de schriftelijke vragen die we hebben gesteld en het is toch geen onaanzienlijke afwaardering.

De ontwikkeling van Maastricht Aachen Airport en het aanpalende bedrijventerrein volgen we natuurlijk op de voet.

Tot slot. Hoewel het aantal veiligheidsincidenten in het openbaar vervoer voor de bus de afgelopen jaren is afgenomen van 224 naar 164, baart het de VVD wel zorgen dat het aantal in de trein, op de Maaslijn, licht steeg. Dat is des te meer reden om goed uitvoering te geven aan het veiligheidsarrangement dat ook vorig jaar in het leven is geroepen en daar strak de hand aan te houden.

Ten slotte wil ik namens de VVD kort ingaan op het rapport 'Onderbesteding'. Van de Zuidelijke Rekenkamer hebben we daarover een rapport ontvangen en de VVD heeft hierover geen nadere schriftelijke vragen gesteld, aangezien het een helder rapport was. 39 miljoen euro onderbesteding wegens een kleine 40 miljoen euro minder uitgegeven dan begroot en 1 miljoen euro minder aan baten ontvangen dan begroot. Op te merken valt dat dit relatief 14% scoort. Een stuk lager dan in de voorgaande Statenperiodes, toen de onderbesteding relatief 44% was. Het is wel interessant op te merken dat de meeste doorgeschoven middelen vallen onder de zogenaamde Van der Laan-gelden. In het

kader van volkshuisvesting ruim 27 miljoen euro waarvan 15 miljoen in Parkstad. Hoe kijkt het college daar tegenaan?

Groeiende leegstand is een probleem. Wat vooral opvallend is, is dat de leegstandsduur volgens de woonmonitor het hoogste is in de regio Venlo.

Er zijn echter ook flinke kosten in de Jeugdzorg van 5 miljoen euro, voor Zorg dichtbij 3,5 miljoen euro, voor duurzame energie 5 miljoen euro en voor infrastructuur maar liefst 15 miljoen euro waarvan overigens 10 miljoen euro voor het project N280. Gelukkig merken we in de voortgangsrapportages, dat begrijp ik van Gedeputeerde Staten, dat dit project op zich verder geen vertraging oploopt.

Alles is relatief wil ik er ook meteen bij zeggen, want bij Cultuur en Landschap vond een overbesteding plaats van 25 miljoen euro en de onderbesteding van 9,5 miljoen bij Bestuur en Financiën is wel meteen voor 62% te danken aan de vertraging van Toekomstvast Limburg dat nu gelukkig wel wordt doorgevoerd.

Terecht heeft gedeputeerde Lebens in de Statencommissie opgemerkt dat een substantieel deel van deze onderbesteding kan worden aangemerkt als 'onderhanden werk'. Het is goed dat Gedeputeerde Staten de onderbesteding in een vast format giet met oorzaken, gevolgen en beïnvloeding, in kaart gebracht op programmalij-nenniveau. Daaruit valt op te maken dat een groot deel van de oorzaken van onderbesteding overwegend extern ligt.

Ter afronding. Ik meldde al bij de financiële eindejaarsbijstelling in december 2012, dat het mij opviel in hoeverre deze – na alle begrotingswijzigingen gedurende het jaar – verschilt van de begroting die wij oorspronkelijk op 4 november 2011 hebben vastgesteld. Het zou goed zijn om duidelijker aan te geven in hoeverre de meerjarenramingen enigszins nattevingerwerk is. Als je bijvoorbeeld de Meerjarenraming 2014 die is opgesteld in het najaar van 2011, zou vergelijken met de Meerjarenraming 2014 die is opgesteld in het najaar van 2012, dan leidt dat toch wel tot vragen waarom er zulke grote verschillen in zitten, hoewel het beleid niet altijd substantieel gewijzigd is.

Kortom, al met al vindt de VVD het een overzichtelijke jaarrekening waarin duidelijk ver-

woord staat wat was gepland, wat is gerealiseerd en wat anders heeft uitgepakt.

De VVD kan dan ook instemmen met de Statenvoorstellen over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, de Jaarstukken 2012, waaronder het sociaal jaarverslag, en alle overige bijlagen en ook het Statenvoorstel over het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake onderbesteding.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Akker. Ik geef het woord aan mevrouw Van Tulder, GroenLinks.

Mevrouw Van Tulder: Dank u wel, voorzitter. De provincie Limburg heeft een comfortabele financiële positie en is de enige overheidslaag die nog mogelijkheden heeft om te investeren. Dat geeft ook een extra verantwoordelijkheid. Er ligt een goedkeurende verklaring van de accountant met het compliment dat de organisatie haar financiën op orde heeft en zich bewust is van de belangrijke risico's die spelen. Onze complimenten willen we daaraan toevoegen. Ook wij zouden andere prioriteiten stellen net zoals de SP zojuist inbracht, maar wat we hier doen met de jaarstukken is het controleren van het beleid dat we hebben vastgesteld als Staten, om te bekijken of dat ook goed en efficiënt is uitgevoerd. We denken dat de jaarstukken daar een goed inzicht in geven.

Er zijn twee zaken die GroenLinks aan de orde wil stellen wat het Meerjarenperspectief Grondbedrijf betreft. Er zijn risicoprojecten en een daarvan is het woningbouwproject Ruimte voor Ruimte. Dat blijft ons zorgen baren vanwege de risico's van het project als zodanig – halen we de aantallen die daar gerealiseerd moeten worden – maar vooral ook vanwege de risico's van bouwen in kwetsbare natuur. We verzoeken het college om te onderzoeken op welke wijze in deze participatie grotere maatschappelijke belangen gerealiseerd kunnen worden. Bij Ruimte voor Ruimte denken we dan aan het alsnog stoppen met het project en het verlies dan maar te nemen.

Over Laarbroek zijn de vragen gesteld die wij hadden.

Op de situatie van Maastricht Aachen Airport en het financieel belang in de Aviation Valley komen we terug bij de bespreking van de nieuwe

situatie als we het Statenvoorstel aan de orde hebben.

Met de Innovatoren zien we dat met enig creatief boekhouden – en ik denk dat dit alleen een overheid kan – de risico's worden afgeboekt. Heel verstandig, maar het is duidelijk dat het optimisme waarmee deze bijdrage aan de Floriade is ingezet toch behoorlijk misplaatst was. Jammer dat door het afboeken tussendoor er eigenlijk geen echte verantwoording wordt afgelegd over deze investering.

Dan het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer. Structurele onderbesteding van de provincie Limburg is iets wat GroenLinks al jaren zorgen baart. Hoewel we blij zijn dat de Zuidelijke Rekenkamer constateert dat de onderbesteding nu aanmerkelijk kleiner is dan bij de start van vorige coalitieperiodes, is er toch een aantal zaken dat we aan de orde willen stellen.

Op de eerste plaats de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. Die onderschrijven we en we zijn blij dat Gedeputeerde Staten deze ter harte nemen. We maken ons wel grote zorgen over de ambities in de voorjaarsnota die overwegend in het economisch domein liggen. De vele miljoenen euro's die Gedeputeerde Staten daarvoor vrijmaken, maakt de kans op een enorme onderbesteding heel groot. Doorschuiven, wat we nu ook al doen, leidt vaak tot nog meer onderbesteding en het jaar daarna moet je dan nog meer geld wegzetten.

GroenLinks is van mening dat, door de inzet van middelen meer en nadrukkelijker te spreiden over de verschillende beleidsterreinen, de kans op onderbesteding vanwege factoren als vertraagde besluitvorming, onvoldoende ambtelijke capaciteit en partners die hun zaken niet rond hebben veel kleiner wordt. Een bijkomend voordeel is dat door de ontstane temporisering uiteindelijk veel meer beleidsdoelen gerealiseerd kunnen worden die wij ons hebben gesteld. Ik had daar graag een reactie op.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Tulder. Ik geef het woord aan de woordvoerder van de Partij van de Arbeid, de heer Bosch.

De heer Bosch: Voorzitter, laat ik beginnen met iets te zeggen over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. We hoeven daar echt niet lang over te praten. We hebben een stuk gekregen dat in termen van zekerheden bijna een kopie is

van wat vorig jaar voorlag. De risico's zijn behoorlijk in beeld en er is een forse reservepositie opgebouwd. We zijn blij dat er een nieuw project werd opgevoerd in de vorm van het project Ooijen-Wanssum. Wat ons betreft is het grondbedrijf een bedrijf zoals het nu behoort te zijn, namelijk een bedrijf dat in de markt staat en dat dus ook alle risico's die een marktbedrijf met zich meebrengt moet dragen. Vooralsnog zien wij geen enkele reden om daarover onrustig te worden.

Wat de jaarstukken betreft, voorzitter, kennen we een overschot van ruim 63 miljoen euro. We moeten constateren dat dit ongeveer 10% is van onze totale jaaruitgaven. Als ik even bekijk hoe de jaarstukken in elkaar steken op dit moment, dan geven ze een redelijk inzicht in de uitgaven van onze Provincie en is er ook sprake van een redelijk tevredenstellende presentatie. Je kunt zien dat de verantwoordelijke gedeputeerde en de ambtelijke staf op dit moment in samenspraak met de bezetting van de Controlemissie – voorheen de Taskforce – proberen verbeterlagen te maken waar het gaat om de begroting en de jaarrekening die als een Siamese tweeling met elkaar verbonden zijn, maar dat is een proces van lange adem. Wat ik heel lastig vind – en collega Van den Akker van de VVD maakte daar eerder ook een opmerking over – is de trends en de cijfers met elkaar te vergelijken. Ik heb het vorig jaar ook opgemerkt. Ik mis de mogelijkheid om het ene jaar met het andere jaar te vergelijken. Er ontbreekt simpelweg de voorgaande jaarschijf. Dat is iets wat ons als Staten eigenlijk stevig onthand als het gaat om de waarneming van wat zich in de praktijk werkelijk afspeelt aan verschuivingen.

Voorzitter, er is nog iets waarvan ik denk dat het de aandacht verdient. Dat is een jaarrekening in één oogopslag. Die was er ooit. Niet ieder Statenlid heeft de neiging om tot in de kleinste details achter de cijfers te duiken. Dat moet ook niet en dat kan ook niet de bedoeling zijn. Het zou dus heel handig zijn als een instrument zoals een rekening in één oogopslag ter beschikking zou staan.

Tot slot nog een derde opmerking over wat aan ons wordt voorgelegd in termen van presentatie. Ik citeer even uit bijlage 4 over instelling- en opheffingsbesluiten: “Uit de bestemming van het resultaat blijkt dat er een nieuwe bruteringsre-

serve voor de verbouwing van het gouvernement wordt voorzien.” Dit is eigenlijk een beschrijving waarvan je zegt: jongens, jullie hoeven hier niet eens meer over te praten, we hebben het geregeld. Ik vind dat eigenlijk iets dat veel te veel in dit soort stukken sluipt – overigens hebben we het daar met de gedeputeerde in de Controlemissie afgelopen week ook nog een keer over gehad – waardoor ook niet meer helder is waar nu de eigenlijke beslissingsbevoegdheid ligt en wat nu het eigenlijke beslissingsmoment was. Je kunt dat trouwens ook zien in wat de accountant zegt. De accountant – daar mogen we blij mee zijn – levert een rapport af waarvan je moet zeggen dat het college daarin lof wordt toegezwaaaid. Die lof is grotendeels terecht – ik kom daar straks toch nog heel even op terug – en toch is er een aantal zaken dat meer onze aandacht verdient dan wat daar aan lof wordt geuit. Zo wijst de accountant heel nadrukkelijk – en ik denk dat wij dat met ons allen delen – op wat er in het hoofdstuk Verbonden partijen wordt verantwoord. Dat vraagt echt onze toenemende aandacht. De heer Titulaer heeft daarover een voorstel geformuleerd waarvan ik echt vind dat het de moeite waard is om daar eens goed naar te kijken. Ik heb tijdens de behandeling in de commissie daarover gezegd: we moeten oppassen dat we daarmee niet opnieuw een bureaucratisch instrument creëren. Het moet het tegenovergestelde zijn. Het moet helder en inzichtelijk maken hoe dit soort externe risico's voor de Provincie en externe bewegingen van de Provincie feitelijk ervoor staan. Wij zouden dat als Staten moeten kunnen volgen en beoordelen. De accountant heeft daarvoor ook heel specifiek aandacht gevraagd en ik hoop dat het college daar vandaag en in de komende maanden nader op zal ingaan.

Er wordt door de accountant ook nog een paar andere tere punten genoemd – die laat ik voor wat ze zijn – maar het is wel duidelijk dat wij bezig zijn om in toenemende mate middelen extern te plaatsen waarbij we niet altijd degenen zijn die aan de knoppen draaien. Dat vraagt dus ook om een ander sturingsinstrumentarium. Daarvoor ligt een voorstel voor, maar daarmee zijn niet alle problemen de wereld uit. Ook dat voorstel zal niet ieder probleem kunnen oplossen.

Voorzitter, wat de organisatie betreft, die lijkt op orde met uitzondering van de voorbereiding op de invoering van de IBAN. De accountant wijst daarop. Wij vragen om nadere informatie over die stand van zaken en de eventuele risico's die daaraan verbonden zijn. Dat geldt ook voor de uitbreiding van de vennootschapsbelastingplicht.

Voorzitter, er zijn begrotingsposten waarin relatief grote afwijkingen te constateren zijn. Dat is door iedereen hier nu ook al naar voren gebracht. Meestal worden die gemeld in tussenrapportages, maar die bieden niet het inzicht dat wij zouden moeten hebben als het gaat om het geheel van de Provincie in al haar verantwoordelijkheden en taken. Ik wil ook even opmerken dat ook wij daaraan bijdragen want er gaat geen vergadering voorbij of er komt wel een motie op tafel waarbij de lobby om politieke redenen wordt ingezet en er 'ja' wordt gezegd omdat er een meerderheid is en niemand de vraag stelt: wat betekent dit nu financieel als je dit door vertaalt? Ik vind dat wij daarin naar onszelf toe kritischer moeten worden. We hebben als Partij van de Arbeid in ieder geval met elkaar afgesproken dat wij bij moties nadrukkelijker als fractie zullen kijken naar wat nu de financiële implicatie is van wat daar wordt voorgesteld.

Er is sprake van een fors overschot zoals eerder gemeld, waarvan een belangrijk deel wordt veroorzaakt door decentralisatiemiddelen aan de ene kant en aan de andere kant ook het feit dat er sprake is van het doorschuiven van nogal wat middelen.

De voorzitter: De heer Fijnje.

De heer Fijnje: Ik heb een informatieve vraag. Kunt u een voorbeeld geven van een motie die daartoe geleid heeft?

De heer Bosch: Er zijn tientallen voorbeelden. Laat ik even de 5 miljoen euro voor volkscultuur noemen, die motie wordt op een gegeven moment door uw fractie ingediend. Hoe sympathiek ook, daarin schuilt automatisch het risico dat de volgende fractie meteen komt met een motie voor 1 miljoen euro voor ouderenwerk in Limburg, dat hebben we in diezelfde vergadering meegemaakt. En dan ligt opeens 6 miljoen euro op tafel. Dat kunnen we ons alleen maar permitteren omdat we nogal wat spek op de ribben hebben. Die discussie blijft maar doorgaan. Ik

heb in onze fractie wel eens gezegd: het lijkt wel alsof we in een reuzenrad zitten waar we niet meer uitkomen. Alsof niemand de moed heeft om te zeggen 'stop, ho, laten we nu eens even kijken wat we echt met elkaar vinden' in plaats van te zeggen 'wij zijn voor die motie' waardoor het college zich weer genoodzaakt voelt om dan toch weer daarmee aan de slag te gaan. Het kan ook omgekeerd. Er zijn ook collegewensen die op tafel komen waarvan wij kritisch moeten beoordelen of die nu moeten, of ze morgen moeten of dat ze misschien eergisteren al hadden gemoeten. Ik vind het vanuit het oogpunt van financiële zorgvuldigheid wel belangrijk dat we daarvoor meer aandacht moeten krijgen. Dat is mijn oproep.

De heer Fijnje: Ik wil die handschoen best oppakken, maar er is ook nog altijd zoets als politiek, natuurlijk. Dat speelt altijd.

De heer Bosch: Daar ben ik het mee eens, absoluut.

De heer Fijnje: Ik wil het daar best een keer over hebben met mijn fractie, dat is geen probleem.

De heer Bosch: Ik denk dat we dat met ons allen moeten doen.

Voorzitter, een belangrijk deel van het overschot dat er staat, bestaat zoals gezegd uit middelen die doorgeschoven moeten worden omdat het voornemen niet gerealiseerd is in het jaar 2012. We mogen de verwachting hebben dat er voldoende voortgang en schot in komt en dat die bedragen aan het eind van dit jaar voor een belangrijk deel zijn weggezet.

Voorzitter, in het algemeen zal het probleem van de onderuitputting, als daar al echt sprake van is, zich eigenlijk alleen nog maar versterkt kunnen voordoen – ik dacht dat de heer Van den Akker daar ook op gewezen heeft – omdat wij bezig zijn met stelposten voor nieuw beleid. Daarbij geven we niet aan wat het tempo is waarin we denken die middelen te kunnen wegzetten. Het lijkt dan wel eens erop alsof de ogen groter zijn dan de maag. Je hebt dan weer het risico dat middelen oneigenlijk ingezet dreigen te worden omdat ze er toch staan. Zo geraken we eigenlijk steeds verder weg van de kern waar het om gaat bij de controlerende taak van deze Staten en komen we steeds vaker terecht in een

andere discussie met het college. Ik zeg het toch maar even dat daarvan in de afgelopen drie maanden heel veel voorbeelden voorbij zijn gekomen en ik vind dat daar echt een taak van ons beide ligt – college en Staten – om daar op een andere manier mee om te gaan.

Voorzitter, uiteindelijk wordt er nog 14,7 miljoen euro toegevoegd aan de algemene reserve. Menige gemeente of provincie zou met een dergelijk positief jaarresultaat heel erg blij zijn en zeker ook weten wat men met dat geld zou doen.

Als we kijken naar de doelmatigheid van de manier waarop uitgaven worden gedaan, dan is dat niet altijd af te lezen uit wat de jaarrekening presenteert. Ik citeer uit de Controlemissie van de afgelopen week even de heer De Kroon die daar aanwezig was vanwege zijn rol bij de Zuidelijke Rekenkamer. Hij zei: “Als het om successen gaat, dan heeft de provincie misschien wat sterk de neiging om dat naar zich toe te trekken als het eigen succes. Als het om mislukken – om falen – gaat, dan zijn de anderen de schuld.” Hij zei daar wel meteen relativerend bij: “Troost u, want dat doet niet alleen de provincie.” Dat is, denk ik, een terechte opmerking en constatering. Het zegt ook iets over de manier waarop het proces op dit moment nog is ingericht en waarbij wij er denk ik goed aan doen – we hebben het daar in de Controlemissie ook nog over gehad – dat wij wat preciezer moeten sturen en ook wat nauwkeuriger moeten mikken als het gaat om het meten van resultaten.

Ik wil even een voorbeeld noemen waarvan ik denk dat we daar beiden geen genoeg mee zouden moeten nemen. Op onderdelen zie je bijvoorbeeld het volgende staan: het krachtig inzetten van een Limburglobby in Den Haag en Brussel – dat was een geformuleerde doelstelling voor 2012 – en dat wordt vertaald met: in Brussel onder de aandacht gebracht. Ik denk dat we weten en snappen dat dit op deze manier eigenlijk niet kan.

Voorzitter, de bedrijfsvoering is op orde. We hebben een gezonde financiële situatie. We hebben wat dat betreft te maken met een Provincie die er warmpjes bij zit. Onze beleggingsportefeuille levert een relatief constante positieve bijdrage aan het begrotingsevenwicht. Nog-

maals, ik vraag aandacht voor de politieke keuzes die we maken. Als wij erin slagen – als ik even vooruitkijk naar morgen – om de reguliere middelen, de intensiveringmiddelen, de reguliere investeringen en dadelijk ook nog de versnelingsmiddelen in het tempo weg te zetten dat wij onszelf denken te moeten opleggen, dan komen wij heel snel bij de vraag: is onze begroting straks nog in evenwicht? De rendementen staan onder druk. De treasury, de risicodragende deelnemingen, de uitzettingen etc. – het is door andere collega's ook genoemd – en garanties vormen een complex geheel, maar ze zijn wel allesbepalend voor het toekomstig evenwicht in onze begroting. Uiteindelijk hebben wij, dwars door alle politieke partijen heen, één uitgangspunt: de begroting dient in evenwicht te zijn. Dat vind ik een belangrijk oogpunt, een stip aan de horizon, waarvan wij in ieder geval in onze fractie hebben gezegd: daar zullen wij stevig de hand aan houden.

Voorzitter, wij willen als Partij van de Arbeid daarbij niet aan de kant blijven staan en we blijven investeren in de Limburgse samenleving, maar wel met verstand. Als een ondernemer die zich voortdurend bewust is van kansen en risico's.

Wij stemmen in met de jaarstukken. We stemmen in met de begrotingswijziging, het kredietbesluit en besluiten ten aanzien van de reserve en uiteraard – zoals eerder aangegeven – ook met het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. Ik geef het woord aan D66, de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Dank u wel, voorzitter. We kijken terug op 2012. 2012 was politiek een turbulent jaar, maar financieel en beleidsmatig was het achteraf gezien een rustig en beheerst jaar met noodgedwongen een beleidsarme voorjaarsnota en een coalitieakkoord dat sterk leek op het oude coalitieakkoord van de VVD, de PVV en het CDA.

Een financieel belangrijk punt uit het oude en het nieuwe coalitieakkoord luidt: “Uitgangspunt voor ons is een degelijke financiële huishouding, ook voor de lange termijn. Daarom houden wij de vaste reserve op 1,2 miljard euro.” Ik stel de vraag aan het college, maar ik kan hem net zo goed stellen aan de partijen die het coalitieak-

koord hebben gesloten. De heer Koppe is nu gedeputeerde Financiën en hij was namens zijn partij ook ondertekenaar van dat akkoord. Kunt u het nog een keer recapituleren? Waarom was het op dat moment zo belangrijk en is het nog steeds belangrijk voor u? Kunt u bevestigen dat u gedurende geheel 2012 dit uitgangspunt ook inderdaad hebt gehanteerd? Ik vraag een beetje naar de bekende weg, maar ik hecht daaraan omdat het een belangrijk startpunt is voor onze discussie morgen over de Voorjaarsnota 2013.

Een ander punt, voorzitter. De provincie Limburg voert al sinds 2010 een beleid op het gebied van social return. Sinds 2011 vragen we onze aannemers om 5% van de aanneemsom aan sociale werkgelegenheid te besteden. D66 vindt dat een goede zaak, want wij vinden dat wij onze kerntaken sociaal moeten uitvoeren. Wat we willen bereiken, is zo veel mogelijk mensjaren nuttig werk voor de doelgroep. Jammer genoeg leren we niet uit deze jaarstukken en ook niet uit de beantwoording van de technische vragen die ik namens D66 hierover stelde, in hoeverre dit nu lukt. Nogmaals, we willen dat wel graag weten want we vermoeden dat het beter kan met social return, vooral voor de doelgroep. Het gaat goed met ons beleid. Dat leren we wel uit de technische vragen, maar gaat het ook goed in termen van mensjaren voor de mensen die zelf moeilijk een plek op de arbeidsmarkt kunnen verwerven? Kunt u ons toezeggen dat social return vanaf de zomer gemonitord wordt in termen van mensjaren nuttig werk en dat hiervan verslag wordt gedaan aan de Staten?

Ik heb ook een vraag aan gedeputeerde Kersten, portefeuillehouder voor onder andere de duurzame energiecentrales. Ik ben heel blij dat er nu in de jaarstukken staat dat de duurzame energiecentrales in Maastricht en Venlo niet gerealiseerd zijn. Ik ben dus niet blij dat ze niet gerealiseerd zijn, maar ik ben wel blij dat dit nu in de jaarstukken staat. Nu kunnen we er tenminste wat over zeggen. In de jaarstukken van 2010 en 2011 stond dat ze wel gerealiseerd waren, maar ze zijn er nog niet en dat wordt terecht geconstateerd. Kunt u ons daarover een update geven? We zijn er vooral in geïnteresseerd of de 7 miljoen euro subsidie nog steeds beschikbaar is voor een duurzame toekomst van Limburg. Kunt u aangeven of wij toe zijn aan het formuleren van een andere bestemming voor die 7 miljoen euro?

Voorzitter, 2012 was opnieuw een jaar waarin het ons niet lukte om de middelen van de Provincie in te zetten zoals begroot. Dat komt voornamelijk door onderbesteding en door die onderbesteding is er nu ook zulk een groot positief resultaat over 2012. D66 staat achter de voorgestelde bestemming hiervan: grotendeels doorschuiven naar 2013 en een kleiner deel – maar nog altijd meer dan 10 miljoen euro – toevoegen aan de algemene middelen. Wij staan ook nadrukkelijk achter de aanbevelingen die de Zuidelijke Rekenkamer deed om onderbesteding zo veel mogelijk te voorkomen en om onvermijdelijke onderbesteding goed te motiveren. D66 gaat eigenlijk nog wel iets verder, want we zijn ook beducht op sluipende of onzichtbare onderbesteding. Het wordt wel besteed, maar eigenlijk niet aan het doel waarvoor het geld bedoeld was. We zijn er beducht op dat economische en politieke insiders geld dat ergens voor bestemd is, herverdelen waardoor het Limburgs Parlement eigenlijk niets meer te zeggen heeft over waar het geld nu werkelijk aan besteed wordt. Morgen bespreken we bijvoorbeeld een groot aantal dekkingen uit het concurrentiekrachtfonds waarvan het voor ons de vraag is of dat nu wel bestedingen zijn waarvoor dat concurrentiekrachtfonds oorspronkelijk bedoeld was. Een mogelijke maatregel zou zijn het geld niet herbestemmen, maar het laten vrijvallen naar de algemene middelen zodat het Limburgs Parlement opnieuw over de besteding kan besluiten. Ziet u hier iets in en bent u bereid om maatregelen in deze richting aan ons voor te leggen?

Voor het overige heeft D66 kennisgenomen van de jaarstukken en wij zijn akkoord met de vaststelling ervan. Verder kijken we uit naar de discussie van morgen want 2012 was dan misschien wel een rustig en beheerst jaar, 2013 is onrustig en onbeheerst begonnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Ik geef het woord aan 50PLUS, de heer Wijnands.

De heer Wijnands: Dank u, voorzitter. Voorzitter, over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf kunnen we kort zijn. Net als voorgaande jaren kunnen we constateren dat het grondbedrijf de juiste acties heeft ondernomen. Het risicoprofiel

is relatief laag en de risico's zijn beperkt en dat in een tijd waar in economische zin de ene slechte tijding na de andere komt en niet in de laatste plaats van de regering. Het weerstandsvermogen is voldoende groot en de meerjarenraming leidt niet tot onrust. Het project Laarbroek blijft ons echter wel achtervolgen en wij vrezen dat, zolang de economie niet aantrekt en de perspectieven niet verbeteren, dit project niet van de grond zal komen. Daarmee wordt het geïnvesteerd kapitaal weliswaar tot dood kapitaal, maar nog niet tot vernietigd kapitaal gereduceerd. Waarover wij ons echt zorgen beginnen te maken, is het Businesspark Maastricht Aachen Airport waarvan het succes toch sterk afhankelijk is van het vliegveld. Juist daarover worden de afgelopen maand zorgwekkende berichten en regelrechte bedreigingen voor de exploitatie afgegeven.

Voorzitter, wij willen een positief op te vatten Meerjarenperspectief Grondbedrijf niet in mineur eindigen en attenderen daarom ook op het project Ooijen-Wanssum. Een project dat zijn startpunt kent in 2005 en dat nu in het stadium van realisatie begint te komen. Een project waarmee meerdere doelen gediend zijn en waarin meerdere overheden en belanghebbenden elkaar gevonden hebben en in samenwerking deze doelen gaan verwezenlijken. Het kan dus toch. Wij stemmen in met het Meerjarenperspectief Grondbedrijf.

Dan de jaarstukken, voorzitter. Allereerst, voorzitter, willen wij het college en de ambtenaren complimenteren met de vooruitgang die geboekt is met betrekking tot de leesbaarheid van dit omvangrijke boekwerk. Het maakt de controlerende taak van Provinciale Staten gemakkelijker.

In algemene zin kunnen we over de Jaarrekening 2012 opmerken dat ten gevolge van de wisseling van de coalitie midden in het jaar veel zaken van de oude coalitie niet of maar ten dele zijn afgemaakt en dat de aanpak van de nieuwe coalitie niet of nog niet goed zichtbaar is in resultaten. Daarvoor is de termijn immers te kort. Dat maakt een inhoudelijke beoordeling van deze jaarrekening uiterst moeilijk. In dat licht bezien, maakt ook het positieve resultaat van deze jaarrekening weinig indruk. Het is in onze ogen beslist geen weergave van het verschil in

beleidsopvattingen tussen de oude en de nieuwe coalitie.

Dat geldt dus ook voor de onderbestedingen en in het bijzonder de omvang daarvan. We onderschrijven de gemaakte opmerking dat niet zo zeer de omvang van het bedrag, maar het behalen van resultaten en de sturingswijze door het college en de Staten van belang zijn. Onderbesteding is veelal een gevolg van de gekozen systematiek van meerjarenprogramma's en subsidie. Het goed inzichtelijk maken van het verschil tussen de jaarbegroting en de jaarbesteding en de verschuivingen over de totale looptijd daarbinnen, helpt om onderbesteding op zijn juiste merites te beoordelen. Hier is dus nog een stap te maken. De Taskforce en de organisatie zullen met gebruikmaking van de adviezen en de aandachtspunten van de Staten en de Zuidelijke Rekenkamer hun inspanningen moeten voortzetten om een goede en inzichtelijke rapportage te verkrijgen.

Voorzitter, een opmerking willen we toch wel maken en wel ten aanzien van de programmalijn Jeugdzorg. Een dossier waarover veel en heftig gediscussieerd is in deze Staten, maar waarbij ook telkens de gemeenschappelijke conclusie uitgesproken werd dat de jeugdigen niet de dupe mogen worden en dat zij geholpen moeten worden. In de jaarrekening is echter te lezen dat gemiddeld 25 jeugdigen wachten op jeugdzorg, terwijl de doelstelling was dat jeugdzorg verleend zou worden zonder wachten.

Voorzitter, in de beantwoording van vragen staat weliswaar de verklaring van dit gemiddelde, maar geen afdoend antwoord op de vraag welke maatregelen het college gaat treffen zodat in de jaarrekening 2013 niet weer een dergelijke opmerking komt te staan. Kan het college specifieker aangeven welke maatregelen het wil inzetten? Zonder de inspanningen van het college te willen bagatelliseren, lijkt het er soms op dat dit dossier naar de achtergrond verdrongen wordt als gevolg van de zich alsmaar sneller en heftiger aandienende problemen in de ondernemingen en op de arbeidsmarkt.

Voorzitter, als politiek moeten wij staan voor het welzijn van arm en rijk. Van jong en oud. Van ondernemers en mensen in loondienst. Niet het recht van de sterkste – in veel gevallen de rijkste – maar het recht van gelijkwaardigheid en gelijkwaardige kansen voor iedereen moeten wij nastreven. Laten we terugkeren van onze als-

maar sterkere focus op het Angelsaksische model en ons weer richten op het Rijnlandse model. Familiebedrijven laten ons zien dat het kan en dat het beter is.

Met excuses voor dit uitstapje, voorzitter, maar ik kon het niet meer tegenhouden en ik moest het even kwijt.

Ten aanzien van het programma Economie en concurrentiekracht, menen wij uit de jaarrekening te kunnen opmaken dat wij op het gebied van internationale samenwerking en samenwerkingsplannen met de regio's Duisburg- Aken en Luik-Leuven verder gevorderd zijn met China dan met de regio's Duisburg en Luik. Als dit een terechte conclusie is, dan vernemen wij graag de reden van het achterblijven van de samenwerkingsplannen met de regio's Duisburg en Luik. Wij beseffen heel goed dat het geen gemakkelijke opgave is om de verschillen te overbruggen om samenwerking met de buurlanden mogelijk te maken. Als wij ons al niet meer laten afschrikken door de grote afstand, de wezenlijk andere cultuur en de voor ons onbegrijpelijke Chinese taal, waarom zouden we dan niet met de grootste volharding inzetten op samenwerking op de kortere afstand, de aan elkaar gelieerde culturen en de veel gemakkelijker te overbruggen taalverschillen?

Afsluitend, voorzitter, zijn wij van mening dat uit de jaarstukken blijkt dat Limburg potentie heeft op economisch vlak. We hebben een goede startpositie op het gebied van vestigingsklimaat en investeringen. Het hebben van een goede startpositie is in deze crisistijd echter niet voldoende. Wij moeten meer doen. We komen daar bij de Voorjaarsnota 2013 nog op terug. Het succes van de regio is overigens niet alleen afhankelijk van het aantal vestigingen en investeringen, maar zeker ook van het maatschappelijk klimaat. Economie staat ten dienste van de mens en niet andersom. In de huidige tijd is het gevaar niet denkbeeldig dat al onze aandacht wordt gericht op het economische aspect en dat we daardoor vergeten dat mensen ook kiezen voor een regio op basis van de zachtere kanten zoals omgeving en sociaal leefklimaat. Ook daarin dienen we dus te investeren. Laten we dus ruim denken, letterlijk en figuurlijk, niet alleen op het gebied van investeringen, maar ook in leefomgeving en -omstandigheden en dan graag zonder grenzen, alstublieft. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wijnands. Ik geef het woord aan de Partij voor Leefbaarheid en Democratie, de heer Bosman.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. De Jaarrekening 2012. Door voorgaande sprekers is er al heel veel gezegd. Bij de meeste woorden kan ik mij ook gewoon aansluiten. Een jaarrekening is voor mij niet meer en niet minder dan een terugblik in de tijd. Het is een verantwoording van de financiële resultaten van de afgelopen periode, niet meer en niet minder. De rapportage van accountant Ernst & Young legitiemeert in deze zin dan ook de inzet van de financiële middelen. Dat mag je ook verwachten van een overheid. Je mag van een overheid verwachten dat ze geen fraude pleegt en dat er geen dingen gebeuren die het daglicht niet kunnen verdragen. Vandaar dat ik de opmerking in de bijbehorende brief van de accountant eerlijk gezegd een beetje overbodig vind, maar ik begrijp dat dit de standaard regel is.

Collega Wijnands van 50PLUS had het zojuist over de leesbaarheid. We hebben vorig jaar de Taskforce ingezet en ik ben het er niet mee eens dat de leesbaarheid nu een plus verdient. We hebben nog veel werk te doen. Ik heb vorig jaar mee mogen doen in die Taskforce en ik zal dat voor de rest van deze Statenperiode – en mogelijk daarna nog, als het mij gegeven is – ook nog blijven doen. We hebben daarvoor nog behoorlijk wat werk te doen samen met gedeputeerde Koppe. We hebben daar samen zin in en ik vertrouw op een heel goed resultaat. Als ik in het verlengde van die leesbaarheid een vergelijking maak met een oorspronkelijke planning en een vergelijking maak met een voorliggend jaar of twee voorliggende jaren of misschien wel over een gehele Statenperiode, dan zou dat in ieder geval de relatie van een jaarrekening veel beter in beeld brengen.

Net zoals een aantal andere partijen heb ik ook schriftelijke vragen gesteld. Ik heb daar heel keurig antwoord op gehad, waarvoor mijn dank aan het college en uiteraard ook aan de ambtenaren. Ik heb met veel interesse ook de vragen en de antwoorden van de overige collegapartijen gelezen. Daardoor krijg ik in ieder geval een compleet beeld van deze jaarrekening. Er moet mij wel een ding van het hart. De heer Bosch van de PvdA heeft daar zojuist ook al een beetje

aan gerefereerd. In de controlerende taak van Provinciale Staten hebben we nog een aantal slagen te maken, want een financiële verantwoording in de vorm van een jaarrekening zegt nog niets over de doeltreffendheid en de doelmatigheid waarop wij deze middelen inzetten. Ik kan het niet nalaten om nog een keer te refereren aan motie 313 die afgelopen week in het presidium is verlengd. Ik zal deze motie op een geschikt moment later in het jaar inbrengen ter behandeling en ter stemming in deze Staten-zaal.

De onderbesteding, daaraan is zojuist ook al gerefereerd. Ik heb daarover ook een vraag gesteld. We hebben het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer gehad. Onderbesteding is uiteraard nooit te voorkomen, maar het is wel iets waarmee je serieus moet omgaan. Zet je te hoog in en kom je in het gebied van onderbesteding terecht, dan betekent dit dat je mogelijk andere kansrijke projecten daardoor blokkeert. Ik heb bijvoorbeeld voorgesteld om, op het moment dat je geld ergens voor labelt, daaraan een inspanningsverplichting te verbinden. Dat gebeurt in feite al, maar zonder een open eind. Op dit moment is het zo dat, als geld dat beschikbaar is gesteld gedurende twee jaar niet wordt gebruikt, dit geld automatisch terugvloeit naar de algemene middelen. Dat betekent wel dat je twee jaar niets doet met dat geld, waardoor je mogelijke andere kansrijke projecten tekortdoet.

Het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. Het grondbedrijf is een degelijk bedrijf. Er is al gerefereerd aan Laarbroek. Dat is een zorgenkindje en dat wordt ook breed onderschreven. Het bedrijventerrein van Maastricht Aachen Airport. Door de actuele ontwikkelingen denk ik dat we het daarover nog uitgebreid met elkaar zullen hebben in de komende weken.

Dat brengt me bij mijn afsluiting. Ooijen-Wanssum is een groot project. Het staat voor de deur om echt in uitvoering genomen te worden. Er is een ding dat mij daarbij opvalt. Er staat dat de dekking van de grondaankopen grotendeels zit in eerder aangekochte ruilgronden ten behoeve van de EHS en Zandmaas. De wijze waarop de financiële waarde van deze ruilgronden beschikbaar komt voor het project Ooijen-Wanssum, wordt aan Provinciale Staten voorgelegd middels een separaat voorstel. De vraag is:

wanneer kunnen we dat verwachten? Hoe gaat dat eruitzien? Ik wil daarop graag een antwoord hebben van de gedeputeerde.

In de nota Actualisatie natuur en landschapbeleid die we een paar weken geleden in de commissievergadering hebben behandeld, werd er ook over gesproken dat mogelijk in de toekomst ten behoeve van de EHS nog meer gronden worden aangekocht. Mijn vraag is dan: wordt dit ook door het grondbedrijf gedaan? Hoe zit het dan met de middelen? Op het moment dat je grondaankopen gaat doen, moeten daarvoor namelijk middelen beschikbaar zijn en dan ga je in feite je eigen geld rondpompen. Ik wil daarop graag een antwoord hebben en ik realiseer mij dat dit in feite ook met de schriftelijke vragenronde had gekund. Echter, als grote kleine eenmansfractie ontbrak het mij daarvoor helaas aan de tijd.

Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosman. Ik geef het woord aan de Onafhankelijke Statenfractie Limburg, de heer Uringa.

De heer Uringa: Voorzitter, dank u wel. Ondanks het feit dat wij in relatief moeilijke tijden leven, mag de provincie Limburg verheugd en dankbaar zijn. Over het boekjaar 2012 is een voordelig resultaat van 62 miljoen euro behaald. Er is een grote financiële buffer. Er is een goedkeurende verklaring van de externe accountant. De jaarstukken zijn, althans voor mij, beter leesbaar en begrijpelijker dan in voorgaande jaren. Dat laatste is mijn persoonlijke mening en ik hoop dat de Zuidelijke Rekenkamer volgend jaar mijn mening zal bevestigen.

Ik ben vooral tevreden met de bereikte resultaten en met – daar ligt het accent – de voortgang op de volgende gebieden:

- de sturing en doorstroming van de woningmarkt;
- de transitie van de Jeugdzorg;
- Ruimte en Infra, bijvoorbeeld de aanpak en voortgang met betrekking tot de N280;
- Bereikbaarheid en mobiliteit, bijvoorbeeld de planstudies voor een aantal nieuwe projecten;
- hoogwaterbescherming langs de Maas en met name Ooijen-Wanssum;
- Economie en concurrentiekracht, en dan vooral de initiatieven met betrekking tot de

innovatiekracht van Limburg en de topsectoren;

- Onderwijs en arbeidsmarkt, in het bijzonder gericht op de topsectoren, het hoger onderwijs en de grensoverschrijdende arbeidsmarkt;
- Bestuur en Bedrijfsvoering, waarin efficiënter en transparanter bestuur wordt nagestreefd;
- Financiën, subsidies worden op nut en noodzaak beoordeeld, dat gaat vaak goed maar nog niet altijd en hopelijk leren wij daarvan;
- de druk van administratieve lasten en regels voor bedrijven en burgers gaat omlaag.

Ik heb een opmerking over het grondbedrijf. Voorgaande sprekers hebben dat ook al genoemd. Laarbroek is een lastig probleem. Ik begrijp dat in deze tijd. Ik heb in een commissievergadering in de afgelopen week aan de heer Koppe gevraagd om eens even creatief na te denken over een oplossing met betrekking tot Laarbroek. Ik weet dat dit een grote uitdaging is. Ik zou graag van hem willen horen hoever hij inmiddels is gewordevd.

Limburg wordt duidelijk weer geregeerd door een ambitieus en voortvarend bestuur dat de problemen en uitdagingen in toenemende mate op zakelijke basis aanpakt. Of, in termen van de drie W-vragen:

1. Wat willen wij bereiken c.q. wat hebben wij bereikt? Antwoord: veel.
2. Wat gaan wij ervoor doen c.q. wat hebben wij daarvoor gedaan? Antwoord: veel.
3. Wat gaat het ons kosten c.q. wat heeft het ons gekost? Antwoord: veel en in de komende jaren nog veel meer.

Dat laatste is ook nodig, gezien het grote aantal uitdagingen in de komende jaren zoals de nog voortdurende economische recessie, de demografische krimp, de Buitenring Parkstad, Maastricht Aachen Airport en culturele en sportieve evenementen die financieel wel eens anders uitpakken dan gehoopt.

Limburg is zeer gezegend met haar gezonde financiën en grote reserves. Ik moet toegeven dat ik mij wel eens afraag of het niet nog beter zou zijn voor Limburg als Limburg helemaal geen geld zou hebben, want dan moet je echt creatief worden.

Tot slot is het naar mijn mening ook heel verstandig om met betrekking tot aardse rijkdom Spreuken 11:28 in gedachten te houden en daar kunt u het volgende lezen: 'Wie op zijn rijkdom vertrouwt, die zal vallen'. Hebzucht en hoogmoed zijn naar mijn mening dan ook de belangrijkste oorzaken van onze huidige en eigenlijk van elke economische en maatschappelijke crisis. Dat gezegd hebbende, is de cirkel van mijn verhaal rond en zijn wij weer bij de jaarstukken en in het bijzonder morgen bij de zeer ambitieuze voorjaarsnota van de provincie Limburg.

Het spreekt vanzelf dat ik akkoord ga met de jaarstukken en alle bijlagen die daarbij een rol spelen.

Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Uringa. Alle fracties zijn aan het woord geweest in de eerste termijn. We hebben al twintig minuten ingelopen en als ik de interruptietijd daarbij tel, zelfs veertig minuten. Ik heb meegeschreven en ik heb vier kantjes. Ik weet niet of er behoefte is bij Gedeputeerde Staten om overleg te hebben of dat ik direct het woord door kan geven voor de beantwoording aan de heer Koppe voor het financiële gedeelte en vervolgens aan de andere gedeputeerden voor hun onderdelen. Dat doen we? De heer Koppe.

Gedeputeerde Koppe: Voorzitter, dank u wel. Met zoveel complimenten begin je jezelf soms zorgen te maken of er toch niet ergens een adertje onder het gras zit. Ik ben er in ieder geval van overtuigd dat de manier waarop wij als Gedeputeerde Staten met de Controlemcommissie en ook met de Taskforce samenwerken, iedere keer opnieuw tot verbeterlagen leidt. Die verbeterlagen zijn nooit groot genoeg. Ik realiseer me dat het ook nooit snel genoeg gaat. Zoals ik al eerder heb gezegd, is het enige dat ons echt weerhoudt om deze Staten op maat te kunnen bedienen, dat onze informatiesystemen nog zodanig op orde moeten komen dat we in staat zijn om snel analyses te maken en dan ook in een perspectief van meerdere jaren terug te kunnen kijken. Onze systemen laten dat op dit moment niet toe. Als je dat wel mogelijk zou willen maken, betekent dit dat je jezelf dan enorm veel werk op de hals haalt. De vraag is wat het je dan nog oplevert als je iedere keer de oude jaarverslagen wilt laten aansluiten of die cijfers ter vergelijking wilt aanbieden. Je moet

dan op de een of andere manier al je kostensoorten zodanig hebben gelabeld dat je – onafhankelijk van de coalitie die er zit, het programma dat er is en de indeling die je daarin hebt gemaakt – vergelijkingen mogelijk maakt. Ik heb al eerder aangegeven dat, als wij over een paar jaar onze ICT – onze systemen in dit huis – op orde willen hebben, ik dan bij de aanschaf van die systemen als een van de eisen zou willen stellen dat we de Staten daardoor beter kunnen bedienen en ook heel snel kunnen voldoen aan de informatiebehoefte die er is. Dat is dus een beperking.

Als ik even terugga naar de vragen die zijn gesteld, dan loop ik die even puntsgewijs na. De PVV stelt de vraag of de voorziening Edelchemie op de goede plaats is ondergebracht. Volgens mij wel, bij Leefbaarheid en Veiligheid. Het gaat hier over handhaving en het gaat tegelijkertijd over de leefbaarheid van de mensen in Maasgouw. Volgens mij past het er op alle manieren in.

De belastingverlaging. Ik moet dan toch ernaar terugverwijzen dat de indexerings ook exact zo in de begroting is opgenomen. Dat betekent dat de jaarrekening daarop perfect aansluit. Dit is gewoon conform de afspraken die we eerder gemaakt hebben, namelijk dat we indexeren maar dat we wel een verlaging toepassen. De indexerings blijft intact.

Dan externe inhuur. Ik hoop niet dat u die motie al gemaakt hebt, want die is overbodig. Ik kan u ook vertellen waarom. In de vorige begrotingsbehandeling is namelijk exact dezelfde vraag gesteld. Als u zich dit kunt herinneren en u pakt pagina 153 er even bij, dan ziet u onderaan een exact antwoord op uw vraag. We hebben vorig jaar afgesproken daarover te rapporteren. We rapporteren er al over. De hoofdcijfers staan hierin en als u behoefte hebt aan nadere detailinformatie, dan kunt daar gewoon om vragen. U vraagt om iets wat we vorig jaar al hebben afgesproken en wat we op dit moment al nakomen.

De voorzitter: De heer Fijnje.

De heer Fijnje: De motie is meer gebaseerd per onderdeel. U kunt dat wel toezeggen, maar wij zien dat graag per Statenvoorstel tegemoet. Dat is de strekking van onze motie.

Gedeputeerde Koppe: Per Statenvoorstel lijkt mij een volstrekt onzinnige vraag. Geeft u mij nu eens een voorbeeld van op welke manier u denkt dat aan te kunnen geven.

De heer Fijnje: Als we bijvoorbeeld naar de Buitenring kijken, dan zou het handig zijn om te weten wat het ambtenarengedeelte is geweest en wat de externe inhuur daarbij is geweest. Dat is de enige vraag die we stellen.

Gedeputeerde Koppe: U weet net zo goed als ik dat ambtenaren geen uren schrijven op projecten als zodanig.

De heer Fijnje: Externen ook niet?

Gedeputeerde Koppe: Externe kosten worden gefactureerd en in rekening gebracht en ten laste gebracht van het project. Die worden ook geboekt bij de regeling Grote Projecten. U zegt dat u bij een groot project wat meer inzicht wilt hebben in de externe kosten. Bij de Buitenring Parkstad Limburg weet u waar die kosten zitten, want die zitten vooral in de specifieke juridische kennis die we inhuren in verband met de gang naar de rechter, naar de Raad van State. Wat dat betreft is het toch wel een uniek project. Die kosten behoren vooral tot de kosten waar u op doelt.

De heer Fijnje: Als dit toch geen probleem is, waarom kunnen de kosten dan niet apart vermeld worden?

Gedeputeerde Koppe: Wat u nu vraagt, is veel meer dan dat. Wij kijken in onze systemen naar de kostensoort en dan kunnen we u in één keer alles rapporteren. Dat doen we tot nu toe ook. Wat u vraagt, is weer een nieuwe differentiatie om buiten de kostensoort waar we het over hebben ook nog de verbijzondering te maken naar ieder onderwerp apart. Dat lijkt mij alleen gerechtvaardigd als wij cijfers presenteren waarvan u zegt: daar kunnen wij als Staten niet mee leven en daarom willen wij meer inzicht hebben. U vraagt detailinzicht. Ik zal het nog een keer zeggen. We hebben de afspraak met de Staten dat we voor niet meer dan 22 miljoen euro extern inhuren. Wij rapporteren u hier dat het 18 miljoen euro is geweest. Over die 18 miljoen euro aan inhuur rapporteren wij dat 1,1 miljoen euro wordt besteed aan externen die het normtarief van 225 euro te boven gaan. Wat

wilt u dan nog meer? Op welk niveau wilt u het hebben? Drie cijfers achter de komma? Wat wilt u nog meer?

De heer Fijnje: Wat er in onze motie staat.

Gedeputeerde Koppe: Ik wacht die motie af en dan kan ik daar wat meer over zeggen.

De voorzitter: Ik had gehoopt dat die motie uitgedeeld was, want ik heb de motie wel gekregen. We komen daar straks op terug als de heer Koppe de motie heeft gelezen. Gaat u verder, mijnheer Koppe.

Gedeputeerde Koppe: Dan over de opmerking die naar mij persoonlijk is gemaakt. Het antwoord is al gegeven door de heer Uringa. Ik ga daar dus verder niet op in.

Dan in de richting van de heer Titulaer van het CDA. Ik ga u in ieder geval blij maken, want wij hebben op twee momenten gesproken over deelnemingenfondsen, leningen en die systematiek. Dat was enerzijds bij het onderwerp Sturing in samenwerking. Dat is eigenlijk al naar voren gebracht in de commissie en dat is ook in de Controlemissie geweest. Volgens mij heb ik in beide gremia positief hierop gereageerd en ik zal hier de toezegging herhalen dat we dit gaan doen. Het ging er toen om dat wij zaken gesplitst in paragrafen onderbrengen en dat je daardoor soms het overzicht niet hebt, omdat zaken eigenlijk bij elkaar moeten komen. Ik heb daarop positief gereageerd en als dat dus is waar de heer Titulaer op doelt, dan kan ik toezeggen dat we dat gaan doen.

Dan in de richting van GroenLinks, mevrouw Van Tulder. We zijn hier om terug te kijken en u zei het al: morgen gaan we vooruitkijken, dan gaan we naar de voorjaarsnota kijken. Het gaat dan in het bijzonder over het onderwerp onderbesteding. Ik denk dat we de discussie daarover beter morgen kunnen voeren. Als het gaat om onderbesteding als geheel, dan hoop ik dat u met mij tevreden bent over de stappen die wij daarin hebben gezet zodat het voor de Staten ook duidelijker wordt waar je jezelf op moet concentreren en waar je van het college ook expliciet verantwoording kunt verwachten. Wat dat betreft kan ik mij voorstellen dat, als je gaat versnellen en gelden naar voren gaat halen, het inderdaad ook zo kan zijn dat je tegen beperkin-

gen aan loopt en dat je misschien de ambities die je jezelf van tevoren hebt voorgenomen niet helemaal waar kunt maken. Dat is een risico dat je loopt en daarvoor moet het college zich ook verantwoorden. Dat blijft zo, ongeacht het tijdsgewricht waarin we zitten.

In de richting van de PvdA, de heer Bosch. Ik heb al aangegeven ...

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Dank u wel. Ik wil graag de mening weten van de gedeputeerde over mijn aanname dat, op het moment dat je de investeringen breder uitzet per jaar en dus temporeert en zegt dat we over een langere tijd wat minder besteden aan een specifiek thema, je dan meer kunt doen omdat je dan minder last hebt van onderbesteding.

Gedeputeerde Koppe: Dat klopt, maar dan zeg je in feite dat je het ambitieniveau naar beneden bijstelt. Als je het ambitieniveau naar beneden bijstelt, dan brengt dat weer andere zaken met zich mee. Als je stuurt op een reguliere begroting, bereik je de versnelling die we met ons allen willen waarschijnlijk niet. Eigenlijk preluderen we nu al op de voorjaarsnota. Als je het tempo – je ambitie – naar beneden brengt, zul je die ambitie natuurlijk gemakkelijker waarmaken, maar dan wordt het tijdens het lopende jaar lastiger voor een college om bij te sturen en die ambitie toch naar boven te krijgen.

Mevrouw Van Tulder: We zien over de afgelopen tien jaar – in ieder geval zo lang de Zuidelijke Rekenkamer dat onderzoekt – ieder jaar die onderbesteding terugkomen. Er is één jaar overbesteding geweest in de onderzochte periode. Wat ik constateer, is dat we nu een ongekend hoog bedrag extra gaan inzetten op een beperkt beleidsterrein. Nu kunnen we afwachten en bekijken of we volgend jaar kunnen constateren dat dit allemaal goed is gegaan, maar de ervaring leert dat dit sowieso bijna nooit lukt. Met die extra gelden is de kans nog groter dat het niet lukt. Wat wij al een aantal jaren zeggen, is dat wij een aantal dingen niet doen omdat we zeggen dat het niet binnen het budget past, daar hebben we geen geld meer voor. Ik denk dat we veel meer kunnen doen als we ervoor zorgen dat het breder gespreid is. Ik denk dat die ambitie toch zo scherp kan worden gehouden als die

nu is en zo hoog kan zijn. Het gaat om heel veel inzet met heel veel risico's dat het niet gaat lukken om al dat geld op te maken.

Gedeputeerde Koppe: Heel kort daarover. Ik heb ook nog goed nieuws voor u. Een van de onderwerpen daarin zijn de regiofondsen. Als u kijkt naar de Van der Laan-gelden, dan is dat ook een onderwerp dat daarmee verband houdt. Die regiofondsen zijn een aflopende zaak. Dat wordt in de toekomst in ieder geval anders. Daarin zitten voornamelijk onze onderbestedingen, omdat wij op een gegeven moment onze afspraken wel nakomen en de partner – om wat voor reden dan ook – niet in staat is om zijn afspraken na te komen. Daardoor treden er vertragingen op waardoor onze budgetten niet worden uitgegeven omdat we afhankelijk zijn van anderen. Die systematiek gaat er uit en dat levert dus een verbetering op. Als het gaat over de trend van de afgelopen jaren waar u het over hebt, dan moet ik u zeggen dat dit college uiterst collegiaal samenwerkt en ook openstaat naar elkaar om ontschotting toe te passen op de momenten dat je ziet dat gelden die ergens voor bedoeld waren niet kunnen worden uitgegeven en lopende de rit anders moeten worden uitgegeven. Dat wordt dan ook op een goede manier aan u als Staten gerapporteerd. U hebt daarvan al voorbeelden langs zien komen waarin we hebben gezegd: de middelen zijn op, we willen toch verdergaan en we kiezen die route.

Mevrouw Van Tulder: Met het risico dat daarmee het budgetrecht van de Staten wordt aangetast omdat je het niet meer in een totaaloverweging kunt brengen en er dus individuele voorstellen komen op het moment dat Gedeputeerde Staten denken dat het goed is. Daar schuilt een gevaar in.

Gedeputeerde Koppe: Dat ben ik met u eens.

Mevrouw Van Tulder: Een ander punt dat we kunnen constateren uit het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer, is dat er op één beleids-terrein – Cultuur en Natuur – geen onderbesteding was en dat is nu juist het beleidsterrein waarvan we de afgelopen paar jaar niets anders hebben gehoord dan: daaraan mogen we geen geld meer uitgeven. Ik denk dan: dat is heel erg jammer, want daar hebben we dus blijkbaar meer nodig dan wat er nu staat. Vandaar mijn pleidooi om het te spreiden.

Gedeputeerde Koppe: Ik begrijp het. Ik denk dat we samen waakzaam zullen zijn en dat we proberen beide doelen te bereiken. Het doel dat wij onszelf opleggen en tegelijkertijd voorkomen dat wij over zaken beslissen en daardoor de Staten buitenspel zetten – laat ik het zo maar even formuleren – daarop zullen we samen waakzaam zijn.

Dan richting de heer Bosch van de PvdA. Als het gaat om IBAN, dan is de laatste stand van zaken dat we in de contacten met de leverancier over de aanpassing van de systemen op schema liggen en dat we tijdig aan de eisen zouden kunnen voldoen. De vennootschapsbelasting waar u op duidt, heeft alle aandacht van de organisatie. Toch fijn dat u dit hier nog even expliciet naar voren brengt.

Dan de SROI-rapportage waarop de heer Van Wageningen duidt. Daarover hebben we het in de Controlemissie gehad. Ik dacht ook dat we daarover iets hebben afgesproken, namelijk dat wij na zouden gaan in hoeverre we dat geautomatiseerd kunnen doen. In principe staan we er voor open om het werk dat dit met zich meebrengt op een simpele manier, efficiënt en doelmatig te doen. Volgens mij heeft de Controlemissie c.q. de Taskforce dat ook expliciet meegenomen in de voorbereiding van de begroting.

Tot slot de heer Bosman van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie en dan ben ik klaar met de beantwoording, voorzitter. Hij heeft een bepaald onderwerp waar hij telkens weer op terugkomt en dat is het doorschuiven van geld. Dat heeft zijn absolute aandacht. Ik weet even niet waar hij nu is, want ik zie hem niet. Ik denk ook dat daar een taak ligt voor de Staten. Op het moment dat wij een lijst van onderwerpen aandrazen die we doorschuiven, mag u daar kritisch naar kijken en ons daarover kritische vragen stellen, als u het idee hebt dat wij zaken ten onrechte doorschuiven. Het geldt dat daardoor vrijvalt moet in de algemene middelen terecht komen zodat we dat geld opnieuw samen kunnen bestemmen. In het dualisme bieden wij u die informatie aan en als u er ook maar één vraagteken bij plaatst of wij iets terecht doorschuiven of niet, dan is het aan u om ons daar kritisch over te bevragen.

Daarmee, voorzitter, heb ik volgens mij alle vragen beantwoord die aan mij zijn gesteld.

De voorzitter: Nee, niet allemaal. De heer Van den Akker heeft volgens mijn aantekeningen een vraag gesteld over de meerjarenraming.

Gedeputeerde Koppe: Daar ga ik even over nadenken en daar kom ik dan dadelijk even op terug.

De voorzitter: U komt daar dan in de tweede termijn op terug. Volgens mij waren dat alle specifieke financiële punten. Ik ga dan naar de heer Lebens.

Gedeputeerde Lebens: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij is het aantal vragen dat nu resteert binnen de huidige en de vorige portefeuille beperkt, althans waar het concrete vragen betref. Soms was het ook bespiegeld vanuit de eigen insteek in het verleden.

De vragen rondom de Van der Laan-gelden gesteld door de VVD. Die middelen zijn gekoppeld aan het regiofonds Parkstad en zijn daarbinnen ondergebracht in – laat ik het maar zo noemen – een soort herstructureringsfonds, bestemd voor vijf prioritaire wijken. Ook de middelen die daarmee verband houden zouden eigenlijk de status ‘onderhanden werk’ kunnen krijgen omdat die wijken – die projecten, dat samenhangend geheel – in uitvoering zijn. Ik ben het met u eens – als dat de achterliggende gedachte is bij de opmerking – dat wij ervoor moeten zorgen dat dit niet beperkt blijft tot nog heel veel praten en nog heel veel onderzoeken, maar dat dit vooral resulteert in concrete, tastbare, zichtbare zaken. Ik kan daarbij zeggen dat de insteek in die wijkenaanpak meer is dan alleen het fysieke, meer dan alleen – zoals dat zo mooi heet – stenen stapelen, maar dat juist ook de sociale aspecten meespelen waarbij ieder naar eigen verantwoordelijkheid daaraan een steentje bijdraagt.

Voorzitter, dan is er volgens mij nog een echte vraag te beantwoorden en die is gesteld door de heer Titulaer. Hij redeneert terecht vanuit de 1,1 miljard euro of – het ligt er maar aan hoe je het bekijkt – de 1,1 miljard euro plus. De redeneerlijn die hij hanteert, volg ik. Die snap ik. Het is in die zin vooral een theoretische lijn op het moment dat je nu alles zou vervreemden, waar

bij je dan wel meerjarig de garantie zou moeten hebben om minimaal 4% rendement te behalen. Als de heer Titulaer – ook met het oog op de discussie morgen – aangeeft dat je daarin een stuk flexibilisering zou kunnen aanbrengen als je het hebt over dekkingsverhalen, bijvoorbeeld dat je die reserve van 1,1 miljard euro zo veel mogelijk en zo lang mogelijk in stand houdt, dan kan ik die redeneerlijn extra goed volgen. Maar op het moment dat het zich voordoet, gebeurt dat wel in mootjes en niet generiek. Dan is dat een van de instrumenten die je in de toekomst inderdaad kunt hanteren. Als mijn interpretatie niet juist is, dan verneem ik dat wel in tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lebens. Voordat ik doorga naar de heer Beurskens wil ik aan de heer Koppe melden dat er ook nog een vraag is blijven liggen van de PvdA, van de heer Bosch, betreffende de jaarrekening in één oogopslag. Dan kan hij daar ook nog even over nadenken. De heer Beurskens.

Gedeputeerde Beurskens: Dank u wel, voorzitter. Ik pak even de vraag van de heer Titulaer van het CDA erbij. Die vraag gaat feitelijk over het verbeteren van de inzichtelijkheid van het grondbedrijf. Zoals al eerder toegezegd, komen wij met een evaluatie van het grondbedrijf en ook over de inpassing van het grondbedrijf in de organisatie. We zullen daarop in het najaar terugkomen.

Er zijn diverse zorgen over Laarbroek. Omdat het vooral inhoudelijke vragen zijn, zal collega Van der Broeck daarop antwoord geven. Hetzelfde geldt voor Ooijen-Wanssum, want dat zijn specifieke projecten.

Dan inderdaad het verzoek van de SP, de heer Prevoo, over een eventuele relatie met het bedrijventerrein rondom Maastricht Aachen Airport en te bekijken of er consequenties zijn naar aanleiding van de actuele situatie rondom de luchthaven. Ik vind het een goed idee om daarop volgende week in te gaan, tenminste als er een relatie is en daarover vragen zijn.

Dan zijn er vragen gesteld over de Innovatoren. Ik wil toch even bij Provinciale Staten in herinnering roepen dat toen de Innovatoren gefinancierd werd, dit niet zozeer een vastgoedfinanciering was maar een integraal onderdeel van de

bijdrage in de gebiedsontwikkeling en in het bijzonder de Floriade. Bij aanvang was bekend dat daarop een onrendabele top zat en dan moet u het grondbedrijf zien als het vehikel dat eigenlijk vanuit de beleidsbegroting is gedekt. Daardoor kun je nu ook met een lagere boekwaarde werken en is het verhuurpercentage – dat overigens zeer hoogwaardig is – prima in orde. Het is zelfs zo dat wij in het kader van de campusontwikkeling en ook in relatie tot de Hoge School Fontys, maar ook de universiteit, nu bewust even wat ruimte vrij moeten houden – want er is veel belangstelling voor de laatste meters – omdat we nog niet precies weten hoe we die campus gaan invullen. We willen u daarover graag verder informeren en er met de partners over praten. Ik denk ook dat u dat gebouw niet zozeer moet zien als een kantoorgebouw maar veel meer als een landmark, maar ook een van de aanjagers voor de ontwikkelingen in dat gebied.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, gedeputeerde Beurskens vertelt dit waarschijnlijk vanuit het perspectief dat hij als wethouder Beurskens had toen dit allemaal tot stand kwam. In mijn beleving is het in ieder geval hier binnen de Staten iets anders gepresenteerd en werd er toch een redelijk juichend verhaal opgehangen over alle mogelijkheden die dit zou bieden. Mijn opmerking daarbij was: dingen kunnen altijd goed uitkomen als je de kans hebt om zulk een investering zo ver af te boeken. Mijn vraag is daarom: is dat verantwoorden? Ik denk dat we eigenlijk het verhaal vooraf zouden moeten leggen naast het verhaal dat er nu ligt, in de tijd van nu, en dat we zeggen: dit klopte toen wel en dat klopte toen niet. Nu denk ik dat er niets over wordt gezegd en dat dit gewoon ergens tussen de regels door wordt afgeboekt.

Gedeputeerde Beurskens: Het klopt natuurlijk, mevrouw Van Tulder, dat ik vanuit mijn vorige hoedanigheid erg blij was met deze investering van de Provincie en overigens ook met de bijdrage aan Villa Flora van de Provincie. Dat gebouw is echter geen doel op zich. Dat heeft een bepaalde functie en een bepaald doel. Ik wil daar nu niet op ingaan, dat is toen aan de orde geweest in Provinciale Staten. Het is zo dat bij aanvang bekend was – althans, zo is aan mij bericht – dat zelfs in volledig verhuurde staat je

daar natuurlijk een onrendabele top hebt, tenzij je aan de voorkant een impuls hebt. Aan de voorkant is er een storting gedaan in het grondbedrijf om dat gebouw te financieren en dan zijn de lasten wat lager.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, in relatie tot de vraag van mevrouw Van Tulder en ook tot wat de gedeputeerde hierop antwoordt, betreur ik het dat de gedeputeerde er verder niet op wil ingaan. Ook de SP is zeer kritisch geweest over de gehele ontwikkeling en de investeringen rondom de Floriade. In de Staten is altijd het beeld geschetst dat het bedrijfsleven in de rij zou staan om dat gebouw te realiseren. De realiteit bleek anders te zijn en toen heeft de Provincie de beurs getrokken. Nu probeert u het te verkopen als een landmark. Ik kan u verzekeren dat je ook op een goedkopere manier fantastische landmarks kunt plaatsen. Ik hoop wel, voorzitter, dat de gedeputeerde antwoord wil geven op de huidige bezetting en in hoeverre de Provincie daarmee een relatie heeft of dat er aan de Provincie gelieerde organisaties zitten. U zinspeelt nu eigenlijk al op de mogelijke huisvesting van Hoge School Zuyd, de universiteit, een campusterrein, terwijl hier toch altijd besproken is dat het echt als een bedrijvencentrum, als een kantorencomplex zou gelden. Zo is het altijd verkocht in deze Staten. Mijn vraag is: waarom neemt u wat hier in de Staten besproken is in het verleden niet mee in uw beantwoording?

Gedeputeerde Beurskens: Dat heeft alles met de interruptie te maken. Het tweede deel was de vraag over de verhuurbaarheid. 78% is verhuurd. Dat is veel. Er staan ook nog huurders in de rij. Dat heb ik zojuist aangegeven. Wat nog veel belangrijker is, is dat wij op verzoek van de Staten, in casu artikel 38-vragen van de SP, op 21 februari ook uitvoerig uitleg hebben gegeven – dat was toen een momentopname – over de verhuurde staat. Ook toen werd in het bijzonder gevraagd: wat is de verhouding publiek – privaat en hoeveel bedrijven zitten er eigenlijk? Ik zou graag willen verwijzen naar die brief. Ik ben onder de indruk van het aantal particuliere bedrijven dat daar zit. Ik durf ook te zeggen dat de gemiddelde huurprijs marktconform is. Voor de Innovatoren geldt dat kleine innovatieve bedrijven – net zoals in Chemelot – een andere aanvangshuur hebben en dat bedrijven met een

maatschappelijke functie een ander huurtarief kunnen hebben dan de commerciële bedrijven die daar ook zitten. Ik zou willen verwijzen naar de brief die naar ik denk nog kan worden opgevraagd en anders wil ik die brief nog wel een keer nasturen. Daar staat alles in.

Dan ga ik naar de VVD over het Innovatiecentrum Greenport. Er zijn twee zaken. Ik moet even in algemene zin tegen de VVD – en daarmee dus ook tegen de Staten – zeggen dat wij zien dat er in de provincie diverse gremia – clubs, organisaties – bezig zijn met innovatie en dat wij afgelopen dinsdag in het college hebben gezegd: houd dat nog eens allemaal tegen het licht en ga eens kijken of ze elkaar niet voor de voeten lopen en of het in dat netwerk van innovatie, van organisaties, wat effectiever en efficiënter kan. Wat het Innovatiecentrum Greenport betreft, dat is vrij jong. De Provincie is daarin een kleine aandeelhouder. Ik kan u meedelen dat dit goed verloopt. Ook in financiële zin zijn de risico's beheersbaar. Het is natuurlijk wel zo met innovaties dat er af en toe een risico optreedt, anders is het ook geen innovatie. Ik wil u graag verwijzen naar de website van het Innovatiecentrum Greenport om daar eens even de laatste berichten te bekijken. Nogmaals, het is niet alleen van de Provincie. Daarin zitten meerdere partijen, onder andere alle gemeenten in Noord-Limburg maar ook het bedrijfsleven. Wat mij betreft is dit financieel beheersbaar en is er qua doelbereiking een prima start geweest. Ook hierop zal een evaluatie plaatsvinden en op basis van die evaluatie kunt u verder op dit punt ingaan.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor de verwijzing. De vraag die de VVD stelde ging erom dat er 1,5 miljoen euro is afgeboekt op een deelneming. Zou u er nog verder op kunnen ingaan wat daarvan precies de reden is?

Gedeputeerde Beurskens: Ik denk dat ik dat dan even schriftelijk moet doen, want dat weet ik niet precies.

De heer Van den Akker: Dat zien we dan graag tegemoet.

Gedeputeerde Beurskens: Ik ga dan naar de internationale vragen. De partij 50PLUS had het erover dat er ogenschijnlijk volgens deze berichten meer samenwerking is met China dan met de regio's Duisburg en Luik. Ik denk wel dat we dat misschien wat beter moeten benadrukken in toekomstige stukken, maar per saldo is er nadrukkelijk veel meer samenwerking op dit moment met Duitsland, vooral met Nordrhein-Westfalen, maar ook met de regio Luik. Ik doe overigens heel veel samen met de Gouverneur. Als je alleen al kijkt naar alle structuurfondsen die wij hebben, ook in het kader van Brainport 2020, dan zit die samenwerking heel diep. Ook als we met de universiteit samenwerken in het kader van de kennisontwikkeling. Ik ben het wel met 50PLUS eens dat wij, zeker als het gaat over Nordrhein-Westfalen en Luik, extra ons best moeten doen. Persoonlijk geloof ik dat vooral in Nordrhein-Westfalen veel kansen liggen in economische zin. Het is leuk om te weten dat we in het bijzonder op het gebied van recreatie onlangs met Luik maar ook met Stichting Heuvelland en Belgisch Limburg een mooi project hebben gehad, ook in het kader van de structuurfondsen. Dat ging over de streekge-rechtenroute en ik kan iedereen aanbevelen om die route een keer te volgen. Wij financieren die route samen en die route is zeer succesvol voor het toerisme.

China is een nieuw traject en ik moet zeggen dat het behoorlijk aanslaat. In het bijzonder de provincie Sichuan en de stad Chengdu zijn zeer geïnteresseerd. We plannen binnenkort een handelsmissie tussen beide regio's.

Voorzitter, dan ben ik eigenlijk door de vragen heen en rest mij door te verwijzen naar de heer Van der Broeck.

De voorzitter: Ik denk op een vraag na, namelijk een vraag van de heer Van Wageningen van D66 betreffende het concurrentiekrachtfonds. Hij heeft over de maatregelen een vraag gesteld. Ik begrijp nu dat het geen vraag was. Ik ga dan verder naar de heer Kersten.

Gedeputeerde Kersten: Voorzitter, ik denk dat ik twee vragen heb gekregen van de heer Van Wageningen van D66. De eerste vraag ging over de duurzame energiecentrales die na een aanbestedingsprocedure aan Imtech zijn gegund. Daaronder liggen contractuele afspraken die zo zijn opgesteld dat, als zij haar prestatie niet levert, wij in ieder geval niets verplicht zijn

en alle subsidies weer vrij hebben. De centrales in Maastricht en in Venlo zijn in een vrij ongelukkig gesternte verdergegaan, denk ik. Mijn analyse op dit moment is dat dit deels te maken had met de soms ook wel veel wisselende situatie bij Imtech. U weet uit de kranten denk ik ook dat Imtech niet haar beste tijd doormaakt. Dat is ook mijn beleving. Er zijn verschillende mensen van het project afgehaald, er zijn intussen mensen weg bij Imtech en dat is de continuïteit natuurlijk niet ten goede gekomen. Als ik dat vertaal naar Maastricht, dan hebben ze daar nu de biomas-sacentrale zo goed als rond, ook procedureel, is het winverhaal niet haalbaar gebleken vanuit burgerverzet en werkt men nu aan een waterkrachtalternatief dat volgens Imtech innovatief is, maar het is vooral innovatief voor de vissterfte. Ik heb in ieder geval afgesproken dat ook de vissers daarbij mee bekijken of dat voldoet aan de eisen die zij stellen. Die vissers zijn daar positief over. Ik heb afgesproken – en als u wilt dan kunnen we u die precieze afspraken schriftelijk toesturen – dat ik binnen een aantal maanden hem of kuit wil. Ik heb gezegd: het duurt me allemaal te lang. Ik wil met dat geld eventueel andere dingen doen die dan wel succes opleveren, maar dit duurt me te lang. Die boodschap heeft Imtech goed begrepen. Imtech is daar niet echt blij mee, maar ik hou die lijn nu wel vast. Imtech heeft veel kansen gehad en heeft niet overal de wind mee gehad, ook in Venlo niet omdat daar tussen gemeenten weer een discussie ontstond over waar de windmolens moesten komen, maar Imtech zelf is ook niet handig geweest. Als u zegt dat u wilt dat ik u die precieze afspraken toestuur, dan zal ik dat doen.

Uw tweede vraag ging over social return on investment. Ik heb het hier voor mij liggen en ik dacht dat we daarover in de commissie goede afspraken hebben gemaakt en dat de resultaten van de evaluatie van de vijf servicepunten worden teruggekoppeld in de commissie, waarbij ook de resultaten van de Provincie in relatie tot de gemaakte afspraken met bedrijven worden meegenomen. Als u het goed vindt, dan blijven we bij die afspraak en zullen we dat uiteraard netjes afhandelen. Ik denk, voorzitter, dat ik mijn deel daarmee heb beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kersten. Ik geef dan het woord aan de heer Van der Broeck.

Gedeputeerde Van der Broeck: Dank u wel, voorzitter. Even rondom een aantal thema's: openbaar vervoer en veiligheid, Laarbroek en grondaankopen, ook in relatie tot Ooijen-Wanssum.

De VVD en de PVV vragen aandacht voor de veiligheid in het openbaar vervoer. Dat is ons allen natuurlijk een lief ding waard. Als Staten hebt u daarvoor ook al een extra budget ter beschikking gesteld middels de veiligheidsstewards. We hebben daar permanent aandacht voor. Ik wil u toch even in herinnering roepen dat we ook de mensen van Sieswerda daar op een goede manier ten dele in onderbrengen. Wat de veiligheid met cameratoezicht betreft waar de PVV naar vraagt, daarover zijn schriftelijke vragen gesteld en die zijn ook al schriftelijk beantwoord. Ik verwijs daarnaar. De camera-beelden die wij hebben in Limburg zijn van een aanmerkelijk betere kwaliteit en ze worden ook anders gebruikt.

Dan over Laarbroek. Dat is een project dat tot stand is gekomen in een heel ander economisch gesternte – dat geven we ook in de stukken aan – waardoor er een opgave ligt om daar nog een enorme berg geld terug te verdienen. We zijn erover in gesprek met gemeenten en Rijkswaterstaat. U kunt zich voorstellen dat daar jaren geleden in eerste aanleg een woningbouwprogramma was voorzien, maar de wereld is intussen veranderd. We bekijken of we daar – in combinatie met het programma Maasveiligheid en met andere programma's – tot een vergelijk kunnen komen. Het is wel onze verantwoordelijkheid als Gedeputeerde Staten om u erop te wijzen dat er ook een risico in zit. Dat doen we bij dezen.

De vraag wordt ook gesteld of Venlo daarbij risico's loopt. Ik zou kunnen volstaan met te verwijzen naar de gemeente Venlo, maar zover mij bekend is, participeert Venlo daar niet financieel in en is er ook geen risico voor Venlo aanwezig.

Dan komt het punt van de grondaankopen. Ik begin er maar mee om te zeggen dat het niets nieuws is dat wij als Provincie zelf of via de Dienst Landelijk Gebied gronden aankopen. Dat doen wij al decennia lang. Grondaankopen is een gevoelig punt en daarom zeg ik nu maar even dat het business as usual is. In Ooijen-

Wanssum lopen de grondaankopen zo voor-
spoedig dat we nu vanuit het grondbedrijf heb-
ben aangegeven dat de versnelling die we daar
in de dagelijkse praktijk meemaken ook gefinan-
cierd kan worden. U weet dat wij als Provincie
die gronden dan kopen en die worden daarna in
het project ingebracht, dan wordt er natuur van
gemaakt. De waarde van die grond, want die
kopen we aan als landbouwgrond, wordt dan
afgewaardeerd naar EHS en daarvan wordt 85%
betaald door het Rijk en 15% door de terreinbe-
herende instantie. Ik zeg dat maar even erbij,
want voordat je het weet zou u het beeld kunnen
krijgen dat je dure grond koopt en daar – tussen
aanhalingstekens – goedkope grond van maakt
omdat het natuurgrond wordt. Dat is dus niet
aan de orde.

We hebben voor Ooijen-Wanssum dit jaar een
inschatting gemaakt van hoeveel gronden we
kunnen gaan verwerven. Vanuit het project zelf
denkt men nog meer gronden te kunnen verwer-
ven dan waarvoor nu geld is gereserveerd. Als
dat het geval is, dan komt er nog een separaat
voorstel.

Daarmee heb ik eigenlijk ook de vraag van de
Partij voor Leefbaarheid en Democratie beant-
woord ten aanzien van de nota Natuur natuurlijk
eenvoudig, waarin we ook melding maken van
extra aankopen van gronden. We zijn daarover
nu in gesprek met de staatssecretaris om te
bekijken of we nu het eigenaarschap kunnen
overnemen van gronden die in eigendom zijn
van het Rijk. Dat houdt ook in dat je daarvoor
betaalt en die gronden kunnen we daarna weer
inzetten om natuur te realiseren. Hoe dat met de
afwaardering daarvan gaat, heb ik zojuist aan-
gegeven.

De voorzitter: Sorry, ik werd even afgeleid en ik
heb niet meegekregen of u iets over Ruimte
voor Ruimte hebt verteld.

Gedeputeerde Van der Broeck: Nee, want
daar ben ik ook geen portefeuillehouder van.
Dat is de heer Beurskens.

De voorzitter: Goed. Dank u wel, mijnheer Van
der Broeck. Dan ga ik verder naar de heer Van
Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Voorzitter, dank u wel.
Ik was wat later binnen, maar ik heb wel meege-

kregen dat er ten aanzien van mijn portefeuille
een paar opmerkingen zijn gemaakt en vragen
zijn gesteld. Ik heb begrepen dat de PVV-fractie
aandacht heeft gevraagd voor de ouderenzorg
en ook voor het vastgoed van de Jeugdzorg
waar we morgen bij de voorjaarsnota weer op
terugkomen. Ik denk dat het goed is om het
debat dan ook daar te voeren.

Er was een specifieke vraag, begreep ik, van de
heer Van den Akker over de egaliseringsreserve
Jeugdzorg en de onderbesteding daarvan. Het
is strikt genomen niet helemaal een onderbeste-
ding in die zin dat de egaliseringsreserve een ver-
plichte reserve is die wij krachtens de Wet op de
Jeugdzorg geacht worden te onderhouden. De
omvang daarvan is niet bepaald. In ons geval is
dat 5% van de rijksdoeluitkering, dus 5 miljoen
euro. Daarvan hebben de Staten ooit 2,7 miljoen
euro geoormerkt voor de versnellingsagenda die
genoemd wordt op pagina 38 onderaan. Daaruit
worden projecten betaald zoals ICT, aanpak
loverboyproblematiek, gezinshuizen St. Joseph
en dat soort zaken. Het is dus inderdaad zo dat
die 2,7 miljoen euro voor de versnellingsagenda
nog niet volledig is besteed, maar de verwach-
ting is dat dit in 2013 verder zal worden besteed
en worden ingevuld. Dat staat ook in de toelich-
ting bij de jaarrekening.

De heer Wijnands van 50PLUS heeft vragen
gesteld over de wachtlijsten, naar aanleiding van
de beantwoording van de schriftelijke vraag van
de VVD-fractie, pagina 14 van de bundel. Als je
het uitlegt, dan moet de wachtlijst strikt geno-
men te allen tijde nul zijn en dan hebt u natuur-
lijk gelijk. We zijn gedurende het gehele jaar
2012 er niet in geslaagd om die wachtlijst op nul
te houden. Je kunt het in die zin echter ook wat
overdrachtelijker zien en het wellicht ook in per-
spectief plaatsen. Het is zo dat, als het om de
feiten gaat, wat ook in de beantwoording in de
bundel staat, de wachtlijst zich tussen de 24 en
40 personen heeft bewogen op de genoemde
peildata. Dat is altijd nog minder dan de 44 die
we als uitgangspunt, als bovengrens, hebben
genomen om daaronder te blijven. Het is echter
niet 0 en daar hebt u gelijk in.
Verder is het zo dat, dat staat ook in de toelich-
ting, als het gaat om een acuut veiligheidspro-
bleem, kinderen binnen zes uur geholpen wor-
den en dat er nog een vangnet is als er een
dusdanige wachttijd is dat dit onverantwoord
geacht wordt. Dan kan vanuit de urgentierege-
ling een oplossing worden geboden. Dat is de

ene kant van het verhaal. De andere kant, om dat even in perspectief te plaatsen en ik wil dat toch wel even gezegd hebben, is dat we ons op dit moment wel moeten realiseren dat in 2012 – een jaar waarin de jeugdzorginstellingen het grootste deel van een enorme bezuiniging van 20% op het jeugdzorgbudget te verwerken hebben gekregen – ook 2800 kinderen ongeveer zonder wachttijd zijn geholpen. Op deze plaats misschien wel een compliment waard voor die instellingen en voor de mensen die daar werken. Ik denk dat het goed is om dat nog eens te benoemen en ook, nogmaals, dat in alle gevallen waarin die wachttijd onverantwoord is, er een oplossing gezocht wordt krachtens de urgentieregeling. Dat even ter toelichting op uw vraag. Strikt genomen hebt u gelijk dat de lat bij nul ligt. Ik hoop met deze toelichting enige relativering en enig perspectief ten aanzien van de wachtlijstproblematiek en de wachttijden te hebben geboden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dijk. Ik kijk even naar de heer Koppe of hij wil wachten tot de tweede termijn of dat hij nu antwoord kan geven.

Gedeputeerde Koppe: Voorzitter, dank u wel. We kunnen dit dan nog net meenemen in de eerste termijn.

De heer Van den Akker had het over de meerjarenraming en de vergelijking. Dat is natuurlijk in die zin lastig omdat we die nooit vergelijken. Wat we doen is de begroting bijstellen en op het moment dat je die bijstelt, bekijk je wat de consequenties zijn in de jaren daarna en daarop volgt een nieuwe recapitalisatie van de meerjarenbegroting. Dat is iedere keer een nieuwe doorrekening en daarop doe ik geen vergelijking.

Als je kijkt naar de jaarrekening in één oogopslag – dat was een andere vraag van de heer Bosch – dan hebben we die in 2011 voor de laatste keer opgesteld. Ik heb dat nog even nagezocht. We doen dat overigens wel voor de begroting. De begroting in één oogopslag hebben we het laatst gedaan voor 2012. We hebben de jaarrekening in één oogopslag nu twee jaar niet gedaan en het zou best interessant zijn om van de andere fracties in de tweede termijn te horen wat zij vinden van het voorstel van de heer Bosch. Dus of we de jaarrekening in één oogopslag weer moeten invoeren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Koppe. Ik geef meteen de heer Fijnje van de PVV de kans om in de tweede termijn onder andere te reageren op de vraag van de heer Koppe.

De heer Fijnje: Dank u, voorzitter. Ondanks het feit dat de antwoorden ons niet helemaal bekoren en het afraden van onze motie ons ook niet helemaal duidelijk is, willen we toch instemmen met de jaarstukken. Wat het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer betreft staan er duidelijk aanbevelingen in het rapport en ik neem aan dat die ook worden overgenomen. Volgens mij heb ik in mijn betoog nog wat gezegd over het Meerjarenperspectief Grondbedrijf, namelijk dat het grondbedrijf nooit een projectontwikkelaar zal worden. Ik heb begrepen dat de heer Beurskens daarover heeft gezegd dat hij daar in het najaar op terugkomt. Ik wacht dat dus even af.

Wat de motie betreft heb ik zojuist even overlegd met de fractie en wij stellen voor om de motie even aan te houden. Misschien is het ook wel zinvol – maar dan kijk ik even naar de voorzitter van de Controlemotie – om die motie op de agenda te plaatsen zodat we daarover iets kunnen zeggen. De gedeputeerde heeft iets zinvols gezegd en ik heb het maar even vertaald dat hij heeft gezegd: wat doet een motie nu eigenlijk voor de organisatie, wat betekent dat nu? Ik wil deze motie wel eens onder de loep nemen en bekijken wat dit nu betekent. Waar vragen wij eigenlijk om en wat is de betekenis daarvan?

Tot zover mijn tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fijnje. Dan de heer Titulaer van het CDA.

De heer Titulaer: Ik dank het college voor de antwoorden en in het bijzonder de heer Koppe voor de toezegging op het punt van de verslaglegging, de bedrijfseconomische wijze van de deelnemingen in fondsen, leningen etc. op de wijze zoals dat bij het Meerjarenperspectief Grondbedrijf gebeurt.

Ik kreeg ook een antwoord op een niet gestelde vraag door portefeuillehouder Beurskens. Ik heb niets gevraagd over de rapportage Meerjarenperspectief Grondbedrijf maar dat heb ik als voorbeeld gesteld voor hoe wij dat zouden willen bij de andere deelnemingen etc.

Wat het verzoek van de heer Koppe betreft over hoe wij tegen de suggestie van de heer Bosch aankijken, daar zijn wij het mee eens. Een begroting in één oogopslag dan wel een jaarrekening in één oogopslag dwingt enerzijds Gedeputeerde Staten om goed samen te vatten en het helpt ook degene die daarvan globaal kennis moet nemen om dat snel tot zich te kunnen nemen en van daaruit verdieping in het uitgebreide verslag te zoeken. Wij ondersteunen dat punt.

Als laatste punt de suggestie die portefeuillehouder Lebens heeft gedaan ten aanzien van de obligatieportefeuille. Je zou daarmee het rendement dat is behaald in feite kunnen verzilveren. Dus het rendement naar voren halen dat in feite al is behaald via de marktwaarde en dat voor de komende jaren is ingeboekt. Het rendement dat anders via de uitbetaalde rente zou worden behaald en dat ook zou worden ingeboekt voor de komende jaren. Enerzijds zou je de 1,1 miljard euro – waarop we sterk willen sturen – kunnen vasthouden, goed in beheer kunnen houden en dat weer renderend en revoluerend weg kunnen zetten in de Limburgse economie. Anderzijds zou je het naar voren gehaalde rendement kunnen inzetten voor de versneling van de economie en andere zaken. Het lijkt me een heel interessante suggestie om op die manier solide en voortvarende kansen te benutten door middel van het financieel instrumentarium. Wij vinden dat een goede suggestie. Als we dat op die manier goed interpreteren, dan hoor ik dat graag.

Dat waren mijn punten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Titulaer. Ik geef het woord aan de heer Prevoo van de SP.

De heer Prevoo: Voorzitter, dank u wel. Op de vraag van de gedeputeerde over de jaarrekening in één oogopslag. Wat ons betreft ja als het aanvullend is, maar niet in plaats van. Wat krijg je als je een jaarrekening in één oogopslag gaat maken? Ik ben ervan overtuigd dat heel veel Statenleden de details willen weten en dan moet die jaarrekening weer uit elkaar worden getrokken. Wat dat betreft begrijp ik de opmerking van de heer Bosch. Als het aanvullend is prima.

Dan nog een specifieke vraag aan gedeputeerde Beurskens met betrekking tot het bedrijventerrein Maastricht Aachen Airport. U gaf zojuist in uw beantwoording aan dat u het zou meene-

men in het geval dat het aan de orde zou zijn of dat er een relatie zou liggen. Ik ga er even van uit dat er een relatie ligt. Ik doe toch het verzoek of hij een toezegging kan doen om dat dan wel volgende week bij de behandeling mee te nemen. Ik neem aan dat er wel degelijk een relatie ligt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Prevoo. Ik geef het woord aan de heer Van den Akker van de VVD.

De heer Van den Akker: Voorzitter, dank aan het college voor de gegeven antwoorden en ook voor wat ik verder in de Staten heb gehoord. Er was een aantal zinnige opmerkingen. Ik denk ook aan het betoog van de heer Bosch in de eerste termijn. Ik zou dan ook willen onthouden, voorzitter, wat hij aangaf over een halt toeroepen aan sommige projecten. Wanneer ga je als Provincie ergens wel in investeren en wanneer niet? Wanneer dien je ergens een motie over in? Welke financiële consequenties heeft dat dan? Ik denk dat we dat van links tot rechts op het politieke scala scherp in het oog zullen houden de komende jaren.

Er was ook even een interessant debat over de Innovatoren. Een risicovolle investering, hoe ga je daarop inzetten vanuit de positie van de Provincie op grote projecten? Een onrendabele top op een toren van 70 m is dan al gauw 40 m. Alle gekheid op een stokje, het is natuurlijk wel zo dat we hopen dat het in de toekomst nog meer vanuit de private sector wordt betrokken.

Tot slot over de meerjarenbegroting. Het zou fijn zijn als we bij de behandeling van de Begroting 2014 ook daadwerkelijk in de Meerjarenbegroting 2015 kunnen zien hoe de meerjarenbegroting er in 2013 uitzag. Dat je er een kolom naast zet hoe we dat de afgelopen jaren hebben begroot en hoe dat in de meerjarenbegroting verschuift, zodat dit duidelijk blijft. Ik hoop dat de gedeputeerde daarop nog kan ingaan.

Over de afwaardering op het innovatiefonds kan ik gedeputeerde Beurskens misschien nog een toelichting geven. Hij zei eerder dat hij er nog schriftelijk op terug zou komen, maar in het antwoord op onze schriftelijke vraag schrijft het college: op basis van de deelneming was het noodzakelijk om de deelneming ten gevolge van mogelijke verliezen af te waarderen. Dat had dan te maken met risicovoorzieningen, maar dat

lijkt me dan toch een flinke risicovoorziening. We zien een nader antwoord graag schriftelijk tegemoet, tenzij het antwoord nu al kan worden gegeven.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Akker. Ik geef het woord aan mevrouw Van Tulder van GroenLinks.

Mevrouw Van Tulder: De jaarrekening in één oogopslag lijkt ons een uitstekend idee. Het is altijd handig, ook voor veel Statenleden die zich normaal niet met die stapels boeken bezighouden en dan toch even een idee hebben waar het over gaat. Alleen daarom al denk ik dat het van belang is.

De voorzitter merkte terecht op dat er nog een vraag lag over Ruimte voor Ruimte. Het is vervolgens voor mij niet helemaal duidelijk wie die vraag zou moeten beantwoorden. Ik hoop dat ik daarop nog een antwoord krijg.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Tulder. Ik geef het woord aan de heer Bosch van de Partij van de Arbeid.

De heer Bosch: Voorzitter, dank u wel. Ik neem aan dat ook de overige fracties die dat misschien niet hebben aangestipt, er ook wel voor voelen om een jaarrekening in één oogopslag te produceren. Ik maak er nog even een opmerking bij. Ik heb eerder iets gezegd over de vergelijkbaarheid van jaar tot jaar. Als je dat mist, dan is er toch iets mis met je beeld van de werkelijkheid. Daarom ook mijn pleidooi voor die jaarrekening in één oogopslag en ik sluit me heel graag aan bij de heer Van den Akker die dat zojuist in een retrospectief zag, maar je kunt daarmee ook vooruitkijken. Ik heb daar in ieder geval grote behoefte aan. Overigens heb ik behoefte aan een nadere toelichting van de gedeputeerde – dat hoeft niet vandaag – betreffende zijn antwoord dat informatiesystemen ons belemmeren om adequaat of snel genoeg of op de manier zoals gewenst informatie op tafel te leggen. Ik heb met mijn opmerking niet willen bewerkstelligen dat we dadelijk weer 50 miljoen euro aan ICT-systemen moeten uitgeven, laat ik dat even zo zeggen. Ik vind wel dat we met elkaar de tekorten moeten verkennen. Niet dat we in de details moeten duiken, maar we moeten

wel elk jaar bekijken wat nodig is en welk politiek bestuurlijk rendement het heeft.

Voorzitter, de opmerkingen van de heer Titulaer en ook van sommige andere collega's met betrekking tot marktwaarde in relatie tot boekwaarde, blijven mij triggeren. Ik kan mij herinneren dat in het laatste treasuryrapport ook al melding werd gemaakt dat er een overwaarde is op de obligatieportefeuille op basis van de marktwaarde. Dat ging inderdaad om forse bedragen. Als ik even het voorbeeld van de Innovatoren neem, dan staat die nu nog in de boeken voor 9 miljoen euro, maar de marktwaarde is beduidend hoger. Ik vind dat je daarmee dus wel het zicht op je werkelijke vermogenspositie eigenlijk ontnemt. De optelsom van al die dingen, als je daar niet op een eenduidige manier mee omgaat, vind ik de moeite waard om daar nog eens kritisch naar te kijken met ons allen.

Tot slot, voorzitter. Ik vond het heel prettig dat de heer Fijnje op mijn opmerking over moties reageerde zoals hij gedaan heeft. Ik vind dat we die verantwoordelijkheid met ons allen moeten oppakken.
Ik dank u voor deze tweede termijn.

De voorzitter: Mijnheer Bosch, moet ik dat laatste zien als een toezegging van de voorzitter van de Controlecommissie dat hij bereid is om dat op de agenda te zetten? Dat was de vraag.

De heer Bosch: Het voorlaatste, voorzitter. Over het laatste, voorzitter, mag ik uw opmerking misschien even aangrijpen om een andere vraag te stellen, die helemaal niet relevant is in dit kader. Ik heb meegemaakt dat een motie van de heer Bosman door het presidium verwezen werd ter behandeling in de Controlecommissie, terwijl de Controlecommissie niet over moties gaat. Daarover gaan uitsluitend de Staten. Ik kan daar niets over zeggen als voorzitter van de Controlecommissie. Ik vind dat dit een onderwerp is dat thuishoort op de agenda van deze Staten. Het presidium mag misschien naar een commissie verwijzen, maar ik kan dat niet.

De voorzitter: Ik ga dan naar de heer Van Wageningen van D66. Hij maakt geen gebruik van de tweede termijn. Ik geef het woord aan de heer Wijnands van 50PLUS.

De heer Wijnands: Dank u, voorzitter. Voorzitter, we zijn blij met de antwoorden die we hebben gekregen, zeker ten aanzien van de inspanningen in de Euregio. De vraag die we gesteld hebben over de Jeugdzorg was niet zozeer met betrekking tot de verklaring – die stond heel goed in de antwoorden – maar was eigenlijk meer bedoeld in de zin van hoe we nu voorkomen dat we volgend jaar weer een dergelijke lijst hebben. De heer Van Dijk heeft wel een aantal verklaringen gegeven, maar ik zou graag willen horen: onze aandacht ligt daar vol op en wij gaan er nog een tandje bij zetten om ervoor te zorgen dat dit niet meer voorkomt. Daaruit zou ik graag een beetje moed willen putten.

Ten aanzien van de jaarrekening in één oogopslag. Voor ons is dat niet noodzakelijk, maar we hebben er ook geen bezwaar tegen. Het mag, het is verder prima.

Ik heb nog een opmerking gemaakt over het goed inzichtelijk maken van het verschil tussen de jaarbegroting en de jaarbesteding en in het bijzonder de verschuivingen, zodat we de onderbestedingen kunnen waarderen. Als je het jaar afsluit, dan zie je dat er nu misschien een onderbesteding is en een maand later, in januari, wordt het besteed. Dat vind je niet zo goed terug. Dat punt zal ik in de Controlemissie en in de Taskforce aankaarten om het daar de volgende keer beter te krijgen.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wijnands. Ik geef het woord aan de heer Bosman van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Om meteen te beginnen met de heer Koppe: mijnheer Koppe, u zag mij niet, maar ik hoorde u wel. Ik hoorde ook dat u nog even refereerde aan mijn motie en ik hoorde de oproep aan Provinciale Staten. Ik denk dat we in de toekomst daarop nog wel een keer zullen terugkomen.

Wat het voorstel jaarrekening in één oogopslag betreft, daar kunnen wij ons bij aansluiten. Ik zou in het verlengde daarvan ook graag – zoals ik ook in mijn eerste termijn al heb aangegeven – een jaarvergelijking willen zien. Mogelijk een jaar terug, het huidige jaar en het eerstkomende jaar bijvoorbeeld. De suggestie van de heer Wijnands van 50PLUS zojuist ten aanzien van

de onderbesteding, om dat ook inzichtelijk te krijgen, als we dan toch bezig zijn, waarom niet?

Wat het Statenvoorstel betreft, de onderdelen van de jaarstukken die zijn genoemd, daar kunnen wij mee akkoord gaan en ook met de bestemming voor het voordelige resultaat.

Tot slot, maar ik weet niet of dat nu aan de orde is, motie 352. Die lijkt mij overbodig, want het is al vastgelegd in het coalitieakkoord – het coalitieakkoord waar de PVV zelf in zat en in het huidige coalitieakkoord – op pagina 16, niveau 2009, uit mijn hoofd dacht ik maximaal 29 miljoen euro externe inhuur. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosman. Dan de heer Uringa. Hij maakt geen gebruik van de tweede termijn. Voordat ik naar de gedeputeerden ga, wil ik even reageren op de heer Bosch van de PvdA als voorzitter van de Controlemissie. Het was niet mijn bedoeling om de motie door te sturen naar de Controlemissie, want dat is natuurlijk een bevoegdheid van de Staten, maar de vraag was of het onderwerp het inzichtelijk maken van de externe inhuur, onderwerp van gesprek kon worden bij de Controlemissie. Ik zie dat de heer Bosch als voorzitter van de Controlemissie die toezegging doet.

Ik ga dan naar de heer Koppe.

Gedeputeerde Koppe: Voorzitter, er zijn nog een paar zaken. Overwegend is er veel draagvlak om de jaarrekening in één oogopslag weer in te voeren. Die was afgevoerd vanwege efficiëncymaatregelen en omdat we dachten dat daaraan geen behoefte meer was. Dat gaan we dus weer doen en dat is een toezegging die u kunt noteren, voorzitter.

Dan met betrekking tot een aantal andere zaken dat is gevraagd. De VVD vraagt om een vergelijking. Nogmaals, ik snap die behoefte om iedere keer terug te willen gaan, maar op het moment dat je presentatie verandert door de indelingen en door alles wat je doet, wordt het heel lastig om met een voorgaand jaar te vergelijken waarbij de presentatie anders was. Daar hebben we mee te maken. Er zijn de afgelopen jaren veranderingen opgetreden, ook door de coalitiewijzigingen door de verkiezingen, en dan zijn de presentaties niet meer te vergelijken. Als je

dat dan toch wilt doen, dan moet je daarvoor heel veel werk verzetten. Ik kijk dan ook naar de heer Wijnands als het gaat over de onderbesteding. Volgens mij hebben wij complimenten gehad en enige aanbevelingen. Die aanbevelingen hebben we overgenomen. Ik begrijp dat u dat onderstreept. Ik proef niet dat we nog meer moeten doen. Als u dingen wilt stapelen, dus als u nog meer wilt doen, dan denk ik dat ik daarover eerst rapporteer aan de Taskforce en de Controlemissie, want daar maken we ook afspraken in eerste instantie over hoe we verdergaan. We hebben afgelopen week heel heldere afspraken gemaakt over de Begroting 2014. Die opdracht geven we mee aan de ambtenaren. Als we die opdracht gaan uitbreiden vanuit deze vergadering, dan heb ik er behoefte aan om even schriftelijk terug te koppelen wat dit dan technisch en met alle ins en outs betekent voor de organisatie, zodat we daarover vervolgens kunnen praten in de Controlemissie c.q. met de Taskforce. Als de impact daarvan gering is en het met de huidige bezetting kan worden opgevangen, dan is dat geen probleem. Iedereen moet zich echter realiseren dat, als wij dingen gaan vragen – in het bijzonder het terugkijken naar voorgaande jaren en het opnieuw presenteren van cijfers uit voorgaande jaren – dit een ingrijpende kwestie is. De systemen zijn wat dat betreft beperkt. Het aantal labels om dat soort presentaties te doen, houdt ergens op. Ik wil daarin eigenlijk nu geen vergaande toezeggingen doen.

De voorzitter: De heer Wijnands.

De heer Wijnands: Dat is ook precies wat ik voorstelde, om het in de Taskforce nog een keer aan te kaarten om te bekijken of de voorstellen die er liggen voldoende zijn. Ik wil niet terugkijken, ik wil vooruitkijken. We zitten eigenlijk op een lijn.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, de VVD wil ook vooruitkijken, maar dan is het wel de vraag wat voor zin het heeft om die meerjarenramingen op te stellen als op het moment dat we daar eenmaal zijn je dan zegt: we hebben er niet zoveel meer aan, want in de tussentijd verandert er zoveel. Kan het college dan aangeven waarom het überhaupt nog zin heeft om over coalitieperiodes

heen te gaan ramen? Wat moet je er anders mee?

Gedeputeerde Koppe: Allereerst omdat het maken van een meerjarenraming en het goedkeuring geven daaraan een verplichting is. Het is dezelfde verplichting die de gemeenten is opgelegd. In onze verdiepingsonderzoeken gaan we zo ver dat we ook bekijken – dat vinden we belangrijk – dat je niet incidenteel dit jaar en het komend jaar een sluitende begroting hebt, maar dat je vanuit gedegen financieel begroten ook kunt aantonen dat jouw begroting nog steeds op orde is in de meerjarenramingen die daarna komen. Dat betekent dat je niets meer dan een doorkijk geeft naar de komende jaren of je de inkomsten en de uitgaven nog steeds in balans kunt krijgen. Ik zie persoonlijk nog steeds de zin er niet van in om de meerjarenbegroting die we vorig jaar hebben gemaakt te vergelijken met de begroting van dit jaar om dan vervolgens alle afwijkingen te gaan analyseren. Die afwijkingen zitten erin omdat de laatste informatie die we hebben in feite effect heeft op de doorrekening naar de volgende jaren.

De heer Bosch: Voorzitter, als ik hierop even mag inhaken? U raakt het kernprobleem van waar dan onze eigen controlerende taak als Staten eindigt. Ik wil daar ernstig voor waarschuwen. Wat we eigenlijk doen, is steeds meer redenen zoeken waarom we er een brij van maken. Ik zou het willen omdraaien. Ik zou nu juist met elkaar de weg willen bewandelen om die brij te ontwarren en ervoor te zorgen dat wij en u doorzicht en inzicht hebben in wat er zich in financiële zin ontwikkelt. Ik zeg niet dat het er nu niet is, maar ik reageer even op wat u stelt. Misschien kunnen we ook even vijf jaar teruggaan? Was het toen echt zo dat er ieder jaar alleen maar één begroting lag zonder een vergelijking met het voorafgaande jaar en zonder inzicht in de twee komende jaren? Dat was niet zo. Het kan niet alleen aan het systeem liggen.

Gedeputeerde Koppe: Dat is misschien wel waar, maar – dat bent u misschien vergeten – ook toen was dat een probleem. Bij gemeenten heeft men een strakke indeling van de begrotingssystematiek. Er is niets aan de hand als u zegt: wij laten over coalitieperiodes en alle gebeurtenissen heen alles los en we kiezen voor een bepaalde nummering en rangschikking en presentatie en die houden we de komende twin-

tig jaar gelijk. Het is hier zo dat iedere keer opnieuw, bij elk aantreden van een nieuwe coalitie, de zaak om het zomaar eens te zeggen op zijn kop wordt gezet, opnieuw wordt ingedeeld en een nieuwe presentatie wordt gemaakt. Op dat moment kun je niet meer aansluiten op de presentatie van de jaarrekening van de keer daarvoor. Het is een keuze voor de Staten. Als de Staten zeggen dat ze ieder jaar willen vergelijken, dan stelt een informatiesysteem waarmee je al je posten kunt labelen conform een vaste indeling en kunt labelen conform een coalitieakkoord, je in staat als Controlemcommissie om in het kader van de jaarrekening zaken vergelijkbaar te maken en toch je totale programma's goed te kunnen presenteren. Onze financiële systemen kennen daar echter op dit moment een beperking in en die beperking zal in de toekomst worden opgeheven. Dat gaat geen 50 miljoen euro kosten.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Tot slot, misschien ook om even mee te geven richting morgen en wellicht voor de komende jaren. Als de Staten zouden besluiten tot flexibilisering van de obligatieportefeuille en ze ook te maken hebben met meerjarige projecten, is het wel degelijk van belang dat, als er grote afwijkingen zijn die een jaar eerder niet zijn geraamd, wordt verklaard waarom die in het afgelopen jaar tot stand zijn gekomen en welke gevolgen dat heeft voor de meerjarenramingen. Ik denk dat we daarover zeker moeten nadenken. We zullen daarover ook bij de planning- en controlcyclus spreken, maar ik wil het college vragen om daarover na te denken.

Gedeputeerde Koppe: Ik heb ook gezegd dat ik er niet meteen nee tegen zeg. Ik zeg dat u een vergaande toezegging vraagt op dit moment. Ik wil u vragen om mij de kans te geven om daarop schriftelijk te reageren in de richting van de Controlemcommissie en de Taskforce en daar de technische consequenties te bespreken. De vraag is helder en als u praat over significante afwijkingen waarbij u zegt dat u van het college wilt weten wat daarvan de achterliggende reden is, dan vind ik dat een zeer terechte vraag. Voorzitter, volgens mij heb ik de antwoorden gegeven.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Koppe. Ik geef het woord aan de heer Lebens.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, deels in het verlengde hiervan – niet om de discussie over te doen, te verstoren of iets in die richting – ontkomen we er ook niet aan om vaak in de boeken te rapporteren op een wijze zoals is voorgeschreven. Een voorbeeld, ook in relatie tot de afschrijving en de waarde van de Innovatoren: de verslagleggingsregels voor de overheid zijn vastgesteld en die schrijven voor dat er gewaardeerd wordt tegen de oorspronkelijke verkrijgingprijs minus de afschrijvingen. Dat wil niet zeggen dat daarmee iets in de boeken komt – als ik dat zo mag zeggen – wat niet klopt, maar het is onderhevig en onderhevig aan de systematiek. Zonder me te willen bemoeien met de portefeuille van collega Koppe, zit daarin vaak een stuk verklaring. Misschien zou het al helpen als die verklaring op de een of andere manier in een voetnoot wordt meegenomen. Het zijn ook vaak de kleine dingen die het hem uiteindelijk doen. Hetzelfde geldt voor de opmerking die de heer Titulaer maakte. Inderdaad, er is een marktwaarde die gelukkig op dit moment veel hoger ligt dan de nominale waarde. Inderdaad, het is best mogelijk om dat uiteindelijk ook in de boeken te laten zien. Sterker nog, in de treasury-rapportages die – als ik het me goed herinner – ook altijd richting de Controlemcommissie gaan, wordt dat ook vermeld. Ook hier geldt: hoe komt dat in de boeken, wat zijn de formele spelregels en wat zou je er materieel mee kunnen doen? Dat is niet dat wij – tussen aanhalingstekens – morgen alles en masse verkopen en het vervolgens ergens stallen tegen een lager percentage dan waarvan we nu verzekerd zijn gedurende een langere periode. Maar inderdaad – dan herhaal ik wat ik eerder zei – op het moment dat u wilt dat die 1,1 miljard euro in meer of mindere mate geflexibiliseerd wordt, ontom je er niet aan om daar slim mee om te gaan om een zo maximaal mogelijk rendement te behalen. Wat dat betreft hoop ik dat ik, door nog het een en het ander met elkaar te vergelijken en er dieper op in te gaan, ook daar verduidelijking in heb geboden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lebens. Ik geef het woord aan de heer Beurskens.

Gedeputeerde Beurskens: Dank u wel, voorzitter. Er zijn toch nog twee vragen. De vraag van

GroenLinks over Ruimte voor Ruimte. Twee keer per jaar ontvangen Provinciale Staten een voortgangsrapportage. U zou die kunnen agenderen. Ik was net gedeputeerde toen collega Van der Broeck me heeft waargenomen. Er is toen een uitgebreid debat geweest over hoe nu verder met Ruimte voor Ruimte. Volgens mij was dat in oktober vorig jaar. Ruimte voor Ruimte loopt volgens schema. Natuurlijk is het wel zo dat alles wat met vastgoedontwikkeling te maken heeft ingewikkeld is, maar ik heb nog geen signalen dat ik nu zeg dat ik acuut naar de Staten moet komen. Het is wel iets dat je kritisch moet volgen en daarin moet ik mevrouw Van Tulder gelijk geven. Het is niet iets waarvan je zegt dat het als een tierelier loopt, dat kan ik ook niet zeggen. De basisdoelstelling van Ruimte voor Ruimte is behaald. Dat is het weghalen van de stallen in het buitengebied. Nu de vervolgoelstelling nog om daar woningbouw te ontwikkelen. Dat gaat stroef, maar dat hebt u ook in de voortgangsrapportage kunnen lezen. Als dat te gek wordt, dan denk ik dat we inderdaad met elkaar erover moeten praten of er ook alternatieven zijn.

Dan de vraag van de heer Prevoo. Ik zou bijna zeggen, mijnheer Prevoo: u bent het hoogste orgaan en de voorzitter bepaalt de orde. Als u volgende week daarover wilt praten, dan wilt u daarover praten. Ik vind dat altijd goed, ik heb me te schikken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Beurskens. De heer Kersten? Neen. De heer Van der Broeck? Ook niet. De heer Van Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Voorzitter, misschien nog kort als reactie op de heer Wijnands.

Het is niet mijn bedoeling om met die relativisering of met het in perspectief plaatsen van die getallen het streven los te laten dat we – in principe – moeten vasthouden aan wachttijden van nul voor zo veel mogelijk zo niet alle kinderen die verwezen worden naar de Jeugdzorg en die hulp nodig hebben. Laat dat op zich duidelijk zijn.

Wat ik ook even wil benadrukken, is dat we op dit moment een kwalitatief goede Jeugdzorg hebben in deze provincie, ook in de verhouding tussen de kwaliteit en de financiële inspanningen die daarvoor geleverd worden. De wachttijd is in die kwaliteit absoluut een belangrijk aspect,

maar dat is niet het enige. In de Staten hebben we het beleidskader vastgesteld met elf ijkpunten waarvan die wachttijd er een is. Waar ik ook voor wil waken, is dat er één – zij het belangrijk – aspect zodanig wordt uitgelicht dat we zeggen: nou ja, als de kwaliteit daarvan in rekenkundige termen nu 99,5% goed is op sommige peildata, dan gaan we er toch nog heel veel energie in stoppen om dat op 100% te brengen. Dat laat onverlet dat het streven wat mij betreft als streven in de boeken kan blijven staan en dat het absoluut een punt van aandacht moet blijven. Zeker in de komende tijd. Want als het gaat om de toegangsfunctie, als het gaat om de indicatiestelling met mogelijke repercussies op wachttijden, dan gaat er de komende tijd natuurlijk veel veranderen door die veranderingen in de eerste lijn Jeugdzorg. Dat is al het geval in projecten die nu al gaande zijn vooruitlopend op de transitie. Het zal daarom absoluut een punt van aandacht voor ons allen moeten blijven. Ik wil dat er graag nog aan toegevoegd hebben, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dijk. Ik constateer dat wij in voldoende mate de Statenvoorstellen Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013, de Jaarstukken 2012 en het onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 - onderbesteding hebben behandeld, waardoor ik de voorstellen nu apart in stemming kan brengen. Er zijn geen amendementen ingediend en we kunnen dus direct beginnen met het stemmen over de drie voorstellen. De heer Van den Akker wil nog iets opmerken.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik heb in het presidium van afgelopen maandag de vraag gesteld of de stemmingen vandaag dan wel vrijdagochtend zouden plaatsvinden. Ik zou anders graag om een korte schorsing willen vragen zodat iedereen die in het gebouw is in ieder geval de stemknop kan indrukken.

De voorzitter: Dat laatste lijkt me het meest verstandig want we zijn met meer dan voldoende Statenleden aanwezig. Ik zie twee Statenleden op de publieke tribune zitten. Als zij plaats willen nemen en als de heer Van Wageningen en de heer Leppers even gewaarschuwd worden die zojuist naar buiten zijn gelopen en dat verder iedereen hier blijft, kunnen wij stemmen.

Als het goed is, zouden we nu met 41 leden binnen moeten zijn. Ik mis nog een lid van de SP die er zojuist wel was.

Ik breng in stemming voorstel G-13-006-1, het Statenvoorstel Meerjarenperspectief Grondbedrijf 2013. Ik open de stemming. Iedereen heeft gestemd. Met 40 stemmen voor en 0 stemmen tegen is het voorstel aangenomen.

Ik ga door naar het tweede voorstel, G-13-010, het Statenvoorstel Jaarstukken 2012, waarbij ik er op wil wijzen dat een gewijzigd ontwerpbesluit voorligt. Ik open de stemming. Met 40 stemmen voor en 0 stemmen tegen is ook dit voorstel aangenomen.

Ik ga door naar het derde voorstel, P-13-007-1 Onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer inzake Jaarstukken 2012 – onderbesteding. Ik open de stemming. Met 39 stemmen voor en 1 stem tegen van de partij 50PLUS is het voorstel aangenomen.

De ingediende motie wordt aangehouden.

7. Schorsing

De voorzitter: Ik schors de vergadering tot morgenvroeg 10.00 uur met dank voor uw inbreng en met de vermelding dat het presidium morgenvroeg om 09.00 uur bij elkaar komt. Ik nodig u uit voor de borrel waarvoor we nu ruimschoots de tijd hebben zodat we ook nog kunnen toosten op de geboorte van Maxim.

(Schorsing van de vergadering op 13 juni 2013 om 21.10 uur.)

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 14 JUNI 2013

8. Heropening

De voorzitter heropent de vergadering om 10.00 uur.

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Bericht van verhindering voor vandaag is ontvangen van de heer Rewinkel van de SP en van

de heer Dierks van de PVV. Later vandaag zullen bij ons aanschuiven mevrouw Aasted-Madsen en de heer Van der Linden van het CDA.

U ziet hier een mooie bokaal met nummertjes erin, maar we hebben zojuist geconstateerd dat we geen nieuw nummer hoeven te trekken omdat het nummer van gisteren ook vandaag nog geldig is. Ik weet niet wie de tombola gisteren gewonnen heeft? Dat was de heer Van Wageningen. Hij weet dat hij ook vandaag bij een eventuele hoofdelijke stemming het eerst aan de beurt is.

9. Spreekrecht externen (conform artikel 18 Reglement van Orde)

De voorzitter: De volgende spreker heeft zich gemeld om in te spreken bij agendapunt 10.1 de Voorjaarsnota 2013: de heer H. Slangen, voorzitter van de Stichting Graetheide Comité. Ik vraag de heer Slangen naar het spreekgestoelte te komen. De volgende procedure is aan de orde. De heer Slangen heeft vijf minuten om u toe te spreken. Als niemand vragen heeft, dan zal ik een voorstel doen om de bijdrage van de heer Slangen al dan niet te betrekken bij het agendapunt. Het woord is aan de heer Slangen die ik overigens van harte welkom heet.

De heer Slangen: Geachte Statenleden. Vandaag wordt aan u als Provinciale Staten gevraagd de voorstellen uit bijlage 2 van de Voorjaarsnota 2013 goed te keuren. De Stichting Graetheide Comité heeft bezwaren tegen voorstel 22. Dat gaat over de inrichting van de Chemelotcampus. Het voorstel is om hiervoor 2,7 miljoen euro ter beschikking te stellen. De omschrijving van het project is echter zeer onduidelijk. Genoemd wordt een Central Court en een Central Park waarbij dit laatste naast groen ook het ontsluiten van de campus betreft. Een nadere invulling van het project wordt niet gegeven. Of het bij het groen gaat om een park van 10 ha of om enkele bomen in een vergeten hoek is niet duidelijk. Wat met ontsluiting bedoeld wordt, is ook niet omschreven. In het bedrijfsleven zou zelfs een project van 1000 euro niet eens goedgekeurd worden als het zo onduidelijk is waaraan het geld besteed zal worden. Wat wel duidelijk is, is dat de kosten betaald moeten worden uit de in het coalitieakkoord opgenomen

pot bestemd voor een impuls voor natuur, landschap, stedelijk groen en EHS. Het Chemelotterrein is echter geen natuurgebied en zal dat ook nooit worden.

Dat het geld toch uit deze pot moet komen, bevreemdt des te meer omdat gedeputeerde Van der Broeck vorige week nog in de krant stelde dat geld voor natuur alleen bestemd moet worden aan pronkstukken van natuur en landschap. De Stichting Graetheide Comité is het ermee eens dat het nuttig is de uitstraling van de campus te verbeteren door impulsen in natuur en landschap. Dit kan dan echter veel beter rondom het Chemelotterrein gebeuren dan erop. Dan hebben niet alleen de campusmedewerkers er iets aan, maar ook de bevolking.

Al zo lang Graetheide gereserveerd is voor de industrie is er aan de verbetering van natuur en landschap in dit gebied niets gebeurd. In de brief die wij aan u stuurden, is een aantal concrete en op korte termijn uitvoerbare voorstellen opgenomen. Wij verzoeken u het budget van 2,7 miljoen euro hieraan te besteden. Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Slangen. Het was ruim binnen de tijd. Ik kijk even rond of Statenleden nog vragen hebben. Dat is niet het geval. Ik stel voor om, onder grote dankzegging, de bijdrage van de heer Slangen te betrekken bij agendapunt 10 en deze ook als toelichting te zien op agendapunt 10.1.1 de brief van de Stichting Graetheide Comité van 5 juni 2013. Aldus besloten.

10 Statenvoorstellen

10.1 Behandelstukken

10.1.1 G-13-016-1 Voorjaarsnota 2013

10.1.1.1 Voorjaarsnota voorstel 22 inrichting campusterrein Chemelot, brief van de Stichting Graetheide Comité van 5 juni 2013

De voorzitter: U hebt een gewijzigd ontwerpbesluit ontvangen met beslispunten 1 tot en met 15. Gedeputeerde Staten stellen voor om de Voorjaarsnota 2013 conform het gewijzigde ontwerpbesluit vast te stellen.

Voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2013 geldt eveneens de spreektijdenregeling, waarbij in eerste termijn elke fractie 2 minuten spreektijd per fractielid krijgt toegewezen, met een minimum van 10 minuten en een maximum van 30 minuten. De spreektijdenregeling kunt u op uw tafel vinden.

Enkele fracties hebben al aangegeven met minder tijd toe te komen, maar dat zullen we nog wel even zien.

Het college krijgt ook vandaag een totaal tijd van 1 uur voor de beantwoording in de eerste termijn.

Buiten de genoemde spreektijden zal er in eerste termijn ruimte zijn voor interrupties, maar ik zal er wel streng op toezien dat de interrupties inderdaad zijn waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk het stellen van vragen en toelichtende vragen zodat dit niet geheel uit de hand loopt.

Het debat in tweede termijn dient zich vooral toe te spitsen op de vragen en op de ingediende moties en amendementen. Om die reden is de spreektijd van de fracties en van het college in tweede termijn beperkt tot een derde van de toegewezen spreektijd in de eerste termijn. Dat zal overigens allemaal hedenmiddag zijn.

Er kunnen vandaag geen moties vreemd aan de orde van de dag worden ingediend, want eigenlijk zijn alle moties altijd relevant in deze voorjaarsnota.

Ik verzoek u dus allen om de reguliere spreektijd strikt te hanteren. Met uw welnemen open ik de eerste termijn en het woord is aan de heer Heemels van de fractie van de PVV.

De heer Heemels: Voorzitter, dank u wel. Limburg, haal het beste uit jezelf. Onder dit motto zijn het CDA, de VVD en de PvdA vorig jaar van start gegaan, nadat de PVV door een een-tweetje uit de coalitie werd gezet. En het beste uit jezelf halen, dat moeten de Limburgers ook, want deze coalitie doet namelijk geen klap voor onze inwoners.

Sinds het aantreden van deze coalitie zitten de regenten weer op hun stek. De houdbaarheidsdatum is allang afgelopen. Dat heeft iedereen in de gaten, alleen de gevestigde partijen zelf nog niet. Terwijl de kiezers hun buik vol hebben van

achterkamertjesgekonkel en de regenteske heers- en verdeelcultuur, is de oude politiek – in onze opinie – weer terug in het Gouvernement. Wat vinden ze zichzelf fantastisch. De superlatieven worden uit de Dikke Van Dale getoverd. Het provinciebestuur noemt deze nota zelf historisch en revolutionair. Daarin hebben ze volkomen gelijk, als ze bedoelen dat deze nota historisch en revolutionair slecht is.

Deze coalitie en het college van Gedeputeerde Staten zijn van mening dat ze het geweldig doen. Persberichten waarin het eigen beleid de hemel in wordt geprezen, als er bekend wordt gemaakt dat links en rechts weer met miljoenen is gestrooid. Deze coalitie heeft de geldkraan opengedraaid, het lijkt wel Rupsje Nooitgenoeg. Dat is precies het motto van het CDA: Van rups naar vlinder. Alleen heeft het CDA nog niet in de gaten dat hij in feite een eikenprocessierups is. Hij vervelt een keer of zes, waarschijnlijk te vergelijken met het zichzelf hervinden. Op 1 juni twitterde nog iemand hier in de zaal aanwezig: Op naar de 'coming out of the cocoon day'. Wat deze persoon echter niet wist, is dat de eikenprocessierups eindigt als een onopvallende nachtvlinder. Op goed Limburgs: een mot. Als dat de bedoeling is, mag de cocoon day wat mij betreft – en met mij nog heel veel andere Limburgers – vandaag nog plaatsvinden.

Voorzitter, in de ogen van de PVV hoeft het CDA zichzelf echt niet alleen te hervinden. Aan de VVD wil ik bijvoorbeeld ook geen woord vuil maken. In principe is deze partij het lachertje geworden van de Nederlandse politiek. Ze doet niet alleen landelijk precies het tegenovergestelde van wat ze belooft. Helaas is het hier in Limburg niet veel anders, alleen hebben ze hier nog het zoethoudertje van de campussen. Verder is de PVV van mening dat een heleboel liberale standpunten ver te zoeken zijn en dat er vooral wordt meegelift met het CDA en de PvdA. Jarenlang hebben deze gevestigde partijen zich naar het leven gestaan, vooral in de periode 2007-2011. Nu ze elkaar nodig hebben om op het pluche te blijven zitten, is iedereen ineens weer beste vriendjes. Totaal ongeloofwaardig en heel Limburg heeft het in de gaten.

Het wordt de hoogste tijd dat de coalitie zich gaat hervinden. Het beleid dat nu wordt gevolgd en dat staat omschreven in de Voorjaarsnota 2013 is slecht voor Limburg. Wat gebeurt er in

feite? Dit college is bezig voornamelijk linkse hobby's uit te voeren met gemeenschapsgeld. Allerlei plannen en projecten worden in korte tijd uitgedokterd om zo snel mogelijk te worden uitgevoerd. Ondoordacht en risicovol vindt de PVV.

Verder wordt de ene subsidie na de andere verleend. Gedeputeerde Staten zijn van mening dat dit een zware taak is. Laat ons heel eerlijk zijn, voorzitter. Hier is geen kunst aan. Geld uitgeven kan iedereen. Geef Sjefke of Marie hier in Limburg een zak met geld en ook zij krijgen best wat gesubsidieerd of een project in gang gezet met precies dezelfde resultaten als waarmee dit college bezig is. Het wankele bouwwerk van deze coalitie is symboolpolitiek dat als enige fundament een zak met geld heeft.

Dat Limburg het zwaar heeft, daar is iedereen hier aanwezig het volkomen mee eens. De economische crisis en alle complicaties die daarmee gepaard gaan, stoppen niet aan de provinciegrens. In onze optiek doet het provinciebestuur niets hieraan en moet Limburg wederom het beste uit zichzelf gaan halen. De ware problemen waarmee Limburgers dagelijks worden geconfronteerd, worden angstvallig omzeild of verzwegen. Sommige problemen worden in het ergste geval zelfs verfoeilijkt. Zo horen we bijvoorbeeld niemand in de Staten praten over veiligheid. Als er al over gesproken wordt, dan wordt dit compleet gebagatelliseerd. Zo erg is het immers niet, wordt er dan gezegd. Er is hooguit een beetje drugsoverlast. Dat onze ouderen thuis worden beroofd en in elkaar worden geslagen, dat tientallen inbraken per dag worden gepleegd uit woningen en auto's, dat er gemiddeld tien mensen per dag in onze provincie worden bedreigd of worden mishandeld en dat de ene winkelier na de andere wordt overvallen, daarover durft niemand hier – geen enkele partij – ook maar met één letter te reppen. Als de PVV dan het idee oppert om dit probleem aan te pakken, wordt dit in het belachelijke getrokken. Ik zou dan ook graag van alle fracties willen weten: hoe willen jullie deze veiligheid aanpakken? Als iemand een beter idee heeft, laat het ons weten, zolang de mensen in Limburg maar fatsoenlijk over straat kunnen en het tuig wordt aangepakt en opgepakt. Wellicht dat de provinciemariniers toch niet zulk een slecht idee zijn. We hebben recent hierover vragen gesteld en we zijn van mening dat het niet alleen de veiligheid maar ook de werkgelegenheid in

Limburg ten goede kan komen. We zien dan ook de antwoorden van Gedeputeerde Staten graag tegemoet. Anders komt de PVV na het zomerreces met een initiatiefvoorstel om de veiligheid eindelijk op de Limburgse politieke agenda te plaatsen.

Dan de financiële crisis. Niemand hier in deze zaal heeft een-twee-drie een oplossing paraat voor de problemen waarmee de Limburgers nu worden geconfronteerd. Werkloosheid en angst voor het behouden van de baan. Hoe worden de rekeningen betaald? De zorgen die veel mensen hebben, vallen moeilijk in een paar zinnen samen te vatten. Het is een lastige kwestie waarop de Provincie op zich heel weinig invloed kan uitoefenen. Veel problemen moeten landelijk worden aangepakt door het kabinet. In de ogen van de PVV maakt Rutte II de problemen alleen maar groter door de snoeiharde bezuinigingen op de verkeerde plaats en de gigantische belastingverhogingen waardoor de hardwerkende burgers worden gepakt. De PVV werd afgelopen week wederom ondersteund door de prognoses van De Nederlandsche Bank en de Rabobank. Rutte II behaalt waardeloze cijfers. Ook het CPB zal vandaag in de gepresenteerde prognoses niet veel goede woorden over hebben voor het huidige beleid.

Over dit rampkabinet kunnen we uren bakkeleien, maar die discussie hoort niet thuis in deze zaal. Het allerbelangrijkste dat wij kunnen doen, is onze landelijke fracties oproepen er iets aan te gaan doen. We kunnen echter ook initiatieven nemen, maar zeker niet op de manier die Gedeputeerde Staten voorstellen in deze voorjaarsnota.

Voorzitter, wat dit college van plan is in deze voorjaarsnota is namelijk onbestaanbaar. Onder het motto 'stimuleren van de economie' probeert dit college zichzelf een vrijbrief te verschaffen om zijn eigen projecten te bekostigen en de financiële gaten te stoppen die vorige colleges de afgelopen decennia hebben veroorzaakt. Ik wil het dan nog niet eens hebben over het volledig aftimmeren van projecten en Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten daarmee in principe bijna buiten spel te zetten. Laat ons eerlijk zijn, voorzitter. Het zogenaamde stimuleren – een woord dat heel vaak voorkomt in deze voorjaarsnota – van de economie is feitelijk onjuist. Het is wel

leuk om met de Essentgelden van alles en nog wat te financieren, maar uiteindelijk worden de echte problemen daarmee niet verholpen. Deze coalitie staat erom bekend dat ze voor Sinterklaas speelt. Er zijn in het verleden echter al voldoende projecten geweest waarvan de revenuen niet meetbaar zijn. Dan willen we het nog helemaal niet hebben over projecten die aantoonbaar verliesgevend waren en de Limburgse samenleving miljoenen euro's hebben gekost.

Voorzitter, in principe kan men heel kort samenvatten wat er aan de hand is. De crisis is aangejaagd door de banken die er een potje van hebben gemaakt. Door het slechte beleid van het kabinet wordt de crisis zelfs verdiept en wordt die niet opgelost. Dit college van Gedeputeerde Staten past precies in hetzelfde straatje als het landelijke kabinet. Gedeputeerde Staten willen geld, heel veel geld, uitgeven in de hoop dat het misschien iets oplevert. Dat is vergelijkbaar met ontwikkelingshulp. Euro's rondstrooien en die nooit meer terugzien. Het gemeenschapsgeld is in het verleden al vaak genoeg weggevoerd, zonder dat de Limburgers hiervan ooit iets hebben gemerkt en de PVV is hier faliekant op tegen.

Zo willen we dat Gedeputeerde Staten deze voorjaarsnota intrekken en komen met een duidelijke notitie met projecten waarvan vaststaat dat ze niet – ik herhaal dat ze niet – verliesgevend zijn. Ook willen we de garantie dat deze plannen de Limburgse economie voor 100% ten goede komen. Niet de Euregio, niet Europa, maar puur en alleen Limburg en haar inwoners.

We krijgen heel vaak het verwijt dat de PVV op de zak met geld gaat zitten. Nee, voorzitter, dat willen wij niet. De PVV is bereid om te investeren. Maar dan niet als ontwikkelingshulp zoals deze Sinterklaas-coalitie, maar als noodhulp. De Provincie, wij als Provinciale Staten, is verplicht de mensen te helpen. Maar dan wel nu meteen en niet over twee jaar, niet over vijf jaar en niet over tien jaar, want dan is het spreekwoordelijke kalf al verdronken. De inwoners van Limburg staat het water nu aan de lippen. We willen dan ook een goed plan op zeer korte termijn. Noodhulp dus.

De PVV wil Limburg helpen, maar dan niet met duurzaamheidonzin, niet met cultuurinitiatieven en niet met het spekken van bedrijven en instel-

lingen die miljoenen euro's op de bank hebben staan. Wij willen initiatieven breed voor heel Limburg stimuleren. De multinationals als Chemelot en de universiteiten hebben geen geld nodig. We moeten juist zorgen voor de kwetsbaren in de samenleving zoals de ouderen, de kinderen, de zieken, de hardwerkende gezinnen die toch een minimaal inkomen hebben en de werklozen en de stille reserves die nu thuis zitten te wachten op een baan. We moeten de economie zo stimuleren dat juist deze groepen daarvan op zeer korte termijn profiteren en dat het geld goed terecht komt. De PVV wil dan ook beleid ontwikkelen voor noodhulp die direct de Limburgers toekomt. We denken hierbij aan een revolverend fonds voor Limburgse MKB-bedrijven dat kredietfaciliteiten mogelijk maakt zodat zij hun hoofd boven water kunnen houden, daar waar de banken hen op dit moment in de steek laten. Het MKB is de motor van de Limburgse economie. Het grootste deel van de Limburgers is hierin werkzaam. We willen dan ook een revolverend fonds met een startkapitaal van 100 miljoen euro, met dekking uit de algemene reserve. We willen voor dit fonds uiteraard een duidelijk kader voor de manier waarop – onder heldere voorwaarden – aanspraken kunnen worden gemaakt. We dienen hiertoe dan ook een motie in.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, om goed te kunnen reageren op dit voorstel van de PVV zou ik graag van de heer Heemels willen weten hoe hij die 100% zekerheid, die hij van Gedeputeerde Staten vraagt in de voorstellen, wil inbouwen in dat fonds voor noodlijdende MKB-bedrijven. Als die 100% zekerheid er is, dan neem ik aan dat de bank daar ook wel voor kan zorgen.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Mevrouw Van Tulder, de banken houden momenteel de hand op de knip. Dat is heel lastig voor ondernemers die willen investeren, die willen uitbreiden. Investeren en uitbreiding betekenen dus ook meer werkgelegenheid voor Limburgers, meer banen. De banken geven op dit moment niet thuis, dat weet iedereen. Het is ontzettend lastig voor bedrijven die willen investeren omdat de banken niet meer die risico's willen dragen zoals ze in het verleden hebben gedaan. Door middel van heldere

kaders en goede voorwaarden op te stellen, kan men zeker een vrijwel 100% garantie bereiken. Op dit moment zijn er heel veel plannen die deze garantie niet bieden.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik luister met belangstelling naar het betoog van de PVV. Ik wil een vraag stellen. Op 28 maart jl. heeft de PVV aangekondigd een referendum te willen houden over de besteding van de Essentgelden en nu kondigt de PVV een fonds van 100 miljoen euro voor het MKB aan. Betekent dit dat u toch aan de Essentgelden wilt komen?

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Ja, mijnheer Van den Akker, wij willen aan de Essentgelden komen, want we kregen via het twitteraccount van de VVD – ik denk dat u daar mede achter zit – het verwijt dat wij op die zak geld zitten en dat de coalitie en de VVD zo graag willen aanpakken en willen doorzetten. Wat wij doen, mijnheer Van den Akker, is niet zoals hier de coalitie doet. De coalitie haalt namelijk geld uit de Essentpot, haalt geld uit de middelen voor de volgende coalities – daar kom ik zo meteen nog op terug – en geeft vervolgens dat geld uit en dat zien we nooit meer terug. Wat de PVV wil doen, is geld op een verstandige manier investeren in de Limburgse economie, in de MKB-bedrijven, door middel van een revolverend fonds. Dat betekent dus dat wij niet met geld strooien, maar dat we een kredietfaciliteit verstrekken zodat de Limburgse MKB-bedrijven zich wel kunnen doorontwikkelen, dat ze kunnen investeren en voor werkgelegenheid kunnen zorgen, maar dat geld komt uiteindelijk weer terug. Dat is verstandig omgaan met gemeenschapsgeld en niet het rondstrooien van geld en het verdelen van subsidies.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, ik wil nog graag een antwoord horen. De PVV geeft een andere richting aan het versnellen en versterken – zo noem ik het maar even – en dat gaat dan naar een fonds voor het MKB. Ik vraag nogmaals om zekerheid. Van die Essentmiddelen hebt ook u altijd gezegd dat dit onze inkomensfunctie is. Op welke manier denkt u dat een dergelijk fonds die zekerheid kan bieden dat dit

inderdaad revolverend is? Ik vraag dit voornamelijk omdat u het ook hebt over noodhulp. Die noodhulp zal soms aanslaan en soms niet. Ik wil daar graag wat meer duidelijkheid over hebben zodat ik weet waar u het over hebt.

De heer Heemels: Ik heb er de tijd niet voor gekregen omdat ineens iedereen opsprong na dat fantastische idee van de PVV en ik begrijp dat iedereen daarover heel enthousiast is omdat er zoveel reacties zijn. Mag ik dan eerst het dictum van de motie voorlezen? Het is dan iets duidelijker wat wij nu precies willen. Daarin komt namelijk het antwoord voor, mevrouw Van Tulder.

De voorzitter: Ik stel voor dat de twee andere 'interrumpanten' – zo heet dat meen ik – ook hun vraag stellen. Misschien kunt u dit dan meenemen in uw antwoord. Eerst de heer Prevoo en dan de heer Van den Akker.

De heer Prevoo: Voorzitter, dank u wel, maar volgens mij ben ik een interpellant. Mijnheer Heemels, u wilt een fonds voor het MKB. Als ik uw verhaal echter beluister, dan wilt u eigenlijk gaan bankieren met de Essentgelden. U wilt ondernemers in het Midden- en Kleinbedrijf die noodlijdend zijn, leningen gaan verstrekken om die dan vervolgens terug te krijgen.

De heer Heemels: Nee.

De heer Prevoo: U hebt het over een revolverend fonds.

De heer Heemels: Ik heb het niet gehad over noodlijdend. Dat is het woord dat u in de mond neemt.

De heer Prevoo: Als u mij even mijn vraag laat stellen, dan kunt u zich misschien beter voorbereiden op het antwoord. Mijn vraag aan u is: gaat u bank spelen met de Essentgelden? Verwacht u van bedrijven die gebruikmaken van uw voorgesteld noodfonds dat ze die leningen – u sprak zojuist over leningen – moeten terugbetalen? Gaat u daarover rente berekenen of is dat renteloos? Hoe moeten wij ons dat voorstellen? Graag een toelichting daarop.

De voorzitter: Ik geef eerst het woord aan de heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik constateer toch dat bij de PVV voortschrijdend inzicht is over het al dan niet inzetten van de Essentgelden. Terwijl de PVV eind maart zei dat ze dat niet ging doen, zegt ze nu dat ze dat wel gaat doen.

De voorzitter: Graag de vraag.

De heer Van den Akker: Ik vraag aan de heer Heemels of dat op een verstandige manier gebeurt. Het kan toch niet zo zijn dat noodleningen aan het MKB helemaal zonder risico zijn. Er gaan geheide bedrijven omvallen die wel steun hebben. Het is helaas niet anders, maar het is wel een constatering.

De voorzitter: Eerst de heer Heemels.

De heer Heemels: Ik wil de opmerking van de heer Helvert ook wel meteen meenemen.

De voorzitter: Dan eerst de heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Het idee is inderdaad zeer goed. Ik wil aan de PVV vragen of zij bekend is met de motie die op 2 november vorig jaar is ingediend bij de begroting, de motie-Titulaer c.s. Dat is een motie over de ondersteuning van het Midden- en Kleinbedrijf via het MKB-fonds, waarin we met de coalitie vragen om een revolverend fonds om het MKB te ondersteunen daar waar banken dat op dit moment nalaten. Ik denk dat dit eenzelfde soort motie is die vorig jaar al ingediend is. Een terechte vraag is, en die zal ik in mijn betoog ook stellen, dat ben ik met de PVV eens: hoe staat het ermee? De vraag aan de PVV is dus: bent u op de hoogte van die motie?

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Ik ben blij dat de heer Van Helvert nu al zijn steun uitspreekt voor onze motie. Ik lees heel even het dictum voor van onze motie en dan denk ik dat ik al een heleboel vragen heb beantwoord. Ik wil eerst nog reageren op de heer Prevoo. De SP doet dat graag, iemand woorden in de mond leggen. Ik heb nooit gesproken over noodlijdende MKB-bedrijven.

Dan het dictum. Wij willen met de motie het college van Gedeputeerde Staten oproepen om:

- een revolverend noodfonds te ontwikkelen met een startkapitaal van 100 miljoen euro – dekking uit de Essentgelden – waar de Limburgse MKB-bedrijven gebruik van kunnen maken als ‘kredietfaciliteit’, daar waar banken hen in de steek laten en daardoor groei en ontwikkeling worden belemmerd;
 - met een voorstel te komen hoe dit project – al dan niet in samenwerking met de KvK, het bedrijfsleven en de lokale overheden – geconcretiseerd kan worden;
 - heldere voorwaarden op te stellen hoe MKB-bedrijven van het fonds gebruik kunnen maken en waarvan de plannen in ieder geval op korte termijn investeringen en directe baten opleveren;
 - het voorstel bij de behandeling van de Begroting 2014, of zoveel eerder als mogelijk is, aan Provinciale Staten te presenteren.
- En gaan over tot de orde van de dag.

Voorzitter, ik denk dat ik daarmee de motie goed heb uitgelegd. Het is in elk geval geenszins de bedoeling om een krediet te verstrekken om bijvoorbeeld exploitatietekorten of iets dergelijks te dekken.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik heb nog een aanvullende vraag op mijn eerdere vraag. Het gaat over die term noodlijdend. U hield zojuist een betoog richting het college dat het mee wilde betalen aan ontwikkelingen rondom bedrijven die bulken van het geld, die het geld blijkbaar niet nodig hebben, maar waar zit bij u dan de crux als u leningen wilt verstrekken aan MKB-bedrijven die niet noodlijdend zijn en die dus waarschijnlijk ook over voldoende middelen beschikken? U wilt dus kredieten gaan verstrekken terwijl dat niet nodig is. Kunt u mij uitleggen waar voor u de criteria liggen als het gaat om wel of niet noodlijdend als het gezonde bedrijven zijn die waarschijnlijk dan geen geld nodig hebben? Wat is dan de aanleiding om tot kredietverstrekking over te gaan voor het MKB? Dat hoor ik in uw motie ook niet terug. U verwijt Gedeputeerde Staten dat ze geld geven aan organisaties of bedrijven die bulken van het geld. Misschien dat u daar enige toelichting op kunt geven.

De heer Heemels: Mijnheer Prevoo, ook al heeft men een heel gezond, goed draaiend be-

drijf, dan is het vandaag de dag geen garantie dat de banken toch mee willen investeren in de toekomst, in uitbreiding en daarmee in werkgelegenheid. Daarom komen wij met deze motie.

De voorzitter: Eerst mevrouw Van Tulder, dan de heer Uringa en dan de heer Van Helvert. Daarna wil ik dit onderwerp langzamerhand beëindigen.

Mevrouw Van Tulder: Ik heb twee vragen. De eerste vraag is: klopt het dat ik uit uw antwoord door het voorlezen van het dictum van de motie mag concluderen dat u Gedeputeerde Staten vraagt om invulling te geven aan die 100% zekerheid, want u geeft dat als opdracht aan Gedeputeerde Staten? Daar hebt u zelf geen idee over? Ik vraag dus of dat klopt. De tweede vraag: is het ook zo dat, gezien de voorwaarden die u stelt, die gezonde bedrijven slechts binnen Limburg mogen opereren? Want het mocht niet de grens over heb ik begrepen.

De voorzitter: Dan de heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. De suggestie van de heer Heemels wat het MKB betreft, vind ik de moeite van het erover nadenken waard. Ik vraag me echter wel af of de heer Heemels ook gedacht heeft aan het LIOF en de rol die het LIOF vervult in Limburg, in het bijzonder ook naar het MKB toe, en of het LIOF in een eventueel additioneel fonds ook een rol speelt. Ik krijg een beetje het gevoel dat we dingen dubbel doen.

De voorzitter: Dan de heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Dank u wel, voorzitter. Dat de PVV-fractie plagiaat pleegt door een motie van de heer Titulaer voor een MKB-fonds te kopiëren en te plakken is tot daar aan toe, maar de vraag is: wat is het voortschrijdend inzicht van de PVV geweest dat zij vorig jaar in november tegen de motie van de heer Titulaer heeft gestemd voor een MKB-fonds, niet heeft ingestemd met een soortgelijk dictum, en dat zij nu zelf met het idee komt? Wat is in die tussentijd gebeurd dat ze toen heeft tegengestemd en nu ineens met eenzelfde motie op de proppen komt?

De voorzitter: De heer Heemels en dan graag na de beantwoording van de vragen door naar het volgende onderwerp.

De heer Heemels: Op wie moet ik het eerste antwoorden? De heer Van Helvert blijft staan. Dan beantwoord ik hem het eerst. Mijnheer Van Helvert, plagiaat hebben wij zeker niet gepleegd. Ik heb de motie nu niet voor mij, maar er zullen vast en zeker redenen zijn geweest – of in het dictum of waar dan ook – om uw motie niet te ondersteunen. Ik heb haar niet voor me. Het spijt me, maar ik kan niet elke motie onthouden.

De heer Van Helvert: Ter interruptie. De motie van de heer Titulaer was destijds om het MKB te steunen met een revolverend fonds. Daar hebt u tegengestemd.

De heer Heemels: Het ligt aan het dictum, mijnheer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Het is hetzelfde dictum als wat u hebt.

De heer Heemels: Dat betwijfel ik.

De heer Van Helvert: Waarom dient u deze motie nu zelf in en hebt u toen onze motie niet gesteund?

De heer Heemels: Mijnheer Van Helvert, nogmaals, u hebt nu een stok gevonden om de hond mee te slaan, maar ik ...

De heer Van Helvert: Voorzitter, ik sla niemand. Ik stel een vraag, namelijk: waarom steunde u die motie niet en dient u nu eenzelfde motie in?

De voorzitter: Ik stop nu deze interruptie en ik geef de heer Heemels de gelegenheid om antwoorden te geven.

De heer Heemels: Mijnheer Van Helvert, nogmaals, ik ken helaas het dictum van die motie niet uit het hoofd. Daar heeft zeker iets in gestaan waardoor wij die niet hebben ondersteund. In de tweede termijn kom ik daar nog op terug en dan zal ik nog een keer zeggen waarom wij die motie van de heer Titulaer niet hebben ondersteund. Het is overigens wel goed om te horen dat wij u eraan hebben helpen herinneren dat u überhaupt ooit een motie daarover hebt ingediend.

Dan mevrouw Van Tulder over 100% zekerheid. 100% zekerheid heeft men nooit in het leven, dat heeft niemand in het leven. Dat begrijpen wij ook. Het ging er vooral om dat dit geld in ieder geval voor 100% ten goede komt van de Limburgse economie, dus de Limburgse economie en geen andere economie. 100% zekerheid heeft men nooit, maar ik denk dat, als men heel strakke kaders en heel strakke voorwaarden opstelt, men zo veel mogelijk zekerheid kan inbouwen. Ik wil gedeputeerde Beurskens graag daarmee helpen als hij dat doet en het college van Gedeputeerde Staten ook en ik wil best een paar dinsdagen samen om de tafel gaan zitten om daarover iets uit te dokteren. De PVV weet ook wel dat geen enkel mens 100% zekerheid heeft in het leven.

Voorzitter, buiten de economische crisis en de daaraan gekoppelde gevolgen heeft Limburg nog meer problemen. We denken daarbij aan de mensen die onze provincie de welvaart hebben gebracht, waarin we nu leven. Ondanks dat de verplegers en medewerkers in de zorgsector hun uiterste best doen, kunnen ze door het gebrek aan personeel onze ouderen niet de zorg geven die ze verdienen en die ze de ouderen heel graag zouden willen geven. De PVV draagt de ouderen nog steeds een warm hart toe. Daar waar dit college ons tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar had beloofd een lans te breken voor de ouderen door middel van de gezondheidsnota, blijkt dit slechts een loze belofte te zijn geweest. Geen extra ouderenzorg, geen extra handen aan het bed. De ouderen komen er voor de zoveelste keer bekaaid vanaf bij deze coalitie. Wij vinden dat ronduit schandig en onbegrijpelijk. De PVV wil wederom de ouderenzorg stimuleren door een fonds op te richten met een bedrag van 25 miljoen euro. Hiervan kunnen extra handen aan het bed gefaciliteerd worden. Deze medewerkers moeten komen uit de stille reserves en de werklozen in de provincie. Samen met de Limburgse zorgorganisaties en het UWV moet een plan worden opgesteld om dit op korte termijn mogelijk te maken. Op deze manier wordt de werkloosheid aangepakt en worden ouderen geholpen. Dit fonds komt de Limburgers direct ten goede. We hopen dat Provinciale Staten deze handschoen vandaag nog oppakken.

Bespaar ons de zogenaamde kerntakendiscussie. De belachelijke immigrantenambities van deze coalitie hebben ook niets te maken met provinciaal beleid. Onder de noemer 'krimp over dertig jaar' worden de grenzen wagenwijd opengesteld voor immigranten, maar naar de ruim 40.000 Limburgse werklozen en 35.000 stille reserves wordt niet gekeken. Toch worden deze discussies gevoerd en gaat deze zaal volgende week breed akkoord met deze arbeidsmigratieplannen.

De voorzitter: Eerst even de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Het gaat niet over de kerntakendiscussie. Die kunnen we ook voeren, maar het gaat nu erover dat de PVV in een adem ouderen, zieken en werkloosheid noemt. Er zijn natuurlijk ouderen die een slechte gezondheid hebben en er zijn ouderen die geen baan hebben. Maar ook veel jongeren hebben een slechte gezondheid en ook veel jongeren hebben geen baan. Wat wil de PVV? Wil de PVV ouderen ondersteunen omdat ze oud zijn of wil de PVV zieken en werklozen ondersteunen?

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Volgens mij, voorzitter, heeft de heer Van Wageningen mij niet goed begrepen. Wij willen een betere ouderenzorg. We praten niet over zieken en we praten ook niet over jongeren die werkloos thuis zitten. De koppeling tussen wat ik zojuist zei – de werklozen, de stille reserves en de ouderenzorg – zit daarin dat een heleboel stille reserves en werklozen wellicht via een plan in samenwerking met het UWV kunnen worden omgeschoold of kunnen worden opgeleid. Bijvoorbeeld tot verpleger in de ouderenzorg of om betaald vrijwilligerswerk te doen door aandacht te besteden aan de ouderen en ze uit hun eenzaamheid en isolement te halen door te gaan wandelen en door activiteiten of iets dergelijks te ondernemen. Daarmee helpt men de ouderenzorg – dus puur de ouderen – en helpt men mogelijk de stille reserves of de werklozen aan een baan.

De heer Van Wageningen: De heer Heemels doet het opnieuw. Hij noemt ouderdom in verband met allerlei kwalijke zaken.

De heer Heemels: Ik heb geen kwalijke zaken genoemd.

De voorzitter: Ik denk dat het woord kwalijk hier niet goed is gebruikt.

De heer Heemels: Komt u dan met voorbeelden. Welke kwalijke zaken noem ik, mijnheer Van Wageningen?

De heer Van Wageningen: Kennelijk liggen ze allemaal in bed, want er zijn handen aan het bed nodig.

De heer Heemels: U weet hoe ik dat bedoel. Mijn God, als elk woord op de weegschaal wordt gelegd ...

De heer Van Wageningen: Voorzitter, mijn vraag is: bent u zich ervan bewust dat veel ouderen er bezwaar tegen hebben dat ze in verband worden gebracht met zorg, met ziekte, met werkloosheid, met armoede enzovoort?

De heer Heemels: Ja, daarvan ben ik mij bewust. Bent u zich ervan bewust, mijnheer Van Wageningen, dat heel veel ouderen hier 24-uurluiers dragen? Bent u zich daarvan bewust? Die problematieken wil de PVV aanpakken.

De voorzitter: Ik stel voor dat we hier niet over de inhoud van de ouderenzorg een debat beginnen. De heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Heemels, we zijn het met elkaar eens dat wij beiden ons ernstige zorgen maken over de behandeling van ouderen in dit land. De ouderenzorg wordt voor een groot deel uitgekleeft en u wilt dat deels compenseren met een extra fonds. Dat begrijp ik allemaal, maar kunt u mij uitleggen waarom u wel de ouderenzorg wilt compenseren en u zich met hand en tand verzet tegen extra geld bij de Jeugdzorg? Ook daar worden we geconfronteerd met rijksbeleid dat gevolgen heeft en dat is bij u onbespreekbaar. Waarom wel ouderenzorg en waarom niet de Jeugdzorg? Verder heb ik nog een antwoord tegoed met betrekking tot het LIOF.

De voorzitter: Dat kan ook nog in de tweede termijn. Nu eerst het antwoord op de vraag over de Jeugdzorg en de ouderenzorg.

De heer Heemels: Voorzitter, eigenlijk komen de interrupties altijd veel te snel. Als ik iets zeg, dan springt iedereen op, gaat naar voren en begint te interrumperen. Ik ben door de interrupties gestopt en daarom kom ik nu pas bij de redenen dat wij die keuze hebben gemaakt. Dat zijn echt de volgende regels hier in mijn tekst.

De voorzitter: Dan komt u daar zo op terug.

De heer Heemels: Nog even heel kort over het LIOF, voordat ik het vergeet. Het LIOF kan eventueel betrokken worden bij de gesprekken en bij de plannen die Provinciale Staten voor mijn part gezamenlijk met Gedeputeerde Staten opstellen of die Gedeputeerde Staten zelf opstellen. Daarbij kan het LIOF inderdaad worden betrokken zodat er geen dubbele zaken worden ontwikkeld of dat dubbel beleid wordt opgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, de gezondheidsagenda die we hebben opgesteld, is juist gericht op kwetsbare groepen. Ouderen en jongeren zijn daarvan een groot onderdeel. Ik hoef dat hier niet te herhalen, want kennelijk hebt u dat stuk niet goed gelezen. Wat mij nu stoort – en dat gebeurde gisteravond ook – is dat u steeds het beeld weet op te roepen dat onze ouderen er op een manier bij zitten waarvan, als je dat vaker oproept, iedereen denkt: dat kan niet. Bij welke instellingen speelt dit waar u het over hebt? Hebt u onderzoek gedaan bij instellingen in Limburg? In Limburg is de situatie anders dan in de Randstad. Weet u dat de luier die u er steeds bij haalt ook een medisch instrument is om in te zetten? Het is niet zomaar een zielig instrument. Bij welke instellingen hebt u nu onderzoek gedaan om dit boven water te krijgen? Kunt u met naam en toenaam die instellingen in Limburg noemen waarin deze ernstige verwaarlozingen zich voordoen?

De voorzitter: Dat is helder. Eerst de heer Leppers over hetzelfde onderwerp, neem ik aan?

De heer Leppers: Wat dat betreft zou u ook kunnen volstaan met een verwijzing naar mijn collega's die ook al aan deze tafels hebben gestaan. Wat mij verbaast is het volgende. U hebt een tijdje regeermacht gehad, in het bijzonder in de eerste coalitie. U hebt toen eigenlijk heel

weinig belangstelling getoond voor ouderenzorg ...

Mevrouw Medendorp: Excuus. Voorzitter, ik heb ...

De voorzitter: Wat gebeurt hier?

Mevrouw Medendorp: Ik heb een vraag gesteld, voorzitter. U laat een tweede vraag toe, maar ik wil graag eerst antwoord hebben op mijn vraag.

De voorzitter: Ik heb de heer Leppers het woord gegeven om over ditzelfde onderwerp een vraag te stellen. Ik cluster deze vraag.

De heer Leppers: Ik maak het heel snel af, want dan kan mevrouw Medendorp haar antwoord verwachten. Het is heel simpel. Toen u de regeermacht had, hebt u weinig of niets aan de ouderenzorg gedaan, anders dan het woord af en toe roepen. Nu is er in ieder geval een aantal zaken in gang gezet, bijvoorbeeld over de werkgelegenheid van oudere werknemers, 45+’ers. Er ligt een nieuwe regeling.

De voorzitter: Wat is de vraag?

De heer Leppers: De vraag is: waarom doet u dit nu dan wel met zoveel bombarie?

De voorzitter: Clustert u ook meteen de antwoorden, mijnheer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel. Het is een heel goede vraag. Als eerste de vraag van mevrouw Medendorp. Mevrouw Medendorp, ik ben eigenlijk verbijsterd erover hoe ver de PvdA van de werkelijkheid af staat. Iedereen weet dat de zorgcentra, de koepelorganisaties, schreeuwen om extra hulp en hier wordt het weer door de PvdA gebagatelliseerd want de 24-uurluier kan ook als medisch instrument worden gezien. Dat is zo, inderdaad. Mevrouw Medendorp, laatst waren in een tv-programma – ik weet niet meer wanneer maar dat zal ik opzoeken – gezonde mensen, gezonde zindelijke ouderen aan wie werd gevraagd om een kathedraal aan te leggen, omdat het lastig is dat ze iedere twee uur naar de wc moeten vanwege de plastabletten. Is dat dan nog normaal? Wij denken namelijk dat dit niet normaal is. Waarom wordt dat gevraagd? Omdat er gewoon te weinig handen aan het bed

zijn. In de Limburgse zorgcentra – ik kan u zo een aantal voorbeelden noemen, onder andere bij De Zorggroep – is 's avonds één persoon verantwoordelijk voor twee afdelingen, voor meer dan vijftig ouderen. Is dat normaal? Nee, dat is niet normaal.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, ik heb gevraagd om op te noemen waar de wantoestanden in de Limburgse samenleving en in de Limburgse instellingen zijn en ik hoor niets.

De heer Heemels: Ik heb zojuist een voorbeeld gegeven, mevrouw Medendorp. Ik kan u graag meer voorbeelden geven, maar ik zou zeggen: spits uw oren eens een keer. Kom uit uw ivoren toren en leg uw oor te luister, ga zelf eens naar zorgcentra, bezoek ze eens en dan zult u zien dat hulp hard nodig is.

De voorzitter: Ik stel voor dat u toch verdergaat met uw betoog.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, ik zou er toch graag een ding aan willen toevoegen. Ik bezoek wekelijks zorgcentra.

De heer Heemels: Dat is heel erg mooi voor u.

De voorzitter: Dit debat gaan we beëindigen en we gaan naar het volgende onderwerp, want anders lopen we echt uit de tijd.

De heer Heemels: We waren gebleven bij de kerntakendiscussie. Toch worden discussies gevoerd en gaat de zaal volgende week breed akkoord bijvoorbeeld met de plannen over de arbeidsmigratie. Nu komt het. De PVV geeft ruiterlijk toe dat we niets zien in de immigrantenpolitiek of andere zogenaamde kerntaken van de Provincie. Dit zijn puur politieke keuzes. Zo is het voorgestelde ouderenbeleid van de PVV ook een politieke keuze. Puur politiek en niet meer en niet minder. Kiest men voor de ouderen of kiest men niet voor de ouderen? Wie durft dit ruiterlijk toe te geven? Bij de Jeugdzorg zijn de bezuinigingen sowieso al voor 80% gecompenseerd in dit huis. De PVV was en is er tegen om rijksbezuinigingen te compenseren, dat klopt en dat geven wij ruiterlijk toe. Dat durf ik hier keihard te stellen. Zo durven wij ook ruiterlijk toe te geven dat wij wel voor onze oude-

ren kiezen en ik ben benieuwd wie dat lef hier ook toont vandaag. Vandaag zullen we de ware aard van veel politieke partijen zien qua ouderenbeleid. Dit betrof de vraag van de heer Uringa onder andere.

Dan wat de heer Leppers heeft gezegd. Mijnheer Leppers, toen wij regeerverantwoordelijkheid hadden, bijvoorbeeld in Den Haag, toen hebben we ons keihard ingezet voor de ouderen. Denkt u aan de Agema-gelden, die ondertussen ook volledig zijn geschrapt. Helaas zaten wij hier in Limburg te kort op de stoel van Gedeputeerde Staten om een lans te breken voor de ouderen. Dat hebben wij helaas niet voor elkaar gekregen in het eerste en enige jaar dat wij hier bestuurlijke verantwoordelijkheid droegen.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik heb een dringende vraag aan de heer Heemels. Misschien hebt u ook het lef om uit te spreken dat u wilt bezuinigen op de Jeugdzorg, of beter gezegd, dat u geen geld beschikbaar wilt stellen voor de Jeugdzorg om die ouderenzorg te kunnen betalen. Hebt u dan ook het lef om toe te geven dat u dit ten koste laat gaan van de jeugd?

De heer Heemels: Nee, u legt mij weer woorden in de mond, mijnheer Prevoo. Het gaat niet ten koste van de jeugd.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik begrijp de opmerking niet. De PVV geeft duidelijk aan: wij zien het niet zitten om extra geld te stoppen in de Jeugdzorg, maar wel in die ouderenzorg. Dus hebt u dan ook het lef om te zeggen: wij willen niet investeren in zorg voor de jeugd, enkel en alleen in zorg voor ouderen.

De heer Heemels: Nee, mijnheer Prevoo, want zoals u weet, hebben wij wel geïnvesteerd in de Jeugdzorg. Wij zijn namelijk akkoord gegaan met het plan en het beleid dat er ligt. Misschien is dat een miljoentje of een paar miljoentjes minder dan het van tevoren was, maar er is wel in geïnvesteerd en daar heeft de PVV goedkeuring aan gegeven. Het is dus niet ten koste daarvan gegaan. Dat zijn woorden die u in uw mond neemt en die zijn voor uw eigen rekening. Die verwerp ik.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik constateer alleen maar en ik citeer alleen maar uit het betoog dat de heer Heemels zojuist heeft gehouden.

De voorzitter: Daar stoppen wij nu mee. De heer Wijnands heeft nog een vraag en daarna gaat de heer Heemels verder met zijn betoog om dat af te ronden.

De heer Wijnands: De heer Heemels beweert dat de PVV zich in Den Haag enorm sterk gemaakt heeft voor de ouderen. Ik kan dat niet beamen. De PVV heeft alles goedgekeurd wat destijds aan voorstellen gepasseerd is op het gebied van korting op de AOW, op het gebied van langer doorwerken en nog meer van dergelijke voorstellen. U hebt u helemaal niet sterk gemaakt voor de ouderen. Nee, nu u aan de andere kant zit, nu hebt u in een keer de ouderen herontdekt. Dat is populisme.

De voorzitter: Mijnheer Wijnands, de interrupties zijn bedoeld voor het stellen van vragen. De discussie kan ook in uw eigen termijn plaatsvinden. Mijnheer Heemels, ik vraag u om uw bijdrage langzamerhand af te ronden.

De heer Heemels: Het ging zo goed, de eerste drie bladzijden. Moet ik nog reageren op de heer Wijnands of zegt u dat dit later kan?

De voorzitter: Dat kan in de tweede termijn.

De heer Heemels: Ik was er graag op ingegaan.

De voorzitter: Ik stel voor om af te ronden.

De heer Heemels: Oké. Voorzitter, het dictum van de motie lees ik niet meer voor, want die motie voor de ouderenzorg ziet iedereen zo meteen.

Onder de noemer 'versnellen en versterken' trekt het college alles uit de kast om zo veel mogelijk van zijn coalitieprogramma door Provinciale Staten heen te drukken. Hiervoor worden werkelijk alle registers opengetrokken. Zo heeft het college zich voorgenomen om ook alvast het budget voor de volgende coalitie aan te wenden. Voorzitter, daar is slechts een woord voor: asociaal. Men blijft met zijn vingers van het geld af dat de volgende coalitie toebehoort. Waarschijnlijk hebben het CDA, de VVD en de PvdA het al in de gaten: met het landelijke en

provinciale beleid dat nu wordt gevoerd, blijft er na de verkiezingen helemaal niets meer van hen over. Ze hebben waarschijnlijk heel goed in de gaten dat ze gigantisch afgestraft zullen worden na de Statenverkiezingen in 2015. Daarom wordt nu alvast de lijn van na 2015 bepaald.

Dat een nieuwe coalitie in 2015 het beleid kan wijzigen, is ook niet waar. Ik durf te wedden dat de processen zo in gang worden gezet dat stoppen met het beleid onmogelijk wordt. Dat het CDA en de PvdA dit ontzettend goed kunnen, heeft oud-gedeputeerde Driessen vorig jaar letterlijk gezegd in het tv-programma De slag om Nederland. Ik citeer: "Men moet onomkeerbare processen in gang zetten om uiteindelijk je doel te bereiken." Deze Sinterklaascoalitie zet gegarandeerd onomkeerbare processen in gang, vergelijkbaar met de handtekening van gedeputeerde Kersten onder het contract met de aannemer van de Buitenring. Deze handtekening heeft de Limburgse gemeenschap ondertussen miljoenen euro's gekost en als er nog één euro bijkomt, dan gaat het ook gedeputeerde Koppe de kop kosten. Die ene euro komt er vast nog wel bij. Daarover maakt de PVV zich geen enkele illusie.

Hoe dan ook, de PVV zal never nooit instemmen met een nota die gebaseerd is op een dekking die bestemd is voor volgende coalities.

Voorzitter, ik rond af. We moeten stoppen met het voor Sinterklaas spelen. Stoppen met het rondstrooien van geld en het vullen van gaten. Stoppen met prestigeprojecten, waarvan vooral de multinationals profiteren en de inwoners van Limburg geen klap merken. Stoppen met een agenda waar Limburg niets aan heeft. We moeten ons richten op de problemen die nu actueel zijn, niet op de problemen over twee, tien of twintig jaar, want dan is het spreekwoordelijke kalf verdronken. Nogmaals, het water staat Limburg nú aan de lippen. Daarom noodhulp op korte termijn voor de Limburgse MKB-bedrijven, de motor van de economie. De Limburgers moeten weer veilig op straat kunnen. Er moet een einde komen aan 24-uurluiers en de andere sores waarmee de ouderen in onze provincie worden geconfronteerd. Meer veiligheid en een betere ouderenzorg. Dat is een Limburg waar de PVV voor gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Ik sta nog een interruptie toe.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik luister goed naar het betoog van de heer Heemels, maar ik vraag me af of u zelf niet een mijter op uw hoofd hebt. U hebt het over een miljoentje meer en een miljoentje minder voor de zorg, u hebt het over leningen vertrekken aan goedlopende bedrijven. In een zeer recent verleden gaf u nog 5 miljoen euro voor uniformen en instrumenten aan de traditionele culturele organisaties.

De heer Heemels: Dat moet u toch fantastisch vinden.

De heer Prevoo: Hebt u de mijter nu zelf afgezet of staat die nog op uw hoofd?

De heer Heemels: Voorzitter, heel kort. Bij de heer Coppus was het al een probleem en ik had gedacht dat het bij de heer Prevoo anders zou worden, maar de SP legt iemand heel graag woorden in de mond. Bijvoorbeeld goedlopende MKB-bedrijven. Dat heb ik nooit gezegd, mijnheer Prevoo. U hebt nergens in mijn betoog – dat moet u straks maar nalezen – het woord goedlopend gehoord.

De voorzitter: Ik stel voor dat we toch afronden.

De heer Heemels: Inderdaad, wij geven uiteraard ook geld uit, maar dat is een fractie van wat de SP het liefste wil uitgeven. Als het aan u lag, dan was de Essentpot al tien keer leeggeroofd. Het is gewoon de waarheid.

De voorzitter: Mijnheer Prevoo, we stoppen met de interrupties. We zijn al zwaar over tijd.

De heer Prevoo: Voorzitter, u kunt toch niet het debat stilleggen?

De voorzitter: Nee, ik leg het debat ook niet stil. U hebt gevraagd of de mijter past en dergelijke en dan komt het verhaal weer terug. Uw bijdrage en de bijdrage van de heer Heemels zijn volstrekt helder. U hebt 44 minuten gebruikt, waarvan 18 minuten voor uw eigen bijdrage en 26 minuten voor de interrupties. Ik vind dat voldoende voor deze eerste termijn. Ik geef het woord graag aan de heer Van Helvert van de fractie van het CDA.

De heer Van Helvert: Op één voorwaarde, voorzitter, dat het geld netjes wordt terugbetaald. Dat is de voorwaarde die het CDA stelt aan de mogelijkheid voor Gedeputeerde Staten om geld aan de Provincie te lenen vanuit de immunisatiereserve, 1,1 miljard euro. Met deze investeringen kunnen we versnellen en versterken, kunnen we dat lichtpuntje zijn in de verte en kunnen we de rol op ons nemen die van de overheid mag worden verwacht, juist als het moeilijk wordt.

Meer dan duizend jaren deed de Pharosdienst – de vuurtoren van Alexandrië in Egypte gebouwd in de derde eeuw voor Christus – dienst als lichtbaken voor alle schippers op de Middellandse Zee. Juist als het moeilijk werd, als de golven het hoogst waren en de wolken het donkerst waren en de wind het sterkst was, dan vernevelde de overheid extra olie bovenin die 150 m hoge toren om de schippers die veel verder weg waren het licht in de duisternis te tonen. Juist dan poetste de regering de bolle koperen platen op zodat het licht sterker weerkaatste richting de zwoegende schippers en handelaren op die schepen, zodat op het dek – dat onder water stond – hoop bleef en daaruit kracht werd gehaald om dat extra schepje erbovenop te doen. Die rol, voorzitter, van lichtbaken in moeilijke tijden, die rol van extra olie op het vuur en het koper oppoetsen, is de rol die de Provincie moet nemen.

Wij Statenleden, voorzitter, hebben uw college hiertoe opgeroepen. Wij hebben u via de motie opgeroepen om te versnellen en te versterken. U bent met de heren gedeputeerden aan de slag gegaan. Het resultaat hiervan zien we in deze voorjaarsnota die er dus ook iets anders uitziet dan wat we gewend zijn. Om aan onze vraag gehoor te kunnen geven, vraagt u in deze nota aan ons, Staten, om een aantal besluiten te nemen waarmee we de Begroting 2013 bijstellen. Bijstellen om extra olie te vernevelen, om de vlam sneller te vergroten, om het koper op te poetsen en zodoende het licht te versterken.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Voorzitter, mag ik om te beginnen een stukje voorlezen uit de motie waarover de heer Van Helvert het heeft? Ik heb er vervolgens een vraag over. Het tweede punt van het dictum van de motie waar hij het

over heeft, zegt: kom naar ons met een voorstel binnen de Begroting 2013. De mensen die de motie hebben, zullen zien dat er staat 'binnen de Begroting 2013'. Nu geeft u eigenlijk het college een complimentje dat het buiten de Begroting 2013 is gegaan. Hoe kan ik dit met elkaar rijmen?

De voorzitter: De vraag is helder.

De heer Van Helvert: Voorzitter, dank u wel. Ik kom er zo meteen in het geheel nog even op terug. Ik zeg nu alvast dat Gedeputeerde Staten een aantal keren in commissies, in Statenvergaderingen en in actieve informatieplicht hebben gezegd dat ze bezig zijn met versnellen en versterken, dat ze daar extra ruimte voor nodig hebben en wij hebben ze als commissie nooit geremd om dat te doen omdat wij het juist goed vinden. Daarom sta ik er ook niet van te kijken dat ook buiten de begroting om, in deze voorjaarsnota extra aanpassingen staan.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Van Helvert: Voorzitter, als het gaat om de antwoorden die u van ons als Staten vraagt, dan krijgt u van het CDA antwoord op die vragen. Als het aan de coalitie ligt, dan nemen we vandaag daadkrachtige besluiten en krijgen de gedeputeerden vandaag de kaders van de Staten.

Voordat ik u die antwoorden geef, zal ik eerst aangeven vanuit welke visie het CDA dit doet. De visie op Limburg is samen te vatten in drie handvatten.

1. De familie centraal.
2. Een taak voor allemaal.
3. De juiste schaal.

Ik zal die handvatten voor u verduidelijken.

1. De familie centraal.

Ben de Pater, doctor in de sociale geografie, schreef het wetenschappelijk werk Eenwording en Verbrokkeling. Hierin geeft hij aan dat daar waar Europa en de wereld steeds meer tot een Global Village verworden, de regionale verschillen steeds groter worden. Kleinere eenheden worden van steeds groter belang. Een kleine maar wel de sterkste en oeroude eenheid, voorzitter, is de familie. De familie in de breedste zin van het woord. Die families worden steeds meer op elkaar aangewezen. Daar waar opa en oma voor de kleinkinderen zorgden, moeten opa en

oma nu ook vaak voor die vierde generatie, hun eigen ouders, zorgen. Daar waar ouders hard moeten werken om alle kosten te kunnen betalen, staan ze ook aan de lat voor de opvoeding van de kinderen.

De Provincie kan helpen om families in een positie te brengen van waaruit ze het beste uit zichzelf kunnen halen. Ik geef een aantal voorbeelden van waarmee we bezig zijn, maar die we moeten blijven versterken.

Familiebedrijven en andere kleine bedrijven moeten ook gebruik kunnen maken van regelingen van de Provincie. Het kan niet zo zijn, voorzitter, dat alleen grote concerns en bedrijven die samenwerken met gemeenten projecten aanreiken en kans maken op de Provincie als mede-investeerder, omdat juist die grote bedrijven en gemeenten nu eenmaal meer mensen kunnen inzetten om het door ons gevraagde papierwerk precies te kunnen uitwerken. Juist voor die kleinere bedrijven vraagt het CDA hoe het staat met de eerder door mijn aangehaalde motie-Titulaer c.s. om het MKB nadrukkelijk te ondersteunen via bijvoorbeeld een investeringsfonds.

Naast de kerntaken van de Provincie vindt het CDA dat welzijn en zorg voor elkaar voor de inwoners van Limburg een belangrijk deel uitmaken van onze verantwoordelijkheid. Dat mag geld kosten en dat levert een onbetaalbaar maatschappelijk rendement op.

Voor de jongsten in onze Limburgse families lijkt een Limburgs tv-programma verloren te gaan door bezuinigingen. Het Kinjer OLS, het Kinjervastelaoves Leedjes Konkoe, Veldeke Kinder Voorleeswedstrijd en andere Limburgse culturele uitingen worden via kinder-tv overgedragen. Het CDA vraagt aan het college om te bezien of, en zo ja wat, het kan betekenen voor de provinciale cultuuroverdracht via de tv door goede verbindingen te leggen of een kleine bijdrage te vinden voor kinderen. Ik heb begrepen dat het om 20.000 euro gaat.

2. Een taak voor allemaal.

Het moet duidelijk zijn voor alle Limburgers. Of je hebt een baan, of je doet vrijwilligerswerk, of je volgt een opleiding. Iedereen die kan, doet mee. Wie niet wil, kan niet blijven rekenen op ondersteuning. Juist voor banen is het van groot belang dat de Provincie zich blijft richten op de ontwikkeling van de Kennis-As. De Kennis-As klinkt af en toe een beetje vaag en als een ver-van-mijn-bed-show. Als we zeggen dat door de Kennis-As mensen in Limburg blijven wonen,

waardoor de winkel en de pinautomaat in het dorp blijven, als we zeggen dat elk miljoen euro voor de Kennis-As 8 banen oplevert voor de hoogst opgeleiden, 24 banen voor de middelbaar opgeleiden en 40 banen voor de laagst opgeleiden bijvoorbeeld in de dienstverlening, ICT en transport, dan komt die Kennis-As dichterbij. Wel is de vraag redelijk waarom dit altijd met zoveel miljoenen euro's tegelijk moet. Soms lijkt het er op alsof we hier op het Gouvernement als het om economie gaat, bedragen onder de 100 miljoen euro niet eens meer kunnen uitspreken. Dat die bedragen niet meer in onze woordenschat voorkomen.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik hoor de heer Van Helvert praten over de Kennis-As en de werkgelegenheid die deze op de lange termijn zou opleveren. Ik weet niet of u er net zo geïnteresseerd in bent als de SP, maar we hebben een aantal maanden geleden aan de heer Beurskens gevraagd of hij kon aantonen waar die getallen vandaan komen. U noemde zojuist nog een heel riedeltje, 8 directe banen voor de maakindustrie, 24 voor de middelbaar opgeleiden etc. De SP is het met u erover eens dat het een kans biedt voor de toekomst, maar ik wil graag van het CDA horen hoe u denkt op korte termijn banen te genereren in deze provincie en waar u dat terugziet in deze voorjaarsnota.

De heer Van Helvert: Dank u wel voor die vraag. Banen creëren moeten we op lange termijn doen, maar ook op de korte termijn. We kunnen dat niet overal doen, maar we doen dat bijvoorbeeld door ook de fantastische motie bouw van de heer Kirkels waaraan vandaag een vervolg wordt gegeven, als het goed is. Per direct worden er bijvoorbeeld banen in de bouw gecreëerd. Ik ben het met u eens dat we niet alle sectoren kunnen aanpakken, maar dat is een voorbeeld. Dat is op de korte termijn. Ik stel wel voor dat we hier in deze zaal niet alleen kijken naar banen creëren op de korte termijn, maar dat we dat ook doen voor de lange termijn, want dat is misschien nog wel belangrijker. Dan gebruiken we de cijfers die bijvoorbeeld in het rapport van Brainport staan en die in het LED-rapport worden gebruikt.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Is de heer Van Helvert het met mij erover eens dat de Limburgers juist nu hulp nodig hebben en niet over tien jaar? Wat is het CDA van plan om de Limburgers nu te helpen?

De heer Van Helvert: Dank u wel, mijnheer Heemels voor deze vraag. Op de korte en op de lange termijn moeten we er zijn voor de Limburgers. Op de korte termijn creëren wij banen bijvoorbeeld in de bouw door de motie bouw die destijds door de heer Kirkels c.s. is ingediend. Via de bouwmotie hebben Gedeputeerde Staten ervoor gezorgd dat er op dit moment – die bouwprojecten gaan nu in – 1200 manjaren werk is gecreëerd. Dat is dus nu. Ik vind dat een heel goed resultaat. Ik ben het wel met u eens dat we dit niet op alle sectoren kunnen doen, maar waar we dat kunnen doen, is dat geslaagd. Dat is de korte termijn. Ik neem aan dat de heer Heemels het wel met mij eens is dat het ook goed is, om naar de lange termijn te kijken. Dat is bijvoorbeeld die Kennis-As waarmee we op de lange termijn ervoor zorgen dat er een stevige structuur is waardoor we nog jarenlang voor werkgelegenheid kunnen zorgen.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, het is een terechte opmerking van de heer Van Helvert dat er in ieder geval inspanningen worden gedaan om de bouwsector aan te jagen. De SP heeft daar wel nog enige twijfels over, want die concrete doorvertaling zien wij nauwelijks terug. Wij pleiten ervoor om zichtbaarder te maken wat dit maatschappelijk aan rendement oplevert, de social return. Manjaren werk staat mooi en u geeft zelf ook aan dat het er mooi uitziet, maar wij willen graag in detail weten welke mensen dat betreft. Zijn dat mensen die afkomstig zijn uit kaartenbakken van de sociale dienst? Zijn ze afkomstig van het UWV? Krijgen die een marktconform salaris daarvoor? Of betreft het hier werknemers die voornamelijk worden ingevlogen vanuit het buitenland omdat dat simpelweg goedkope arbeidskrachten zijn? Mijn vraag aan het CDA is: bent u ook geïnteresseerd in die cijfers? Wilt u daarover ook sneller en adequaat geïnformeerd worden om als Staten te kunnen controleren of al die investeringen die we doen, ook daadwerkelijk dat beoogde effect hebben? Ik heb nog een tweede vraag, voorzitter.

De voorzitter: Over hetzelfde?

De heer Prevoo: Uiteraard over hetzelfde. Is de heer Van Helvert zich ervan bewust dat de bouwsector op dit moment de meest noodlijdende sector in Limburg is? Is hij er samen met mij van overtuigd dat die 1200 manjaren bij lange na niet genoeg zijn om die sector en die werkgelegenheid überhaupt te redden?

De voorzitter: Dan meteen de heer Heemels over hetzelfde neem ik aan.

De heer Van Helvert: Ik heb de vragen niet genoteerd.

De voorzitter: Dan eerst de beantwoording van de heer Van Helvert op die vragen.

De heer Van Helvert: Allereerst de vraag: zijn we geïnteresseerd in die cijfers over wat nu exact die opbrengst is? Ja, het CDA is daarin zeer geïnteresseerd. Ik zou heel graag zien dat bouwvakkers aan het woord komen die dankzij de inspanningen van de Provincie hun baan hebben behouden. Het gaat niet alleen om social return, maar ook om de bouwvakkers – niet social return – die thuis zaten of die thuis hadden gezeten als dit niet in gang was gezet. Ik stel wel voor dat we nu in deze moeilijke tijd eerst ervoor zorgen dat we vooral dat werk verrichten en onze ambtenaren die daar hard aan werken niet zozeer aan het werk laten met rapporten, nota's en dat soort zaken, maar dat ze nu aan de slag moeten met wat ze moeten doen en dat we achteraf controleren in hoeverre dat allemaal heeft gewerkt. Uiteindelijk zeg ik wel: manjaren werk zijn manjaren werk.

Wat de vraag van de heer Prevoo betreft of die 1200 manjaren voldoende zijn en de vraag of ik het met de SP erover eens ben dat het niet voldoende is, dat ben ik zeer zeker met hem eens. Ik ben begonnen met de beeldspraak van de Pharos, dat je dat lichtpuntje bent, dat je die kleine inspanning kunt verrichten, dat je mensen en de sector de weg kunt wijzen. Uiteindelijk kunnen wij niet alles overnemen van de sector, maar wij kunnen wel dat lichtbaken zijn voor die sector.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik sta een beetje versteld van het antwoord van de heer Van Helvert op de vraag van de heer Prevoo dat het CDA ook geïnteresseerd is in hoe de subsidies van de bouwmotie zijn besteed. De PVV heeft erom gevraagd en toen heeft het CDA alles uit de kast gehaald om het vooral te verhinderen. De concrete vraag van mij is: waarom ineens die ommeswaai?

De tweede vraag. De heer Prevoo heeft in een andere beantwoording eerder gezegd: we kunnen niet alle MKB-sectoren helpen en daarom in eerste instantie de bouwsector. Waarom kunnen we niet MKB-breed proberen ondersteuning en stimulering te vinden?

De heer Van Helvert zegt in antwoord op de vraag van de heer Prevoo dat het volgens het CDA op dit moment een druppel op de gloeiende plaat is. Is het CDA daarom van plan om nog meer subsidies te verstrekken of hoe wil het CDA de bouwsector nog verder aanjagen?

De heer Van Helvert: Voorzitter, dank u wel voor die vragen. Ik hoorde zojuist iemand hier in de Staten – ik weet niet meer exact wie – aan iemand anders het verwijt maken dat die hem woorden in de mond had gelegd. Ik had even het idee dat het op dit moment bij mij ook gebeurde. Ik heb nooit gezegd dat het een druppel op een gloeiende plaat is. Ik heb de vergelijking gemaakt met de Pharos in Alexandrië in Egypte, dat je eigenlijk het lichtbaken bent juist in moeilijke tijden, dat je een sector de weg kunt wijzen. Dat is wat ik heb gezegd.

Ik ben even de andere vraag kwijt, voorzitter.

De voorzitter: Of u bereid bent om nog meer geld uit te geven.

De heer Van Helvert: Ik kom daar zo meteen op terug. Ik dacht dat de heer Heemels nog een vraag stelde.

De voorzitter: Dan ben ik die vraag ook kwijt, maar het was eigenlijk een opmerking.

De heer Van Helvert: Dat was eigenlijk uw eerste vraag. Die ben ik even kwijt. Ik was er niet van op de hoogte dat wij geen openheid van zaken wilden geven. We hebben dat ook nooit zo gezegd. Wat wij wel hebben gezegd is: laat ambtenaren die nu bezig zijn met versnellen en versterken alstublieft niet achter het bureau gaan zitten om nota's te schrijven en

tabelletjes op te stellen. Laat ze nu versterken en versnellen. Als we dadelijk in rustiger vaarwater zitten, laat ze dan alles netjes onder elkaar zetten. Dat is mijn punt. Ik zeg dus niet dat ik de informatie niet wil, maar we hebben gevraagd om te versterken en te versnellen. We hebben ook nog een taakstelling op het ambtelijk apparaat gelegd en je kunt niet alles. Dat is de keuze die wij gemaakt hebben.

De voorzitter: De heer Heemels nog op dit punt.

De heer Heemels: Wanneer is dat punt bereikt voor het CDA? Nu?

De heer Van Helvert: Absoluut niet. Wij zullen – daar kom ik zo meteen nog op terug – vragen om een verlenging daarvan, samen met de coalitie.

De heer Heemels: Dat weet ik, maar is het dan niet verstandig om eerst een tussenbalans op te maken voordat gevraagd wordt om een verlenging?

De heer Van Helvert: Een korte tussenbalans is er, die zie je in de manjaren werk. Ik heb al gezegd: manjaren werk zijn manjaren werk. Over de exacte specificatie daarvan, wat veel werk door ambtenaren kost, zeg ik: wacht daar nu even mee, maar check wel of projecten binnen de provinciale beleidslijnen passen of mensen ook meteen aan het werk kunnen en of die projecten ook rijp zijn. Dat zijn – zoals ook in de motie Kirkels c.s. stond – de korte omschrijvingen waarmee we Gedeputeerde Staten op pad hebben gestuurd en dan moeten we nu niet tussentijds ineens allerlei extra vragen stellen. Wel moeten we ervoor zorgen dat we aan onze controlerende taak straks goed kunnen voldoen.

De voorzitter: De heer Bosman, nog over dit punt, want anders gaan we door.

De heer Bosman: Dank u, voorzitter. Hoor ik de heer Van Helvert nu zeggen, even los van de al geaccordeerde projecten, dat hij voorstelt: geef nu eerst het geld uit en ga dan bekijken of we überhaupt het geld daaraan moeten besteden voor nieuw te initiëren projecten?

De heer Van Helvert: Ik heb gezegd dat ik daar zo meteen op terugkom, want anders blijf ik

dingen zeggen die ik dadelijk ook nog ga zeggen en dan kom ik met mijn tijd in het nauw.

De voorzitter: We geven de heer Van Helvert de gelegenheid om zijn verhaal voort te zetten.

De heer Van Helvert: Ik ben gebleven bij de Kennis-As, voorzitter. Waar het ons om gaat, is dat er soms met honderden miljoenen euro's tegelijkertijd wordt gesmeten en het CDA zal heel kritisch kijken naar de grootte van de bedragen voor de Kennis-As en naar wat het bedrijfsleven en het onderwijs in vergelijking inbrengen en teruggeven. Niet alleen die Kennis-As – dan komt het, mijnheer Bosman – ook de bouw kan gestimuleerd worden. Uw college heeft de motie-Kirkels op snelle en daadkrachtige wijze uitgevoerd en meer dan 1200 manjaren werk zijn gecreëerd door het effect van de investeringen van de Provincie. Uw college praat er niet alleen over, zoals in Den Haag gebeurt, maar uw college zet mensen daadwerkelijk aan het werk. Limburg wordt daar nog mooier van. Om hiermee door te kunnen gaan, zullen we met de coalitie een motie indienen. Die motie zal ik niet voorlezen, maar die wordt nu uitgedeeld.

De voorzitter: Dat scheelt in de tijd.

De heer Heemels: Voorzitter, ik heb nog een vraagje aan de heer Van Helvert. Het is nu al de zoveelste keer dat hij heel trots verkondigt dat 1200 manjaren werk zijn gerealiseerd door middel van die bouwmotie. Waar?

De heer Van Helvert: U vraagt mij daar steeds naar en ik antwoord u dan steeds.

De heer Heemels: Welke manjaren? Is het CDA niet heel nieuwsgierig? Ik heb op de video teruggekeken naar de beantwoording door de Commissaris van de Koningin toentertijd, omdat ik toen hier niet meer aanwezig was. Een heel snel kort belondje had uitgewezen dat 90% bij Limburgse bouwbedrijven terecht is gekomen en 10% in Noord-Brabant waarbij niet valt uit te sluiten dat daar Limburgers werken. Allemaal van die wat-alsscenario's. Waarom niet concreet? Zijn het Limburgse bouwbedrijven die Limburgse werknemers in dienst hebben? Of wordt het weer onderaanbesteed, bijvoorbeeld aan bouwvakkers uit Polen die hier voor een appel en ei komen werken? Waarom verkondigt

het CDA de hele tijd dat 1200 manjaren werk zijn gerealiseerd en wil het niet eerst op papier zien of dat daadwerkelijk op de juiste manier terecht is gekomen en dat die 1200 manjaren ook daadwerkelijk 1200 Limburgse manjaren zijn, voordat een verlenging plaatsvindt?

De voorzitter: De heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Ik heb het idee dat het een beetje dezelfde vraag is, voorzitter, maar ik wil best nog een keer antwoord geven. Op zich heeft de quickscan uitgewezen dat 90% bij Limburgse bedrijven is terechtgekomen en dat lijkt mij een heel acceptabel percentage. Voor de rest heb ik gezegd dat wij zeer geïnteresseerd zijn in die cijfers, maar we zeggen wel: laat de ambtenaren die nu bezig zijn met het versterken en versnellen niet achter hun bureau tabellen en nota's uitwerken, maar laat hen vooral daaraan werken. We hebben een taakstelling gelegd op het ambtelijk apparaat dat moet inkrimpen en tegelijkertijd willen we versterken en versnellen. Dan kun je tussentijds niet ook nog eens dikke rapportages gaan vragen. We zijn er dus in geïnteresseerd, maar we geven wel even de tijd om dat straks even goed onder elkaar te zetten.

Voorzitter, ik ga door. Voor het onderwijs is de Kennis-As van levensbelang, maar ook mbo-onderwijs is van groot belang. Studenten in de zorg en in de techniek hebben we hard nodig. Zo vraagt de fractie zich af – en dat vragen we dan ook aan Gedeputeerde Staten – hoe de voortgang van de OV-jaarkaart voor mbo-studenten onder achttien jaar wordt georganiseerd en wat daarvoor nog nodig is.

Het CDA ziet ook dat de verglazing van Limburg – daarmee bedoel ik het aanleggen van glasvezel – door de markt slechts deels wordt aangepakt. De landelijke gemeenten, die begrijpelijk(erwijs niet altijd worden meegenomen door de markt, lopen op deze wijze een achterstand op als het gaat om kwaliteit van leven en wonen. Het CDA vraagt hoe het college er tegenover staat om met marktpartijen, experts en gemeenten aan tafel te gaan om te bekijken hoe de aanleg van glasvezel beter kan verlopen. Een pilotgemeente waarin verglazing voor de kernen en een hybride oplossing voor het buitengebied kan worden gerealiseerd, zou een goed voorbeeld kunnen zijn om tot een oplossing te komen.

Het CDA breekt ook een lans voor een goede infrastructuur in Limburg. Bereikbaarheid via spoor, weg, water en lucht maakt onze provincie tot een gewilde vestigingslocatie. Deze reputatie wordt afgebroken op het moment dat niet wordt voldaan aan gestelde voorwaarden. We zullen dus kennis, kunde en kassa moeten blijven inzetten om onze fietsen, auto's, vrachtwagens, treinen, boten en vliegtuigen blijvend Limburg in en uit te laten gaan. Het CDA vraagt wanneer er zekerheid komt over de concessie-uitbreiding. We willen duidelijkheid, zodat we zelf de vraag naar treinverkeer tussen Roermond, Maastricht, Sittard en Heerlen kunnen uitzetten.

In Limburg heb je een baan, doe je een opleiding of je doet – zo stelde ik zojuist – vrijwilligerswerk. Zonder vrijwilligers kan de Limburgse samenleving niet draaien. Wat mensen spontaan samen organiseren in verbanden en verenigingen, moeten we blijven ondersteunen. Zo vraagt het CDA hoe het staat met de ondersteuning van ideeën uit Limburg betreffende de bestrijding van eenzaamheid of – positief geformuleerd – de stimulering van participatie, want die vinden wij van groot belang. Hoe staat het met de voortgang van dat beleid en welke rol zouden de Toon Hermans-huizen of de Vincentiusverenigingen kunnen spelen voor mensen die zich, als gevolg van een ernstige ziekte bij een naaste, alleen voelen? In deze maatschappij, in deze mooie provincie, mag het niet zo zijn dat mensen zich eenzaam voelen. Toch komt het voor. Dat zegt iets over onze maatschappij. Daaraan moeten we iets willen doen. Het CDA blijft een warm voorstander van subsidiëren, het bijdragen aan initiatieven van mensen in Limburg. Daarmee kunnen wij als Staten aangeven wat we belangrijk vinden. Soms zetten mensen vrijwilligers weg als subsidietrekkers. Soms willen mensen dat we veel ambtenaren inzetten om achteraf op te sporen of ergens 1 euro subsidie verkeerd terecht is gekomen. Mensen die dit zo stellen, voorzitter, weten niet waar ze het over hebben. Die willen stoere taal spreken en pochen over hun woorden op verjaardagsfeestjes. Voorzitter, wij weten wel beter. Subsidies die wij uitgeven, geven we alleen aan instellingen, verenigingen, stichtingen en vrijwilligers die hart hebben voor Limburg en voor haar inwoners. Daar komt het op de juiste plaats terecht. Wij zetten geen FBI op onze vrijwilligers. Wij spreken aan de voorkant goed af wat we verwacht

ten. Onze blik is niet gericht op wat vrijwilligers als bijdrage vragen, maar onze blik is gericht op wat vrijwilligers onze provincie geven.

3. De juiste schaal.

In Den Haag laat het kabinet ons vallen, voorzitter. Het kabinet graait in onze kas die in het zweet des aanschijns gevuld is door ons, door onze ouders en door opa en oma. Alle poen naar minister Jeroen? Dat gaan wij niet doen.

De voorzitter: Toch nog even de heer Heemels ertussendoor.

De heer Heemels: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Van Helvert. Is de heer Van Helvert bekend met het feit dat het geweldige schatkistbankieren uit de koker komt van toenmalig CDA-minister Jan Kees de Jager? Is het CDA er ook van op de hoogte dat het landelijke CDA destijds, samen met de gehele Kunduzcoalitie, die plannen in eerste instantie ondersteunde? Waarom nu ineens daarop afgeven? Waarom nu ineens zeggen: geen poen naar Jeroen? Dat terwijl het een idee is van het CDA zelf, van oud-minister Jan Kees de Jager. Graag een reactie.

De heer Van Helvert: Voorzitter, ook deze vraag is mij al in een eerdere vergadering gesteld. Ik wil ook deze vraag weer met alle plezier beantwoorden. Jan Kees de Jager is niet het CDA, maar was minister voor heel Nederland. "Al kwam Hare Majesteit de Koningin zelf, die ik overigens zeer waardeer" zei ik toen – weet u nog – ook al is dat nu een ander "met dat voorstel, dan nog is het CDA in Limburg tegen." Wij waren tegen en wij blijven tegen. Dus ja, ik ben ervan op de hoogte en wij zijn en blijven tegen.

De voorzitter: Dat is het antwoord. Mijnheer Prevoo, hierover?

De heer Prevoo: Ja, voorzitter.

De heer Van Helvert: Over de koningin? Leve de koningin.

De voorzitter: Ik stel voor om het koningshuis niet in het debat te betrekken.

De heer Prevoo: Het gaat in dit geval niet over het koningshuis. Het gaat wel over de uitspraak: geen poen naar Jeroen. Mijnheer Van Helvert, u

bent het toch met mij eens dat heel Nederland in een crisis verkeert?

De heer Van Helvert: Ik kom er op terug. Ik ga nu niet in op alle vragen.

De heer Prevoo: Nee, u kunt gewoon ja of nee zeggen. Bent u het met mij eens dat heel Nederland ...

De heer Van Helvert: Ik begrijp de vraag en ik hoor wat is gesteld en ik kom er op terug.

De heer Prevoo: Mijn vraag aan u is: is het CDA van mening dat Limburgers als medeburgers van dit land niet solidair moeten zijn aan de andere burgers in dit land, buiten deze provincie, daar waar het gaat om bezuinigingen, de gevolgen van de bezuinigingen en het delen? Ik hoor wat u zegt en bij uw hele betoog is het net alsof ik in de kerk zit.

De heer Van Helvert: Dat is ook niet verkeerd, dat mag.

De heer Prevoo: De christelijke toon van uw betoog ontgaat me volledig op het moment dat u met dergelijke opmerkingen komt, want daaruit blijkt een gebrek aan solidariteit.

De heer Van Helvert: Ik kom daarop terug, want het gaat allemaal van mijn tijd af.

De voorzitter: Nee, ik houd dat keurig in de gaten.

De heer Van Helvert: Oké. Ik geef u antwoord. Ik snap uw vraag.

De voorzitter: Meteen dan ook even een vraag van de heer Van Wageningen? Dan doen we dat tegelijkertijd.

De heer Van Wageningen: Het CDA kiest er kennelijk voor om landelijk oppositie te voeren via Limburg. Het regeringsbeleid is verkeerd en Limburg is tegen. Bent u zich er wel van bewust dat we het Rijk, de landelijke regering, nodig hebben? We willen bijvoorbeeld de Limburglijnen realiseren. We willen een beter openbaar vervoer. Daarvoor hebben we het Rijk en een belangrijke investering van het Rijk nodig. Is het wel een goede strategie van het CDA om te

zeggen: Limburg is tegen? We hebben het Rijk namelijk nodig.

De heer Van Helvert: Voorzitter, Limburg is niet de enige provincie die tegen is. Er zijn nog meer provincies in de periferie die tegen zijn. Als wij ons nu al zwak opstellen en het hoofd in de schoot leggen, dan doen zij dat straks ook. Een voorbeeld: als Hillary Clinton Obama niet zo hard had aangepakt, had ze nooit de mooiste ministerspost gekregen die ze nu heeft. Dat is het punt dat ik wil maken en we moeten dus hard strijden voor Limburg.

Ik wil even verdergaan en dan kom ik ook terug op wat de heer Prevoo zei. Het CDA staat voor subsidiariteit, dat is het recht om het zelf te doen. Dat recht eisen wij vandaag op, voorzitter. Het CDA luistert niet alleen naar het Beursplein, maar we luisteren ook naar het Onze-Lieve-Vrouwenplein. Wij staan niet toe dat de overheid geld weghaalt uit onze provincie, onze gemeenten, onze verenigingen, onze stichtingen en onze clubs, om er vervolgens autosnelwegen, tunnels en bestuurders in de Randstad mee te betalen. Daar komt het, mijnheer Prevoo, let op. Het CDA wil best meewerken aan de BV Nederland, maar wel als participant aan tafel en niet als slaaf eronder. Wij staan niet toe dat het kabinet gemeenten en provincies fuseert puur en alleen om aan die 100.000 inwoners te komen. Alle heil verwachten van een verplichte fusie is een vette illusie. Wij eisen vandaag het recht op om het zelf te doen. Zo klinkt democratie wanneer het van onderop komt.

Voorzitter, het CDA is trots op het feit dat we met de coalitie het initiatief genomen hebben om moties in te dienen tegen de Wet Hof, tegen het schatkistbankieren en tegen de verplichte fusies. In die zin – dat mag ook best eens gezegd worden, voorzitter – wil ik een compliment maken aan mijn coalitiegenoten. Uit persoonlijke ervaring weet ik – dan kijk ik bijvoorbeeld naar de heer Van den Akker en naar mevrouw Medendorp – dat het in Den Haag door partijgenoten niet altijd met applaus ontvangen wordt wanneer standpunten niet matchen met die van het kabinet. Toch blijven de Partij van de Arbeid en de VVD hier in het Gouvernement met ons en met 50PLUS vechten voor Limburg. Dat waarderen wij enorm.

Voorzitter, als het gaat om de laatste projecten uit de regiofondsen, moet ook op de juiste

schaal worden geacteerd. In Midden-Limburg bijvoorbeeld zit nog behoorlijk wat geld in een pot die gekoppeld is aan projecten die misschien niet op tijd tot uitvoering komen.

De voorzitter: Gaat dit nog over het vorige, mijnheer Prevoo? Dat is het geval. Een korte vraag graag.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik hoor de heer Van Helvert nu zelfs spreken namens dit college en dat het CDA er trots op is om zich vooral te verzetten tegen de bezuinigingsplannen van dit kabinet en een andere opstelling aan te nemen ten aanzien van het landelijk beleid, een uitzonderingspositie te kiezen voor Limburg. Hier gaan we namelijk doen wat we zelf willen en we gaan niet naar Jeroen voor extra poen en dan ben ik benieuwd hoe u dat gaat doen – ik kan ook rijmen – maar is dat waar het CDA voor gaat? De grenzen van Limburg sluiten en alleen naar Den Haag gaan als we extra geld nodig hebben? U verwijst op diverse dossiers naar het Rijk en dat u van het Rijk verwacht dat het daaraan een bijdrage levert, onder andere op de Jeugdzorg. Maar hoe staat dat in verhouding tot uw betoog over Limburg voor de Limburgers etc.?

De Voorzitter: Een kort antwoord graag.

De heer Van Helvert: Ik heb niet gezegd Limburg voor de Limburgers. Dat is volgens mij ook niet een slogan van uw partij, maar dat weet ik niet. Ik heb gezegd dat het CDA heel graag wil meewerken aan de BV Nederland, maar wel als participant aan tafel en niet als slaaf eronder. Het refereren aan de moties betreft moties waarvan u zelf ook een deel hebt gesteund. Ik heb niet anders gezegd dan wat we hier in de Staten al gezegd hebben in het afgelopen jaar.

De voorzitter: Ik stel voor dat u tempo maakt.

De heer Van Helvert: Wij willen het college vragen om in overleg te treden met de gemeenten – dat kan in alle fondsen waarbij ik denk dat het in Midden-Limburg het meest aan de orde is maar als het nodig is ook in andere regio's – om tijdig, dit jaar nog, schotten in potten weg te halen en nieuwe projecten aan te reiken waarvoor in raden financiële besluiten kunnen worden genomen voor het einde van het jaar. De eindtijd wordt dus niet opgeschoven. Hiervoor dienen we met de coalitie een motie in.

Voorzitter, ik heb u beloofd dat ik zou antwoorden op uw vragen.

Ja, voorzitter, het CDA geeft uw college de ruimte om alle belegde middelen boven de 1,1 miljard euro te flexibiliseren. Wij denken dat het verstandig is om, daar waar het mogelijk is, te bekijken dat vooral onrendabele projecten als eerste boven die 1,1 miljard euro worden weggehaald.

Ja, voorzitter, het CDA geeft uw college de ruimte om de verantwoordelijkheid voor projecten te spreiden over begrotingen van dit college en volgende colleges.

Ja, voorzitter, het CDA geeft uw college de mogelijkheid om vanuit de obligatieportefeuille de 1,1 miljard euro krediet te verstrekken aan de Provincie om mee te investeren in belangrijke projecten waar de economische en maatschappelijke ontwikkelingen alsmede particuliere initiatieven om vragen.

Dit doen we niet zomaar.

De voorzitter: Dat snap ik, maar eerst krijgt de heer Heemels nog het woord.

De heer Heemels: Voorzitter, dank u wel. Heeft de heer Van Helvert al eens gehoord van de uitdrukking 'over het graf heen regeren' en kan het CDA met heel duidelijke steekhoudende argumenten uitleggen aan de Staten waarom het CDA ineens geld, dat niet aan deze coalitie toebehoort, wil uitgeven voor eigen eer en glorie?

De heer Van Helvert: Voorzitter, dan moet ik toch eerst even iets zeggen. Mevrouw Stassen zit nu niet in de zaal toevallig, maar ik heb samen met mevrouw Stassen aan de onderhandelingsstafel gezeten en daarbij hebben wij geconstateerd dat je als nieuwe coalitie altijd wordt geconfronteerd met besluiten die de vorige coalitie heeft genomen. Het zou nogal mooi zijn dat je alles zou moeten stoppen op het moment dat er een nieuwe coalitie wordt gevormd. Wat wij nu zeggen, is dat, als we bijvoorbeeld in een Kennis-As investeren of in iets anders waarvan de provincie Limburg tot in lengte van jaren de lusten heeft, het niet meer dan logisch is dat je ook komende colleges een deel van de lasten daarvan aanreikt. Dat gebeurt altijd. Zelfs toen het college met de PVV viel, hebben we met de nieuwe coalitiepartners, de VVD, de PvdA en 50PLUS aan tafel gezeten om afspraken die we

met uw partij hadden gemaakt, gewoon door te laten gaan. Zo bestuur je. Als je dat niet doet, dan is er constant sprake van discontinuïteit of van zaken die plotseling stokken.

Voorzitter, ik zei: dat doen we niet zomaar. Dat is echt een belangrijk punt. Ik moet ook eerlijk zeggen dat het discussie heeft opgeleverd in de fractie, in de coalitie en ik denk ook buiten de coalitie. Daarom is het ook belangrijk dat Gedeputeerde Staten hier heel nauwgezet mee omgaan. We verbinden hieraan de voorwaarde dat dit netjes en tijdig wordt terugbetaald. Bij elk project dat daaruit wordt betaald, moet dus ook duidelijk zijn wanneer en hoe dat wat wordt terugbetaald. De 1,1 miljard euro moet dus rekenkundig in stand blijven. Voorzitter, deze zorg wil ik dus ook met Gedeputeerde Staten delen. Ik vraag een duidelijke reactie van Gedeputeerde Staten op de vraag of zij in deze geest met die 1,1 miljard euro zullen omgaan.

Om onszelf maar vooral ook de inwoners en het bedrijfsleven van Limburg ervan te verzekeren dat het geld wordt terugbetaald – het geld dat we inzetten en dat we eigenlijk van onszelf lenen – hebben we kaders opgesteld. Deze kaders zullen we aan deze voorjaarsnota toevoegen via een amendement.

Daarnaast vraagt uw college om akkoord te gaan met de lijst van projecten. Ja, voorzitter, het CDA gaat akkoord met de reservering daarvan, maar van een aantal projecten verwachten we wel nog een voorstel van het college. Pas als Provinciale Staten het voorstel hebben gezien en hebben geaccordeerd, omdat dit natuurlijk de verantwoordelijkheid is van de Staten, gaat het CDA akkoord met de reservering vóór een akkoord voor het project zelf. Om dit goed vast te leggen, dienen we ook een amendement in waarmee we dit toevoegen aan deze voorjaarsnota.

Voorzitter, op het moment – dat geef ik Gedeputeerde Staten ook mee – dat de nood aan de man is en het eigendom van de Provincie in gevaar komt door wetgeving vanuit Den Haag, krijgen Gedeputeerde Staten het mandaat om zo snel mogelijk te handelen en dan aan Provinciale Staten besluitvorming voor te leggen. Met andere woorden, dat Gedeputeerde Staten de portefeuille omdraaien voordat het kabinet in onze kas heeft gegraaaid.

Voorzitter, ik sluit af. We hebben met nadruk gevraagd om te versnellen en te versterken. Limburg vraagt erom. Het zijn harde tijden en mensen hebben daar last van. Zij zoeken een baan, ze vrezen voor hun baan, ze vrezen voor de baan van hun kind, ze kunnen geen auto kopen, ze krijgen als ZZP'er geen opdrachten en directeuren moeten mensen ontslaan. Wij weten ook dat de Provincie alleen de economie niet kan maken en ook niet kan breken. Wat wij wel weten, is dat wij als provincie mensen in de positie kunnen brengen om het beste uit zichzelf te halen, het beste uit hun familie, het beste uit hun baan, het beste uit hun vereniging en het beste uit hun opleiding. Voorzitter, daar is uw college goed mee bezig. Het afgelopen jaar is hard gewerkt. Er zijn banen gecreëerd, er is infrastructuur aangelegd, het onderwijs is versterkt, verenigingen zijn gesteund en mensen zijn geholpen. Voor de standaardcritici over ambtenaren heb ik de volgende mededeling: onze ambtenarij, hier in Limburg, werkt zeer hard. Juist in moeilijke omstandigheden, ook toen hun eigen banen op de tocht hebben gestaan en juist nu in de organisatie heel veel verandert, hebben zij het tempo van versnellen bijgehouden en versterkt. Zij hebben de nieuwe voorstellen om Limburg te versterken opgetuigd. Het waren de ambtenaren die het koper van de Pharos hebben opgepoetst en de extra olie hebben verneveld om dat vuur en de uitwerking daarvan te vergroten. Allemaal hartelijk dank.

Samen met de VVD, de PvdA en 50PLUS ontsluit het CDA de boeien om de handen van uw college, om ons kapitaal in te kunnen zetten onder de voorwaarde dat het netjes wordt terugbetaald. De kaders geven we mee in het amendement. De visie heb ik u meegedeeld: de familie centraal, een taak voor allemaal en de juiste schaal.

Ik wens uw college en het ambtenarenapparaat voor de rest van het jaar veel sterkte, wijsheid en werkvreugde toe in het belang van Limburg en haar inwoners.

Tot zover in eerste instantie.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Helvert. Ook nu even een tussenstand in de tijd. Deze bijdrage heeft ongeveer 46 minuten geduurd. U bent zelf 3 minuten over de tijd gegaan en de rest ging op aan interrupties. Tot nu toe houdt u zich in ieder geval goed aan de spreek-

tijden, maar niet aan de interruptietijd. Dat kan ik alvast vaststellen.

Ik geef het woord aan de heer Prevoo van de fractie van de SP.

De heer Prevoo: Voorzitter, dan gaan we bekijken of we dat kunnen verbeteren.

De voorzitter: Dat ligt aan de interrupties en aan uzelf.

De heer Prevoo: Voorzitter, mijn openingszin is de slotzin van de inleiding van deze voorjaarsnota. Het is een gegeven dat de crisis niet aan Limburg voorbijgaat. Dat is een terechte en correcte constatering van deze coalitie. Deze coalitie zet met de voorliggende voorjaarsnota in op een aantal keuzes dat vooral gericht is op een aanzienlijke rolverandering van de Provincie en een flinke financiële inzet. Ondanks alle inspanningen en investeringen van de afgelopen vijf jaar, zijn de colleges van het CDA, de PvdA en in een afwisselende samenstelling de PVV en de VVD, er niet in geslaagd de gevolgen van de crisis voor Limburg op enige wijze te beperken, een halt toe te roepen of te stoppen. Het zou natuurlijk magisch zijn indien we in Limburg bedenken en weten hoe we de crisis kunnen beteugelen, terwijl de rest van Europa tot in de haarvaten kraakt. Dat is helaas ver van de werkelijkheid. Als je met je gezicht naar de samenleving staat, je oor in wijken te luisteren legt en met gewone mensen op straat in gesprek gaat, pas dan weet je wat er leeft. Er heerst grote onzekerheid, er is weinig vertrouwen in de economie en er is weinig vertrouwen in de politiek om dit op te lossen. Wie garandeert mij dat ik morgen nog een baan heb? Wie garandeert mij dat ik mijn huur kan betalen en eten kan kopen? Wie garandeert mij dat ik de verplichte ziektefondspremies kan betalen? Wie garandeert mij dat ik mijn schulden of hypotheek kan aflossen? Wie garandeert mij dat ik mijn kinderen kan laten studeren? Enzovoort, enzovoort. Dat zijn de vragen waar de gewone burger mee opstaat. Iedereen ziet wat deze crisis teweegbrengt in landen als Griekenland en Spanje. Dat beeld leeft ook in de geest van de mensen in onze samenleving waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen. Niet alleen dit kabinet van de VVD en de PvdA zet in op structurele veranderingen in de woningsector, sociale zekerheid, zorg en arbeidsmarkt, ook dit college kiest voor structuurveranderingen die wel zijn aangezet maar

die ook leiden tot grote onzekerheden. Dat valt te lezen in deze voorjaarsnota. Of bedoelen Gedeputeerde Staten hiermee onzekere resultaten?

Gisteren kondigde de coalitie van VVD en PvdA aan komend jaar nog eens 6 miljard euro extra te gaan bezuinigen. Daar word je niet vrolijk van. We laten ons dicteren door een Europa dat volgens dit college grensoverschrijdend perspectief biedt. Als de Fyra een voorbeeld is van grensoverschrijdende samenwerking, dan kunnen we nog heel veel samenwerking verwachten van onze burens. Hoe gaan wij ons opstellen naar onze burens? Betalen wij de rekening voor hun rol mee of gaat dat op basis van een evenredige bijdrage? Wellicht kan het college van Gedeputeerde Staten daarop een toelichting geven.

Wat verwacht dit college concreet van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van een verruimde arbeidsmarkt? Niet alleen bij ons, maar ook in België vallen massaontslagen, bijvoorbeeld bij Ford Genk. Hoe kunt u nu in deze voorjaarsnota stellen dat ontslagen Belgische medewerkers bij NedCar kunnen werken terwijl ca. duizend NedCar-medewerkers nog steeds thuis zitten? Hoeveel Limburgse bouwvakkers werken in België of Duitsland, terwijl het aantal chauffeurs, bouwvakkers en tuinbouwmedewerkers uit Oost-Europa dat in Limburg werkt, alleen maar toeneemt? Komt dat door de betaalbaarheid van de goedkopere arbeidskrachten of de onwil van Limburgse werklozen? Graag een toelichting van Gedeputeerde Staten hierop.

Deze coalitie wil het komend jaar doorgaan met de versnelling van de zogenaamde Limburg Agenda en wil inzetten op een hoge quality of life. Zij zoekt daarbij een samenhang tussen woontransitie, gezondheid, natuur, zorg en cultuur. Hierbij is de invulling van het campusconcept cruciaal. De overheid wordt immers aangesproken op de hoge quality of life die nodig is om de medewerkers te huisvesten, een goede publieke dienstverlening en snelle procedures te bieden en een aantrekkelijk woonmilieu met een bijpassend breed cultureel aanbod te verzorgen. Je zou er zo het Zwitserlevengevoel van krijgen. 'Limburg, je zal er maar wonen', we kennen de campagne. Is dit de voorjaarsnota van partijen die enkel mikken op het hogere segment met kennistechnologie, hoge verwachtingen als het

gaat om salarissen, leefbaarheid en woongenot en op consumentenaanbod? Of is dit een plan dat mikt op iedereen in onze samenleving, ook voor mensen met minder verwachtingen en met minder kansen? Graag een toelichting hierop van Gedeputeerde Staten.

Dit college schetst in de ogen van de SP echter een verkeerd beeld van de werkelijkheid. Limburg is ook hoge werkloosheid, nauwelijks meer banen voor laagopgeleiden of voor ongeschoolde arbeid, een sterk vergrijzende bevolking, leegstand in de stadcentra en op het platteland, een leeglopend verenigingsleven en karige culturele voorzieningen die we ook nog moeten delen met andere provincies. De combinatie van rijksbezuinigingen, de demografische ontwikkeling in Limburg, relatief veel laagopgeleiden, een relatief ongezonde bevolking en een slechte economie vormen dan ook het veelkoppig monster waartegen wij als Staten moeten vechten. Wij kopen niets voor een momentum voor Limburg. Als we niet snel inzetten op het creëren van structurele kansen en verbeteringen aan de basis, dan wordt Limburg het Wallonië van Nederland.

Dit college kiest voor een nieuwe rol, namelijk die van een zelfbewuste regisseur om resultaatgerichte allianties aan te gaan om onze ruimtelijke, economische en sociaal-culturele positie te versterken. Met het geld dat deze Provincie heeft, kun je inderdaad wel je eigen film regisseren. Bij de SP rijst dan meteen de vraag: wordt dit wel een kassucces? Ook blijft het de vraag of de Limburger zich in deze film herkent of zich in de hoofdrolspelregels kan verplaatsen. Dat zijn immers de nieuw te werven bewoners van Limburg: campusbewoners en hoogopgeleiden. Dit college zet zijn geld in op afgestudeerden die gestimuleerd en ondersteund worden om eigen bedrijven te beginnen. Voorzitter, ik wil graag van het college van Gedeputeerde Staten een inkijkje in deze wereld van kleine bedrijven, hoe het college dat voor zich ziet en op welke wijze de Provincie deze nieuwe bedrijven wil steunen. Mijn vraag aan het college is ook of dit college is afgestapt van een inzet op de vestiging van grote bedrijven met veel banen.

Voorzitter, het openingsstuk SJTUB, een ode aan Limburg en onze mijngeschiedenis, kan tijdens de opening van het WMC niet worden opgevoerd wegens een gebrek aan geld en

gebrek aan muzikanten. Dat is haast symbolisch. Het een ten koste laten gaan van het ander dat gekoesterd wordt en dicht bij de mensen leeft. Het college schrijft dat we van de 'Kump waal good' mentaliteit af moeten, terwijl juist in die gedachte nadrukkelijk de Limburgse hoop leeft.

De koers van deze voorjaarsnota is vooral versnellen. En dat is in zekere zin niet meer dan het versneld uitgeven van het spaargeld voordat het Rijk er de hand op legt via de Wet Hof of het schatkistbankieren. We hebben zojuist uit het betoog van het CDA kunnen opmaken waar dat vandaan komt. Het verbaast de SP dat niet alleen de voortdurende crisis maar ook de Wet Hof de aanleiding daartoe vormt. Het getuigt ook van weinig solidariteit met de rest van het land die in diezelfde crisis leeft en het getuigt van weinig loyaliteit in de richting van het eigen kabinet, met uitzondering van het Limburgse CDA dat het Limburgse geld in Limburg wil houden voor de Limburgse mensen. Ook de SP is van mening dat de Essentopbrengst de Limburgse burgers moet toekomen. Als het erop aankomt, is solidariteit echter zwaarwegender. Mijn vraag aan het college van Gedeputeerde Staten is: wat zou u hebben gedaan als het Rijk geen beslag zou kunnen leggen op de Limburgse fondsen en hoe zwaarwegend was dit om tot versnelling over te gaan?

Voorzitter, de SP is al sinds de verkoop van de aandelen van Essent voorstander van het investeren van deze middelen in de Limburgse samenleving. Het is geld dat elke Limburger toekomt. De SP zou deze middelen echter anders inzetten. De SP zou niet als versnelling een stuk rails kopen voor het behoud van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij. De SP zou geen twaalf subsidietrajecten voor renovatie en verbouwing van kloosters en monumenten uitzetten, zonder dat daarvoor een herbestemming zou zijn die tot versterking van de economie en tot langdurige werkgelegenheid zou leiden. In de ogen van de SP is dit echt niet de redding van de bouwsector. De SP zou geen natuurgebieden op bedrijventerreinen renoveren. Het uittrekken van 2,7 miljoen euro voor de aanleg van groen op het Chemelotterrein is voor de SP een brug te ver. Ik refereer aan de brief van de Stichting Graetheide Comité. Dit geld kan beter besteed worden aan de gebiedsontwikkeling van Graetheide. Er is al een toezegging vanuit de

gemeente zodat ook elke burger hiervan kan profiteren. De SP zou respectvoller omgaan met natuur en milieu door in te zetten op duurzaamheid en minder asfalt. De SP zou niet inzetten op een transitie van de woningmarkt die enkel gericht is op kwaliteit en niet op betaalbaarheid. De SP zou inzetten op grootschalige renovatie en betaalbaarheid van wonen. Waarbij de SP de meeste vraagtekens plaatst, is – dan citeer ik uit deze voorjaarsnota – “de revival van de maakindustrie”. Slim, internationaal gericht en met hoge arbeidsproductiviteit? De SP wil dan ook graag van Gedeputeerde Staten weten hoe deze maakindustrie eruitziet en of het college succesvolle voorbeelden kan geven. Kan het college aangeven welke mensen hier ‘maken’ en om hoeveel banen het hier gaat?

Zien we dan helemaal niets in deze voorjaarsnota? Jawel, voorzitter. De SP wil de ontwikkeling van de campussen met een strikte verbinding aan de Kennis-As een kans bieden. Je mag de kans tot innovatie niet voorbij laten gaan en zeker niet als een noodlijdende samenleving daarvan kan profiteren. Het zou een uitdaging zijn om nog meer in te zetten op duurzame oplossingen voor bijvoorbeeld energievoorziening, producten die lokaal door Limburgse werkzoekenden kunnen worden gemaakt – of waarbij die worden betrokken – of het zoeken naar oplossingen voor duurzame bouw met lage kosten die weer leiden tot betaalbare woningen.

De SP is van mening dat dit plan een kans moet krijgen en dat daaraan een langere termijn is verbonden. De SP wil echter van het college van Gedeputeerde Staten een toezegging dat over de ontwikkeling van het campusproject en de Kennis-As zodanig gerapporteerd wordt dat we als Staten jaarlijks kunnen toetsen of de beoogde doelen worden behaald. Is het succesvol, dan kunnen we desnoods extra investeren. Is dat niet het geval, dan moeten wij als Staten ook het lef en de positie hebben om ermee te stoppen.

Voorzitter we hebben de afgelopen tien jaar kansen laten liggen ten aanzien van de productie van elektrische auto's, het ondersteunen van bedrijven in het MKB, het investeren in duurzame energie en de productie van zonnepanelen. Ook ten aanzien van de plannen voor de zorg en de onlangs besproken zorgnota ziet de SP kansen om de leefbaarheid en de zorg in onze provincie te verbeteren. Deze nota hebben we

onlangs besproken in de commissie. We hebben ook steun verleend aan de gedeputeerde, want inderdaad, de gezondheid van de Limburger is niet de beste.

In deze voorjaarsnota zien we de term maatschappelijk rendement oftewel social return regelmatig terugkomen. De SP is van mening dat we de beloften van deze coalitie en de beleidsvoornemens consequent moeten uitvoeren en dit als Staten moeten toetsen. De term en definitie van social return zien we in diverse beleidsstukken terug, maar we zien te weinig terug van wat dit daadwerkelijk oplevert. Daarom dienen wij een motie in met de titel: Social Return. Met deze motie geven wij het college de opdracht om een eenduidige definitie van maatschappelijk rendement te hanteren, die bij opdrachten, subsidieverstrekking en inkopen te hanteren en daarover cijfermatig en doelmatig te rapporteren aan de Staten met als belangrijkste doel dat we kunnen zien dat de kaartenbakken van de gemeentelijke sociale dienst en het UWV worden leeggemaakt, dat mensen tegen een normaal salaris kansen krijgen en dat jongeren een toekomstbestendige leerwerkplek krijgen of zelfs een werkplek. Ik ben blij dat het CDA dit beaamt op mijn vragen in het betoog hiervoor. Ik verwacht dan uiteraard ook steun van het CDA voor deze motie met betrekking tot de rapportage.

Voorzitter, als we naar deze voorjaarsnota kijken en alle beoogde investeringen op een rijtje zetten, dan krijg je het gevoel dat je naast een drukke snelweg staat waar het financiële verkeer in hoog tempo voorbijraast. Je ziet de beweging, je ziet de diversiteit aan kleur, je voelt de verplaatsing, maar je krijgt geen beeld van de bestemming en je kunt jezelf afvragen of alles en iedereen wel op de juiste plaats komt en of het beoogde einddoel ook gehaald wordt. In de ogen van de SP ontbreekt in dit gehele plan een serieus en doortimmerd masterplan.

Geïnspireerd door de heer Uringa naar aanleiding van de behandeling van de jaarstukken gisteren, wil ik ook graag een citaat voorleggen, maar dan wel uit de Statenbijbel spreuk 12:15: Een dwaas gaat in eigen ogen altijd de juiste weg, maar de wijze luistert naar goede raad.

Voorzitter, de SP wil haar zorg uitspreken over de snelheid waarmee de Staten als hoogste orgaan belangrijke besluiten nemen en voorstel-

len aannemen. Binnen een week gaan we hier een besluit nemen over de luchthaven Maastricht Aachen Airport. Binnen een week gaan we een besluit nemen over de Buitenring Parkstad. Het gaat hier om substantiële ambities en bedragen die samen meer dan 0,5 miljard euro kosten, terwijl we jarenlang soebatten over enkele miljoenen euro's in de Jeugdzorg. Als het om de economie en het vrije marktdenken gaat, dan wordt de vaart erin gezet. Als het om mensen gaat, sociale zekerheid of leren van je financiële missers, dan vertragen we met eenzelfde afremmende kracht.

Voorzitter, de SP ondersteunt het betoog van D66, het betoog van de heer Van Wageningen over de jaarstukken op basis van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. Het mag niet zo zijn dat de middelen uit onderbesteding door politieke of economische belangen worden herverdeeld zonder dat Provinciale Staten er feitelijk iets over te zeggen hebben. Daarom steunen wij D66 om het initiatief en het besluit hierover feitelijk bij Provinciale Staten te leggen. Ik wacht dan ook op het voorstel van D66 en op de reactie van Gedeputeerde Staten.

Als het aan de SP ligt, zetten we niet alleen in op een hoge quality of life, maar zorgen we ook voor degenen voor wie dat onbereikbaar is; dan zorgen we ervoor dat er geen voedselbanken nodig zijn; dan zorgen we ervoor dat we investeren in duurzame werkgelegenheid op korte termijn. De SP kiest niet alleen voor het creëren van randvoorwaarden voor hoogopgeleiden, maar zij kiest tegelijkertijd voor werk voor iedereen. Daarom zal de SP een motie 'Masterplan Werkgelegenheid' indienen. Met deze motie roept de SP de Staten op om in te stemmen met een acute ontwikkeling van een plan dat zich richt op werk, werk, werk. Met deze motie geven wij het college de opdracht de regie te voeren om samen met alle relevante partijen alles in het werk te stellen om werkgelegenheid voor Limburg te behouden en te genereren. In de ogen van de SP is namelijk het hebben van een betaalde baan de basis voor groei, vertrouwen, hoop en het creëren van kansen voor iedereen. Daarnaast heeft het effect op de economie. Bij de uitvoering van deze motie kunnen ook de ambities van de kennistechnologie, de Kennis-As en innovatie worden vertaald in doelgericht beleid naast het behoud en het creëren van werkgelegenheid op alle niveaus.

Voorzitter, tot slot. Bijna dagelijks lezen we in de media over de bouwstimulerende subsidies van de Provincie. Het gaat hierbij vooral om monumentale gebouwen, kloosters, kerken en ander cultureel erfgoed die met financiële steun van de Provincie overleefd worden geholpen, vaak in het voordeel van gemeenten die eigenlijk de zorgplicht van deze gebouwen hebben. Is dit de redding van de Limburgse bouwsector? De SP wil voorstellen om in navolging van de provincie Gelderland substantieel in te zetten op renovatie van de bestaande woningvoorraad van woningcorporaties. Daarbij ondersteunen we woningcorporaties bij de renovatie van woningen om deze betaalbaar te houden voor starters, mensen met een modaal of laag inkomen en voor mijn part ook arbeidsmigranten die voor een langere periode hier in Limburg komen werken en hier ook willen wonen. Om deze renovatie voor woningen betaalbaar te houden, willen wij plannen indienen om de woningen ook aan te passen op levensloopbestendigheid. Daarmee leggen we meteen de link naar de zorg en de leefbaarheid zoals ook in deze voorjaarsnota staan, aangezien de zorg dichterbij huis moet komen. Daarbij is het van belang om in die relatie de woningen aan te passen op levensloopbestendigheid. Provincie Gelderland heeft op 2 juni jl. een initiatief met open armen ontvangen waarbij de Provincie voornemens is om 200 miljoen euro te verdelen in stimuleringspakketten van 20.000 euro per woning waarmee de woningcorporaties in staat worden gesteld om binnen enkele jaren tienduizend huurwoningen te renoveren, te verbouwen of te bouwen. Dit plan wordt omarmd en gesteund door Bouwend Nederland en het biedt niet alleen kansen voor betaalbare huurwoningen, maar zal tevens de Limburgse bouwsector en zo de Limburgse economie op weg helpen.

Voorzitter ik vraag het college van Gedeputeerde Staten:

- of het college heil ziet in een dergelijk plan;
- of het college wil overwegen om mee te werken aan een dergelijk plan;
- of het college met de provincie Gelderland in contact wil treden;
- of het college in contact wil treden met de voorzitter van Bouwend Nederland die dit plan ondersteunt.
- om 200 miljoen euro ter beschikking te stellen voor een dergelijk plan voor de provincie

Limburg en daarmee de meest noodlijdende sector uit het slop te trekken als het gaat om werkgelegenheid, namelijk de bouwsector.

De voorzitter: U bent aan de afronding toegekomen?

De heer Prevoo: U hebt helemaal gelijk. Tot slot, voorzitter, naar aanleiding van de opmerking van de heer Bosch van de PvdA, wil ook de SP goed kijken naar de financiële consequenties van onze besluiten. De heer Bosch refereerde gisteren in zijn betoog ten aanzien van de jaarstukken eraan dat wij hier besluiten nemen waarvan we vaak de financiële consequenties niet overzien. De SP wil daaraan echter nog iets toevoegen, namelijk dat we dan ook goed en realistisch samen als Staten moeten kijken naar wat het oplevert en dan niet alleen financieel maar vooral in termen van werkgelegenheid en maatschappelijk rendement. Voorzitter, dat was het. Ik vind het buitengewoon knap dat ik niet geïnterpelleerd ben.

De voorzitter: Dat lag niet aan onze waarschuwing vooraf, maar het is inderdaad niet gebeurd. Desondanks bent ook u over de tijd gegaan. Ik heb het genoteerd.

Ik ga dan naar de heer Van den Akker van de fractie van de VVD.

De heer Van den Akker: Voorzitter, de VVD eindigde de eerste termijn bij de behandeling van de Begroting 2013 met de vaststelling dat de staat van de provincie Limburg sterk is. Er zit veel kracht in onze bevolking om te ondernemen, te werken of te leren. Gelukkig hebben veel Limburgers de vaardigheden en de vrijheid om zich optimaal in onze provincie te ontplooiën en het beste uit zichzelf te halen. Dat was ook het motto dat de VVD met het CDA, de PvdA en 50PLUS deze maand een jaar geleden in het coalitieakkoord aan het college van Gedeputeerde Staten hebben meegegeven. Er zijn ook grote uitdagingen. 45.000 Limburgers hebben geen werk, veel bedrijven gaan failliet en te veel Limburgers leven ongezond. Dat zijn vooral uitdagingen die Limburgers zelf moeten aangaan. De vraag is echter wel hoe de provinciale overheid de structuur van Limburg zo kan vormgeven dat onze generatie en volgende generaties ook structureel werk hebben, kunnen ondernemen, leren en gezond leven. Met vaardig-

heden alleen kom je er niet. Je moet er ook slagvaardig mee kunnen omgaan. Het gaat dan wat de VVD betreft vooral om de economische structuur in de grensregio, de harde infrastructuur en de ruimtelijke structuur in een veilige omgeving. Ik zal daar zo meteen nader op ingaan.

Ten eerste over de economische structuurversterking. Met de motie 'Analyse slagvaardigheid structuurversterkende projecten' met het inmiddels fameuze nummer 284 riep de VVD samen met de coalitie op tot versnelling binnen de Begroting 2013 van de slagvaardigheid op het gebied van de campussen, Greenport, hoger onderwijs en kwaliteit van leven, geconcretiseerd en voorzien van gekwantificeerde doestellingen en meetbare resultaten. Dit college van Gedeputeerde Staten toont zich daarin ambitieus getuige deze voorjaarsnota – al valt het qua kwantificeren en meetbaarheid nog wat mager uit – maar het is zodanig versneld dat het aantal spelen en stijlfouten in deze voorjaarsnota niet meer op een hand te tellen is. De eerste vraag aan het college is: kan de vastgestelde versie daarop nog eens worden nagelopen?

Over de inhoud. Uiteraard moet de focus van het economisch beleid liggen op duurzame economische ontwikkeling op lange termijn, gericht op wat de VVD 'Triple A' heeft genoemd, het acquireren van nieuwe bedrijven, het aanjagen van innovaties en het activeren van werknemers, ondernemerschap en netwerken. De Kennis-As onder de noemer Campus Limburg past daar prima in. We acquireren nieuwe kennisinitiatieven. We jagen innovatie en kennisvalorisatie aan. We activeren onderzoekers en studenten om het beste uit zichzelf te halen. Dat hopelijk met een structureel lagere werkloosheid als resultaat. De VVD investeert daarom graag mee in de structuurversterking van de Limburgse economie. Daarbij is het lovenswaardig dat de intensieve samenwerking tussen de Limburgse kennisinstellingen van de grond komt. Die was immers een paar jaar geleden nog ondenkbaar. De Maastricht Health Campus en een initiatief als de Maastricht Studie moeten duurzaam een gezondere leefstijl bevorderen. Laten we daarbij onze jeugd niet over het hoofd zien. Daarover heeft de VVD een drietal vragen.

1. Wordt in het beleidskader Sport geld vrijgemaakt voor de ondersteuning van het jeugdsportfonds, te meer nu de gemeenten drie-

gen af te haken c.q. de financiering te minderen? Iedere jeugdige moet immers zijn talent kunnen ontwikkelen en gezond kunnen opgroeien

2. De agenda voor de zorg. Zijn er binnen de stelpost Intensivering Zorg specifiek middelen gereserveerd voor reanimatieonderwijs? Het college heeft in zijn beleidsstukken immers al expliciet aandacht gevraagd voor het belang van reanimatie – 'burgers voor burgers' – maar de VVD ontvangt graag een toezegging dat ook het project Hart voor Limburg doorgaat en kan uitrollen met betrekking tot dit reanimatieonderwijs.
3. Het programma Kies Techniek. Wordt er ook rekening gehouden met het belang van het betrekken van het basisonderwijs bij dit belangrijke thema? Daar ligt immers de basis. Onze fractie kent nagenoeg geen enkel kind van vijf jaar oud dat aangeeft graag accountant of schoonheidsspecialiste te worden, maar wel graag bouwvakker, timmerman of elektromonteur. Waar gaat het mis?

Dan over de campussen. Een campus is alleen een campus als er daadwerkelijk kennisontwikkeling plaatsvindt en als er waardevolle verbindingen worden gelegd. Anders is het immers een veredeld bedrijventerrein. De snelheid waarmee de Chemelotcampus zich ontwikkelt, is veel hoger dan die van de Maastricht Health Campus, terwijl Greenport Venlo nog in de kinderschoenen staat. Daar moet ook meer gerealiseerd worden door het erbij betrekken van het MKB. Ik ben ook blij dat de andere fracties die hier al aan het woord zijn geweest daarvoor ook zo nadrukkelijk de aandacht hebben gevraagd. We zijn dan ook blij met voorstellen zoals het Masterplan Maasplassen, de High Tech Maakindustrie en de Creatieve Industrie.

De VVD heeft al in november 2011 bij de begrotingsbehandeling voor 2012 een amendement ingediend, samen met de huidige coalitiepartners en ook de PVV, voor de versterking van de Limburgse concurrentiekracht, hoger onderwijs en innovatie, om onder andere het Science College en de Agro- en Foodcampus van de grond te tillen en 10 miljoen euro voor het hoger onderwijs in de regio Venlo mogelijk te maken. Wij zijn heel erg blij dat dit nu met de komst van de Hogere Agrarische School en opleidingen aan de Universiteit Maastricht mogelijk wordt. De VVD ziet de hogeronderwijsontwikkeling in Ven-

lo, net als de Kennis-As, als een middel om de kenniseconomie in Noord-Limburg te versterken, jongeren te binden aan de regio en de verdien-capaciteit van Venlo te verbeteren. In deze voorjaarsnota staat dat het van belang is dat Development Company Greenport Venlo concurrerend blijft ten opzichte van vergelijkbare locaties elders en dat de Provincie de uitvoeringsinstanties voldoende in staat zal stellen om marktconform te opereren op basis van gedegen analyse en aanpak. Het is een lange zin, maar wat betekent dit nu vraagt de VVD zich af. Wat is straks de provinciale rol ten aanzien van de gebiedsontwikkeling van de Maastricht Health Campus? Toch hopelijk meer dan alleen grondaankopen?

Wat is dan in dit gehele pakket volgens de liberalen de taak van de provinciale overheid? Die moet overtuigd kunnen bewijzen dat kennisinvesteringen en het leggen van waardevolle verbindingen, zoals het bouwen van campussen, worden beloond die anders niet tot stand zouden zijn gekomen en dat die grote uitstralingseffecten hebben. Natuurlijk zijn dat grote investeringen, maar niet tegen elke prijs. Waar hebben we dat meer gehoord? Ook onze provinciale reserve is immers broodnodig om de economische motor van Limburg ook op lange termijn draaiende te houden en de normale uitgaven te blijven financieren. Dit betekent dat extra investeringen zodanig moeten kunnen renderen dat het financieel verlies aan dividendinkomsten structureel wordt opgevangen. Ondanks dat de VVD dit tijdens de commissievergadering van 5 april jl. duidelijk kenbaar heeft gemaakt, is dat nog niet in deze voorjaarsnota voldoende duidelijk vermeld. Dat is ook de reden dat de VVD-fractie met de coalitie in dit kader een nader kader heeft gedefinieerd, zoals verwoord in het amendement dat collega Van Helvert al heeft gememoreerd. De tekst van het amendement is nog niet vermeld en het amendement is ook nog niet rondgedeeld, dus wil ik hier graag het dictum voorlezen.

“Besluiten aan pagina 28 van de voorjaarsnota aan het slot van paragraaf 6.2 toe te voegen:

Kader waarbinnen de obligatieportefeuille geflexibiliseerd kan worden.

1. Alleen toestaan dat het niet gefinancierd kan worden uit de reguliere middelen of reserves.
2. Ingezet krediet moet zo spoedig mogelijk terugbetaald worden.

3. Alle projecten die gefinancierd worden vanuit de immunisatiereserve genieten de goedkeuring van Provinciale Staten.
4. Gedeputeerde Staten rapporteren over de stand van zaken van de immunisatiereserve via de reguliere planning- en controlcyclus.
5. Social return on investment wordt meegenomen in de aanbestedingen van de projecten die meegefinancierd worden vanuit de immunisatiereserve.
6. Duurzaamheidskaders worden meegenomen in de aanbestedingen van projecten die meegefinancierd worden vanuit de immunisatiereserve.
7. Maximaal 15% van de immunisatiereserve van 1,1 miljard euro mag worden ingezet voor projecten met alleen maatschappelijk rendement.
8. Onrendabele projecten worden alleen goedgekeurd zolang de immunisatiereserve boven het peil blijft van 85%.
9. Eindejaarsopbrengsten vanuit de reguliere begroting vullen de immunisatiereserve aan tot 1,1 miljard euro. Indien de aanvulling tot 1,1 miljard euro structureel niet gerealiseerd wordt, doet het college voorstellen bij de begrotingsbehandeling over hoe het verlies aan renteopbrengsten te compenseren.
10. Als het Rijk plotseling beslist dat de immunisatiereserve wordt afgeroomd, hebben Gedeputeerde Staten de vrijheid om spoedig voor te stellen om reserves veilig weg te zetten en conform aan Provinciale Staten voor te leggen ter besluitvorming.”

Voorzitter, de heer Van Helvert refereerde al aan het gestelde onder punt 2.

Het tweede amendement gaat erom in het kader van de projecten op pagina 28 van deze voorjaarsnota aan beslispunt 2 van het gewijzigde ontwerpbesluit toe te voegen:

“de definitieve besluitvorming over de afzonderlijke voorstellen 40, 53 en 71 vindt plaats door Provinciale Staten.”

Voorzitter, ik wil na deze toelichting voortgaan met het betoog en ook vaststellen dat er nog veel moet gebeuren. Met een dergelijke meerjarenbegroting moeten we niet op Europa gaan lijken, maar het is wel goed dat Gedeputeerde Staten hierover nog aparte voorstellen aan Pro-

vinciale Staten voorleggen ter besluitvorming, zeker waar het nieuw beleid betreft. Andere kostenbesparingen zijn daarbij welkom, zoals de realisatie van 20 miljoen euro aan bezuinigingen en het schrappen en samenvoegen van bestuurslagen. Een beetje een detailvraag die we aan Gedeputeerde Staten hebben, is of het nu aan de Provincie is om bijvoorbeeld geld te verstrekken aan emissiearme taxi's en bestelauto's. Zo ja, kan dat dan wel revoluerend? Dat vraag ik in het bijzonder aan gedeputeerde Kersten, maar die is er nu even niet.

De overheid moet dus vooral kunnen inzetten op het aantrekken en behouden van slimme mensen en de door hen verrichte taken. Een humancapitalagenda dus. Het is een goede zaak om voor de langere termijn de Limburg Agenda op de achtergrond te hebben, maar uiteindelijk gaan Provinciale Staten natuurlijk over de precieze agenda's op basis van de verkiezingen en de coalitieprogramma's.

De voorzitter: De heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Van den Akker over de flexibilisering van de obligatieportefeuille. Hij zegt: daarvan kan gebruik worden gemaakt ten behoeve van het investeren in Limburg, tenzij het zo spoedig mogelijk wordt aangevuld. Zo spoedig mogelijk is redelijk subjectief en met een open eind. Kunnen we daarvoor niet een termijn afspreken?

De heer Van den Akker: Dat hangt er natuurlijk maar net van af hoe lang de projecten duren en wat wordt afgesproken over hoe snel de gelden worden terugbetaald.

De heer Uringa: Wat nu kan gebeuren met een dergelijke formulering, is dat die 1,1 miljard euro zakt naar € 3,85 en dat we op het eind van deze eeuw gaan aanvullen. Ik zou dat graag willen voorkomen.

De heer Van den Akker: Dat ben ik met u eens en daarom is ook de oproep 'zo spoedig mogelijk'. Er staat ook dat je moet bekijken in hoeverre een dergelijke eventuele terugval structureel is. Als die heel incidenteel is en je in het geval van onrendabele projecten kunt zien dat het geld snel terugkomt, dan vergt dat natuurlijk geen urgente maatregelen. Op het moment dat zich zoiets structureel voordoet, ligt dat meer

voor de hand en daarom vragen we dat ook aan het college.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Ik misbruik de interruptie een beetje, maar het eerste amendement dat de heer Van den Akker zojuist aankondigde overlapt de motie die ik namens D66 op 17 mei jl. indiende en aanhield. Dit amendement is wezenlijk ingewikkelder en we hebben die tekst niet. Ik wil graag al in mijn eerste termijn erop reageren. Kan het amendement snel worden uitgedeeld? Het is erg ingewikkeld wat de coalitiepartijen nu willen en op dit moment weten alleen zij nog maar wat ze willen.

De voorzitter: We doen onze uiterste best om de amendementen zo snel mogelijk bij u te krijgen. Het is mogelijk dat u daarna nog een verbeterde versie krijgt, maar we proberen deze versie zo snel mogelijk te verspreiden. De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik hoor de VVD, de heer Van den Akker, zeggen dat reserves die worden aangewend vanuit die 1,1 miljard euro zo snel mogelijk moeten worden aangevuld op het moment dat ze worden aangesproken. Nu beluisterde ik eerder het betoog van de heer Van Helvert van het CDA en die zegt toch duidelijk op één voorwaarde – dat herhaalt hij maar liefst drie keer – dat het geld netjes wordt terugbetaald. Geldt die voorwaarde ook voor de VVD of bouwt u een voorbehoud in waarbij die gelden als het ware mogen verdampen of opgesoupeerd mogen worden in het geval dat die niet terugkomen?

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Ik denk dat het een zeer valide vraag is van de heer Prevoo. Wat dat betreft hebben we ook als VVD slechte ervaringen met bijvoorbeeld de verdampende gelden die verstrekt zijn aan Maastricht Airlines, althans daar lijkt het nu op. Als het gaat om renderende investeringen, dan moeten die gelden natuurlijk terugbetaald worden. Dat is glashelder wat de VVD betreft. Het amendement luidt zoals ik dat heb voorgelezen.

Ik kom dan graag bij de internationalisering. Terwijl ik bij de Begroting 2013 zei dat Limburg in staat is om grenzen te verleggen, kiest dit college nu terecht voor het offensief. De internationale context van Limburg is voor onze provincie dan ook cruciaal. De langetermijnnuitdaging is immers om een Euregionale kennisgemeenschap te creëren, waarbij Maastricht op het gebied van gezondheid de top is, Aken op het gebied van technologie, Geleen op het gebied van chemie en Venlo op het gebied van agro-food. De groei van de universiteit en de hogescholen in Limburg toont aan dat het aantrekken van nationale en internationale studenten en kenniswerkers én een uitstekende bereikbaarheid een aantoonbaar positief effect hebben op onze sociaaleconomische structuur. Wat dat laatste betreft, is er een bijzondere positie voor de Limburgse hoofdstad.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Voorzitter, ik wil de heer Van den Akker niet interromperen, dat doe ik zo meteen. Ik zie zojuist op mijn tafel de bijdrage van 50PLUS verschijnen. Oh, het is van de jaarstukken. Sorry, dat zag ik niet. Ik vond het al vreemd.

De voorzitter: Het zijn de stukken van gisteren.

De heer Van den Akker: Ik had wel een interruptie verwacht, maar misschien komt die nog.

De voorzitter: Mijnheer Van den Akker, gaat u door.

De heer Van den Akker: De VVD heeft bij de begrotingsbehandeling enkele lijnen meegegeven aan de Gouverneur om Maastricht het nieuwe gezicht van Europa in Nederland te laten zijn, mede in de richting van het Nederlands EU-voorzitterschap in 2016 en de kandidatuur voor Culturele Hoofdstad 2018. 6 juni ligt inmiddels achter ons, maar 6 september is dan toch echt D-day. Bestuurders in het Gouvernement en het stadhuis moeten niet wegduiken voor Europese vraagstukken. In het rapport Recherchesamenwerking in de Euregio Maas-Rijn wordt bijvoorbeeld geconcludeerd dat de researchediensten organisatorisch niet goed genoeg op elkaar aansluiten. Europa is in dat opzicht nog te veel verstopt of wordt weggestopt. Een dergelijk rapport of een grenslandtoets lost echter als papie-

ren instrument niets op, zoals ook de minister-president vorige week in Venlo zei. Het gaat erom wat je ermee doet.

Europa moet terug naar Maastricht. Maastricht moet als hoofdstad van Limburg terug naar Europa voor de Limburgse ondernemers, de toeristen, de bestuurders of de expats. Gelukkig wordt in het eerste concept van de nota Internationalisering ook onderkend dat we grensoverschrijdende bestuurskracht binnen wettelijke kaders moeten versterken en de dienstverlening moeten verbeteren om het gemakkelijker te maken grensoverschrijdend te kunnen samenwerken en te kunnen ondernemen. Daarom roept de VVD-fractie Gedeputeerde Staten per motie op, om in overleg met de gemeente Maastricht en het Rijk met een grensoverschrijdend Europaplein te komen. Dit is een trefpunt voor ondernemers, bedrijven, toeristen, expats, studenten, de media en bestuurders. Een plein met een informatie-desk, een plaats voor het huidige en het historische debat over Europa en dan niet alleen voor academici en diplomaten, maar ook voor de ondernemer en de bezoeker. Het EIPA kan hierin een belangrijke rol vervullen. Dus geen Plein 1992 of Plein 1813 – het Koningsplein noemen ze dat hier – maar zeker ook een Plein 2018 en verder.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Ik zie de heer Koppe al lachen. Ik word zo getriggerd door het woord Europa dat ik even naar voren moest komen, voorzitter. Ik heb twee vragen. Ik luister de gehele tijd al heel braaf naar het betoog van de heer Van den Akker van de VVD en dan hebben we het over de visie van de VVD. Het enige dat ik steeds weer hoor, zijn de zogenaamde Triple A-projecten zoals de VVD ze noemt. Wij noemen het veelal prestigeprojecten. De VVD heeft het alleen maar over de lange termijn, zoals de heer Van den Akker een paar keer heeft gezegd. Ik heb nergens de korte termijn voorbij horen komen.

Mijn eerste vraag. Wat wil de VVD nu op korte termijn concreet betekenen voor de Limburgse economie, voor de MKB-bedrijven?

Mijn tweede vraag. De heer Van den Akker is zelf een van de critici van de Euregiaraad, althans dat was hij in het verleden. Ik weet niet of hij intussen al een draai heeft gemaakt zoals we dat ondertussen een beetje gewend zijn van de VVD. Ik zou heel graag willen weten hoe de

VVD en de heer Van den Akker nu over de Euregioraad denken. Betreft uw idee over het Europaplein niet weer een overbodig overlegorgaan waarvan uiteindelijk heel weinig terecht komt?

De voorzitter: Bedankt. De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Ik heb deze vraag verwacht en ik heb een paar punten over de korte termijn gereserveerd. We ondersteunen natuurlijk van harte de motie bouw, werkgelegenheid creëren op de korte termijn. Dan de hightechmaakindustrie, een initiatief van dit college. Ik noem de beleidsstukken van gedeputeerde Kersten over het arbeidsmarktbeleid. We hebben ook samen met u opgeroepen tot een scholingsfonds voor werkenden en niet-werkenden, een opleiding- en omscholingfonds. We werken aan het wegnemen van barrières voor de grensarbeiders. Ik heb ook al de initiatieven rondom de Maasplassen genoemd. Ik denk ook dat bijvoorbeeld de redding van luchthaven Maastricht Aachen Airport wel degelijk invloed heeft op de directe werkgelegenheid hier. Ik denk bijvoorbeeld ook aan wat het kabinet nu mogelijk maakt met steun van de Eerste Kamer, namelijk het meer faciliteren, het mogelijk maken, van de koopzondagen.

Dan uw tweede vraag over Europa. De VVD is nog steeds kritisch over de Euregioraad. Ik heb ook gezegd – dat staat ook in het coalitieakkoord – dat we die beter kunnen omvormen tot een Europese groepering voor territoriale samenwerking. Daarvoor komt ook meer steun. Ik ben het helemaal met u erover eens, mijnheer Heemels, dat de bureaucratie van de Europese samenwerking inderdaad niet werkt. Het gaat er wel om wat je er concreet mee doet en dat je de mensen ook bij elkaar brengt en wat mij betreft liever hier in Maastricht dan in Eupen.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de heer Van den Akker graag vragen waarom die ommezwaai er opeens is. Hij heeft het nu niet meer over de Euregioraad afschaffen, maar omvormen. Waar komt dat ineens vandaan?

De heer Van den Akker: Als je die raad omvormt, dan schaf je hem af. Er is dan namelijk

iets heel anders voor in de plaats gekomen. Het is een beetje een semantische discussie.

De heer Heemels: De bureaucratie en het Europa-knuffelen blijft?

De heer Van den Akker: Wat de VVD betreft niet de Euregioraad want die functioneert op dit moment niet. Dat hebben we anderhalf jaar geleden al vastgesteld. We zetten ons er nog steeds voor in, ik hoop ook met de steun van u, om dat te veranderen. Ik ga graag verder, voorzitter.

De voorzitter: Graag.

De heer Van den Akker: Ik heb, denk ik, nog een minuut of drie nodig.

De infrastructuur. Kenniseconomie is mooi, maar je moet er wel kunnen komen. Het zijn spannende tijden voor de Buitenring Parkstad en Maastricht Aachen Airport. Qua wegverbindingen weten we de A2-verbreding gelukkig wel voor elkaar te krijgen en ook qua spoor, de Intercityverbinding naar Aken. Een compliment voor de inzet van Gedeputeerde Staten daarvoor.

Ook in Noord-Limburg wordt al langer gesproken over de noodzaak van structuurversterkende maatregelen ten aanzien van het spoorlijnenknooppunt Gulicksebaan bij Venlo, daar komen de Maaslijn en het spoor naar Rotterdam en Duitsland bij elkaar en dat zorgt voor een moeilijke doorstroming van het verkeer. Daarnaast is het met een rangeerterrein voor goederenvervoer met gevaarlijke stoffen een verkeersonveilige plek met regelmatig problemen voor de hulpdiensten.

De vraag aan het college is: is het college hierbij bereid mee te denken met de verantwoordelijke gemeentelijke overheden en oplossingen mee te financieren? Deze worden immers nu alleen maar vooruitgeschoven en, zoals ik al aangaf, is voor de VVD de veiligheid in de regio ook ontzettend belangrijk.

Dat geldt ook voor de verkeersveiligheid. Via de motie 'Groene golf voor voorrangsvoertuigen' en schriftelijke vragen over optische verkeersmaatregelen op provinciale wegen, rijvaardigheidstraining voor automobilisten, de zogenaamde trials, en de invoering van het veiligheidsindicatiesysteem EuroRAP op rijks- en provinciale wegen, hebben wij verscheidene voorstellen gedaan. Dat werkt echter nog onvoldoende.

Helaas moeten wij constateren dat het aantal verkeersdoden in 2012 is gestegen ten opzichte van 2011, terwijl landelijk een lichte daling werd waargenomen. Je hoeft de berichtgeving in de media er maar op na te slaan, om te zien hoeveel recente ongelukken er hebben plaatsgevonden op de provinciale wegen en de autosnelwegen. Bijzondere aandacht vraagt de VVD dan ook aan Gedeputeerde Staten voor de ongevallen op de A73 tussen Roermond en knooppunt Het Vonderen. Afgelopen maand vonden daar nog eens zeker drie ernstige ongevallen plaats. Kan het college zich ervoor inspannen dat Rijkswaterstaat niet alleen hiertoe een onderzoek instelt, maar dat Rijkswaterstaat ook bijvoorbeeld de signalering via matrixborden op en langs de weg verbetert, zodat plotselinge files minder onverwacht opduiken en tot grote ongelukken leiden?

De VVD vraagt ook aandacht voor de verkeerssituatie op de N271. We zijn blij dat de Provincie de veiligheid van de fietsers gaat monitoren. In 2014 komt er een brede maatschappelijke voorziening aan de oostkant van de N271 ter hoogte van Velden gereed en ik begreep dat vandaag de bouw daarvan is begonnen. De huidige kruising is levensgevaarlijk omdat de verkeerslichten voor het afslaand verkeer en voor het rechtdoorgaand verkeer tegelijkertijd op groen staan. Bovendien wordt er altijd hard gereden. Een ongeluk met grote gevolgen zit in een klein hoekje. Dat moet snel worden opgelost. De Provincie wenst echter niet eerder dan in 2016 hiervoor geld vrij te maken. Welke oplossing moet er komen? Verkeerslichten met aangepaste rijbanen dan wel de aanleg van een rotonde is nu nog niet eens zo zeer de vraag, maar wel dat het niet kan wachten. Kan het college toezeggen dat dit probleem nog voor 2014 wordt aangepakt?

Ik rond af, voorzitter. Tot slot zet de VVD graag de positie van de Limburgse binnenvaart op de kaart. In 2011 zijn weliswaar de uitvoeringsovereenkomst Havenbeheer en de regeling Quick wins binnenhavens ondertekend en in 2012 de Havennetwerkvisie 2030, maar verder horen we er weinig van. Dit terwijl Limburg van groot belang is voor de haven van Rotterdam om de verwachte groei aan containervervoer via water en spoor te kunnen faciliteren. Hierin past ook de ontwikkeling van de nieuwe railterminal Venlo Trade Port waarvoor het aanbestedingsproces

net is begonnen. De logistieke verbindingen tussen met name Venlo en Rotterdam zorgen ervoor dat deze regio in de top 10 van Europese logistieke hubs komt. Anderzijds staat de sluisbediening op de Maasroute helaas onder bezuinigingsdruk en komt door teruglopende investeringsruimte de uitvoering van deze programma's in gevaar. Daarom vraag de VVD per motie aan het college om ten eerste de Quick-wins en Better benutten-programma's uit te voeren en spoedig de sluisbediening op de Maasroute gedurende 24 uur per dag, 7 dagen per week mede mogelijk te maken. Daarbij willen we de Provincie niet al bij voorbaat op kosten jagen, maar wel graag Gedeputeerde Staten ondersteunen in de onderhandelingen met het Rijk, omdat Rijkswaterstaat op dit punt met 17% wordt gekort. Dit laatste geldt ook voor het vinden van oplossingen op het gebied van stikstofproblematiek, zoals de programmatische aanpak Stikstof en de Natuurbeschermingswet. Ten aanzien van de bestaande ambities uit de Havennetwerkvisie vragen we om deze versneld op te pakken en hierover bij de Begroting 2014 met voorstellen te komen.

Voorzitter, op die manier wil de VVD in volle vaart werk maken van Limburg. Het liberale gehalte van deze voorjaarsnota stemt onze fractie optimistisch. Hiermee neemt het college verantwoordelijkheid en kan Limburg voortvarend, versneld en versterkt aan de slag.

Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Akker. Het woord is aan mevrouw Van Tulder van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Van Tulder: Dank u wel, voorzitter. De gehele wereld, Limburg inclusief, is in de ban van de crisis. Er is volop discussie over hoe overheden moeten reageren en de meningen zijn behoorlijk verdeeld. Bezuinigen of extra besteden, accepteren we een groter tekort dan afgesproken om de economie te stimuleren of bezuinigen we allerlei zaken weg die we ooit erg belangrijk vonden?

GroenLinks is duidelijk: we moeten investeren in duurzame ontwikkelingen en ervoor zorgen dat de zwaksten in de samenleving, de ouderen, de zieken, de kinderen, ontzien worden.

Deze voorjaarsnota van het college van het CDA, de VVD en de PvdA is geschreven vanuit

een puur economisch perspectief. De hoofdstukken 1 tot en met 5 lijken wel exclusief afkomstig van gedeputeerde Beurskens. We vinden in de uitgangspunten van het beleid en in de koers die dit college wil inzetten een eenzijdige benadering van het te voeren provinciale beleid. Dit college gaat zelfs zo ver dat alle andere beleidsterreinen als flankerend worden benoemd. De lijnen Kwaliteit van Leven en Wonen en het totale infrastructuur beleid staan ten dienste van de economische ontwikkeling. GroenLinks vindt deze benadering veel te beperkt zeker gezien het feit dat, wanneer Limburg uit de crisis komt, de echte vraagstukken veel nijpender zullen blijken dan de huidige problemen. Want de echte vragen waarmee we aan de slag moeten, zijn de zorg, nieuwe energie en een flexibele arbeidsmarkt. In dat licht zal GroenLinks de kaders beoordelen die deze voorjaarsnota beoogt te definiëren. We zullen onze eigen kaders daarnaast zetten.

Al lezend door deze nota valt het op dat de opstellers ervan erg veel gebruikmaken van de Engelse taal. Nu ondersteunen we de notie van een internationale provincie, maar dan zou je verwachten dat de tekst doorspekt zou zijn van Frans en Duits. Dan zou het een functie hebben in het kader van de buurtalen. Maar 'we matchen de impact van de campusdevelopment op basis van een biobased economy'. Tja, laten we zelf het goede voorbeeld geven.

Voorzitter, Provinciale Staten zouden in een voorjaarsnota de richting moeten aangeven voor de begroting, zouden moeten besluiten over de kaders van het beleid. Deze voorjaarsnota lijkt echter meer op een begroting en als we deze voorjaarsnota vaststellen, dan gaan we akkoord met 250 miljoen euro uitgaven. Behalve dat dit nog nooit is vertoond in Limburg, gaat het mijn fractie toch echt wat te kort door de bocht. Het college kan wat ons betreft voorstellen uitwerken in de aangegeven richting, maar wij willen het besluit bij deze voorjaarsnota amenderen tot een richtinggevend, kaderstellend stuk dat verder wordt uitgewerkt in begrotingswijzigingen voor 2013 of in de Begroting 2014. Deze voorjaarsnota zou voor de Begroting 2014 moeten zijn. We hebben hierop een amendement, maar vanwege enkele communicatiestoornissen weet ik niet zeker of dit amendement er al ligt.

De voorzitter: Het amendement van GroenLinks is er nog niet.

Mevrouw Van Tulder: Ik heb het hier ook niet bij de hand. Waar het op neerkomt, is dat we willen voorstellen om de richting van de voorjaarsnota voor kennisgeving aan te nemen en het college te vragen om de voorstellen met een begrotingswijziging uit te werken in concrete Statenvoorstellen of verder uit te werken in de begroting voor 2014. Daar komt het op neer. Dat betekent dus dat wij in ieder geval niet al die concrete voorstellen hier willen aannemen, omdat wij van mening zijn dat we dan een blanco cheque geven. Wij zijn van mening dat Provinciale Staten de kaders moeten stellen en het budgetrecht moeten hebben. Als we dit voorstel nu goedkeuren, dan hebben we helemaal niets meer en kunnen we straks alleen nog maar hopen dat wat er uitkomt en waarin de investeringen worden gedaan, in de richting is die Provinciale Staten hebben aangegeven.

Mocht dit amendement geen steun krijgen, dan wil de fractie van GroenLinks graag een overzicht van alle voorstellen die nog niet in de functionele commissie zijn besproken en die willen wij dan apart in stemming brengen. We willen dan vaststellen dat we met een dergelijke voorjaarsnota geen begroting meer nodig hebben. Een aantal van de voorstellen dat het college vandaag wil laten vaststellen door Provinciale Staten moet volgende week nog worden besproken. Ik zou graag willen weten wat de status van de besluitvorming van volgende week dan nog is. Al deze zaken tonen volgens mij aan dat deze voorjaarsnota wel erg voorbarig en erg kort door de bocht is.

Voorzitter, is het handig om het amendement nog even voor te lezen? Het is nog niet in verspreidbare vorm, maar ik denk dat ik er voldoende ...

De voorzitter: U mag het dictum even voorlezen.

Mevrouw Van Tulder: Het amendement luidt: 'kennis genomen hebbend van de Voorjaarsnota 2013; overwegende dat:

- kaderstelling en budgetrecht bij Provinciale Staten liggen;

- het van belang is dat Provinciale Staten in staat worden gesteld weloverwogen besluiten te nemen;
- begrotingswijzigingen vergezeld dienen te worden van een Statenvoorstel bij een middeleninzet van meer dan 1 miljoen euro;
- de voorjaarsnota met name een kaderstellend en richtinggevend stuk dient te zijn.

Besluiten:

Beslispunten 1 tot en met 15 uit het gewijzigde ontwerpbesluit G-013-006-1 te schrappen en daarvoor in de plaats het volgende beslispunt toe te voegen:

Akkoord te gaan met de richting die door deze voorjaarsnota wordt aangegeven, onder kennisneming van de voorgenomen dekking en Gedeputeerde Staten opdracht te geven om de benodigde begrotingswijzigingen in per voorstel gescheiden Statenvoorstellen aan Provinciale Staten voor te leggen.'

Voorzitter, ik sluit niet uit dat de tekst nog enigszins wordt veranderd.

De voorzitter: U mag verdergaan.

Mevrouw Van Tulder: De kaders. GroenLinks mist in de visie en de uitgangspunten van het voorgenomen beleid en in de daaraan gekoppelde voorstellen enkele voor ons essentiële zaken.

Alle beleidsterreinen c.q. verantwoordelijkheden van de Provincie worden slechts beschouwd in het kader van de economische ontwikkeling, die bovendien nogal beperkt is in haar benadering. De triple helix is heilig verklaard en de topsectoren zijn de enige bakens in de storm. Wij missen de visie op belangrijke verantwoordelijkheden met betrekking tot milieu, ruimtelijke ordening, vervoer, cultuur en zorg.

Er wordt geen enkele ambitie geformuleerd op het belangrijke terrein van natuur en milieu, slechts af en toe een afgeleide zoals energie-neutrale woningen die een impuls voor de bouwsector kunnen opleveren. Toch is dit een belangrijke verantwoordelijkheid van de Provincie. Bovendien formuleert het POL op pagina 100 de ambitie om de derde provincie te worden op het terrein van duurzame energie. Hiervoor wordt echter nauwelijks geld uitgetrok-

ken. Het is dus volstrekt onduidelijk hoe we dat moeten bereiken.

Er wordt groot belang gehecht aan de transitie van Limburg. Die moeten we versterken en versnellen. Echter, de transitie wordt beperkt tot economie, werkgelegenheid en vestigingsklimaat. Transitie dient echter zeker ook te gaan over de overgang van fossiele naar duurzame energie, van een vervuilende, afvalproducerende en grondstofverslindende maatschappij naar een klimaatbestendige provincie.

Op pagina 16 staan de indicatoren die het college hanteert voor structuurversterking. Wij verzoeken om bij de begroting deze indicatoren per programmalijn, groot project of majeure investering uit te werken en inhoud te geven. Daarop willen we graag een toezegging.

Aan deze indicatoren ontbreekt iets dat uitermate belangrijk is, namelijk de mate waarin de investeringen leiden tot een verbetering van het milieu, van de klimaatneutraliteit van de provincie of de energietransitie. Ik verwijs nogmaals naar de ambities die we in het POL hebben geformuleerd.

Voorzitter, structuurversterking is in het huidige tijdsgewricht onmogelijk zonder grote inspanningen voor natuur en milieu. Ontwikkelingen die niet ook een bijdrage leveren aan energietransitie, een schoon milieu en het tegengaan van afvalproductie, zullen op termijn niet meer houdbaar zijn. GroenLinks wil dan ook aan de Staten voorleggen om die elementen, die bijdragen aan een provincie die op de toekomst is voorbereid, nadrukkelijk mee te nemen in de uitgangspunten van het beleid.

Bijzondere aandacht wil ik vragen voor de voorstellen die gedekt worden uit het groenfonds bij de Buitenring, nummer 22 tot en met 38 van bijlage 2. Daarin zitten helaas niet veel groene voorstellen. De verdiepte ligging van de Buitenring bij Vaesrade kan daaruit natuurlijk niet gefinancierd worden. Dat heeft absoluut niets met groen te maken. Wij weten weliswaar dat gedeputeerde Koppe zeer stellig heeft gezegd dat de Buitenring niet duurder zou worden, maar wij hebben sterk de indruk dat het college dat duurder worden nu probeert te verbloemen door geld uit andere potjes in te zetten. Staan de knelpunten in het onderliggende wegnnet nog niet in het totaalplan van de Buitenring? Worden knel-

punten opgelost met fietspaden, voorstel nummer 19?

Uit de stelpost Natuur, landschap, stedelijk groen en EHS wordt de ontsluiting en het groen op de Chemelotcampus betaald. Dit is groen op plaatsen waar het publiek niet mag komen. We hebben het gehoord in de bijdrage van de heer Slangen. Wij stellen voor om Graetheide en De Lexhy te ontdoen van hekken en in te richten als natuurgebied ter ondersteuning van de ecologische hoofdstructuur. Een kleine tegenprestatie van DSM bij de royale ondersteuning van de campusontwikkeling, door Graetheide vrij te geven, lijkt ons niet te veel gevraagd. Zeker gezien het feit dat er geen ontwikkelingen voorzien worden op deze plekken. Wij stellen dan ook voor om die 2,7 miljoen euro voor groen op de campussen in te zetten voor groen bij de campus, toegankelijk voor alle Limburgers. We hebben daarvoor een amendement ingediend. De projecten 24 tot en met 39 worden ook uit het groenfonds betaald. Voordat we daarmee akkoord gaan, willen we graag een overzicht van de groene waarde van deze projecten en een antwoord op de specifieke vraag welke van deze projecten een bijdrage leveren aan de ecologische hoofdstructuur.

De posten in de reductietaakstelling zijn wat GroenLinks betreft niet helder. Iedere onderbouwing ontbreekt. Het geeft dan ook opnieuw de onbalans weer die deze voorjaarsnota kenmerkt: aan de ene kant wordt 250 miljoen euro uitgetrokken voor economie, aan de andere kant wordt 5 miljoen euro weggehaald bij natuur, cultuur, gezondheid, zorg en sport, waarbij het erop lijkt dat dit bij diverse maatschappelijke organisaties heel veel banen gaat kosten. Ik heb daarover nog niemand gehoord. Wij verzoeken het college om inzichtelijk te maken welke gevolgen deze bezuinigingen hebben. Het zou zomaar eens achthonderd directe of indirecte banen kunnen kosten.

In de afwijkingenrapportage over de eerste vier maanden wordt voorgesteld om te investeren in de nieuwbouw van het AZM. Dat wordt onderbouwd door te zeggen: daardoor kunnen we die nieuwbouw energiezuinig en milieuvriendelijk houden. Naar onze mening moet alle nieuwbouw in deze tijd sowieso energiezuinig en milieuvriendelijk zijn. Het kan niet zo zijn dat nieuwbouw extra geld nodig heeft om dat te realiseren.

Dit betekent dat we dus bijdragen aan de nieuwbouw van het ziekenhuis. GroenLinks vraagt zich af waarom dat nodig is. GroenLinks vraagt zich af hoe efficiënt het AZM is, in het bijzonder in relatie tot de samenwerking met de universiteit. We hebben begrepen dat de universiteit en het ziekenhuis niet, zoals afgesproken, allerlei diensten en systemen delen. Er zou meer efficiency worden bereikt, maar dat blijkt niet te lukken. Wat ons betreft is die samenwerking een voorwaarde voor de ondersteuning vanuit de Provincie.

Er ligt een voorstel om duurzaamheidsleningen om te zetten naar het energiefonds. GroenLinks is van mening dat het potje dat we hebben gemaakt voor duurzaamheidssubsidies – dat gedurende twee jaar zou werken maar dat, gezien het succes, al na een halfjaar leeg was – aanvulling behoeft omdat dit blijkbaar iets is waaraan mensen behoefte hebben. Wij willen vragen om die duurzaamheidsleningen om te zetten in duurzaamheidssubsidies in plaats van het omzetten naar het energiefonds.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik hoorde mevrouw Van Tulder zojuist praten over het succes van de verschillende potjes omdat ze niet binnen twee jaar maar binnen een halfjaar leeg waren. Is dat de enige indicator waarop GroenLinks dat succes bouwt, dat dit potje leeg is? Wacht u het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid niet af?

Mevrouw Van Tulder: Mijnheer Heemels, ik ga ervan uit dat die subsidieregeling omkleed is met heldere voorwaarden en dat mensen, voordat ze die subsidie krijgen, ook moeten aantonen dat ze de subsidie hebben besteed aan waar die voor bedoeld is. In die zin, als blijkt dat inderdaad zonnepanelen op daken zijn gezet, de subsidie besteed is waarvoor we die bedoeld hebben, is het een succes als die subsidie helemaal gebruikt is. We zien heel veel potjes waaraan blijkbaar minder behoefte is en waarvan geen gebruik wordt gemaakt of veel minder dan we verwachtten bij aanvang. In die zin is het een succes. Er is behoefte aan. Mensen vragen die subsidies aan. Natuurlijk ga ik ervan uit dat die subsidies gebruikt worden waarvoor ze bedoeld waren. In die zin hebt u gelijk dat we dat altijd moeten controleren.

De voorzitter: U kunt verdergaan.

Mevrouw Van Tulder: Over de voorstellen in de Doorkijk meerjarenraming 2013 hebben we al gezegd dat we die willen bespreken wanneer ze ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Daarop hoeven we dus niet stuk voor stuk in te gaan. Daarover zal iedere fractie een mening hebben.

Voorzitter, zoals we gisteren al hebben gezegd, is GroenLinks van mening dat structuurversterking vooral breed moet worden ingezet. Wij vrezen een hoge onderbesteding door de enorme hoeveelheid geld dat we proberen weg te zetten in dit programma. We weten uit jarenlange ervaring dat het heel moeilijk is om dat te vermijden als je alles op één gebied inzet, want dan ben je weinig flexibel. Wij verzoeken Gedeputeerde Staten dan ook om voor de Begroting 2014 een veel bredere insteek te kiezen met echt nadrukkelijke aandacht voor cultuur, voor natuur, voor zorg, voor armoedebestrijding, voor duurzame energie, cradle to cradle en al die belangrijke beleidsterreinen waarvoor ook wij verantwoordelijk zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Tulder. Het woord is aan mevrouw Medendorp van de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, we kunnen het ons niet permitteren om stil te zitten. De economische crisis trekt diepe sporen, ook in Limburg: faillissementen, werkloosheid, leegstand. In 2008 dachten veel mensen nog dat de crisis kort maar hevig zou zijn. Inmiddels is het 2013. Mensen die in de jaren tachtig zelf moeizaam op de arbeidsmarkt kwamen, zien nu dat hun kinderen dezelfde worsteling moeten doormaken. De hypotheekcrisis werd een financiële crisis, de financiële crisis werd een economische crisis. Ontslag kan zomaar aan jouw of aan mijn voordeur kloppen.

Deze voorjaarsnota toont aan dat het provinciebestuur met lef en kracht aan de slag wil voor de Limburgers. Daar waar de economische crisis gaten slaat in de samenleving, zijn wij in staat en bereid om te investeren. Aan de slag tegen werkloosheid. 'Dat getuigt van visie en lef' stond in een recent artikel van De Limburger. Dat

vraagt ook iets van ons als politici. Dat vraagt van ons om verder te kijken dan de afdeling 'veilig', de afdeling 'we weten waar we aan toe zijn', de afdeling 'laat de rente maar doen wat die doet'.

De deur openzetten kan ook leiden tot een situatie waarin wij als Provincie te veel vragen krijgen en kwetsbaar worden. Maar we kunnen het ons niet permitteren om stil te zitten. We hebben de mogelijkheid om in een samenleving die op plekken tot stilstand dreigt te vallen een vliegwiel te maken. Een unieke positie. Laten we wel zijn, we hebben die ervaring al. Ik hoef maar te wijzen op de motie bouw, waarvan wij regelmatig van gemeenten horen hoe blij ze zijn met deze impuls. Kijk naar onze inzet bij NedCar. Let wel, voorlopig hebben we voldoende financiële reserves en kunnen we extra investeren zonder aan de ijzeren reserve te komen. Toch moeten we deze discussie nu voeren, de kaders en de visie nu vormgeven. We moeten ons klaarmaken voor de sprong. Dat vraagt van ons ook visies en keuzes.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik wil van mevrouw Medendorp graag vernemen of zij het met de SP erover eens is dat de meetbaarheid van het maatschappelijke rendement, de social return belangrijk is. U refereert weer aan het Bouwbesluit, waarmee vooral gemeenten blij zijn. Waar het de SP vooral om gaat, is of ook werkloze bouwvakkers daarvan blij worden en of de PvdA ook waarde eraan hecht inzicht te krijgen in hoeveel werkloze bouwvakkers nu daadwerkelijk aan het werk zijn. Of is het u alleen te doen om het belang van de gemeenten die blij zijn dat ze wat extra geld krijgen om hun eigen zorgplicht niet te hoeven naleven?

De voorzitter: Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Met de motie bouw hebben wij aan het Bouwbesluit toegevoegd dat we in elk geval een meester-gezel opleiding daaraan willen verbinden, dus dat ook jongeren die niet aan het werk komen en ouderen die expertise hebben dat aan elkaar overdragen. Ik hoor ook – maar dat moet het college straks maar beantwoorden – dat dit op verschillende plekken vorm krijgt. Ik kom verder in mijn verhaal nog terug op social return.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Een aanvullende vraag. Bent u nu wel of niet erin geïnteresseerd of dat daadwerkelijk tot het beoogde effect leidt, namelijk dat die opgeleide leerlingen ook daadwerkelijk een baan krijgen? Daar gaat het uiteindelijk om. Het is leuk om een opleiding te hebben. Dat hebben veel mensen, maar die zitten wel thuis. Mijn vraag is of de PvdA ook daadwerkelijk wil zien dat die mensen aan het werk komen en een normaal inkomen krijgen om aan hun eigen toekomst te bouwen.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Ik ga ervan uit dat, als de jongeren in deze constellatie meewerken, ze een baan hebben op dat moment. Ik weet niet wat het vervolg is. De vraag naar wat de bouw-motie betekent qua verdere kwantificering is natuurlijk altijd interessant, maar als ik de informatie bekijk die we nu al krijgen, namelijk de manuren, dan denk ik dat dit geen moeite moet kosten.

De voorzitter: Dank u. Gaat u verder.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik wil toch even doorvragen ...

De voorzitter: Nee, ik stel voor ...

De heer Prevoo: Ik hoor dat mevrouw Medendorp daarvan uitgaat. Wat vindt u dan van de rol van de Staten daarin? Vindt u niet dat wij als Staten moeten meten om te weten? Of gaat u gewoon uit van wat in zeer positieve verslagen in manjaren wordt vertaald? Haalt u daar dan al uit hoeveel jongeren nu daadwerkelijk aan een baan worden geholpen? Een leerwerkplek is niet meer en niet minder dan dat je een vak leert, maar daarmee heb je nog geen salaris.

De voorzitter: U herhaalt steeds de vraag, mijnheer Prevoo.

Mevrouw Medendorp: U hebt dan toch niet goed geluisterd. Ik heb ook gezegd – en ook even naar het college verwezen – dat het ook mogelijk is om dat verder te kwantificeren.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee korte vragen. Een vraag is een aanvullende vraag op de vragen van de heer Prevoo. Op dit moment ligt er ook weer een motie om vooral die bouwsubsidie te verlengen en daar vooral nog heel veel geld naartoe te sturen. Nu zegt u dat het wel gecontroleerd moet worden. Waarom niet eerst controleren en dan vervolgens pas een regeling verlengen?

Dan de andere vraag. In uw betoog zojuist, voordat de heer Prevoo u interrompeerde, sprak u ineens over de ijzeren reserve. Bedoelt u daar die 1,1 miljard euro mee? Bent u ermee bekend dat de PvdA-fractie destijds tegen de PVV-motie heeft gestemd over die 1,1 miljard euro reserve? U hebt zich toen daarbij neergelegd. Beseft u dat u die reserve nu wel ondersteunt?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Ik kom daar verderop in mijn betoog op terug.

De voorzitter: Gaat u verder, mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Het is wel lastig, al die onderbrekingen. Maar goed, daar gaan we weer.

De voorzitter: Ik houd het in de gaten als er vragen zijn.

De heer Heemels: De vraag over de bouwmotie kan toch meteen beantwoord worden?

De voorzitter: Over die motie? Ja, dat klopt.

Mevrouw Medendorp: Het is een herhaling van zetten natuurlijk. Ik heb al geantwoord dat het al gekwantificeerd wordt en dat een verdere kwantificering ongetwijfeld nog mogelijk is. Het gaat dan om hoeveel mensen ermee aan het werk zijn gegaan enzovoort. U gooit het op een soort controle en meetbaarheid. Ik denk niet dat één enkel gebouw tot stand kan komen zonder dat daar iemand metselt, timmert of wat dan ook. Daar moeten handen aan het werk zijn. Hebt u dat vertrouwen niet? U hebt mij opgeroepen om eens in de zorginstellingen te gaan kijken. Ik roep u op om eens bij de bouw te gaan kijken.

De heer Heemels: Dat ga ik zeker doen, mevrouw Medendorp. Dat een huis alleen maar gebouwd kan worden door handjes is duidelijk, maar die bouwmotie was bedoeld voor Limburgse handjes en om Limburgse bouwbedrijven weer aan het werk te krijgen. Dat moet van tevoren gecontroleerd worden. Bent u het met mij daarover eens?

Mevrouw Medendorp: Uw visie en mijn visie liggen op sommige delen ver uit elkaar. Ik denk niet dat ik hierop verder hoef in te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp, gaat u door.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, het vraagt van ons visies en keuzes. Werk en weerbaarheid, dat is wat wij als fractie willen dat onze provinciale investeringen opbrengen. De PvdA-fractie heeft van meet af aan in deze discussie gesteld dat versterken van de economie ook het versterken van sociale samenhang en investeren in natuur, cultuur en landschap is. Geen eenzijdigheid maar samenhang. In het amendement dat samen met de overige coalitiepartijen wordt ingediend, maken we daarom een balans tussen economische investeringen en investeringen met een maatschappelijk rendement. Ook zetten we scherpe kaders neer voor goed financieel beheer en voor de rol van de Staten.

Wij maken ook een balans, door als het ware echt iets terug te vragen. Laten we dat het 'voor wat, hoort wat'-principe noemen. Wij investeren geld en van de ontvangers vragen wij dat ze investeren in social return en in duurzaamheid. In het amendement is dit als voorwaarde opgenomen. Wij vinden dat hiervan alleen kan worden afgeweken als er gemotiveerde redenen zijn. Zo werken we ook met ons allen aan een andere economie.

Het 'voor wat, hoort wat'-principe vragen we ook van de Kennis-As. De ambitie en visie van de Kennis-As juichen we toe. We denken dat het delen van de visie samen kan gaan met een stapsgewijze investering vanuit de Provincie en we vragen aan het college of het deze mening deelt en verder wil vormgeven in de verdere ontwikkeling. Een visie delen wil dus niet zeggen: meteen een eindbedrag voor het geheel op tafel leggen.

De Kennis-As wordt een bepalende economische factor, maar wij denken dat deze instellingen ook een geweldige impuls kunnen leveren aan de weerbaarheid van onze burgers. Keer op keer constateert de GGD een mindere score van delen van Limburg op een aantal gezondheidsaspecten ten opzichte van het landelijk gemiddelde. We hebben dit op de politieke agenda gezet met onze gezondheidsagenda. De instituten van de Kennis-As, die excellent zijn in innovatie op het gebied van gezonde leefstijl en voeding, willen wij contractueel vragen om een bijdrage te leveren aan het bestrijden en inlopen van die gezondheidsachterstand en om in te zetten op preventie in onze Limburgse samenleving. Bijvoorbeeld in de vorm van het daadwerkelijk verspreiden van hun kennis, door studenten voorlichting te laten geven op scholen over gezonde voeding, meer beweging en door programma's op te zetten. Het 'voor wat, hoort wat'-principe of misschien wel het win-winprincipe.

Kansen liggen er ook bij de natuur. Eerder heeft ons fractielid mevrouw Roefs een plan over het versterken van natuur in Susteren aan de betrokken gedeputeerde aangeboden. We zijn van mening dat grensoverschrijdende natuur, verbindingen maken, een krachtig doel kan worden van ons natuurbeleid en ook veel economische potentie in toerisme heeft. We dienen daarom vandaag hierover een motie in en we zullen de komende tijd met meer plannen hierover komen. We hebben de oproep van de Stichting Graetheide Comité gehoord. Wij zijn van mening dat de vergroening van de campus wel degelijk een functie heeft in de verdere ontwikkeling, maar we vragen wel aan het college of het in overleg wil gaan met de gemeenten over de ideeën die de Stichting Graetheide Comité hier presenteerde.

We staan aan de vooravond van een grote omwenteling in de stelselherziening van het sociale domein. Gemeenten zijn nu aan het organiseren, vooruitlopend op de wetten. Wat we weten uit de vele contacten met gemeentebesturen is, dat de impact van de decentralisatie groot is. We zien het zelf bij de Jeugdzorg, ons eigen pakkie-an. Wat wij bemoedigend vinden, is dat de decentralisaties worden gezien als een uitdaging om vernieuwend te zijn, waarbij de individuele mens en zijn problemen centraal staan en niet de bureaucratie. Ontschotting. Sociale

wijk- en buurtteams gaan vaak een belangrijke rol vervullen. Voor deze kwaliteitsslag komen echter geen extra budgetten mee van het Rijk. Het niet doelmatig doorvoeren van deze kwaliteitsslag kan leiden tot een directe verschraling van het voorzieningenpakket en daarmee de kwaliteit van leven raken. We dienen een motie in die oproept om te onderzoeken waar de Provincie gemeenten en initiatieven van onderop in deze stelselherziening gericht kan ondersteunen. Daarbij staat centraal dat wij als Provincie niet zelf iets moeten gaan verzinnen. We moeten aansluiten bij de behoeften en vragen vanuit de gemeenten.

De kanteling brengt ook veel onrust met zich mee en grote zorgen over huisvesting van onze ouderen. We hebben het recent gezien. We vragen aan het college om de situatie hiervan in Limburg in kaart te brengen.

Een overgang van werk naar werk is duurzaam en positief voor de werkgever en de werknemer. Er zijn beroepsgroepen waarin op korte termijn veel kennis en kunde verloren gaan vanwege bezuinigingen en werkloosheid. Er zijn verschillende best practices in van werk naar werk. Opvallend daarbij is Noord-Brabant. In plaats van teleurgesteld thuis zitten, onder de arm genomen worden en actief begeleid worden naar een nieuwe baan. Dat is toch ook een geweldige boodschap van hoop als we dat kunnen bieden? Wij vinden dat dit een plaats moet krijgen in ons arbeidsmarktbeleid en we roepen het college op om een onderzoek in te stellen naar de inpasbaarheid van het concept van werk naar werk in Limburg en ons op korte termijn een schatting van de haalbaarheid te verstrekken.

Tot slot, voorzitter. Er zijn provinciale programma's die niet voldoende op stoom komen. Gisteren zijn deze besproken. Speciale zorgen maken we ons over het woonprogramma en de bouw en renovatie van onze sociale woningbouw. Daarin moet weer beweging komen. Gisteren zijn daarover toezeggingen gedaan en wij houden u daaraan. Wij maken ons ook zorgen over de veiligheidsagenda. Over vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor hebben we vragen gesteld. De antwoorden kunnen leiden tot nieuw beleid. We willen graag van u weten wanneer we deze antwoorden kunnen verwachten. Ook de veiligheid van Tihange baart ons zorgen.

Vanuit de PvdA-fractie zetten we regelmatig een intensieve lobby in naar het Rijk. Als krimpregio mogen en moeten we ons laten voorstaan op onze positie, zonder ons klein te maken. We doen dit langs de partijlijn maar we zien meer en sterkere mogelijkheden om vanuit de Provincie, meer als gezamenlijke partijen, op te trekken. We willen hierin graag door u aan het werk gezet worden. Recentelijk is het voorgekomen dat vertrouwelijke informatie, gedeeld met Statenleden, naar de pers is doorgegeven. Alhoewel de pers er misschien blij mee is, wij zijn dat niet. Graag hoor ik van u hoe u daarin wilt gaan opteren.

Voorzitter, samen met de coalitie dienen we een tweede amendement in. Dat gaat over die projecten. In de projecten maken wij een onderverdeling in projecten die al bij de Staten zijn geweest en die we hadden kunnen agenderen, projecten die nog in discussie zijn en projecten waarvan we niets af weten om het zomaar even te zeggen. Dat betekent dat we nu accorderen en verder gelden reserveren, afhankelijk van de discussie die nog komt met de Staten. Dan kunt u vooruit, maar wij behouden wel de positie die wij als Staten in het mandaat hebben.

Voorzitter, de koers is uitgezet. Onze visie is geland in amendementen en in deze voorjaarsnota zetten we die nog even sterker neer. De PvdA-fractie vindt dat we een bijzonder krachtig signaal afgeven in de richting van de Limburgse samenleving. Wij geven een signaal van hoop. Wij geven een signaal van mogelijkheden. De Provincie zet haar middelen, haar bestuurskracht en haar netwerkpositie in om sterker en ook anders uit deze crisis te komen. Dat doen we door te investeren in het meest brede pakket, waarop ik zojuist enige aanvullingen heb gedaan.

Voorzitter, met deze kaderstelling en deze invulling zien wij de Begroting 2014 met groot vertrouwen tegemoet.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Medendorp. Ik wilde zojuist zeggen dat u met interrupties zelfs binnen de twaalf minuten bent gebleven.

Mevrouw Medendorp: Je moet snel praten.

De voorzitter: We gaan nu over de tijd heen. Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Snel praten is misschien toch de moeite waard. Ik wil graag van mevrouw Medendorp weten of dit signaal van hoop ook richting de ontwikkeling van Graetheide gaat. U zegt: we vragen aan Gedeputeerde Staten om daarover met de gemeenten te gaan praten. Volgens mij praten ze al veertig jaar en dat heeft tot nu toe niet zoveel opgeleverd. Wij hebben een voorstel neergelegd om daar ook geld bij te leggen en om met DSM te gaan onderhandelen om dat stuk grond vrij te geven. Volgens mij heeft DSM daarin een rol. Kan de Partij van de Arbeid die benadering ondersteunen?

Mevrouw Medendorp: Wat ik uit de inbreng van de Stichting Graetheide Comité begrijp, is dat het ook gaat over stukken grond die buiten het DSM-terrein liggen en over de aankleding van het terrein. Als het in een bredere discussie meer oplevert, dan vragen wij het college om dat ook mee te nemen in de discussie.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp kent motie 361 nog niet, want die werd uitgereikt terwijl zij haar betoog hield.

Mevrouw Van Tulder: Dan vraag ik daar straks nog een keer naar.

De voorzitter: Dat kan straks nog. De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik heb met smart gewacht op de ijzeren reserve van 1,1 miljard euro. Ik heb nergens het antwoord gehoord, dus ik stel de vraag gewoon nog een keer. U hebt het in uw betoog gehad over de ijzeren reserve van 1,1 miljard. Destijds was het een PVV-motie. Die is aangenomen. De PvdA heeft toen tegengestemd. Hebt u een draai gemaakt? U bent het nu dus eens met die 1,1 miljard euro ijzeren reserve, of wilt u die toch uitgeven?

Mevrouw Medendorp: U bent een meester in woorden bij anderen in de mond leggen die zij niet gezegd hebben. Als u geluisterd hebt naar de inbreng van de andere coalitiepartijen – dat heb ik heel kort samengevat en herhaald – is wat wij zeggen dat we het als het ware zien als een fonds en dat die 1,1 miljard euro altijd weer aangevuld moet worden.

De voorzitter: Bedankt. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Er werd zojuist ingegaan op de inbreng van de Stichting Graetheide Comité. Kan de Partij van de Arbeid duidelijk maken of de Partij van de Arbeid zo meteen voor een voorjaarsnota stemt als daarin staat: natuurgeld wordt besteed aan de inrichting van het Chemelotterrein?

Mevrouw Medendorp: Mag ik u vragen of u dan een vergroening niet wilt? Dat u een vergroening niet voor u ziet? Ik heb zojuist onze mening gegeven over hoe wij daarin staan en ik heb een oproep aan het college gedaan om verder gesprekken te voeren. Ik hoor graag van u of u in Limburg ergens vergroening wilt weghalen.

De heer Van Wageningen: Ik constateer dat het geen antwoord op de vraag is.

Mevrouw Medendorp: Zeker wel.

De heer Van Wageningen: Wij zien vergroening in Limburg als een groot goed, dat is mijn antwoord op beide vragen. Onze vraag blijft wel staan. Gaat de PvdA zo meteen voor een voorjaarsnota stemmen waarin staat: vergroeningsgeld wordt ingezet op het Chemelotterrein?

De voorzitter: Daar heeft mevrouw Medendorp al op gereageerd.

Mevrouw Medendorp: Ik heb al gezegd dat wij de vergroening op het Chemelotterrein steunen en dat we het college oproepen om in gesprek te gaan.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Medendorp. Het woord is aan de heer Van Wageningen van de fractie van D66. Ik geef even de tussenstand. Er zijn nu gedurende een uur en drie minuten interrupties geweest. De overschrijding van de spreektijd is van alle sprekers gezamenlijk op dit moment nog geen halfuur. Als u naar de klok kijkt, weet u ongeveer wat de situatie is. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Dank u wel. Het college heeft een halfjaar lang ongericht met geld gesmeten, buiten de Begroting 2013 en ook

buiten alle kaders die de Staten daarvoor stelden. D66 gaat daar niet in mee. D66 is voor een verstandige inzet van ons eigen vermogen in Limburg. D66 is tegen het zo snel mogelijk over de balk smijten van ons eigen vermogen. D66 is voor de bestrijding van de crisis. D66 is tegen het financieren van de geldingsdrang van dit college.

In de zomer van 2012, nog geen jaar geleden, schreven het CDA, de VVD en de PvdA in hun coalitieakkoord: 'Uitgangspunt voor ons is een degelijke financiële huishouding ook voor de lange termijn. Daarom houden wij de vaste reserve op 1,2 miljard euro.' Minder dan een jaar geleden, toen de crisis al volop woedde want die woedt al vanaf 2008, tekenden de heren Koppe, Van Helvert en Kersten daarvoor namens hun partij. Nu neemt deze voorjaarsnota afstand van dit uitgangspunt. Lees bladzijde 27, daar gaat het over het flexibiliseren van de obligatieportefeuille. De vaste reserve waarover het coalitieakkoord spreekt, zit in die obligatieportefeuille. Er is dus dringend behoefte aan een nieuw kader van de Staten. De Staten zijn daartoe ook bevoegd en – om het vriendelijk uit te drukken – deze voorjaarsnota laat ons daartoe alle ruimte. Het is ook goed om een nieuw kader te stellen.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, de heer Van Wageningen selecteert wel selectief uit het coalitieakkoord. Hij weet toch ook wat er in staat bij financieel beleid? Namelijk: we gaan binnen wettelijke mogelijkheden ruimte opzoeken om ons belegd vermogen zo veel mogelijk ten goede te laten komen aan de Limburgse economie. Er wordt niet alleen voldoende rendement over middelen verkregen, maar er wordt ook een bijdrage verleend aan versterking en verankering van werkgelegenheid en economische dragers van Limburg. Dat gebeurt toch met dit voorstel? Dat bent u toch met mij eens?

De heer Van Wageningen: Het is mooi, maar het blijft zo dat mijn citaat letterlijk was. Letterlijk staat er: 'Wij houden de vaste reserve op 1,2 miljard euro.'

De heer Van den Akker: Ik ben het met u erover eens dat dit er staat, maar daar staat alleen dat je het op een andere manier inricht.

De heer Van Wageningen: Ik kom zo meteen met een voorstel en als de heer Van den Akker denkt dat dit niet afwijkt van het coalitieakkoord, dan is dat des te beter.

De voorzitter: De heer Van Wageningen gaat door.

De heer Van Wageningen: Het voorstel gaat over een nieuw kader, daarover was ik begonnen. Het is ook goed om een nieuw kader te stellen, want wij als provincie Limburg kunnen de economie een steun in de rug geven door ons enorme eigen vermogen in te zetten. Op 5 april hebben we daarover gedebatteerd op initiatief van D66 en daarvoor bleek inderdaad draagvlak te zijn.

Als we kans zien om de staatsobligaties van Australië en Frankrijk die we nu hebben te verkopen en het geld investeren in Limburg, dan profiteren we dubbel. Dan hebben we nog steeds rendement en dan hebben we ook de Limburgse economie een steun in de rug gegeven. Als we daarmee investeringen van derden uitlokken, is dat des te beter want dan profiteren we dubbel met de multiplier.

De degelijke financiële huishouding waarover het coalitieakkoord spreekt, moet daarbij wel onverkort worden gehandhaafd. Onze vaste reserve moet wat D66 betreft een vaste reserve blijven. Ik roep dus namens D66 de coalitiepartijen op om de pot niet te verteren.

Dit is precies de inhoud van de motie die ik op 17 mei indiende en aanhield, omdat anderen die motie graag wilden bespreken in het kader van deze voorjaarsnota. Nu is die voorjaarsnota bekend en we kennen de verschillen. Deze motie legt het doel vast van de inzet van onze vaste reserve, namelijk het stimuleren van de Limburgse economie. Deze motie legt ook vast dat die inzet revolverend moet zijn en dus geen subsidies. Deze motie legt de nadruk op verstandige inzet en niet op snelle inzet. Ik zou niet met een dergelijk voorstel komen, als ik niet vermoedde dat er mogelijkheden zijn om ons eigen vermogen in Limburg te investeren en de Limburgse economie daarvan te laten profiteren. Een voorbeeld is een initiatief van Noord-Limburgse tuinders om grond te kopen en daarop kassen te zetten. Ze krijgen wel financiering van de bank voor die kassen, maar niet voor de grond. De Provincie kan de grond voor hen ko-

pen en die grond dan tegen een goed rendement aan die tuinders verpachten. Op die manier krijgen we nog steeds ons rendement en hebben we gezorgd voor extra economische activiteit in Limburg. Kan het college, naast het ingaan op de motie waarvan ik zo meteen het dictum zal voorlezen, ook ingaan op dit voorbeeld? Is dit een goed voorbeeld voor de inzet van het vermogen van de Provincie in Limburg zelf?

Ik lees nu nogmaals het dictum voor van de motie die ook al op 17 mei is ingediend.
'Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- de vaste reserve zoals bedoeld in het coalitieakkoord 2012-2015 niet aan te wenden door delen hiervan als subsidie te besteden;
- de vaste reserve zoals bedoeld in het coalitieakkoord revolverend aan te wenden in Limburg, zodanig dat deze vaste reserve in feite in stand blijft;
- een voorstel voor een kader voor de investering van de vaste reserve in Limburg uit te werken en voor of tijdens de behandeling van de Begroting 2014 aan Provinciale Staten voor te leggen;
- voor zover eerder genomen besluiten de investering van de vaste reserve in Limburg in de weg staan, een voorstel aan Provinciale Staten voor te leggen voor herziening van deze besluiten.'

Wat het gestelde onder het derde bolletje betreft, kan dat natuurlijk nu.

Voorzitter, dat is het dictum van de motie die ik de Staten toen aanbeval en nog steeds aanbeveel, ondanks het feit dat ik nu weet dat de coalitie met een amendement komt dat dit gedeeltematig overlapt. Aan de ene kant ben ik blij daarmee, want we denken in dezelfde richting, maar het is niet hetzelfde voorstel.

Ik wil nog even zeggen dat ik erg blij ben met de nadruk op duurzaamheid en op social return, dat in het voorstel van de coalitiepartijen staat. Dat is een goede zaak. Wat wel nog onduidelijk is in het amendement van de coalitiepartijen, is waar het eigen vermogen van de Provincie precies mag worden ingezet. Mag het ook voor een deel niet-revolverend? De punten van de coalitiepartijen houden in dat een gedeelte van het geld ook kan worden ingezet op uitsluitend maatschappelijk rendement. Ik vraag het even heel

praktisch. Als de provincie Limburg een stuk natuurgebied koopt – dat is nu al natuur en het wordt eigendom van de Provincie – dan zal dat financieel weinig rendement opleveren. Het geld is echter ook niet weg. Je zou het revolverend kunnen noemen, want ooit kan de Provincie het weer verkopen, het blijft op onze balans staan. Wordt dat bedoeld met uitsluitend maatschappelijk rendement? Dus 0% financieel rendement en uitsluitend maatschappelijk rendement? Of mag het geld wat de coalitiepartijen betreft ook worden weggegeven aan subsidie? Dat laatste is toch wat anders dan wat ik bedoel in de motie.

De voorzitter: U stelt vragen. Anderen willen nu gaan antwoorden, maar dat kunt u het beste in de tweede termijn doen. Anders is het karakter van de interruptie weg.

De heer Van Wageningen: Voorzitter, ik zou mijn motie kunnen intrekken, maar voordat hierover duidelijkheid is, doe ik dat niet en dien ik haar gewoon in. Ik vraag aan alle partijen om op die motie te reageren.

De voorzitter: Er zijn ook nog pauzes.

De heer Van Wageningen: We wachten niet op vrijdag, want op 17 mei was deze kwestie ook al aan de orde. Ik dien de motie hierbij in.

De voorzitter: Oké. U gaat door.

De heer Van Wageningen: Dan gaan we over tot de orde van de dag en dat betreft de concrete voorstellen in deze voorjaarsnota. In deze voorjaarsnota staat dat we nu op een tweesprong staan, dat staat bovenaan pagina 11. D66 deelt die analyse niet. De economische crisis is er al vanaf 2008. Die crisis is echt structureel. D66 vindt dat er alle aanleiding is om die crisis structureel te bestrijden, maar er is volgens D66 geen aanleiding voor paniekaankopen.

Deze voorjaarsnota gaat ook over extra uitgaven aan allerlei rijpe en groene projecten en ideeën, zonder dat er sprake is van een goede belangenafweging. Ook worden er nergens alternatieven gepresenteerd. In november 2012 stelde D66 een fonds voor culturele buitenkansen aan de orde. Volgens het college was daarvoor toen geen financiële ruimte. Nu worden Provinciale Staten gevraagd om voorstellen te accorderen voor een totaalbedrag van 203 miljoen euro

extra. Mijn vraag aan het college: waarom die voorstellen nu wel en een fonds voor culturele buitenkansen toen niet? We brachten het naar voren toen het aan de orde was, namelijk bij de Begroting 2013.

Tot nu toe is er geen groot maatschappelijk protest tegen de uitgavedrang van dit college. Dat komt waarschijnlijk omdat het niemand pijn lijkt te doen. We hebben genoeg geld en dat doet niemand pijn. Maar dat is schijn, het doet wel pijn. De voorgestelde redding van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij kost de Provincie bijvoorbeeld 10,5 miljoen euro. Dat is ongeveer 10 euro per Limburger, grijsaards en zuigelingen meegerekend. Als je dus een gezin hebt van vier personen, dan vragen we aan jouw gezin of je 40 euro wilt bijdragen aan de redding van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij. Dat doet pijn. Wat ook pijn doet, is het fonds waaraan dit geld wordt onttrokken. Dat geld was bedoeld voor de versterking van het openbaar vervoer in Limburg. Dat is wat ons betreft een goed genoeg doel. Waarom laten we het daar niet in zitten? Het doet pijn dat de redding van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij ten koste gaat van het openbaar vervoer in Limburg. Mijn vragen aan het college zijn:

1. Welke inhoudelijke alternatieven voor de redding van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij zijn overwogen en waarom zijn die afgevalen ten opzichte van het huidige voorstel?
2. Welke alternatieve dekkingen zijn overwogen en waarom vallen die af ten opzichte van het huidige voorstel?

Ik heb een amendement hiervoor. Ik dacht dat ik dat achter de hand zou houden, maar ik dien het nu maar in, want anderen hebben ook al amendementen aangekondigd die een vergelijkbaar effect beogen, maar die zijn er in feite nog niet. Bij dezen.

De voorzitter: Het amendement is ingediend. U mag doorgaan.

De heer Van Wageningen: Dat amendement houdt in dat alle vermeldingen van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij en de bedragen die daarmee gemoeid zijn, worden geschrapt uit deze voorjaarsnota, zodat we daar nu niet over besluiten. Het laat natuurlijk de mogelijkheid open dat we er later wel over besluiten en dan meer weloverwogen. Of ik het amende-

ment terugtrek, is natuurlijk afhankelijk van de beantwoording van het college op de vragen die ik zojuist heb gesteld.

Wat ook pijn doet, is het aanpassen van het risicoprofiel van het Energiefonds, dat staat op pagina 26. Dit is een financiële truc die op termijn ten koste gaat van het doel van het fonds. D66 is er voorstander van dat het fonds revolueert en dat het revolverende geld dan opnieuw ten goede komt aan CO₂-reductie in Limburg en een duurzame toekomst van Limburg. Dat was ook de oorspronkelijke bedoeling, waar de gehele Staten, behalve de Partij Voor de Vrijheid, voor was. D66 vindt dat de randvoorwaarden van het fonds niet moeten worden aangepast. Bent u bereid om deze truc uit deze voorjaarsnota te halen en zo nee, waarom niet? Dat is een vraag aan het college, voorzitter.

Deze voorjaarsnota doet ook het voorstel om 7,5 miljoen euro aan de jeugdzorginstellingen te geven in verband met hun vastgoed. D66 is heeft al vanaf het allereerste debat in deze Statenperiode de financiële zorgen van de jeugdzorginstellingen onderkend en erop aangedrongen hierin verlichting te brengen door middel van een vastgoedtransactie. Daartoe was alle aanleiding, want de jeugdzorginstellingen zitten in hun maag met overtollig vastgoed en wij dachten dat er een win-winsituatie mogelijk was. In het huidige voorstel zien we eerder een lose-losesituatie. Bij de sondering in de commissie maakten dan ook nagenoeg alle fracties een voorbehoud en toch is het voorstel een-op-een overgenomen in deze voorjaarsnota. Mijn vragen aan het college zijn gericht op de vraag of hij dit besluit kan uitstellen.

1. Het gaat ons om de Limburgse jeugd die zorg nodig heeft. Het gaat ons niet om de jeugdzorginstellingen, maar om de jeugd die zorg nodig heeft. Is het dan niet beter om 7,5 miljoen euro te subsidiëren en het probleem van het vastgoed bij de instellingen te laten?
2. Bent u bereid om in ruil voor die 7,5 miljoen euro alsnog een zakelijk recht op het vastgoed te vragen, zodat de Provincie betrokken kan worden bij een mogelijke win-winsituatie, bij het alsnog zorgen voor een goede toekomst voor dat vastgoed?
3. Wat gaat er mis als dit geld pas in – laten we zeggen – 2015 beschikbaar komt voor de jeugdzorginstellingen?

Dat zijn mijn vragen. Ook op dit punt dien ik een amendement in om alles wat over dit besluit gaat uit deze voorjaarsnota te verwijderen zodat we er op een later tijdstip over kunnen spreken. Het is dus aan de gedeputeerde om aan te geven of dat problemen oplevert of niet.

De voorzitter: Ik ga u verzoeken om nu tempo te maken, want ook u bent inmiddels over de gebruikelijke vijf minuten overschrijding heen. Ik geef u nog een minuut.

De heer Van Wageningen: Ik heb zojuist een amendement over de Chemelotcampus ingediend. Dat amendement heb ik zojuist bij interruptie al toegelicht. Niet alleen zijn we tegen deze investeringen in de Chemelotcampus, maar alle voorstellen die gaan over de Chemelotcampus in deze voorjaarsnota vinden wij voorstellen zonder Kip. Nee, dat moet geschrappt worden.

De voorzitter: Ik had het te laat in de gaten. Sorry. Dat gaat eruit.

De heer Van Wageningen: Schrijf maar in de notulen dat het niet klopt van die Kip. Het zijn voorstellen zonder kop.

De voorzitter: Dat is duidelijk. U krijgt nu nog maar twintig seconden, dat hebt u al begrepen.

De heer Van Wageningen: In die twintig seconden zeg ik nog dat we er niet achter staan. Het is nu aan de ondernemers op de Chemelotcampus om te laten zien dat ze creatief zijn, dat ze ondernemend zijn. Wij hebben al heel veel geld gestoken in de Chemelotcampus en daarmee moeten we nu niet meer doorgaan. De ondernemers moeten niet worden gepamperd, maar de ondernemers moeten worden uitgedaagd.

Ik geef gehoor aan uw oproep, maar ik heb nog meer. Ik moet nog reageren op de uitdaging van de SP om met een voorstel te komen. Dat bewaar ik dan voor de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan de heer Leppers van 50PLUS.

Dames en heren, de lunch is besteld voor 13.45 uur. Dan kunt u daarmee rekening houden en daar ga ik ook op koersen. Mijnheer Leppers, u hebt daarvoor tien minuten.

De heer Leppers: Volgens mij kan het ook nog wel sneller.

De voorzitter: Ik zal dat meteen doorgeven aan de keuken.

De heer Leppers: Goed. Voorzitter, een economische crisis roept bijna dwangmatig de reactie op van bezuinigingen op de uitgaven bij de burger en bij de overheid. Hoewel meerdere malen is aangetoond dat dit niet de juiste reactie is om tot snel herstel te leiden, lukt het bijna niet om er tegenin te gaan. Het lijkt een beetje op de natuurlijke vluchtreactie bij de confrontatie met een roofdier, maar juist door te vluchten word je als prooi gezien en bijna zeker verslonden. Hiermee is niet gezegd dat je niet moet bezuinigen, maar wel dat je niet moet stoppen met investeren en stimuleren. In Limburg hebben we de moed om deze natuurlijke reactie van hevig bezuinigen te weerstaan en wel te investeren in de economie en in onze toekomst. Het einde van het doemdenken lijkt nabij.

Het getuigt van lef, dat het college deze uitgangspunten nadrukkelijk heeft vastgelegd in de Voorjaarsnota 2013. Over de stand van zaken van onze economie lezen wij bemoedigende zaken in hoofdstuk 2 van de nota. De koopwoningenmarkt vertoont een licht herstel, de negatieve prijsontwikkeling van bestaande koopwoningen is relatief bescheiden en het bedrijfsleven staat er nog relatief gunstig bij. Ook de economische krimp en de werkloosheid zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het ziet ernaar uit dat investeren, versterken en versnellen dus de juiste strategie is. De pessimisten zullen ongetwijfeld voorbeelden kunnen aanhalen waarbij deze strategie ernstig heeft gefaald en de investeringen dus tot kapitaalvernietiging hebben geleid. Daarenboven zullen optimisten ongetwijfeld voorbeelden kunnen aanhalen waarbij deze aanpak tot grote successen heeft geleid. De realisten – daar reken ik mij even zelf toe – daartegen zullen kijken naar de langeretermijneffecten en de grote lijnen. Dan voorzitter, tekent zich de lijn af zoals eerder werd geschetst.

Voorzitter, deze voorjaarsnota speelt volledig in op het positieve effect van investeren, versterken en versnellen in tijden van economische teruggang. We worden daarbij overigens zeer geholpen door de zeer sterke vermogenspositie van de Provincie. Zonder die positie ben je een stuk machtelozer en zeker geen winnaar. Ook inhoudelijk hebben we een paar zeer sterke troeven in handen. De inzet op de Kennis-As en de topsectoren zal in de nabije toekomst een juiste blijken. Wij geloven daar heel sterk in, mede ingegeven door de positieve effecten die wij daarvan gezien hebben in de regio Zuid-Limburg door de komst van de universiteit en het AZM en de ontwikkelingen ten aanzien van Chemelot, evenals die op het gebied van food en agriculture rond Venlo. Als wij bovendien kijken naar wat nu al is bereikt in de regio Eindhoven, vinden wij daarin de bevestiging van de juistheid van onze economische ontwikkelstrategie. Daar is al aangetoond dat inzet op kennis en ontwikkeling leidt tot welvaart en behoud van functies. Als we in staat blijken ook nog de Eu-regio daarin mee te nemen, beschikken we over een ongekend sterk potentieel, sterker dan dat van de Randstad. Dan moeten we echter wel moed tonen en ons als een geheel durven te presenteren. Niet in concurrentie maar in samenwerking naar buiten optreden.

De huidige tijd vraagt om snel handelen. Als je het momentum voorbij laat gaan, dan krijg je niet zo snel een tweede kans. Dat betekent we in bestedingsopzicht niet de normale cyclus van vier jaar kunnen aanhouden, maar dat we zaken naar voren moeten halen en dus ook in financieel opzicht. Het college constateert terecht dat deze strategie dan niet meer is af te dekken uit de reguliere begrotingen en dat we als het ware voorschotten moeten nemen op toekomstige begrotingen en reserves. Het zij zo. Dat kan door de Essentmiddelen in te zetten in de vorm van leningen aan onszelf, in te richten als kredietfaciliteit teneinde – ook in maatschappelijk opzicht – nuttige projecten mogelijk te maken. We hebben al in een sonderende algemene commissievergadering gedebatteerd over de inzet van deze middelen. De algemene opvatting luidde dat het mogelijk moet zijn deze middelen renderend in te zetten voor de Limburgse economie door ze, in plaats van weg te zetten in buitenlandse obligaties, in te zetten in renderende leningen en projecten in Limburg. Dan wel steeds met het einddoel dat na afloop daarvan

het zogenaamde stamkapitaal weer op peil zou moeten komen, bij voorkeur tot een omvang van rond 1 miljard euro.

Zoals gezegd, uitzonderlijke tijden vragen om uitzonderlijk handelen en wij steunen dan ook het voorstel om de Essentmiddelen op deze wijze in te zetten.

Gedeputeerde Staten mogen hieruit echter niet afleiden dat wij daarmee afzien van de controlefunctie en de kaderstellende functie die Provinciale Staten nu eenmaal hebben. Alle voorstellen die Gedeputeerde Staten doen, dienen de normale cyclus van commissiebespreking en goedkeuring – inclusief amenderingen door Provinciale Staten – te zijn doorlopen, voor zover zij niet binnen het mandaat van Gedeputeerde Staten vallen. Besluitvorming over deze voorstellen dient daarom te verlopen via de democratische instituties die daarvoor in het leven zijn geroepen, namelijk de Statencommissies en Provinciale Staten.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor zojuist de heer Leppers verkondigen dat alle projecten, alle voorstellen, via de reguliere lijnen, via de reguliere commissies eerst aan de Staten worden voorgelegd ter besluitvorming. Met deze voorjaarsnota is dat niet het geval, mijnheer Leppers. Mijn vraag is dan ook: stemt de fractie van 50PLUS dan ook tegen deze voorjaarsnota? In deze voorjaarsnota staat precies het tegenovergestelde van wat u nu verkondigt.

De voorzitter: De heer Leppers.

De heer Leppers: Laat duidelijk zijn dat wat ik ter zake heb gesteld, kaderstellend is ten aanzien van de voorstellen die hier worden gedaan. Wat ons betreft is het niet een conditio sine qua non. Je kunt ze splitsen in voorstellen die al heel ver in de behandeling zijn tot en met voorstellen die binnen het mandaat vallen. Ik vind eerlijk gezegd dat, als je de Staten serieus neemt maar ook de commissies serieus wilt nemen, je de democratische inspraak- en behandelingscyclus zo veel mogelijk moet volgen. Dat kan alsnog wat mij betreft.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dat staat zo niet in deze voorjaarsnota.

De heer Leppers: Ik zeg: dat kan alsnog wat mij betreft.

De heer Heemels: U gaat nu dus tegen deze nota stemmen en dan amenderen dat het wel gaat gebeuren?

De heer Leppers: Waarom zou ik tegen de nota stemmen?

De heer Heemels: In deze nota staat precies het tegenovergestelde van wat u verkondigt. Maar, laat maar.

De heer Leppers: Ik geef het kader aan waarbinnen die nota kan worden beoordeeld en aangenomen.

De voorzitter: U gaat afronden?

De heer Leppers: Ik ga afronden. Besluitvorming over deze voorstellen moet daarom verlopen via de democratische instituties die daarvoor in het leven zijn geroepen. Dus niet, zoals in het geval van de reservering ten behoeve van de gebouwen van de jeugdzorginstellingen, als resultante van een betrekkelijk ongrijpbaar en stochastisch besluitvormingsproces. Bovendien moet er natuurlijk wel financiële ruimte zijn voor investeringen met maatschappelijk rendement. Het rendement van dit type investeringen dient dan wel zo goed mogelijk ex-ante te worden gekwantificeerd en ex-post te worden aangetoond. Ook hierbij geldt dat de immunisatiereserve uiteindelijk weer aangevuld moet worden met resultaten en rendementen van andere leningen.

Dat betekent – nu beantwoord ik de vraag van de heer Heemels – ten aanzien van de voorstellen van Gedeputeerde Staten, gedaan onder punt 6.4 van deze voorjaarsnota, dat wij samen met de VVD, het CDA en de PvdA een amendement zullen indienen, waardoor de rollen van Provinciale Staten bij de inzet van middelen voor projecten met een maatschappelijk rendement verankerd en geregeld worden. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Leppers. Het woord is aan de heer Bosman van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie.

De heer Bosman: We hoeven niet te vertellen dat Europa in een economische en een financiële crisis zit die hardnekkiger blijkt dan zelfs de meest gerenommeerde deskundige had durven vermoeden. Eerdere optimistische signalen bleken achteraf toch weer prematuur te zijn en ondanks alle inspanningen van iedereen suddert en pruttelt het Europese stoofpannetje maar door en begint langzaam aan van onderop aan te koeken. Even doorroeren baat helaas niet meer. Alle inspanningen ten spijt, van wie dan ook, is er op dit moment geen enkel teken van herstel te bespeuren. In het verlengde daarvan zit Nederland en ook Limburg gevangen in deze crisis. De enige beweging die we momenteel merken, is de zuigende neerwaartse werking van het Europese crisismoeras. Je zou jezelf dan kunnen afvragen of er geen enkel lichtpuntje is in deze crisis. Jazeker, dat is er. We hebben in ons eigen bronsgroen eikenhouten Limburg een doortastend, daadkrachtig en ambitieus college van Gedeputeerde Staten met een heel grote zak geld ter waarde van 1,6 miljard euro. Daarin zit weliswaar 500 miljoen euro aan bestemmingsreserve, maar we hebben dus die heel grote zak met geld. Misschien is deze zak met geld nog wel een groter probleem dan de crisis waarin we al jaren gevangen zitten. De voortvarendheid waarmee ons college aan de slag gaat, is prijzenswaardig te noemen en verdient alle lof, laat dat heel duidelijk zijn. Met rustig achterover leunen, kom je in deze tijd niet ver en dat heeft ons college heel goed begrepen. Vandaar ook dat het in deze voorjaarsnota voortvarend aan de slag is gegaan. Aan ambitie geen gebrek, echter over de realiteitszin valt wel het een en ander te zeggen.

Ons college gaat zelfs zo voortvarend aan de slag dat het geld bij wijze van spreken al is uitgegeven voordat wij als Staten onze goedkeuring daaraan hebben mogen en kunnen geven. Ik vraag mij dan ook af hoe ambitieus deze voorjaarsnota zou zijn geweest als Limburg niet de beschikking zou hebben over de kip met de gouden eieren. Ik zou dat dadelijk graag willen weten van het college.

In deze voorjaarsnota wordt via bijlage 2 aan 72 voorstellen gerefereerd, waarvan – zoals ik zojuist al heb gezegd – een aantal nog niet eens

in Provinciale Staten is behandeld, laat staan dat die voorstellen geaccordeerd zijn. Ik ben er echt van overtuigd dat ons college zijn taken zeer serieus neemt en ook zijn verantwoordelijkheden kent richting toekomstige bestuursperiodes, maar ik zie dit in deze voorjaarsnota helaas niet terug. Op pagina 13 staat dat het vinden van een goede mix tussen ambitie en rentmeesterschap een permanent punt van aandacht is. Tegelijkertijd onderkent het college het risico dat verbonden is om voor te sorteren op grond van ons eigen enorme vermogen. Daar zit wat mij betreft ook de pijn van deze voorjaarsnota. Er wordt namelijk een stevige aanspraak gemaakt op de reservemiddelen zonder dat er voldoende zicht is op een toekomstig rendement. Dat is voor de Partij voor Leefbaarheid en Democratie niet acceptabel.

In hoofdstuk 5.2 wordt omschreven waardoor structuurversterking wordt bepaald. Ik heb het drie keer gelezen en ik begrijp nog niet wat ermee wordt bedoeld. Dat kan aan mij liggen, maar ik denk dat het komt omdat het onvoldoende SMART is geformuleerd. Dat geldt ook voor heel veel projecten die zijn opgenomen in deze voorjaarsnota. Ik noem dan onder andere de Kennis-As Limburg met ongeveer 180 miljoen euro, de acceleratedcaseprojecten waarvan wordt gesteld dat daaraan in de tweede helft van 2013 nadere invulling wordt gegeven en voor Greenport Venlo waarvan wordt gezegd: in de tweede helft van 2013 verwachten wij daar een aantal investeringen te doen. Zo zijn er nog meer van dit soort voorbeelden terug te vinden die niet, nauwelijks of helemaal niet SMART zijn geformuleerd. Ook in die al eerder genoemde 72 voorstellen vind je hiervan een enorme berg aan voorbeelden terug. De enige consistente lijn die hier is terug te vinden, is dat voor de dekking uit diverse potjes – die hier heel netjes stelposten worden genoemd – wordt gesnoept. Er wordt geleend, er wordt landjepik gedaan. In elk geval is het een grote brij. Zoals ik zojuist al zei, begint het potje behoorlijk aan te koeken en als je dan vervolgens gaat roeren, dan moet je maar afwachten wat er nog naar boven komt drijven.

Voor een aantal al lopende projecten worden, mijns inziens via slinkse omwegen, extra middelen gegenereerd die daarvoor eigenlijk niet bedoeld zijn. Ik wil graag een aantal voorbeelden noemen uit die 72 voorstellen. Voorstellen 6 en 7 over de Tapijnkazerne zijn mijns inziens

een ordinaire bijdrage aan de Kennis-As Limburg. Voorstel 16 over het Eiffelgebouw Maastricht is wat mij betreft een bijdrage aan Maastricht Culturele Hoofdstad 2018. Voorstel 22 betreft het campusterrein Chemelot. Ik kan de verbazing delen van de Stichting Graetheide Comité, zoals vanmorgen verwoord door de heer Slangen. Er worden EHS-middelen ingezet op het campusterrein Chemelot waarnaar toch al heel veel miljoenen euro's zijn gevloeid. Voorstel 23, de impulsmiddelen Buitenring Parkstad Limburg te Vaesrade. Ik dacht dat binnen het gehele project Buitenring Parkstad Limburg ten aanzien van de natuur mitigerende maatregelen waren opgenomen, maar hier wordt toch weer iets extra binnengehaald. Dat geldt ook voor de voorstellen 24 tot 29, de impulsmiddelen EHS van 30 miljoen euro. Die moeten volgens het voorstel voornamelijk in Parkstad worden uitgegeven. Ik vraag mij dan af: doet de rest van Limburg dan niet meer mee? Parkstad is weliswaar het drukst bevolkte gedeelte van Limburg, maar is ook het kleinste gedeelte van Limburg. Er is ook nog zoiets als Midden-Limburg en Noord-Limburg. Aan voorstel 71 is zojuist ook al gerefereerd, de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij. Zelf zit ik daarbij in het spanningsveld tussen emotie en ratio. Qua puur nostalgische gevoelens zou je kunnen zeggen: oké, stop die 10,5 miljoen euro er maar in als we het geld dan toch verdelen. Op rationele basis wil ik daarvoor toch graag eerst een degelijk onderbouwde business case terugzien. Ik weet het even niet zeker, maar ik dacht dat de heer Van Wageningen eerder aan het vastgoed van de jeugdzorginstellingen refereerde, die 7,5 miljoen euro. Als je dan toch met geld strooit, geef dan alstublieft die 7,5 miljoen euro, maar laat ze dan zelf het beheer over die gebouwen krijgen, dan zijn wij in ieder geval van die zorgen af. Het enige wat wij dan zeker weten, is dat het 7,5 miljoen euro heeft gekost en dat we er dan verder geen zorgen meer over hebben.

Als wij vandaag met deze voorjaarsnota akkoord gaan, dan flatteren we automatisch alle 72 voorstellen die zijn opgenomen. Op deze mooie vrijdag 14 juni schudden we zomaar even 250 miljoen euro uit de mouw. Op deze manier slachten we onze eerdergenoemde kip met de gouden eieren. De heer Van Wageningen had het over een kip zonder kop, ik ga ervan uit dat dit in ieder geval een biologische scharreldkip is.

We delen de ambitie van dit college, maar we waken wel voor een gezond beheer van onze financiële middelen. We willen graag nog langer van onze kip met de gouden eieren gebruikmaken en dienen daartoe een motie in. Het dictum van die motie luidt als volgt:

'Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

zo spoedig mogelijk, echter uiterlijk in de Begroting 2014 te komen met SMART geformuleerde voorstellen waarbij het totaal vermogen van de provinciale reserves te allen tijde op het vastgestelde bedrag van 1,1 miljard euro blijft.

En gaan over tot de orde van de dag.'

Voorzitter, ik dacht dat ik mooi binnen de tijd was.

De voorzitter: Sterker nog, helemaal binnen de tijd. U had nog twee minuten over, maar die gaan nu naar de heer Uringa van de Onafhankelijke Statenfractie Limburg.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Als eenmansfractie heb ik niet de luxe om hier uitgebreid de toestand in de wereld te bespreken en daarom zal ik mij beperken tot de Voorjaarsnota 2013 van de provincie Limburg. Het college van Gedeputeerde Staten vraagt Provinciale Staten om de Voorjaarsnota 2013 en de in deze voorjaarsnota opgenomen beslispunten c.q. voorstellen 1 tot en met 15 vast te stellen.

Laat ik eerst even vaststellen dat de Voorjaarsnota 2013 zeer duidelijk uitstraalt dat wij met een zeer ambitieus en voortvarend college te maken hebben en dat de plannen van het college om Limburg te redden nauwelijks onderdoen voor het Marshallplan voor Europa na de Tweede Wereldoorlog. Het Marshallplan had destijds een slogan en die luidde: Whatever the weather, we must move together. Eensgezindheid is inderdaad een voorwaarde als je iets wilt bereiken, maar na bestudering van de Voorjaarsnota 2013 zou ik daaraan voor Provinciale Staten toch willen toevoegen: Provinciale Staten let op uw saeck. Waarom ik deze waarschuwing afgeef, zal blijken uit mijn reacties op de voorstellen van het college.

Ik begin met de beslispunten c.q. voorstellen 1 tot en met 15 – dat zal ik redelijk snel doen – en

met mijn reacties daarop. Daarna zal ik afsluiten met enkele aanbevelingen.

Voorstel 1. Ik zal het niet helemaal voorlezen. Akkoord te gaan met de voorstellen en de daarbij horende dekking enzovoort.

De Onafhankelijke Statenfractie Limburg gaat akkoord en ik ben vooral verheugd met de eenmalige compensatie in 2013 van de rijkskorting van 2,65% op de jeugdzorginstellingen van bijna 2 miljoen euro.

Voorstel 2 lees ik even voor, want dat is de hamvraag.

Akkoord te gaan met de voorstellen en daarbij behorende dekking van de doorkijk 2013 en volgende jaren, zoals opgenomen in bijlage 2 voor een totaal bedrag van 203 miljoen euro. Dit is dus duidelijk een van de hamvragen.

Voorstel 8 is de tweede hamvraag. Op dit moment is het voor mij onmogelijk om akkoord te geven aan alle projecten en activiteiten die worden genoemd in bijlage 2. In deze lijst staan namelijk rijp en groen door elkaar. Een aantal projecten en activiteiten is al goedgekeurd door Provinciale Staten en loopt al en daarmee heb ik uiteraard geen probleem. Er staan echter ook projecten en activiteiten in die dit stadium nog niet hebben bereikt en daaraan kan ik uiteraard geen akkoord geven. Als voorbeeld noem ik de 10,5 miljoen euro voor de ZLSM, project 71. Ik dacht dat wij hadden afgesproken dat de ZLSM eerst via een aangescherpt businessplan moet hebben aangetoond in staat te zijn de exploitatie dekkend te maken en dekkend te houden en dat Provinciale Staten vervolgens een eindoordeel geven voordat de Provincie 10,5 miljoen euro investeert in de infrastructuur van de ZLSM.

Als de achtergrond van beslispunt 2 is om het college een akkoord te geven voor zijn ambities in het kader van Versterken en Versnellen, dan ben ik daartoe bereid, mits Provinciale Staten het laatste woord hebben met betrekking tot de individuele projecten en activiteiten en de huidige reserve van 1,1 miljard euro de facto intact blijft via enerzijds de obligatieportefeuille en anderzijds zekere financiële inkomsten en goede rendementen uit de investeringen in Limburg. Ik steun dus de ambities van het college en de agenda voor Versterken en Versnellen, maar ik geef het college voor de komende jaren geen carte blanche en ik teken nu ook geen blanco cheque, want dan kunnen Provinciale Staten nu met groot verlof gaan.

Voorstel 3: akkoord.

Voorstel 4: akkoord.

Voorstel 5 gaat over de ontwikkelvoorstellen op hoofdlijnen enzovoort: akkoord. Ik ben blij met de toevoeging dat Provinciale Staten het laatste woord hebben. Dat had de heer Heemels toch even moeten lezen, want er staat: definitieve besluitvorming van afzonderlijke onderliggende projecten worden door Gedeputeerde Staten aangeboden aan Provinciale Staten. De ontwikkelvoorstellen zijn zeer ambitieus maar mijns inziens wel nodig.

Voorstel 6 gaat over de definitie van projecten: akkoord, maar wel graag ook het publiek belang en een concreet financieel rendement meenemen en strikt zakelijk blijven acteren.

Voorstel 7: akkoord.

Voorstel 8 is een belangrijk voorstel. Akkoord te gaan met flexibilisering van de obligatieportefeuille in de volgorde 1 tot en met 4 zoals beschreven in hoofdstuk 6 ten behoeve van de financiering van structuurversterkende projecten en hierbij per project de mate van benutting van de obligatieportefeuille, het rendement en het risico in beeld te brengen. Tevens zal jaarlijks worden gerapporteerd over de ontwikkeling van de flexibele obligatieportefeuille.

Dit is voor mij na voorstel 2, dat is dus die lijst, de tweede hamvraag. Ik ben akkoord met het voorstel dat de financiële reserve van de Provincie naast in de obligatieportefeuille ook geïnvesteerd kan worden in Limburg. Wel stel ik als voorwaarde dat de huidige reserve van 1,1 miljard euro de facto intact moet blijven via enerzijds de obligatieportefeuille en anderzijds de inkomsten en rendementen van de structuurversterkende investeringen in Limburg. Met andere woorden, als het college daarbij gebruikmaakt van de vier genoemde varianten, dan moet het rendement per saldo minimaal gelijk zijn aan het rendement van de obligatieportefeuille. Het zal u duidelijk zijn dat ik het meest enthousiast ben over variant 1 – rendabel investeren met minimaal een rendement van op dit moment 4% en een gelijk risicoprofiel als de obligatieportefeuille – en minder over de andere drie varianten. Maar dat vindt het college blij-

baar ook, gezien de volgorde van de varianten en de vraagstelling in dit voorstel.

Voorstel 9 over het toetsingskader: akkoord, mits daarbij ook publiek belang, rendement en externe toetsing worden meegenomen. Ook het stellen van de vraag of wij bereid zouden zijn om ons eigen geld in een bepaald project te investeren, kan mijns inziens zeer verhelderend werken.

Voorstel 10. Akkoord gaan met de voorstellen van 9,3 miljoen euro: akkoord en vooral met de 1 miljoen euro voor het terugbrengen van externe inhuur in 2015.

Voorstel 11: akkoord.

Voorstel 12. Ik refereer dan even aan de twee hamvragen en mijn reactie daarop.

Voorstel 13: akkoord.

Voorstel 14 gaat over de vijfde begrotingswijziging: akkoord, wederom met verwijzing naar mijn reacties op voorstel 2 en voorstel 8.

Voorstel 15. De Voorjaarsnota 2013 vast te stellen.

Samengevat. De Onafhankelijke Statenfractie Limburg gaat akkoord met de Voorjaarsnota 2013 en daarmee met het beleid en vooral met de ambities van dit college onder de door mij eerder genoemde voorwaarden, zijnde de rol van Provinciale Staten bij de besluitvorming en het in stand houden van de huidige financiële reserve van de Provincie. Ik zal dan ook de toekomstige voorstellen van dit college positief kritisch blijven volgen en beoordelen. Ik zal ook, dat ondersteunt mijn voorwaarden, de corrigerende amendementen steunen hoewel ik de aanvullingsregeling voor de 1,1 miljard euro in termen van zo spoedig mogelijk, te flexibel vind.

Tot slot nog enkele aanbevelingen aan het college die hopelijk open deuren zijn.

1. Ga bij het vaststellen van nieuw beleid en het uitgeven van geld uit van een gedefinieerd kader – het publiek belang – en durf ook nee te verkopen als het publiek belang niet duidelijk gediend wordt en/of als er geen toekomstperspectief is.

2. Houdt de financiën van de provincie Limburg gezond. Op is op heeft niet alleen een absolute betekenis maar zeker in ons geval ook een relatieve betekenis. Een renderende reserve, in welke vorm dan ook, blijft nodig om toekomstige begrotingen sluitend te houden zoals de heer Bosch van de Partij van de Arbeid hier gisteravond al betoogde.
3. Wees in het kader van Versterken en Versnellen realistisch met het bepalen van de risico's en van het financiële rendement en rekent u zich niet rijk.
4. Investeer meer in de voorkant en in de uitvoering van projecten en evenementen, maak meer gebruik van second opinions door externe specialisten waar nodig en zinvol en maak veel duidelijkere afspraken wie de rekening betaalt in geval van verliezen. Op afstand besturen is heel betrekkelijk gebleken als de rekening op het einde toch weer bij de Provincie wordt gelegd en de Provincie geen andere keuze heeft dan het nemen van het verlies.
5. Provinciale Staten en niet alleen de oppositie, moeten veel alerter en kritischer worden. Anderzijds is het ook een goede zaak als Gedeputeerde Staten Provinciale Staten nog meer en vooral nog vroeger betrekken bij de projecten en activiteiten, uiteraard met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden.

Ik wens het college veel wijsheid, moed, zegen en succes toe bij zijn werk en bij de uitdagingen in het komend jaar.
Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Uringa. Ook u bent binnen de tijd gebleven, waarvoor hulde.

Dames en heren, er is een aantal amendementen en moties uitgedeeld. Er komt nog een amendement van GroenLinks, dat is nog in productie. Volgens ons hebben we dan alles uitgedeeld. Ik vraag even aan de partijen om te bekijken of dat inderdaad klopt. Dus met uitzondering van het amendement van GroenLinks, dat door mevrouw Van Tulder is voorgelezen vanaf het spreekgestoelte, is alles bij u aanwezig. Dat gezegd hebbende, ga ik met uw welnemen pauzeren. Ik stel voor om daarvoor drie kwartier te nemen en u terug te vragen om 14.30 uur. Ik schors de vergadering.

(Schorsing van 13.45 uur tot 14.35 uur.)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. De heer Van der Steen heeft zich afgemeld voor de middag, hij is naar huis.

Ik heropen de beraadslagingen over de Voorjaarsnota 2013 en aanverwante stukken. De beantwoording is nu in eerste termijn aan het college van Gedeputeerde Staten. De portefeuillehouders zullen afzonderlijk reageren in volgorde. Door een aantal Statenfracties is gevraagd of na de beantwoording tien minuten kan worden geschorst. Ik denk dat dit verder geen probleem hoeft te zijn. Ik begin met de beantwoording in eerste termijn en geef het woord aan gedeputeerde Lebens.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, dank u wel. Het college heeft vanochtend goed geluisterd. Natuurlijk zijn we het niet met alle dingen die gesteld zijn even hartelijk eens. Dat is ook niet zo belangrijk want het moet, zeker in het dualistisch bestel, een discussie zijn tussen de Staten over wat al een aantal weken geleden aan u gepresenteerd is, namelijk de Voorjaarsnota 2013, met inderdaad een heel hoog ambitieniveau, dat steekt niemand onder stoelen of banken en wij ook niet. Daar staan wij achter. Het zou vreemd zijn als tussen het ontstaan van deze voorjaarsnota en het uitkomen van deze voorjaarsnota en de dag van vandaag wij op eens een heel ander standpunt zouden hebben.

De collegeleden zullen dadelijk ook antwoord geven op de gestelde vragen. Om vooral de discussie in de tweede termijn te faciliteren zullen wij ook – ik weet niet of ik het goede woord kies – adviserend zijn wat de moties en amendementen betreft.

Voorzitter, als we het hebben over de grootste gemene deler, dan kan het niemand zijn ontgaan dat nagenoeg iedereen – en volgens mij zelfs iedere partij – wil investeren. Alleen waarin, de mate waarin en de snelheid waarmee is verschillend. Laten wij heel duidelijk zijn. Het is ons er niet om te doen, of heel populair gezegd is het voor ons geen wedstrijdje, om zo snel mogelijk aan die 1,1 miljard euro te komen. Dat is absoluut niet het geval. Maar wij staan wel voor de inhoud in deze voorjaarsnota. Daarin hebben wij u ook de afgelopen weken en maanden meegenomen en dat bevestigt nogmaals het

begin van mijn verhaal. Dat betekent mouwen opstropen en aan de slag gaan. Op de korte termijn, op de middellange termijn en op de lange termijn. Het brandt op dit moment in onze provincie. Er zijn 54.000 werklozen. Iedereen die dat kan, moet een bijdrage leveren en wij als Provincie moeten daarin onze verantwoordelijkheid nemen. Ik ga dat niet in een beeldspraak uitdrukken zoals de heer Van Helvert heeft gedaan. Ik denk dat het ook heel belangrijk is dat in deze voorjaarsnota ook heel nadrukkelijk staat – dat wordt ook terecht in het amendement nog een keer dik onderstreept – dat wij met voorstellen eerst naar Provinciale Staten komen. Dus dat wij niet achteraf melding maken van wat wij hebben gedaan. Nee, juist in dat kader heel specifiek vooraf via de gebruikelijke structuur, commissie- en Statenvergadering. Als de nood aan de man c.q. de vrouw is – dat is een stukje wederkerigheid – dan moeten wij ook met elkaar kunnen afspreken dat daarvoor misschien een extra commissievergadering of een extra informatiebijeenkomst en uiteindelijk ook een extra Statenvergadering moet worden uitgeschreven. Wij willen in elk geval stappen vooruit zetten. Ik kom daar dadelijk in mijn verdere toelichting nog specifiek op terug, zeker als ik het amendement nummer 1 ga beantwoorden.

Mevrouw Van Tulder: Dan wacht ik daar even op.

De voorzitter: De interruptie gaat vanzelf op deze manier. Ik krijg de kans nog niet eens, maar goed.

Gedeputeerde Lebens: Ik wist het niet. Ik dacht: zou je de vraag laten stellen, want dan kun je meteen het antwoord geven? Of mag je zo onbeleefd zijn om misschien al het antwoord op de nog te stellen vraag te geven?

Voorzitter, ik stel ook voor dat wij niet op de verhalen, de betogen, van de verschillende fracties ingaan, want dan gaan wij onnodig tijd innemen om nogmaals te beschrijven wat volgens mij toch heel nadrukkelijk in deze voorjaarsnota staat. De heer Van den Akker gaat geen amendement indienen waarin hij alle schrijffouten en typefouten opschrijft, tenminste dat hoop ik. Wij zullen ervoor zorgen dat het exemplaar dat straks, wat mij betreft, als een belangrijk document door het leven gaat in ieder geval de goede voorbeelden in zich zal hebben. Goede voorbeelden betreft dan niet alleen de inhoud, maar

we moeten vooral ook ervoor zorgen dat er weinig en het liefst geen typefouten in staan. Wij zullen dan ook in de toekomst de schriftelijke vragen vanuit de Staten wat kritischer in onze antwoorden meenemen, want wij zien ook heel vaak: is het college bereidt, dus met dt, om iets te doen. We zullen dan nog steeds bereid zijn om iets te doen, maar niet meer met dt, maar dat terzijde.

Voorzitter, er zijn vragen gesteld over: is het hier nu om te doen? Zijn die drie belangrijke lijnen die beschreven staan, nu nevenschikkende lijnen? Gaat de een voor de ander? Nee, voorzitter, er zijn drie volwaardige lijnen die los van elkaar alle aandacht behoeven en verdienen. Die lijnen hebben onderling wel een goede samenhang. Economie op zich kan ook niet. Daarvoor heb je mensen nodig. Die mensen willen wonen, die willen leven, die willen recreëren. We hebben ook van alles te bieden aan toeristen. We moeten ook dat mooie natuurlandschap zo veel mogelijk in stand houden. Dat zijn geen nevenschikkende of onderschikkende zaken, dat zijn volwaardige lijnen. Wat dat betreft – dan heb ik volgens mij ook een van de vraagpunten van een aantal fracties behandeld – zijn er drie lijnen naast elkaar en door elkaar heen, waarbij de woorden versnellen en versterken juist in het verlengde van het coalitieakkoord opgeld doen. Het is niet een voorjaarsnota zoals te doen gebruikelijk, maar het is ook absoluut geen voorjaarsnota die op los zand of op drijfzand is gebaseerd, want het is vanuit het oude en het nieuwe coalitieakkoord.

Voorzitter, de bouwmotie. Ik heb de oorspronkelijke bouwmotie nog eens opgevraagd. In die bouwmotie – dan hoeven we daarover ook niet lang te discussiëren – staat in geen enkele zin dat het een motie is waarbij Limburgse bouwbedrijven – tussen aanhalingstekens – gesubsidiëerd moeten worden. Het gaat om projecten, om mensen in de bouw zo veel mogelijk aan het werk te houden. Wat dat betreft hoeven we daar niet lang over te discussiëren. Die motie staat. De tekst is duidelijk.

Wat de rapportage betreft, zullen wij die informatie beschikbaar stellen die redelijkerwijs snel en zonder allerlei extra inspanningen boven tafel kan worden gehaald. We moeten echter ook met elkaar het volgende afspreken. Het is een motie die is ingediend om de crisis buiten te lijf te gaan, om de betonmolens buiten te laten draai-

en en niet hier in huis extra werkgelegenheid voor ambtenaren te creëren om allerlei staatjes en dergelijke in te vullen en bedragen op weet ik hoeveel punten achter de komma precies te krijgen. Wij willen best rapporteren, dat is geen enkel probleem, maar het is een motie die bedoeld is om de bouw buiten te stimuleren. We zijn blij dat er een motie is ingediend om met kracht door te pakken en om die projecten die in de pijplijn zitten of die projecten die zich op korte termijn aandienen – met een aantal aandachtspunten daarbij gegeven – op die manier aan te pakken en ervoor te zorgen dat een heel belangrijke pijler waar de Limburgse economie op rust, zo veel mogelijk draaiend wordt gehouden.

Inderdaad – dat werd al gezegd – zijn de gemeenten blij dat wij op deze manier projecten ondersteunen. Weet u wie nog veel blijer is? Dat zijn de mensen die we aan het werk houden, die zijn pas echt blij. Ik heb al menig een mogen spreken die echt ervan overtuigd is dat, als er geen provinciale bijdrage was geweest, het project niet was doorgegaan en hij een grote kans had om daarmee geconfronteerd te worden en thuis te zitten.

Voorzitter, een ander punt dat aan de orde is geweest, het over een coalitie- of over een Statenperiode heen brengen van het belasting van de begroting. Ik geef een heel simpel voorbeeld. Deze Staten hebben een besluit genomen dat betrekking heeft op de periode 2016-2025. Ik hoop dat iedereen tegen die tijd nog in de Staten zit – dat gun ik iedereen – maar u neemt nu ook besluiten over uw eigen periode heen. Wat is er mis mee om die besluiten dan ook op de jaren te laten drukken waarin de kosten worden gemaakt? Het gaat hier om een relatief klein bedrag van, dacht ik, 1,2 miljoen euro en dat zou dan per jaar 120.000 euro betreffen. Het gaat mij niet om het precieze getal, maar meer om het voorbeeld als zodanig. In die zin is het niet vreemd en is het heel goed verdedigbaar.

Daarmee kun je ook aan de voorkant zo veel mogelijk middelen paraat houden om juist dat versnellen en dat versterken te doen in het belang van de economie, in het belang van de mensen, zonder die 1,1 miljard euro op korte termijn te hoeven aanspreken. Dat kan ik niet vaak genoeg herhalen: het is niet ons doel om zo snel mogelijk aan die 1,1 miljard euro te komen. Als het nodig is, als er goede voorstellen zijn die dat behoeven, dan komen we daarover

in het traject – dat ik eerder heb geschetst – bij u langs. In die zin durf ik te zeggen dat wij echt ervoor moeten zorgen dat wij zo snel mogelijk vanuit de besluitvorming aan de slag kunnen gaan. We zitten tegen een vakantieperiode aan, maar wat ons betreft willen wij nog voor de vakantieperiode de meest belangrijke zaken verder in gang zetten.

Over de motie bouw werd door de SP nog even verwezen naar de verantwoordelijkheid van gemeenten wat de monumenten betreft. Nee, de eigenaar heeft een zorgplicht en dat is in voorkomende gevallen niet de overheid.

Voorzitter, de campus is ook aan de orde geweest. Daarover komen ook nog een amendement en een motie aan bod. Ik kan mijn opmerkingen tot straks parkeren, maar ik stel voor om de tekst die ik wil uitspreken nu uit te spreken en dan straks bij de moties en amendementen daarnaar te verwijzen.

De Chemelotcampus is niet hetzelfde als de productieomgeving, is niet hetzelfde als de productiesite. Dat wordt volgens mij door elkaar gehaald. De Chemelotcampus wordt een open campus waar juist groen een heel belangrijk, een heel wezenlijk, bestanddeel is met een doorloop en een overloop naar de natuur. Wat dat betreft is het juist heel belangrijk dat we die natuur en die productieomgeving met elkaar in verbinding brengen. Laten we eerlijk zijn, op die productieomgeving wordt verdiend, op die productieomgeving wordt geïnvesteerd en wordt werkgelegenheid gecreëerd en dat moet uiteindelijk tot een goede economie leiden. Het groen is juist heel mooi om die versterking en ook de versterking van groen in en rond stad en dorp te accentueren. Wat dat betreft, nogmaals, is het een misvatting dat het een gesloten campus is en dat het groen tussen de pijpen komt te staan. Het is ook een misvatting dat het EHS-middelen betreft, mijnheer Bosman. De 30 miljoen euro waaraan u refereerde zijn geen EHS-middelen, maar dat zijn middelen die tijdens de coalitieonderhandelingen aan de orde zijn geweest. Daarbij is uiteindelijk heel nadrukkelijk gesteld: binnen Parkstad maar ook daar buiten; niet alleen groen, maar ook ten behoeve van leefbaarheid en sociale cohesie.

Voorzitter, dan de VVD. Er was onder andere een vraag aan mij over het jeugdsportfonds. Ik kan verwijzen naar toezegging 1307. Ja, ook de

Provincie stelt middelen beschikbaar voor het jeugdsportfonds. Ja, wij zijn voortdurend bezig om het jeugdsportfonds en het belang daarvan onder de aandacht van gemeenten en het bedrijfsleven te brengen. Daarmee gaan we ook door, want het jeugdsportfonds is inderdaad een heel belangrijk iets voor kinderen van ouders met een smalle beurs, als ik het zo mag zeggen.

Voorzitter, het is ook een misvatting bij GroenLinks dat er middelen worden weggehaald bij sport en/of cultuur. Daarover werd gesproken, maar dat is niet het geval. Op cultuur wordt niet bezuinigd en ook over de sportmiddelen kan ik niet zeggen dat daarop wordt bezuinigd. Integendeel. Bij de coalitieonderhandelingen is ook voor Sport en Leefbaarheid extra budget vrijgemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, misschien kan de gedeputeerde mij het dan even uitleggen? In de reductietaakstelling staat dat wordt gekort op subsidies aan Het Limburgs Landschap en aan het Huis voor de Zorg en dat ook wordt gekort op bibliotheekwerk, milieubeleid en verkeersveiligheid. Daarover hebben wij het dus. Ik weet niet wat de misvatting daarover is.

De voorzitter: De heer Lebens.

Gedeputeerde Lebens: Op Cultuur wordt de indexering op 0 gezet, maar de middelen die daarbij vrijvallen worden weer ingezet voor Cultuur. Per saldo blijven de middelen beschikbaar voor Cultuur. Wat sport betreft ...

Mevrouw Van Tulder: Hebt u het dan over de creatieve designers?

Gedeputeerde Lebens: Dat is cultuur.

Mevrouw Van Tulder: Dat kun je ook cultuur noemen.

Gedeputeerde Lebens: Dat is culturele economie, culturele industrie. Dat begint met cultuur en het eindigt met cultuur, zo zeg ik dat altijd. Het is een wezenlijk bestanddeel, waarop niet wordt bezuinigd, daarin wordt geïnvesteerd. Wat de sportbezuinigingen betreft, willen wij dat zo veel mogelijk middelen terechtkomen bij de jeugd. De variant op de sportmenukaart zetten

wij juist in op sport in het onderwijs voor de jeugd, in wisselwerking met verenigingen, om ervoor te zorgen dat het een leven lang sporten wordt. Wij hebben liever dat de middelen daarnaartoe gaan dan naar allerlei structuren die vervolgens weer middelen nodig hebben om het bij de jeugd te brengen. Wij willen het liever via kortere slagen, als ik het zo mag zeggen, op de juiste plek neerleggen om uit te geven en in dit geval bijvoorbeeld de jeugd aan het sporten te krijgen.

Mevrouw Van Tulder: Er is wat GroenLinks betreft niets op tegen om kritisch te blijven bekijken of ooit opgerichte structuren de functie vervullen die ze moeten vervullen. Dat is het punt niet. Er is hier echter een lijstje met voor 5 miljoen euro nieuwe voorstellen waarin dit soort acties wordt ondernomen en ik heb er geen zicht op. Het enige wat ik constateer, is dat de bibliotheken het moeilijk hebben, we zien dat 3VO wordt gekort, er zijn heel veel structuren en ik kan dat dus niet overzien. Dat is ook de onbalans, die indruk wordt tenminste gewekt. Aan de ene kant gooien we het geld met honderdduizenden euro's tegelijk naar allerlei projecten waarvan wij het fijne nog lang niet weten en daarom vragen wij ook om eerst met voorstellen te komen. Aan de andere kant brengen we waarschijnlijk organisaties in de problemen – in personeelsproblemen, want daar gaat het ook altijd over het personeel – door te zoeken naar dit soort reductie in subsidies. Wij constateren dat dit over alle terreinen gaat en dat de investeringen voornamelijk op het economische vlak liggen.

De voorzitter: De vraag was helder.

Gedeputeerde Lebens: Wat dat laatste betreft heb ik u in eerdere zinnen uitgelegd dat dit niet het geval is. De coalitie heeft een taakstelling opgelegd om aan het eind van deze periode tot 20 miljoen euro te bezuinigen. 10 miljoen euro op personeel en 10 miljoen euro op inhoud, op beleid. Ook die voorstellen worden in deze voorjaarsnota genoemd. Als u andere voorstellen hebt waarvan u zegt dat hierop niet moet worden bezuinigd maar op andere zaken wel, dan zeg ik dat wij de taakstelling serieus hebben genomen die door een meerderheid van de Staten is opgelegd. Als u daarin wijzigingen aanbrengt, dan kan ik helaas niets anders zeggen

dan dat u met voorstellen moet komen, voorzitter.

De voorzitter: Ik vraag u om het tempo op te schroeven.

Gedeputeerde Lebens: Prima. Culture buitenkansen. Dat werd ingebracht door de heer Van Wageningen alsof er geen middelen zouden zijn toen het de vorige keer aan de orde was. Nee, er dreigde geen meerderheid te zijn. Ik heb toen het advies gegeven: misschien kan het in tweeën worden gehakt. Eerst de inhoud en vervolgens, als daarvoor draagvlak bestaat, de middelen. Het is een misvatting dat er iets zou zijn gezegd vanuit dit vak dat er geen middelen zouden zijn. Ik denk dat het goed is om dat ook even te memoreren.

Voorzitter, dan kan ik richting de amendementen en de moties gaan, want daarop komt de rest van de inbreng terug.

Het belangrijkste amendement, dat zal iedereen kunnen bevestigen, is amendement 1. In deze voorjaarsnota geven wij al op onze wijze aan dat wij heel zorgvuldig met het moederkapitaal om zullen gaan. We geven daarbij een viertal varianten aan, een viertal knoppen, waarbij de eerste knoppen – zo beluister ik – het minst ter discussie worden gesteld. Integendeel, dat is zelfs iets waartoe ooit in het verleden in moties is opgeroepen: probeer zo veel mogelijk in die eigen omgeving, in die eigen economie te investeren met een rendement dat minimaal gelijk is aan het huidige rendement en met hogere rendementen op het moment dat er een hoger risicoprofiel is.

Bij de andere knoppen gaat het meer om maatschappelijk rendement of een anderszins lager rendement. Het is duidelijk dat Provinciale Staten vooral op dit punt ons – laat ik het toch maar even zo zeggen – minder bewegingsvrijheid willen geven. Minder bewegingsvrijheid – daar hoef ik niet omheen te praten – dan ons in ieder geval lief is, want wij willen best verantwoord verdergaan en denken ook dat te kunnen doen met inachtneming van de afspraken met Provinciale Staten. Het is aan u, heel nadrukkelijk, om die kaders scherper te stellen en sterker te formuleren. Ik denk dat u daarin heel goed bent geslaagd en, nogmaals, wij hebben de afspraak gemaakt dat wij met voorstellen komen en dat we er ook alles aan zullen doen om die

1,1 miljard euro niet of zo laat mogelijk aan te spreken in die zin dat het in eerste aanleg niet renderend zal worden aangesproken. We moeten ervoor oppassen dat we niet in een theoretische discussie terechtkomen. Gisteren hebben we het daar ook al over gehad. Het is nu heel aantrekkelijk om op papier de exercitie te doen dat we nu alles verkopen en dan winst maken en dat is dan geweldig. Ik ga niet gisteravond herhalen. Je kunt straks die bedragen niet meer wegzetten tegen de huidige markrente. Het zal veel meer flexibiliteit vergen waarbij heel nadrukkelijk en heel nauwkeurig moet worden bekeken wat op welk moment het meest verstandige is om juist die meerjarenperspectieven scherp te krijgen. Het is ook heel belangrijk, dat heb ik gisteren ook gezegd maar ik herhaal het met nadruk, dat wij de wetgeving, de regelgeving die hiervoor staat, in acht nemen. In die zin is het heel belangrijk om de kaders die u hebt beschreven te respecteren.

De voorzitter: De heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Voorzitter, omdat het stuk zo belangrijk is en omdat ik geen financieel expert ben maar toch zekerheid wil hebben, wil ik toch een verduidelijkende vraag stellen. Waar mee wij worstelen binnen onze fractie – en misschien ook elders – is de angst dat we heel snel beginnen met geld uit te geven aan niet-revolverende zaken. Daarom is het idee om het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde aanvankelijk in te zetten of deels te gebruiken. Daarover hebben we het gisteren gehad. Je hoeft niet alles in een keer te verkopen, je kunt dat flexibel doen zoals u zegt. Dan beginnen we niet meteen met niet-revolverende zaken uit te zetten vanuit die 1,1 miljard euro, waardoor we al meteen met een achterstand zouden beginnen. Als we die onrust kunnen wegnemen, denk ik dat het draagvlak heel erg groot wordt zodat die 1,1 miljard euro rekenkundig niet meteen wordt aangetast.

Gedeputeerde Lebens: Volgens mij begrijpen we elkaar goed. U stelt het zelf onder punt 1 in het amendement: alleen toestaan als het niet gefinancierd kan worden uit reguliere middelen of uit de reserves. Dit is een continu proces en op het moment dat het wel nodig is, ga je bekijken hoe je dit het minst risicovol en ook het minst niet-rendabel gaat oppakken. Je gaat dan bekijken hoe je binnen de bestaande mogelijk-

heden risico's kunt beperken en het hoogste rendement zo lang mogelijk in stand kunt houden, want dan krijg je een stukje overflow. Waar extra rendement kan worden gerealiseerd, speel je middelen vrij in je begroting waarmee je gemakkelijker en meer juist die dingen kunt faciliteren waarover wij het nu hebben. Dat is inderdaad, de voorzitter zei het al – voor u misschien niet hoorbaar maar voor mij wel – het treasury-beleid waarmee deze organisatie dagelijks bezig is.

De voorzitter: Op dit punt nog, mijnheer Van Helvert?

De heer Van Helvert: Ja, nog op dit punt. Ik denk dat het wel geruststellend kan zijn als we dat zien. Als we naar het aantal bedragen kijken en doorkijken naar de Begroting 2014 die er zeer binnenkort aankomt en die we natuurlijk in november bespreken, dan zullen Gedeputeerde Staten ook een paragraaf moeten wijden aan hoe we daarmee omgaan om die geruststelling hier te krijgen. Ik neem toch aan dat, gezien de korte tijd voordat de begroting er is en gelet op het grote bedrag dat boven de 1,1 miljard euro geflexibiliseerd kan worden, we eigenlijk kunnen zeggen dat we geen niet-revolverende middelen uit die 1,1 miljard euro halen voordat we die paragraaf van de begroting behandelen. Zeg ik dat goed?

Gedeputeerde Lebens: Als dat zou gebeuren, komen we eerst bij u langs. Dat kan niet zonder dat u daarvoor instemming geeft. Dat kan gewoon niet.

De heer Van Helvert: Als u dat dus zou doen, dan kunnen we dat altijd intrekken.

Gedeputeerde Lebens: Nee, wij kunnen het niet doen voordat u uw instemming geeft.

De heer Van Helvert: Als Provinciale Staten het niet willen, dan kunnen er voor de begroting geen niet-revolverende projecten betaald worden uit die 1,1 miljard euro. Dat klopt?

Gedeputeerde Lebens: Dat geldt niet alleen voor de komende begroting, maar dat geldt voor elke toekomstige begroting. Dat geldt voor elk nieuw voorstel dat ten laste van die 1,1 miljard euro wordt gebracht. Of het hoog revolverend of niet-revolverend is, of het in de vorm van een

belegging is of wat dan ook, het passeert Provinciale Staten, want het heeft gevolgen voor het moederkapitaal. Dat geldt niet voor al die andere fondsen, budgetten en reguliere middelen. Daarvoor gelden andere spelregels. Voor die 1,1 miljard euro gelden de spelregels die u zelf nog een keer expliciet aanscherpt en dat respecteren wij.

De voorzitter: Mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, horende de discussie kom ik ook even wat geruststelling vragen. Ik denk dat we het allemaal eens zijn over het principe dat zolang er geld boven de 1,1 miljard euro staat, dat het geld is waarmee we aan de slag gaan. Ik denk dat dit in dagelijkse woorden samenvat wat we met ons allen bespreken.

In het amendement dat voorligt en ook in uw stuk, de Voorjaarsnota 2013, zit wel degelijk ook – en wij definiëren het naar het percentage toe – 15% met maatschappelijk rendement. Ik mag toch aannemen dat, als u het amendement onderschrijft, u dit als college ook als principe onderschrijft en dat dit principe niet weer verdwijnt als we straks discussies bij de projecten krijgen.

Gedeputeerde Lebens: Nee, ik ben bezig het amendement te behandelen. Ik heb al een paar punten benoemd, maar als ik de spanning kan wegnemen, dan kan ik zeggen dat dit voor het college een goed amendement is waarbij van uw kant heel nadrukkelijk de spelregels aanvullend worden bepaald. Wij zullen dat respecteren, dus inclusief die 15%.

Mevrouw Medendorp: Ik meende even dat er een andere discussie ontstond. Ik zei ook: ik kom even voor geruststelling.

De voorzitter: Dank u wel, dat is opgehelderd.

Gedeputeerde Lebens: Het is fijn dat ik u die geruststelling heb kunnen geven.

De voorzitter: We gaan nu naar de turbostand.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, amendement 2. Wij kunnen ons erin vinden om de voorstellen 40, 53 en 71 expliciet terug te laten komen.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Bosman. Dat gaat niet van uw tijd af, mijnheer Lebens.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb heel even het antwoord van de gedeputeerde afgewacht. Als ik goed heb geluisterd, gaat dit college ermee akkoord dat maximaal 15% van deze 1,1 miljard euro ingezet kan worden voor projecten met alleen maatschappelijk rendement. Hoe verhoudt dit zich met het tweede punt dat het ingezette krediet zo spoedig mogelijk terugbetaald moet worden?

Gedeputeerde Lebens: Dat heeft een goede verhouding. Op het moment dat, normaal gesproken aan het einde van een jaar, een positief jaarresultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve en vervolgens weer wordt – tussen aanhalingstekens – uitgegeven, wordt besteed, zal het in dit geval eerst worden toegevoegd aan die 1,1 miljard euro minus wat daaraan is onttrokken. Dat zal dan de volgorde der dingen zijn. Dus eerst terugstorten, eerst aanvullen van die 1,1 miljard euro, zoals ook heel nadrukkelijk hier staat.

De heer Bosman: Ik ga er heel even op verder, want er wordt gesteld dat het rendement dat we op dit moment uit die 1,1 miljard euro aan beleggingen 3,85% behalen. Daarvan wordt gesteld dat we dat in de toekomst niet meer halen. Ik ga ervan uit dat ik de volle portefeuille van 1,1 miljard euro heb en dan praat ik – als er niets aan gedaan wordt – met 3,85% rendement op jaarbasis over iets meer dan 42 miljoen euro. Als ik 15 miljoen euro alleen maar gebruik voor maatschappelijke doeleinden, dan praat ik over 165 miljoen euro. Hoe wilt u dat verschil afdekken? Hoe wilt u dat uit die renteopbrengsten en uit eventuele positieve jaarresultaten terugbetalen? Dat is gewoon onvoldoende.

Gedeputeerde Lebens: Een voorbeeld is knop nummer 2 waarbij, mogelijk tegen een iets hoger risico, een hoger rendement wordt behaald.

De heer Bosman: Met alle respect, maar als ik heel snel tel, nogmaals uitgaande van de volle pot van 1,1 miljard euro, dan zou ik een rendement van 14% moeten wegzetten. Dat kan ik niet erg realistisch noemen.

Gedeputeerde Lebens: Dat stelt u. Het is een theoretische reactie op een theoretische benadering van mijn kant, maar zo wordt wel in begrotingen gerekend. U ziet zelf dat de marktrente op dit moment anders is dan een aantal jaren geleden. Dus als wij niets zouden doen, dan gaat de rente per definitie omlaag en dan zou je ook in je reguliere huishouding de tering naar de nering moeten zetten. Aan de andere kant ziet u ook weer dat de marktrente beetje bij beetje een opwaartse lijn vertoont. Op het moment dat die marktrente weer aantrekt, is het niet interessant om nu snel te cashen maar juist het bedrag langer uit te laten staan en – voor zover dat mogelijk is – te herbeleggen waardoor je een hoger rendement behaalt. We moeten er dus voor oppassen dat we hier zware theoretische discussies voeren, terwijl wij mensen in huis hebben die, dat durf ik te zeggen, dat tot op de dag van vandaag heel verantwoord doen en heel goed met de middelen zijn omgegaan.

De heer Bosman: Het is geenszins mijn bedoeling om de deskundigheid van de mensen hier in huis in twijfel te trekken, maar als ik 15% van 1,1 miljard euro neem, dan is en blijft dat voor mij 165 miljoen euro en dat is heel veel geld.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Heemels, want hij staat al te wachten.

De heer Heemels: Ik was al bijna vergeten waar het over ging. Voorzitter, ik hoorde zojuist in het debat tussen mevrouw Medendorp, de heer Van Helvert en de heer Lebens ook de heer Lebens een aantal keren zeggen: Gedeputeerde Staten respecteren. Is de heer Lebens ervan op de hoogte dat Gedeputeerde Staten niets hoeven te respecteren maar moeten uitvoeren wat Provinciale Staten besluiten? Het komt niet echt overtuigend over als u alleen maar zegt: ik respecteer dat.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, het amendement is volgens mij ingediend en nog niet in stemming gebracht en nog niet aangenomen. Misschien is het wel zo dat wij zo respectvol met de Staten omgaan – voor sommige mensen is dat misschien een vreemd woord – dat wij zeggen: ...

De voorzitter: Geen onderhuidse dingen. Dat doen we niet.

Gedeputeerde Lebens: Het woord respectvol, dat wij met de Staten ...

De voorzitter: U maakte even een tussenzin en die kan niet.

Gedeputeerde Lebens: Ja, respectvol in de zin van het woord dat het misschien zo kan zijn dat wij zeggen: dit is een amendement dat nog niet eens in stemming hoeft te worden gebracht. Dat nemen wij over. Dat is wat ik bedoel. Respect is in dit kader misschien een vreemd woord. Dat is wat ik bedoel te zeggen in relatie tot dit amendement. Wat ons betreft hoeft dit amendement niet eens in stemming te worden gebracht en nemen we het zo over.

De heer Heemels: Een verhelderende vraag. U zei: sommige. Sommige mensen weten het niet. Wie bedoelt u daarmee? Concreet graag. Als u dat zegt, dan moet u ook voorbeelden kunnen noemen.

Gedeputeerde Lebens: Wat bedoelt u met sommige?

De heer Heemels: U hebt net gezegd dat sommige mensen dat niet weten, respectvol.

Gedeputeerde Lebens: Respectvol met de Staten in de relatie dat ook ...

De heer Heemels: Wie bedoelt u daarmee? Wie kan dit dan niet hier? U hebt dat zojuist gezegd. U hebt het in het debat gegooid en dan moet u ook voorbeelden kunnen noemen.

Gedeputeerde Lebens: Dit betreft in algemene zin hoe je als Gedeputeerde Staten met Provinciale Staten omgaat. Het kan dus zijn dat je dingen overneemt vanuit Provinciale Staten zonder dat ze in stemming zijn gebracht. Dat is een respectvolle relatie tot elkaar. Goede dingen nemen wij over. Ik snap niet wat hier het probleem is.

De voorzitter: De tussenzin riep op zijn minst een misverstand op en dan zal ik het maar heel netjes uitdrukken.

Gedeputeerde Lebens: Daarom hebben we het misverstand uit de weg geruimd.

De voorzitter: Als het misverstand hiermee uit de weg is geruimd, kunt u doorgaan.

Gedeputeerde Lebens: Amendement 3. Hierover adviseren wij negatief.

Hetzelfde geldt voor amendement 5 en daarvan heb ik in mijn uitgebreide betoog al melding gemaakt.

Hetzelfde geldt voor motie 344, want die wordt in de vorm van amendement 1 meegenomen. Ik denk dat ik de heer Van Wageningen in dat kader ook te woord heb gestaan.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Ik dacht dat ik van de gedeputeerde antwoord zou krijgen op de vraag die ik nog niet gesteld had, want hij zei: dat doe ik bij de amendementen. Het enige dat ik hoor, is dat hij daarover negatief adviseert. Ik hoorde in de inleiding van uw verhaal dat u zei: wij zijn van plan om met al die voorstellen bij Provinciale Staten te komen met een voorstel enzovoort. Dit betekent dat u dit amendement ook zou kunnen overnemen.

Gedeputeerde Lebens: Nee.

Mevrouw Van Tulder: Dat vragen wij namelijk.

Gedeputeerde Lebens: U zegt: wij halen beslispunt 1 tot en met 15 uit het ontwerpbesluit en dat is niet onze bedoeling.

Mevrouw Van Tulder: Ik wil het amendement nog wel aanpassen in die zin dat we een aantal beslispunten laten staan, maar ik kan niet van ieder besispunt overzien wat de consequentie is voor de individuele voorstellen. Waar het ons om gaat, is dat wij niet bereid zijn om zonder goede voorstellen, zonder goede besluitvorming in Provinciale Staten, 250 miljoen euro weg te geven en te zeggen: alstublieft college van Gedeputeerde Staten, we hopen dat u met een voorstel bij ons komt als u zover bent. Dan hebben we de dekking al goedgekeurd. Daar gaat het ons om. Het budgetrecht van de Staten wordt hiermee aangetast als we dat volgen. Vandaar dat we zeggen dat we geen blanco cheque afgeven en dat we voor ieder voorstel boven 1 miljoen euro een Statenvoorstel willen zien. Op dat moment wordt dat geld gevoteerd en dat mag dan komen uit de potjes die u hier aangeeft. Daar gaat het over. Ik ben best bereid

om goed te kijken naar die beslispunten en het dictum in die zin te formuleren.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, ik heb in het uitgebreide betoog over amendement 1 gezegd dat het puur en alleen betrekking heeft op die 1,1 miljard euro. Daarover zijn wij het met de Staten eens of respecteren wij – wat ik eerder heb gezegd – de inbreng van in ieder geval de coalitie. Hier gaat u verder. Hier gaat het om alle voorstellen, ook de voorstellen 1 tot en met 72. Daarvan heb ik juist gezegd dat daarvoor het reguliere traject geldt, ook wat andere voorstellen betreft. Vandaar dat ik zeg: amendement 1 wel en amendement 3 niet, want dat zou ons in de uitvoering juist belemmeren.

Voorzitter, dan ben ik bij motie ...

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder, misschien is het beter om in de tweede termijn te reageren. Tenzij u nog een vraag hebt.

Mevrouw Van Tulder: Ik heb geen enkel probleem met de reguliere benadering. Een gedeelte van die voorstellen is al besloten. Er is een hele rits voorstellen waarin dingen staan die wij voor het eerst horen. Daar hebben we dus een probleem. Nu kunnen we die voorstellen allemaal een voor een langs gaan, maar ...

De voorzitter: Ik heb de toezeggingen genoteerd, als ik het zo mag zeggen, dat de stukken waarmee een bedrag uit de 1,1 miljard euro zou zijn gemoeid langs de Staten komen. Daarmee is die toezegging gedaan en kunnen we die als toezegging noteren.

Mevrouw Van Tulder: Het gaat niet alleen over die 1,1 miljard euro. Het gaat er in zijn algemeenheid om dat wij op dit moment een blanco cheque geven, zo noem ik het maar even. We keuren nu dus een hele serie projecten goed, maar het gaat dan niet alleen om die 1,1 miljard euro. Het gaat over het totaal en het gaat over het principe dat wij vinden dat Provinciale Staten het budgetrecht moeten hebben. Wij vinden dat we nu hier – op basis van een regel of van vijf regels – over dingen die niet besproken zijn, die niet onderbouwd zijn, niet moeten zeggen: oké college van Gedeputeerde Staten, ga je gang, begin er maar mee. Nee, volgens het normale proces moeten daarvoor Statenvoorstellen komen met een indicatie waar het geld vandaan

komt en daar zeggen Provinciale Staten dan ja of nee tegen. Dat is de normale gang van zaken en daar vragen wij om.

De voorzitter: Ook dat is in de toezegging verwoord, naar mijn idee.

Gedeputeerde Lebens: Ik heb heel nadrukkelijk amendement 1 en amendement 2 benoemd. Amendement 2 bevat juist die zaken die terugkomen, eerst in de commissie en in de Staten. Voor de rest is het vandaag ervoor zorgen dat aan de Voorjaarsnota 2013 uitvoering kan worden gegeven. Amendement 3 van GroenLinks betreft het gehele beleid, betreft alles wat in deze voorjaarsnota staat en ook alles wat in de toekomst wordt ingediend. Daarvan zeggen wij: nee, daarover hebben we andere afspraken gemaakt met Provinciale Staten, bijvoorbeeld dat zaken met bedragen tot 1 miljoen euro met verantwoording achteraf kunnen worden uitgevoerd. Wij willen ons wat dat betreft niet de handboeien en andere boeien om doen, maar wij willen juist aan de slag. Wat betreft die 1,1 miljard euro ...

Mevrouw Van Tulder: Voorzitter, het staat in het dictum van het amendement: boven de 1 miljoen euro. We willen niets veranderen aan de normale gang van zaken. Degene die iets verandert aan de normale gang van zaken bent uzelf, door het voorstel. Wij vinden dat we in de voorjaarsnota de richting aangeven en dat de concrete voorstellen met een concrete dekking per stuk in Provinciale Staten komen als dat moet. Als het gedelegeerd is aan Gedeputeerde Staten, hoeft dat niet.

De voorzitter: Ik kan dan nu alleen zeggen dat wij het erover eens zijn dat we het op de een of andere manier niet erover eens zijn. De gedeputeerde blijft zijn antwoord, vandaar. De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, dank u wel. Naar aanleiding daarvan heb ik ook nog een aantal vragen. Gedeputeerde Lebens is nu toch aan het woord. Ik heb twee vragen. Ik neem dat het een wat onzorgvuldige woordkeuze van u was bij amendement 3, om de beslissingsbevoegdheid van Gedeputeerde Staten, om de rol van Provinciale Staten, te zien als een belemmering voor de uitvoering van voorstellen.

U gebruikte zojuist het woord belemmeren en ik neem aan dat u dat zo niet bedoelt. Voorzitter, ik wil graag nogmaals aan het college van Gedeputeerde Staten – bij monde van gedeputeerde Lebens – vragen om, ook als het gaat om de beslissingsbevoegdheid van Gedeputeerde Staten tot 1 miljoen euro, ondanks die bevoegdheid Provinciale Staten toch in de actieve informatieplicht uitputtend te informeren conform de verwachtingen die met die actieve informatieplicht worden gecreëerd. Uit het recente verleden hebben we natuurlijk wel een paar voorbeelden waarvan ik – in ieder geval namens mijn fractie – mag zeggen dat we er niet blij mee waren dat we pas achteraf over een aantal dossiers geïnformeerd werden terwijl het om grote bedragen ging.

Mijn tweede vraag, voorzitter, omdat de gedeputeerde nu toch aan het woord is. Ik heb hem nog niet gehoord over het voorstel van de SP, de motie die we nog niet naar voren hebben gebracht en die nog niet is uitgedeeld, met betrekking tot het plan voor het lostrekken van de bouwsector en de transitie van de woningmarkt. Ik begrijp dat we daarover antwoord krijgen van een andere gedeputeerde. Prima, dank u wel.

De voorzitter: Dat komt straks. De heer Lebens gaat verder.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter wat ik met dat woord belemmering bedoelde, is dat de insteek van deze voorjaarsnota is: versnellen, versterken en verdergaan. Als we nu verandering gaan aanbrengen in de bestaande afspraken, dan ervaren wij dat als zodanig als een belemmering. Dan kun je namelijk niet die voortgang boeken die wij in elk geval nastreven, voorzitter.

Het andere punt, mijnheer Prevo, dat het generieke beleid op het gebied van de woningmarkt betreft, zal door de heer Koppe worden beantwoord. Ik ga ervan uit dat collega Koppe dat zo meteen meeneemt.

Voorzitter, motie 356 heb ik zojuist al aan de orde gesteld. Hetzelfde geldt voor motie 361 waarvan wij adviseren het niet te doen. Hetzelfde geldt voor motie 366.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Een vraag ter verduidelijking. Met excuses, maar die vraag is echt nodig omdat we een bijzonder soort voorjaarsnota behandelen, eigenlijk een begroting. De Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij. Daarvan staat in het ...

Gedeputeerde Lebens: Daar zal de heer Van der Broeck nog over spreken.

De heer Van Wageningen: U hebt amendement 2 al behandeld en dat gaat daar ook over. Amendement 4 komt dan bij de heer Van der Broeck ter sprake? Dan kom ik dan wel terug. Dank u wel.

De voorzitter: Het komt vanzelf. Is de heer Lebens klaar met zijn beantwoording? Dan ga ik naar de heer Beurskens.

Gedeputeerde Beurskens: Dank u wel, voorzitter. Ik heb feitelijk een motie, de motie van de PVV over het noodfonds voor MKB-Limburg. Als ik naar de inhoud van die motie kijk, dan spreekt dit het college zeer aan.

De voorzitter: De heer Prevo.

De heer Prevo: Voorzitter, ik heb even een vraag. Sorry, dat ik u onderbreek, mijnheer Beurskens, maar ik heb even een vraag naar aanleiding van de interruptie van de heer Van Wageningen. Dat is precies waar het om gaat. Gedeputeerde Lebens geeft aan dat de lijnen die zijn uitgezet ook overlappingen betreffen. Die lopen over elkaar heen, die lopen parallel aan elkaar, maar ook horizontaal en verticaal door elkaar. Nu zien we met betrekking tot de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij dat gedeputeerde Lebens daarover niet het woord voert, daar gaat gedeputeerde Van der Broeck over, terwijl in alle communicatie naar de Staten wordt gesproken over het behoud van cultureel erfgoed. Dat is de basis die bij ons wordt neergelegd. Hierdoor worden we keer op keer min of meer op het verkeerde been gezet. Wordt het nu gefinancierd vanuit de beleidslijn Behoud cultureel erfgoed, of is het Infra? Zo zien we steeds vaker voorstellen die door commissiesamenstellingen heen, door de beleidslijnen heen, aan Provinciale Staten worden gepresenteerd waardoor niet duidelijk is – omdat er eigenlijk rookgordijntjes worden gelegd – uit wiens portefeuille het nu wordt gefinancierd. Waar hoort het thuis?

Ik wil het graag aangeven als voorbeeld van waar waarschijnlijk een verbeterpunt zit voor Gedeputeerde Staten in de communicatie naar Provinciale Staten en wellicht ook voor de Staten, waaruit we lering zouden moeten trekken.

De voorzitter: Daar nemen we nu even kennis van. De portefeuilleverdeling binnen Gedeputeerde Staten heeft ertoe geleid dat de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij, de problematiek van het spoor laat ik het zo zeggen, bij de heer Van der Broeck in goede handen is. Hij kan daarop ook het beste antwoorden. Ik geef nogmaals het woord aan de heer Beurskens.

Gedeputeerde Beurskens: Dank u wel, voorzitter. Ik ben bij de beantwoording van de motie van de PVV. Ik zei al: inhoudelijk een motie die ons erg aanspreekt. Het is natuurlijk heel goed om het MKB – dat de ruggengraat is van onze Limburgse economie – te steunen. Ik heb alleen een meer praktisch probleem. Een bijna vergelijkbare motie is ook al door de heer Titulaer ingediend, namelijk motie 296.

De heer Heemels: Ik wilde er eigenlijk in de tweede termijn op terugkomen als antwoord op de heer Van Helvert. De motie van de heer Titulaer was een motie die alleen sprak over garantstelling en dat als aanvulling op de MKB-staatsgarantstelling op dat fonds. Dat is juist iets wat wij niet willen. We willen zelf die hand-schoen oppakken, zelf de voorwaarden stellen en zelf een kredietfaciliteit ter beschikking stellen. In onze optiek is dat dus een heel ander dictum dan de garantstelling alleen en dat ook nog een keer alleen maar als aanvulling op de MKB-staatsgarantstelling. Wat ons betreft is dat dus iets heel anders.

De voorzitter: Ik ga dan weer naar de heer Beurskens.

Gedeputeerde Beurskens: Dat klopt. Het dictum is anders, maar ik denk dat de intentie van de heer Titulaer en die van u eigenlijk vergelijkbaar zijn – laat ik het zo maar netjes noemen – in die zin dat je iets moet doen voor dat MKB want het MKB heeft het moeilijk om financieringen rond te krijgen. We hebben er toen ook op gereageerd. Ik wil nu niet in detail uitleggen dat er inderdaad vanuit het Rijk en vanuit Europese fondsen tot zelfs 80% financiering mogelijk is en dat je wellicht heel goed moet opletten dat je

niet in de staatssteundiscussie komt. Wat wel heel interessant is, is dat in de regio Noord-Brabant een project loopt, meer een soort pilot, om wat meer maatwerk te leveren voor het MKB, want de afstand is toch wel groot voor veel MKB'ers. Dat hebben we ook in tweede instantie geantwoord aan Provinciale Staten, dat we ons bij die pilot in Noord-Brabant hebben aangesloten en we moeten u daarover nog informeren.

Het voorstel dat ik aan u wil voorleggen, is dat wij zeggen dat we dit, in de geest van deze motie, graag willen koppelen aan de inspanning die wij al leveren in het kader van de motie van de heer Titulaer. Ik wil graag nog een keer bij u terugkomen om te bekijken hoe we dat nu precies gaan doen. Er staat natuurlijk een stevige bullet, die 100 miljoen euro dekking, en ook dat je als een soort financieringsinstantie gaat optreden. Dat is iets wat ik wil meenemen, zeker gelet op de discussie die we vandaag horen waarbij u het college aan de ene kant oproept om aan de slag te gaan met de werkgelegenheid en met de werkloosheid – daarbij is het MKB een aantal keren nadrukkelijk aan de orde geweest – en u aan de andere kant ook hebt gezegd: college, wees uitermate zorgvuldig. Bovendien zijn de kaders nog een keer aangescherpt.

In aansluiting op alle toezeggingen die de heer Lebens heeft gedaan betreffende de scherpste in het afleggen van verantwoording naar Provinciale Staten toe – of dat nu gaat over een besluit of over het aanwenden van de middelen – en om af en toe ook onorthodox te acteren, zie ik het als een bruggetje – ik weet niet of dat ook een politiek bruggetje is – om dit mee te nemen. Dat zou theoretisch binnen het kader passen dat zojuist aan de orde is geweest bij het eerste amendement. Ik ben er heel positief over, maar dan moeten wij wel de ruimte hebben om dit uit te werken. Ik ben uiteraard afhankelijk van wat de Staten straks besluiten in het kader van deze bijzondere voorjaarsnota, maar het is ook een heel bijzondere tijd. We doen al veel voor het MKB, maar dan krijgt het MKB ook echt alle aandacht die het verdient.

Binnen de huidige begroting – dat zeg ik er ook maar eerlijk bij – hebben wij geen ruimte, want ook dit soort financieringen heeft altijd risico's. We moeten dan ook echt de creativiteit opzoe-

ken van een nieuwe begroting en de spelregels die daarbij horen.

Dat ten aanzien van de motie, voorzitter.

Dan de vraag van het CDA over een pilot voor de glasvezel en dan in het bijzonder in het buitengebied. Dit is al een aantal keren besproken en er is ook antwoord gegeven op eerdere vragen.

In het coalitieakkoord, dat ik niet heb gemaakt maar natuurlijk wel heb aanvaard, staat expliciet dat een actieve rol is uitgesloten. Er is gezegd dat er sprake kan zijn van voortschrijdend inzicht en dat proef ik ook een beetje in deze vraag. We hebben toen ook gezegd: wat gaat Europa doen? We hebben inmiddels begrepen dat Europa op het gebied van glasvezel niet zoveel doet. Ik stel ook vast dat in deze voorjaarsnota niets over glasvezel staat. Ik wil dus graag de bal terugkaatsen richting de begroting – want ik denk dat het onmogelijk is om dit nu in een keer weer er bovenop te stapelen – om daar nog eens met elkaar van gedachten te wisselen over dit punt. Dat kunnen we heel formeel doen, maar ik wil graag aan het CDA vragen om dat een keer bilateraal te bespreken met mij en met de betreffende glasvezelambtenaren. Dat is een mooi scrabblewoord. Ik meen dat een van mijn voorgangers vaak daarmee bezig was.

De SP zegt eigenlijk hetzelfde als de PVV – ik kijk de heer Prevo aan, want het klinkt natuurlijk raar als ik dat zeg – over de kleine bedrijven. U zegt: er is heel veel aandacht voor de grote ontwikkelingen en de ontwikkelagenda maar probeer toch in je economisch beleid wat meer naar die kleine bedrijven te kijken. Hoe moeilijk het ook is omdat het enorm gedifferentieerd is, het gaat van bakker tot hightechmaakindustrie etc. Met de impuls van 10 miljoen euro voor de hightechmaakindustrie doen we dat al, maar ik denk dat ik, als we kijken naar de motie van de PVV en ook naar de eerdere motie van de heer Titulaer, dit graag wil koppelen aan die context.

Dan over de Kennis-As. Ik ben blij dat dit zo breed ondersteund wordt vandaag. U kunt zich voorstellen dat daar zeer revoluerende projecten bij zitten, maar ik ben er ook heel eerlijk in dat onderwijs, innovatie en onderzoek betekenen dat je mensen vertrouwen geeft en dat er ook onrendabele aspecten aan zitten.

Ik wil heel graag en met heel veel plezier over de doelbereiking rapporteren. Een keer per jaar lijkt me goed, maar we moeten er nog eens over nadenken. Sommige mensen zeggen: eigenlijk heb je één campus op drie plekken. Het zou heel mooi zijn dat je zegt: we hebben niet noord, zuid en midden, maar we hebben één Limburg. Ik hoor de Gouverneur dat wel eens zeggen. We moeten er ook eens over nadenken hoe we straks de resultaten van de Kennis-As rapporteren. In dat kader wil ik de SP graag toezeggen – dat bespaart u weer een wandeling naar de microfoon – dat we dit zullen doen. Je kunt niet dergelijke grote zaken vaststellen zonder de doelbereiking heel scherp te formuleren.

Ik vind het heel goed dat het in Provinciale Staten bij economie heel erg gaat om wat je doet met de omgeving, wat je doet met de regio. De VVD maakte ook de opmerking: betrek het MKB er meer bij. Natuurlijk is het MKB sterk betrokken bij een dergelijke campusontwikkeling. Aan alles wat we doen zijn heel strenge eisen gesteld en straks zal collega Van Dijk er ook op ingaan.

Ik denk dat wij ook altijd ervoor moeten waken dat die kennisinstellingen een elitaire ontwikkeling worden en dat we altijd zeggen: wat is jouw relatie met het MKB? Want het MKB moet er beter van worden. Of dat we zeggen: wat is jouw relatie met de woon- of leefomgeving? Ik weet bijvoorbeeld van Sittard-Geleen dat men van het hotel dat daar aan de markt ligt, zegt: zonder de Chemelotcampus hadden wij geen hotel. Maar er komen uiteraard ook toeristen. Je moet dus steeds bekijken hoe je dat met elkaar in verband kunt brengen. Niet als doel op zich, maar ik vind wel dat het geen introvert iets moet worden. Ik heb zelfs gezegd: die slagbomen moeten weg en er moeten zeker geen hekken om die campus komen. Onze Limburg Agenda moet daarvan aantoonbaar kunnen profiteren.

Wat is dan onze rol in de gebiedsontwikkelingen? Een vraag van de VVD. Het is een rol die wij niet van tevoren definiëren. Wij leggen in principe steeds de bal bij kennisinstellingen, maar ook zeker bij bedrijven en bij gemeenten. We zien dat die partijen in stedelijke centra of in de plattelandomgeving door de crisis de Provincie vaak zien als een soort hefboom. De motie bouw of de investeringen in natuur, welzijn en infra zijn daarvan goede voorbeelden.

Maar je ziet ook dat, als je het hebt over de economische ontwikkelagenda, je toch steeds als een soort regisseur moet optreden omdat het echt niet meer zo is dat, als je kijkt naar de acquisitie, een bedrijf naar een wethouder opbelt en vraagt: heb je nog een stukje grond? Pak bijvoorbeeld Echt-Susteren, de heer Frische weet daar alles van.

Je moet echt met vereende krachten alles uit de kast halen om de concurrentiekracht in het vestigingsklimaat van Limburg te versterken. Daarbij heeft de Provincie, dat zeggen we eerlijk, echt een regierol. Zij is niet de baas. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van die campus. Dat is een heel ingewikkeld proces waarbij je vaak de middelen moet matchen, maar ook vaak de ego's moet matchen. Je moet er vaak voor zorgen dat er een goede relatie komt met de omgeving – dat wilt u allen – want het moeten geen introverte ontwikkelingen worden.

Er werd nog een vraag gesteld over ons eigen ontwikkelbedrijf DCGV in Greenport. We bekijken op dit moment zeker ook deze deelneming en of die nog wel concurrerend is. We kijken ook naar het provinciale acquisitiebeleid waarbij we ook de rol van het LIOF betrekken. Als het gaat over Greenport, dat is onze eigen deelneming ook in relatie tot de Greenportcampus, wil ik daarop graag nog een keer apart bij u terugkomen. Voor vandaag is afgesproken: tik vandaag niets af, ook niet over Greenport, ook niet over Chemelot en ook niet over Helden of andere zaken. Ik wil daarop graag apart terugkomen met een concurrerend voorstel.

In diezelfde context was de vraag van de heer Van Wageningen over het initiatief van ...

De voorzitter: Eerst de heer Van den Akker, want u gaat nu naar een nieuw onderwerp.

De heer Van den Akker: Dank u wel, voorzitter, anders moet dat straks in de tweede termijn. Ik ben blij dat Gedeputeerde Staten het campusvoorstel als één campus Limburg willen zien. Dat vindt de VVD ook. Ik heb de vraag gesteld omdat in deze voorjaarsnota staat: 'Onze uitvoeringsinstanties zullen wij op basis van gedegen analyse en aanpak voldoende in staat stellen marktconform te kunnen opereren.' Nu zegt de gedeputeerde: we leggen graag de bal bij de campusorganisaties en we gaan middelen mat-

chen en daar kom ik graag bij u op terug. Heb ik het zo goed begrepen dat die zin in deze voorjaarsnota dus eigenlijk die betekenis heeft?

Gedeputeerde Beurskens: De Provincie doet mee, maar alleen als het moet. Zo zit het in elkaar. Wij gaan natuurlijk niet over kennisontwikkeling en wij gaan natuurlijk niet over gebiedsontwikkeling. Dat doen vaak de gemeenten. Wij weten wel dat, als wij niet op een aantal punten faciliteren, ondersteunen of coördineren, er dan helemaal niets gebeurt omdat het ook vaak zaken zijn die een gemeente of een bedrijf overstijgen. Uw formulering is correct.

In dat licht ook de opmerking van de heer Van Wageningen over Wayland, hoewel dit nog wat revolutionairder is dan de MKB-financiering. Het ligt formeel in Klavertje 4. Siberië is een agrarisch gebied waar veel grote ondernemers uit het Westland zijn omdat het Westland veel meer verstedelijkt en zij graag deze kant op komen. Banken vinden het moeilijk om dat alleen te financieren. We hebben als Gedeputeerde Staten ernaar gekeken en we hebben die partijen niet de deur gewezen, maar we hebben gezegd: met alle respect, als het gaat over publieke investeringen – ik reken onderwijs, kennis en innovatie daar toch bij en projectontwikkelaars wat minder – moet ik eerst groen licht van Provinciale Staten hebben voordat ik het überhaupt aandurf met Provinciale Staten te discussiëren over private financiering van grote bedrijven. We hebben het hier over tig hectare. Dat is dus iets wat wij niet kunnen afwijzen. Als wij deze voorjaarsnota hebben vastgesteld, moet je wel kunnen bekijken of je dat op een creatieve manier toch kunt proberen. Dan moet je misschien niet zeggen dat je een projectontwikkelaar 50 miljoen euro geeft, dat is eigenlijk het voorstel, maar misschien komt er een fantastische tuinder uit het Westland die zegt: samen met de Rabobank en anderen kunnen we misschien een deal maken. Nogmaals, dan zal ik zeker naar Provinciale Staten teruggaan, want dat ga ik niet beslissen. Het is dus voornamelijk bedoeld om die agro-business een impuls te geven. Zo moet u dat zien, mijnheer Van Wageningen. Ik wacht heel graag mijn kaders af vandaag. Ik merk dat u die kaders wilt geven, ook financieel.

De voorzitter: Ik ga u nu ook op de turbostand zetten. Eerst een interruptie.

Gedeputeerde Beurskens: Ik ben klaar, voorzitter.

De voorzitter: Dat scheelt, maar toch de interruptie. De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: U hebt nu een overzicht van het nieuwe financiële kader met de amendementen die daarvoor zijn ingediend. U hoeft geen uitspraak over dit initiatief te doen, dat lijkt me te vroeg. Ik wil eigenlijk graag iets constateren. Vallen dergelijke initiatieven nu binnen het kader, naar uw inzicht? Dat was namelijk onze bedoeling.

Gedeputeerde Beurskens: Ik vind dat je beleidsmatig daarnaar moeten kijken. Maar dit zou binnen het nieuwe financiële kader kunnen vallen, zelfs met het heel strenge amendement dat is ingediend door de heer Van Helvert.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Kersten.

Gedeputeerde Kersten: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het is duidelijk dat er Statenbreed heel veel zorgen zijn over de economie, de werkgelegenheid en de nog steeds hoogoplopende werkloosheid. In mijn beleving betekent dit dat, als je weet dat een overheid geen banen kan creëren want dat doe je niet, je alleen maar faciliterend bezig kunt zijn en kunt bekijken hoe je die economie, dat is ook een kerntaak van ons, een duwtje in de rug kunt geven. Door het college is dit voornamelijk samengevat in het verhaal van de Kennis-As, waarin we zeggen: hoe kun je nu structureel en voor meer jaren die zaken goed op poten zetten? Als je dan sec naar de arbeidsmarkt kijkt, dan kunnen wij als overheid nergens iets afdwingen. Wij zijn geen eigenaar van bedrijven, we gaan niet over de gemeenten die hun rol vervullen bij werkloosheid, we gaan niet over het onderwijs want daar gaan de besturen over. Wat je bent, die term viel gisteren ook in een ontmoeting met de collega's uit Noord-Brabant rondom Brainport, is een soort oliemannetje die partijen bij elkaar brengt waarbij je bekijkt of je kunt helpen en faciliteren om toch tot een aantal zaken te komen.

We hebben op 31 mei in de commissie gezegd, dat komt in de volgende Statenvergadering hier bij de Staten terecht, dat we een aantal pijlers

moeten onderscheiden. Allereerst moeten we vraag en aanbod van de topsectoren voor de middellange termijn bij elkaar brengen. We hebben vier humancapitalagenda's gemaakt, u kent ze en ik heb ze hier, waarin we eigenlijk de thermometer steken en zeggen: hoe is die situatie? Op dit moment is een aantal mensen van buiten de provincie op pad die met bedrijven praten over de vraag: wat hebt u nu de komende jaren nodig om goed personeel te hebben en hoe kunnen we dat personeel sterk maken?

Een ander onderdeel is techniek. Die opdracht loopt en die is zo goed als klaar. We hebben aangesloten bij het landelijk plan voor techniek. We hebben ook het Techniekplan Limburg in de maak en dat leidt ertoe dat we waarschijnlijk dadelijk een Techniekpact Zuid-Limburg sluiten en een Techniekpact Noord- en Midden-Limburg met bij ieder van die twee Techniekpacten een boegbeeld. Waarschijnlijk wordt dat in het zuiden de heer Wagemans, vroeger van DSM, en in het noorden Leo Scholl vanuit het onderwijs, de Gilde Opleidingen. Die gaan regionaal bekijken hoe we die arbeidsmarkt daar zo goed mogelijk kunnen organiseren.

We hebben de hogeronderwijsagenda. U hebt onlangs, daar was u zelf bij in de commissie, 10 miljoen euro uitgegeven voor onderwijs in Noord-Limburg. Wat speelt daar? Dat is een terechte vraag van u. We mogen van die onderwijsinstututen daar, Fontys, de Universiteit Maastricht, de HAS, verwachten dat ze hun opleidingen op elkaar afstemmen en dat men het daar ook echt optimaliseert. Dan zetten we daar een belangrijke stap, als onderdeel van het Kennis-As verhaal.

Tot slot hebben we ook nog een knelpuntenagenda Onderwijs. Die richt zich voornamelijk op het mbo-onderwijs. De schoolbesturen daar, de roc's, maken moeilijke tijden door. Je ziet dat het aantal leerlingen in de techniek terugloopt. De kosten daarvan zijn hoog. De komende tijd moeten daar moeilijke keuzes worden gemaakt. Ook daar zijn we in overleg over hoe je goed onderwijs, daar gaat het om, voor de kinderen op redelijke afstand van die kinderen kunt brengen.

Dat is één pijler van het beleid. De tweede pijler is het vergroten van de arbeidsparticipatie. U weet dat we met een aantal fondsen bezig zijn:

45+, mensen van werk naar werk helpen en mensen vanuit de werkloosheid naar werk helpen. We hebben daarvoor ongeveer 15 miljoen euro gevoteerd in deze coalitie en dat leidt nu tot uitvoeringsprogramma's.

Een aantal vragen ging over social return. Ik probeer ze in keer samen te vatten. U zegt: hoe meten we dat nu, hoe weten we dat nu?

Aan de hand van vragen van de heer Van Wageningen, dacht ik, hebben we op 31 mei in de commissie afgesproken dat we vanuit de vijf steunpunten die we daarvoor hebben opgericht – waarin gemeenten en andere partijen participeren – inhoud proberen te geven aan social return en rapporteren hoe het loopt en wat de aantallen en de problemen zijn in de praktijk. Mijn voorstel is dan ook om die afspraken uit de commissie na de vakantie te bespreken en om die gestand te doen. Dan kunnen we ook bekijken of verbeterpunten mogelijk zijn.

De derde pijler van het beleid is wat we noemen Leren en werken zonder grenzen. Een aantal van u had het daar ook over, onder andere over het buurtaalonderwijs.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan gedeputeerde Kersten. U hebt het over het maatschappelijk rendement, social return. De SP heeft daarvoor nu een concreet voorstel liggen dat eigenlijk naadloos aansluit bij uw verhaal. Ik sorteer dan voor, maar betekent dit nu dat u toezegt om die motie over te nemen of maakt u nog een voorbehoud? Ik denk dat we het over hetzelfde hebben en het sluit ook prima aan bij wat u zelf noemt. Het zou mooi zijn als we op steun van Gedeputeerde Staten kunnen rekenen met betrekking tot de meting van het maatschappelijk rendement.

De voorzitter: Het gaat over motie 357.

Gedeputeerde Kersten: Ik wil de motie dadelijk expliciet doornemen, maar als u zegt dat in de volgende termijn te doen, dan doe ik dat. Ik was er eigenlijk naartoe aan het praten, als ik het zo mag zeggen, dat we in feite al op die toer zitten en ook al afspraken hebben gemaakt. In die zin heb ik niet het gevoel dat we met de motie nog veel toevoegen aan wat we al doen, maar ik kom daar zo meteen nog op terug.

De derde pijler is dus Leren en werken zonder grenzen. Er is toch wel een aantal belangrijke zaken. We hebben het buurtaalonderwijs. Ik heb gisteren een kaartje laten zien, de Gouverneur was er ook bij, waarop je de scholen ziet die aan buurtaalonderwijs doen. Ik ben daar trots op. We scoren al goed, veel beter dan de rest van Nederland, maar het is nog lang niet voldoende. We hebben inmiddels ook mooi lesmateriaal voor dat buurtaalonderwijs. We hebben de afspraak dat we in oktober met alle schoolbesturen een conferentie hebben over de vraag hoe we met onze bureaus in België – in Wallonië – en in Duitsland dat buurtaalonderwijs echt een boost kunnen geven. Daarbij moet de inzet zijn dat je begint op de basisschool en dat laat je doorlopen in het voortgezet onderwijs, want anders heeft het geen zin.

Dat geldt ook voor het techniekverhaal. De heer Van den Akker van de VVD stelde de vraag: Ga je nu beginnen in dat primair onderwijs? Ja. In de studie die nu loopt, is nadrukkelijk de afspraak opgenomen dat wij techniekonderwijs oppakken in het basisonderwijs en laten doorlopen in het voortgezet onderwijs. Wat je daar ziet, is dat er een wirwar – ik zou bijna zeggen een tsunami om dat woord maar een keer te gebruiken – is van goed bedoelde initiatieven, maar dat er te weinig lijn in zit. We zijn nog bezig om dat te bundelen zodat wij kunnen zeggen dat we de meest waardevolle en meest gedegen initiatieven steunen en dat we de rest schrappen.

Het gehele beleid – en ik hoop dat Provinciale Staten daarmee kunnen instemmen – is gebaseerd op de vraagkant. Wat heeft het bedrijfsleven nodig? Toen ik pas in deze portefeuille dook, werd ik overstelpt door aanbiedingen van mensen die studies wilden doen en die mij wilden vertellen wat de problemen waren. Ik heb toen drastisch gezegd: ik weet wat de problemen zijn, namelijk een tekort aan technische mensen, een tekort aan mensen in de zorg. Ik heb dat allemaal niet nodig en ook niet allerlei clubjes die mensen willen opleiden. Nee, ik ga met het bedrijfsleven praten aan de hand van die humancapitalagenda's over: wat hebt u nodig, waar ontstaan problemen? Daarop gaan we samen met het onderwijs inspelen en de vraagkant is daarbij sturend.

Ik denk dat u daarmee een algemeen beeld hebt van het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid. Enerzijds dus het front vormen in de Kennis-As en anderzijds zoals ik u zojuist schetste. Dat betekent dat we daarbinnen komend najaar echt aan de slag kunnen gaan.

Het zou een misvatting zijn – daar wil ik toch graag op wijzen – om te zeggen dat het buitenland dan niet zo belangrijk is. We hebben toeval-
lig net een studie binnen, de Atlas van kansen voor Zuid-Limburg, Tongeren, Luik en Aken. Je ziet dan hoeveel mensen al over de grens werken, maar je ziet ook dat wij, doordat die arbeidsmarkt nog te gesloten is, ongeveer 740.000 vacatures niet toegankelijk maken voor mensen in Limburg. Dat betekent dus dat, als je die grenzen kunt slechten of die grenzen openmaakt, er een geweldig potentieel is voor kennisinstellingen en voor de arbeidsmarkt. Die atlas is dus zeker de moeite waard om te lezen.

Ik probeer nu snel een aantal fracties langs te lopen, voorzitter.
Het verhaal van NedCar vind ik een succesverhaal. De mensen die nu thuis zitten, zijn mensen die we werkfit houden om dadelijk weer het proces in te sluizen. Ik vind dat een groot succes. Enerzijds dat we BMW hebben binnengehaald, althans VDL heeft dat gedaan, en anderzijds dat we een vorm hebben gevonden om die mensen werkfit te houden en ze dadelijk weer binnen te halen. Het zou natuurlijk mooi zijn dat, als er dadelijk mensen nodig zijn, wellicht ook Belgische bureaus daarvoor een kans krijgen, want waarom niet? Zij zitten toevallig in die branche.

We mikken dus zeker niet op hoogopgeleiden. Ik zei al dat we forse pogingen doen om ook het vmbo- en mbo-onderwijs goed georganiseerd te krijgen om ook kinderen die meer talenten in hun handen hebben en misschien wat minder in hun hoofd, ook echt kansen te bieden. Ook daarvan denk ik dat er steeds beter wordt samengewerkt. We zien dat gebeuren, waarbij je ziet dat Gilde Opleidingen vooral naar Noord-Brabant en Gelderland kijkt en Leeuwenborgh in het zuiden stappen zet in het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

Dan ligt er nog een aantal aparte vragen dat ook buiten dit onderdeel van de onderwijs- en arbeidsmarkt ligt, zoals de vraag over subsidies aan emissiearme taxi's en busjes, waarnaar

volgens mij de VVD vroeg. Het is een uitwerking van het samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit met als onderdeel mobiliteit. Dat is al in 2008 afgesloten. Ik kan me voorstellen dat veel Statenleden zich dat niet kunnen herinneren. Het is een landelijk programma waarbij wij geld hebben geïnvesteerd en waaraan het Rijk de nodige miljoenen euro's heeft toegevoegd. Er is nu geld beschikbaar gesteld door het ministerie van IenM, vandaar dat het ook een subsidie is en niet een revolverende bijdrage. We zetten dus vooral rijks-geld in om op die manier de early adapters over de brug te krijgen, maar ook om voor de binnenstedelijke luchtproblematiek een deel van de oplossing te bieden in combinatie met het moderne bevoorraden van centra. U weet dat de luchtproblematiek in de Zuid-Limburgse steden zeer ernstig is, vooral hier in Maastricht, en dat collega Van der Broeck zijn best doet om duurzame bussen te krijgen.

Dan de vraag: is er nu geld voor duurzaamheid? Ik denk dat je het zo moet zien dat wij het principe inmiddels zo verankerd hebben in onze eigen organisatie, maar ook bij bedrijven en instellingen, dat dit een min of meer vanzelfsprekend onderdeel is bij wat je doet. Nexus heeft hier onlangs een volledig duurzaam gebouw geopend, we zijn bezig om ons eigen gebouw te verduurzamen, we hebben de musea verduurzaamd en iedereen die dat niet doet, loopt eigenlijk achter de feiten aan. De studies van Piet Eilkes van de Universiteit Maastricht tonen ook aan dat dit soort gebouwen veel meer huurwaarde en toekomstige waarde heeft dan wanneer je dat niet doet.

Wij zetten wel ons energiefonds in en waar projecten lopen – denk aan Het Groene Net, denk aan De Brem – helpen we de mensen en faciliteren we ze een beetje. Maar we gaan daar geen grootse gebaren meer maken, dat moet toch uit de markt zelf komen, vinden wij.

Voorzitter, ik dacht dat ik dan nog een punt moet beantwoorden en dat is de vraag van de heer Van Wageningen over het energiefonds waarbij wij zeggen dat we die 20 miljoen euro niet meer als een reserve nodig hebben. Dat is puur vanuit de praktijk. Als je zegt dat we een revolverend fonds hebben van 20 miljoen euro, waarom zou je er dan van uitgaan dat er nooit iets terugkomt? Daarvan heeft het college gezegd: wij durven het aan om te zeggen dat de helft terug-

komt en we reserveren de andere helft voor het geval dat het zou tegenvallen. Volgens onze opvatting hebben we dan nog steeds een veilig financieel beleid.

De voorzitter: De moties nog?

Gedeputeerde Kersten: De moties en amendementen. Heel snel.

Amendement 7. Ik heb zojuist al gezegd dat naar onze mening duurzaamheid al verankerd is en dat daarvoor geen amendement nodig is. Wij denken dat dit overbodig is.

Motie 357 gaat over maatschappelijk rendement. Ook daarvan zeg ik: laten we ervoor waken dat we niet allerlei formuleringen kiezen waaraan we weer gaan toetsen. Ik denk toch dat de SP, maar ook de PvdA en ook de VVD weten wat maatschappelijk rendement is. Het betekent arbeidsplaatsen, het is bijvoorbeeld mensen die het moeilijk hebben een steuntje in de rug geven. Dat soort zaken hoeven we niet weer vast te leggen in definities. Dat leidt alleen maar tot bureaucratie die weer heel veel kosten met zich meebrengt. Ik denk dat social return wel een terechte vraag is en ik heb ook toegezegd dat wij daarover in de commissie rapporteren en wat mij betreft twee keer per jaar, dat vind ik uitstekend.

Motie 358, ook van de SP, over het masterplan Werkgelegenheid. Ik dacht dat ik zojuist uitvoerig geschetst heb langs welke drie pijlers we werken. In die zin denk ik dat dit er niets aan toevoegt. Het is zeker een sympathieke motie, maar ze dekt in feite het beleid dat dit college al uitvoert.

De voorzitter: Een moment, een interruptie van de heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, de vraag aan de gedeputeerde of dat een toezegging is met betrekking tot de motie social return. Wat de definitie betreft, die willen we wel laten vallen. Ik begrijp dat u de definitie ook al hebt omschreven. U gebruikt die definitie ook in de onderhandelingen bij de inkoop etc. Als u daarmee een toezegging doet dat u dat halfjaarlijks rapporteert aan de commissie, dan hoeft die motie niet in stemming te worden gebracht en dan trekken we haar bij dezen in.

De voorzitter: Ik heb het als een toezegging ervaren.

Gedeputeerde Kersten: Het is zeker een toezegging.

De voorzitter: Daarmee is motie 357 ingetrokken.

Gedeputeerde Kersten: Ik vind het ook een goede zaak als we in de commissie over die rapportages praten en dat we nog eens goed definiëren wat we er precies mee bedoelen. Die toezegging kan ik dus doen.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder, over amendement 7?

Mevrouw Van Tulder: Ja, over amendement 7. Ik stel vast dat we voornemens, ambities, rondom duurzame energie in het POL hebben staan. Het staat weliswaar verstoppt op pagina 100, maar het staat er wel. Ik stel vast dat de gehele voorjaarsnota duurzaamheid behandelt op een manier van: af en toe, het moet er nog even bij. Het heeft dus beslist geen prominente plaats. Ik stel vast dat we geen duurzaamheidsbeleid meer hebben. Dat beleid hebben we de vorige periode wel een keer vastgesteld, maar dat is helemaal verdwenen. Ik hoor nu van de gedeputeerde die duurzaamheid in zijn portefeuille heeft, dat het een overbodig amendement is omdat het niet nodig is duurzaamheid als een criterium aan te geven in de investeringen die we gaan doen, 250 miljoen euro die we gaan uitgeven aan allerlei projecten. Ik begrijp hier helemaal niets van. Ik zou graag enige argumentatie daarvan horen, een houvast krijgen waaraan we zien dat duurzaamheid tussen de oren van de ambtenaren zit, dat het helemaal in de Limburgse economie is ingebakken, dat alles wat we doen erop gebaseerd is dat het allemaal duurzaam wordt gedaan. Het feit is dat we wel een subsidie geven om een nieuw gebouw duurzaam te maken, want anders gebeurt dat blijkbaar niet. Ik kan het allemaal niet meer rijmen en ik vind dit uitermate verontrustend. Het is net zoiets als zeggen: we hoeven geen aandacht meer te besteden aan emancipatie want dat is al gerealiseerd. Dat is eenzelfde soort uitspraak. Ik vind het zeer verontrustend.

De voorzitter: Bedankt. De heer Kersten.

Gedeputeerde Kersten: Sommige mensen zijn heel snel verontrust. Los daarvan denk ik dat u

miskent wat er in de praktijk gebeurt. Als wij dadelijk een campusgebouw op Chemelot bouwen, dan wordt dat een duurzaam gebouw. Ons eigen gebouw wordt verduurzaamd. We kopen duurzaam in en we lopen daarin zelfs aardig voorop in Nederland. Alles wat wij doen, wordt wel degelijk daaraan getoetst. Laat ik het zo zeggen: zolang je verwonderd bent over duurzaamheid, is het nog niet normaal. Ik denk dat het voor velen in dit huis inmiddels normaal is dat je dat als uitgangspunt neemt. Zo zou u er tegenaan kunnen kijken. We letten er echt wel op en in die zin denk ik dat het echt overdreven is om net te doen alsof er niets gebeurt. We doen een heleboel. Bij de herstructurering, waarmee collega Koppe bezig is, hebben wij afgesproken dat die herstructurering duurzaam moet worden.

De voorzitter: Hierin verschilt u waarschijnlijk van mening.

Gedeputeerde Kersten: Daarover verschillen we van mening.

De voorzitter: Ik ga even naar mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, ik ben blij dat u schat dat er heel veel gebeurt. In dit huis zijn twee moties aangenomen. De eerste motie gaat erover dat, als we in de bouw investeren, dit duurzaam moet zijn. De tweede motie gaat erover dat, als we in de ruimtelijke ordening aan de slag gaan, dat duurzaam moet zijn. Misschien kunt u dezelfde afspraak maken die we zojuist over social return hebben gemaakt, dat we daarover bijvoorbeeld halfjaarlijks of jaarlijks gerapporteerd krijgen wat de stand van zaken is. Ook wij willen daarover graag wat helderheid op papier zien.

Gedeputeerde Kersten: Ik noemde zojuist enkele voorbeelden en het is geen enkel probleem om die op te schrijven. Ik denk dat de heer Van der Broeck zo meteen nog even ingaat op de POL-opmerkingen om te zeggen dat we ook daar streven naar duurzaamheid en vooral in het ruimtelijk beleid.

De voorzitter: De vraag is of u regelmatig kunt rapporteren over duurzame ontwikkelingen.

Gedeputeerde Kersten: Ja, dat wil ik best doen.

De voorzitter: Dat is dan toegezegd.

Gedeputeerde Kersten: Tot slot, voorzitter motie 362 over het voorbeeldmodel Noord-Brabant. Het leuke is – dat wil ik hier toch wel verklappen – dat de mensen in Noord-Brabant die dat e-portfoliosysteem bedacht hebben, dat in eerste instantie hier ook al min of meer hebben opgezet en toen door Noord-Brabant zijn weggehaald. In feite lijkt het gehele Noord-Brabantse beleid – dat bleek ook gisteren bij Brainport – bijna naadloos op dat van ons. In die zin doet Noord-Brabant niet veel anders dan wij. Het enige wat misschien nieuw zou kunnen zijn, is de arrangementenarbeidsmobiliteit. Ik zeg u toe, en in die zin willen wij die motie ook overnemen, dat we dat Noord-Brabants model nog eens goed daarop toetsen en als daarin goede en waardevolle elementen zitten, dan nemen we die uiteraard over. Het was toch ook wel verrassend voor mij om te horen dat de mensen die dat in Noord-Brabant hebben bedacht, hier betrokken zijn geweest bij het mobiliteitsgebeuren rondom NedCar onder andere.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Medendorp nog over deze motie?

Mevrouw Medendorp: Ja, voorzitter. Ik zet graag altijd even de puntjes op de i, dus in dezen ook. De motie gaat ook nadrukkelijk over de kanteling die in het sociaal domein en in het welzijn domein plaatsvindt. Neemt u dat dan ook mee in uw verdere uitwerking? Dat staat ook in deze motie.

De voorzitter: De motie is al overgenomen. Over de motie wordt positief geadviseerd, moet ik zeggen, want overnemen kan niet. Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Van der Broeck.

Gedeputeerde Van der Broeck: Voorzitter, ik heb goed nieuws. Als het aan mij ligt, houd ik het kort. Dat kan ook.

De voorzitter: Dat ligt niet altijd aan u, zeg ik meteen maar.

Gedeputeerde Van der Broeck: Nee, precies, ik wilde dat zojuist al zeggen. Ik probeer wel

invloed op de interrupties te hebben, maar dan vooral in de vorm van een volledige beantwoording.

Het CDA vraagt hoe het met de verlenging van de mbo-kaart staat. Dinsdag a.s. ligt in het college een voorstel over de wijze waarop we die kaart kunnen verlengen, want er is budget voor. Ik kan u nu al vertellen dat het voorstel dat in het college ligt een goedkopere variant is in de uitvoering dan de variant die we hadden. Dan de vraag over de concessie-uitbreiding. U weet dat de Tweede Kamer feitelijk al een besluit erover heeft genomen dat de twee lijnen, Sittard-Heerlen en Roermond-Maastricht, worden overgedragen aan de provincie Limburg. Er worden nu met het ministerie gesprekken gevoerd over de condities waaronder dit gebeurt en dat zal rond de jaarwisseling helder zijn.

Vanuit de VVD komt de vraag over het rangeerterrein in Venlo, of we bereid zijn om daarin mee te denken. Uiteraard zijn we bereid om daarin mee te denken. We zitten trouwens ook met alle portefeuillehouders van de verschillende gemeenten periodiek om tafel om de Railagenda met elkaar door te spreken. Vanuit die hoek heb ik in elk geval nog geen enkele keer het verzoek gekregen om hiermee aan de slag te gaan of iets dergelijks. Dank voor het signaal. Ik zal het signaal aan Venlo teruggeven dat wij als Provincie hier open in staan en ik ga daarover ook met de mensen praten.

Dan komen we bij het punt van de sluisbediening, maar laat ik dat straks doen als ik bij de moties en amendementen kom.

Dan het punt van de ZLSM. Er zijn diverse partijen die daarvoor aandacht vragen. Ik ga heel kort even met u terug naar de commissievergadering. Er is in de commissievergadering meerdere keren gevraagd hoe het er nu mee staat, want feitelijk was verleden jaar al aangegeven om in beeld te brengen wat de problematiek is en ook in beeld te brengen welke oplossingen er zijn. Omdat dat al meerdere keren in de commissie werd gevraagd, hebben we ervoor gekozen om u in de afgelopen commissievergadering te informeren over de huidige stand van zaken. Ik heb daarbij aangegeven dat we daarop met een uitgewerkt voorstel terugkomen. Het is wel zo – dat heeft de voorzitter van de commissie ook heel helder samengevat – dat de richting die

in de stukken voorlag, kon rekenen op de instemming van Provinciale Staten. Hoe je daaraan verder invulling gaat geven en wat de budgetten daarvoor zijn en dergelijke, betreft de verdere uitwerking.

Ik ga dan meteen door naar de amendementen en de moties.

Wij verkiezen als college eerder amendement 2 dan amendement 4 van de heer Van Wageningen. We zijn daar zojuist al even kort op ingegaan. De richting is er, maar de uitwerking volgt en pas dan wordt een definitieve financiële bijdrage bepaald.

Als ik kijk naar de motie over de regiofondsen ...

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: U zegt: de uitwerking vindt dan plaats. Op dat moment komt het dus aan de orde conform amendement 2 en dan is ook de financiering aan de orde. Als we deze voorjaarsnota nu verder niet-geamendeerd vaststellen, gaat bijlage 2 bij het besluit om het instellen van een bestemmingsreserve van 10,5 miljoen euro voor de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij. Waarom doen we dat als het niet nu aan de orde is, maar dan pas?

Gedeputeerde Van der Broeck: Dit is het voorstel dat wij als Gedeputeerde Staten doen. We hebben daarbij aangegeven dat wij later met een definitief uitgewerkt voorstel komen. Er is pas een besluit genomen als er ook daadwerkelijk een besluit is genomen en de nadere uitwerking van het besluit over de ZLSM vindt plaats in dit najaar. Dat is het verhaal.

De heer Van Wageningen: Daar kan ik me in vinden. Het punt is echter dat we daarvoor nu al 10,5 miljoen euro reserveren. Waarom nu al? Dat was de vraag.

Gedeputeerde Van der Broeck: Mijnheer van Wageningen, wij doen een voorstel en daarna is het aan de Staten om daarover met elkaar overeenstemming te bereiken. Dit is het voorstel dat we doen. Ik constateer dat er twee amendementen liggen en daarvan heb ik aangegeven, vanwege de redenen die ik daarbij heb vermeld, dat wij amendement 2 verkiezen boven amendement 4. Materieel komt dat na de zomervakantie bij elkaar, want we zullen er in de commissie

uitgebreid over spreken en dan vindt ook de definitieve besluitvorming hierover plaats in de Staten. Volgens mij wordt u wat dat betreft, weliswaar niet nu maar na de zomervakantie, op uw wenken bediend.

De voorzitter: Bedankt. De heer Heemels, over hetzelfde?

De heer Heemels: Ja, ik ga door waar de heer Van Wageningen stopt. Er is dan toch niets op tegen om dat nu te schrappen? Wat er is er nu op tegen als het toch terugkomt en u ervan overtuigd bent dat het terugkomt en dat het na het zomerreces van Provinciale Staten succesvol wordt aangenomen? Dan is er toch niets op tegen om het dan nu alvast te schrappen?

Gedeputeerde Van der Broeck: U kijkt naar mij, maar stel uw vragen aan uw collega-fracties, want dat is dualisme.

De heer Heemels: Nee, u raadt het amendement af.

Gedeputeerde Van der Broeck: Ik geef aan dat wij amendement 2 kiezen boven amendement 4 omdat wij hiermee wel de richting willen onderstrepen die in de commissievergadering is aangegeven. Hoe de definitieve financiering plaatsvindt, nogmaals, daarop komen we na de zomervakantie uitgebreid terug met een apart Statenvoorstel.

De voorzitter: Gaat u verder, mijnheer Van der Broeck.

Gedeputeerde Van der Broeck: Voorzitter, dan komen we bij de moties.

De regiofondsen. We zien het vooral als een onderstreping van het beleid dat we nu al inzetten. Daarover hebben we ook al communicatie opgestart met de regio's. In die zin staan we buitengewoon positief tegenover deze motie. Het is ook goed dat die herbevestiging qua tijdsdruk er nog een keer in vermeld staat. Voor uw informatie: er kan wellicht een beeld zijn dat dit altijd in unanimité besloten wordt in die vergaderingen en dat het ook zo zou moeten gaan, maar dat is niet het geval. Besluiten kunnen bij meerderheid worden genomen. Vijf van de acht betrokken partijen – in dit geval GOML als voorbeeld – kunnen een besluit nemen. Ik

zie het vooral als een oproep om nog eens goed naar de projecten te kijken. Welke projecten zijn echt reëel en welke moeten nog een keer tegen het licht worden gehouden? Ook wil ik niet onvermeld laten dat MIP 1 tot en met MIP 4 al zijn vastgesteld door alle gemeenteraden, inclusief MIP 5. Dat zijn wel de vrijheidsschalen die we hebben, maar ik zie het vooral als een ondersteuning van de lijn waarop we al hebben ingestoken en we zullen u er ook nader over informeren wat dit verder heeft opgeleverd. Wat dat betreft eigenlijk dank voor deze motie.

Dan de motie 'Uitvoeren Havennetwerkvisie 2030'. Ik werd zojuist opgebeld – dat komt dan toevallig zo uit – door mevrouw Schultz en ik heb hierover nog even kort met haar gesproken, ook over de financieringsoptie, de quick wins en de programma's Beter Benutten, om daarmee de sluisbediening op de Maasroute mede mogelijk te maken. Zij moet structureel bezuinigen en dit zijn incidentele middelen. We komen dan al heel snel in de techniek terecht, maar het is niet zo eenvoudig als het lijkt. Ook hier geldt weer dat we dit zien als een ondersteuning van de gesprekken die we daarover voeren. Het is natuurlijk van de zotte dat, als er tientallen miljoenen euro's geïnvesteerd worden in sluisbediening, je daarna de sluizen niet bedient omdat je moet korten op de exploitatie. Wij voeren daarover onderhandelingen met Rijkswaterstaat – vanochtend is dat ambtelijk ook weer gedaan – en we zullen u zo snel mogelijk erover informeren wat dat heeft opgeleverd. Punt 3 in de motie roept op om de ambities en aandachtspunten van de Havennetwerkvisie 2030 versneld op te pakken en in de Begroting 2014 met voorstellen te komen. Dat nemen wij ter harte.

Dan komen we bij de laatste motie en dat is motie 364 'Motie natuurwaarden verbinden'. Wij zullen die motie conform uitvoeren als u als Provinciale Staten dat zo besluit.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Broeck. U bent inderdaad ruim binnen de tijd, inclusief de interrupties. De heer Koppe komt nog net op tijd binnen om aan zijn drie minuten te beginnen.

Gedeputeerde Koppe: Voorzitter, u zult het niet geloven, maar ook ik werd zojuist door mevrouw

Schultz opgebeld, maar dat ging over de Buitenring Parkstad Limburg.

De voorzitter: Zijn er nog meer mensen in de zaal die door mevrouw Schultz zijn opgebeld? Dan kunt u dat nu nog even melden. Nee? Dan stel ik voor dat we dat noteren.

Gedeputeerde Koppe: Voorzitter, ik zal zeker minder tijd gebruiken dan alle voorgaande sprekers bij elkaar. Laat ik beginnen met het volgende. Ik heb goed geluisterd en ik werd vanmorgen getriggerd door de heer Van den Akker die namens de VVD sprak over verkeersveiligheid. Daarom heb ik in allerijl een zoektocht door dit huis gelast om het speldje van onze campagne 'Maak van de Nul een punt' te laten ophalen. Ik zie al dat tal van mensen dit speldje spontaan hebben opgespeld, waaronder de heer Van den Akker, de heer De Beer, mevrouw Stassen, de heer Mackus – ik zie dat u allemaal de handen opsteekt – de heer Wijnands en ik zag ook de heer Prevoo. Diverse mensen hebben dat dus al opgespeld. U zou mij een ontzettend plezier doen als u voor het eind van onze vergadering allemaal dit speldje op hebt gespeld en de komende tijd als ambassadeur voor deze campagne aan de slag gaat.

Dan een antwoord op de vragen van de VVD. De stijging van het aantal verkeersdoden. Collega Van der Broeck is verantwoordelijk voor de hoofdinfra en hij is in gesprek over een onderzoek dat wordt opgestart over de ongelukken op de A73 waarover u het hebt gehad. Daaraan wordt dus gewerkt en wat dat betreft zal de informatie worden meegegeven. Laten we echter niet meteen in oplossingen denken als je praat over matrixborden en dergelijke, maar laten we eerst even bekijken wat er precies aan de hand is en hoe daarop het beste kan worden geacteerd.

Dan de N271, de kruising Velden die levensgevaarlijk is. Ik heb daarvan zelf nog niet kennisgenomen. Dat doe ik vandaag en ik beloof u dat ik mij op zeer korte termijn, zoals ik dat altijd doe, ter plaatse op de hoogte ga stellen van de situatie. Ik begrijp dat het te maken heeft met de ontwikkeling van een brede school. Ik zie dat overigens op meer plaatsen in Limburg. Waar scholen fuseren of worden verplaatst, verplaatsen ook alle fietsroutes van de kinderen die zich op en neer van huis naar school bewegen. Dit

betekent dat routes die eerst veilig waren, plotseling onveilig worden omdat de kinderen van route veranderen om naar de school te komen. Daarop moeten wij niet alleen alert zijn als het gaat om de provinciale wegen, maar ik denk dat vooral de gemeenten daarop alert moeten zijn, want zij houden zich bezig met de huisvesting van die scholen. In ieder geval zeg ik u toe – ik kijk dan even in de richting van de heer Van den Akker – dat wij gaan bekijken hoe ernstig de situatie is ten opzichte van andere situaties en of wij dat project, zoals u vraagt, naar voren kunnen halen wat de financiering betreft. Ik zeg dat toe en ik kom daarop zo spoedig mogelijk terug.

Dan de Buitenring Parkstad Limburg. GroenLinks refereerde daaraan in combinatie met het groenfonds en al die potjes. We hebben het daar al heel vaak over gehad. Ik wil daar toch heel kort over zijn. We hebben op 29 juni vorig jaar de scope vastgesteld. U was daar zelf bij – althans, niet u maar wel een afvaardiging van GroenLinks – op het moment dat wij hebben gesproken over het groenfonds. Eerst kwam de EHS voor in de naamgeving en later is het gebied groter geworden, is geheel Limburg daarbij betrokken, en is niet alleen EHS-groen, maar ook stedelijk groen en sociale leefbaarheid in de definitie betrokken. Daar is naar gehandeld. Wat dat betreft zijn alle projecten die daarin zijn terechtgekomen, getoetst aan de definitie die we daarover hebben afgesproken en die vallen daar dus onder.

Is de Buitenring Parkstad Limburg daardoor duurder geworden? Nee, er is van tevoren gezegd: het budget dat nodig is voor de weg, is het budget. Daarnaast, dat heb ik ook op 29 juni met u afgesproken, zouden wij in de regio niet alvast allerlei activiteiten op het onderliggende wegennet gaan ontplooiën. Ik heb toen letterlijk gezegd: alleen als er bloed uitkomt, zullen wij ingrijpen tijdens het project en anders wachten we eerst tot de weg er is; dan gaan we er een jaar overheen rijden en dan zien we waar op het onderliggende wegennet de echte knelpunten bestaan. Verkeersmodellen voorspellen, maar dat zegt ook niet alles.

Die afspraken ben ik nagekomen en in de onderhandelingen, dat betreft de moties en het amendement van vorig jaar, hebben we een jaar lang met gemeenten, met het Rijk, met alle partners erover gesproken. Er zijn bij Parkstad uiteindelijk enkele prioritaire knelpunten aangeduid waar nu al ernstige overlast en gevaar is. Bij-

voorbeeld in Hoensbroek bij Akerstraat-Noord, met een school van zevenhonderd kinderen, met steeds drukker wordend verkeer en fietspaden die nog steeds op de weg liggen. Over dat soort zaken hebben wij een separaat voorstel gemaakt. Het behoort niet tot de scope van de Buitenring en het maakt De Buitenring dus niet duurder. U moet het daar los van zien. We hebben het er volgens mij al vaker over gehad en we blijven daarover van mening verschillen.

Dan de volkshuisvesting. De SP heeft ervoor gepleit om woningen aan te passen op levensbestendigheid. Dat kan ik alleen maar van harte onderschrijven. Op ambtelijk niveau is er contact met Gelderland. Ik kan u zeggen dat er ook contact is met Bouwend Nederland, want ik ben sinds kort benoemd tot voorzitter van de Regioraad Zuid van Bouwend Nederland. Daarmee zijn dus heel goede contacten. Ik kan u nog iets anders vertellen. De oplossing is niet altijd dat wij als Provincie geld ter beschikking stellen zoals in Gelderland, hoewel we daar misschien wel over beschikken. Wij hebben gelobbyd bij minister Blok over precies hetzelfde. In ons voorstel aan minister Blok proberen wij de investeringscapaciteit van de corporaties intact te houden met een soortgelijk model waarmee wij 10.000 euro per woning vragen op het moment dat die woningen gerenoveerd en verduurzaamd worden. Als die voorstellen uiteindelijk door de Tweede Kamer zijn en overeind blijven, dan betekent dit dat de corporaties in Limburg zelf de verantwoordelijkheid gaan nemen om woningen op grote schaal te renoveren. Ik praat dan even over de ladder van Koppe: je gaat eerst naar de bank. Als dat niet lukt dan ga je kijken of je institutionele beleggers vindt of pensioenfondsen. Als dat ook niet lukt, dan ga je verder kijken. Dan zou je weleens bij de Provincie uit kunnen komen. Niet om geld te geven, maar misschien wel om geld te lenen en dan onder zodanige condities dat ze passen binnen de kaders die vandaag worden afgesproken.

De voorzitter: De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, even naar aanleiding van uw opmerkingen. Ik ben blij dat u daar in buitengewoon geïnteresseerd bent, maar wilt u in uw overwegingen ook meenemen dat het ook het aanjagen van de bouwsector is waar het gaat om werkgelegenheid? Het is natuurlijk ook werkverschaffing voor de bouwsector, waar op

dit moment de grootste klappen vallen. In het kader van Zorg aan huis – daarover kunt u met uw collega Van Dijk spreken – kun je daar dus meteen ook aanpassingen doen waar dat nodig is, wijkgericht en buurtgericht. Als het gaat om levensloopbestendigheid, kun je daar meteen op inhaken en ook als het gaat om duurzaamheid. Er zijn eigenlijk vijf, zes aspecten die je in een keer kunt meenemen in een dergelijk masterplan als het gaat om betaalbare woningen, maar ook om de leefbaarheid en de vestigingsomstandigheden op allerlei gebieden. Dat maakt het zo interessant. Ik ben blij dat u met Gelderland en met Bouwend Nederland daarover gaat praten, maar dat wil niet zeggen dat we nu de motie aanhouden. We gaan de motie wel indienen en dan kunt u daar in ieder geval nog eens naar kijken.

Gedeputeerde Koppe: In ieder geval is inmiddels een afspraak gemaakt via de griffie dat op 6 september een breder debat zal plaatsvinden over de woningmarkt. We zullen wel bekijken hoe breed dat straks getrokken wordt. Daarbij komen alle voorstellen, alle instrumenten, aan bod waarmee al eerder is gewerkt, zoals de startersregeling, ook de nieuwe instrumenten waaraan gewerkt wordt en voorstellen die in de pijplijn zitten, maar ook zaken die ons van alle kanten vanuit de maatschappij worden aange-reikt. Dus op 6 september komen we daar breed op terug in ieder geval met deze Staten. De voorstellen waar u het over hebt, zijn in de maak. Ik noem even niet de corporaties bij naam, maar ik weet dat er corporaties bezig zijn met plannen om duizend of tienduizend daken te gaan vervangen. Die verantwoordelijkheid wordt genomen en daar waar het niet kan en een uiterst middel zou zijn dat wij dat helpen aanjagen, dan zullen wij daar als college eerst goed over moeten praten en vervolgens met de Staten moeten bekijken hoe ver we daarin kunnen gaan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik wil toch bekijken of ik met de heer Koppe overeenstemming kan bereiken. Ik ben best bereid om de motie aan te houden totdat u die bijeenkomst op 6 september hebt gehad. Vanuit de Staten, ongeacht of wij nu oppositie of coalitie zijn, vind ik dat we samen aan de crisis moeten werken. Als wij samen tot plannen kunnen komen, dan kunnen we elkaar

daarin alleen maar versterken. Ik ben eigenlijk geneigd om nu die motie aan te houden.

Gedeputeerde Koppe: Ik zou dat zeer op prijs stellen en ik wil daarbij de toezegging doen dat we die meenemen bij de Statenbrede behandeling van de woningmarkt.

De heer Prevoo: Dat is prima.

De voorzitter: Dan is die motie aangehouden?

De heer Prevoo: Dan houd ik de motie aan. Dank u wel.

Gedeputeerde Koppe: Ik ga dan snel verder, voorzitter. Ik kan u in ieder geval blij maken, want ik heb verder geen amendement of motie meer om te bespreken en ik ben dus bijna aan het einde van mijn verhaal.

Er is een aantal financiële vragen gesteld. Ook rechtstreeks en ik weet niet of ik die vragen serieus moet beantwoorden. D66 vraagt of ik afstand heb genomen van een gezond financieel beleid. Dat is absoluut niet waar. Het stuit mij als liberaal tegen de borst dat wij op tal van punten moeten ingrijpen in de markt, dat mag u van mij aannemen. Maar als de markt faalt, dan moet er iets worden gedaan. Er zijn op dit moment nog maar heel weinig partijen in de markt die ook de middelen ter beschikking hebben om daarin een rol te spelen. Ik verwijs u dan verder naar de rest van deze voorjaarsnota. Dat staat helemaal los van het feit dat we financieel nog steeds goed kijken naar wat we doen en dat collega-portefeuillehouder Lebens heel alert is op zijn Treasuryportefeuille waarin onze spaarcentjes zitten. Wat dat betreft is er niets veranderd.

U vraagt ook naar de 203 miljoen euro en waarom de buitenkansen niet. Volgens mij is dat een retorische vraag.

Dan ben ik klaar, voorzitter, tenzij iemand vindt dat ik een vraag nog niet heb beantwoord.

De voorzitter: Dat komt dan wel in de tweede termijn. Ik wil even een misverstand wegwerken. Ik heb zojuist gezegd dat de motie van de SP over de bouw, de 203 miljoen euro etc. is aangehouden, maar die motie was nog niet ingediend. Het thema is aangehouden, maar dus niet als motie. Ik stel voor dat we het thema op

6 september meenemen. Dat lijkt me het handigste.

Dan gaan we naar de heer Van Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Voorzitter, dank u wel. Ik wil even iets uitgebreider ingaan op twee thema's en daarbij ook een aantal moties en een amendement beantwoorden. Tot slot heb ik dan nog drie kleinere vragen te beantwoorden.

Om te beginnen gaat het over de zorg. Ik ben dan zojuist niet gebeld door staatssecretaris Van Rijn, maar hij heeft mij de afgelopen maanden wel een aantal brieven gestuurd. Die gaan over de grote veranderingen die plaats zullen vinden in het sociale domein – in de Wmo en in de AWBZ – die grote gevolgen zullen hebben, vooral voor de chronische zorg en de beschikbaarheid van voorzieningen. Dat is vandaag ook al door diverse fracties genoemd. De achtergrond daarvan is ook bekend, namelijk een stelselwijziging die nodig is en bezuinigingen die daarmee gepaard gaan om domweg het zorgstelsel in dit land ook op de langere termijn overeind te houden en betaalbaar te houden. Het kabinet zet daarbij vooral in op een verandering van de filosofie waarbij het versterken van de zelfredzaamheid van mensen vooropstaat, waarbij mensen een beroep kunnen doen op steun in het nabije sociale netwerk – in de buurt en bij de familie – en waarbij tot slot professionele hulp wordt ingezet wanneer dat nodig is.

Die filosofie, die benadering, gaat ook om het versterken van de eigen kracht en legt de nadruk op preventie, waarbij de vraag centraal staat welke zorg iemand nodig heeft in plaats van op welke zorg en volgens welke regels en richtlijnen mensen recht hebben. Die benadering, voorzitter, steunt het college van Gedeputeerde Staten en die steun ik zelf ook. Die benadering ligt ook precies ten grondslag aan onze Agenda voor Gezondheid en Zorg die deze maand is vastgesteld. Dat is een agenda, een beleidskader – dat zeg ik nog maar eens met nadruk – voor alle Limburgers, oud en jong. Een beleidskader dat moet bijdragen aan een goede gezondheid voor iedereen en een goede zorg voor de mensen die dat nodig hebben zo dicht mogelijk in hun omgeving.

Dan kijk ik naar de bijdrage van de PVV. Het lijkt er op de een of andere manier op alsof, als het

gaat over de ouderenzorg, dit een kwestie is waarvoor alleen de PVV zich sterk meent te maken, alsof anderen die betrokkenheid niet zouden hebben. Ik heb zojuist duidelijk gemaakt – en dat wil ik nog een keer benadrukken – dat ook dit college, deze coalitie, die betrokkenheid wel degelijk heeft en die ook heeft vormgegeven in onder meer de Agenda voor Gezondheid en Zorg, maar ook in de beleidskaders die hier de revue al zijn gepasseerd, zoals het beleidskader Maatschappelijke Organisaties, de invulling van de motie Maatschappelijke participatie, beleid op het terrein van actief burgerschap en nog ander beleid. Langs die beleidslijnen is aandacht voor meerdere doelgroepen. Er is vooral veel aandacht voor om partijen die in het maatschappelijk middenveld en in de zorg als eerste aan de lat staan daar waar mogelijk te ondersteunen.

Ik wil dus maar zeggen dat zorg voor ouderen breder is dan de zorg die in de zorgcentra wordt gegeven waarvan ook sprake is in de motie. De zorgen over de toekomst van die zorg voor ouderen, zijn ook niet op te lossen met simpelweg en alleen maar meer handen aan het bed. Daarvoor is een bredere benadering nodig en ik hoop dat ik die bredere benadering zojuist ook heb aangegeven. Langs die bredere benadering wil dit college die komende verandering, de kanteeling in het sociale domein ondersteunen.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Mijnheer Van Dijk, dank u wel voor de toelichting. Ik weet ook dat deze coalitie wel iets doet voor de ouderen en in de optiek van de PVV gaat dat nog niet ver genoeg. Het dictum van de motie is heel anders. Ik praat nu ook niet over heel brede ouderenzorg. Met het dictum van de motie probeer ik juist precies dat ene te bewerkstelligen, juist de zorg in de zorgcentra. Ik ben heel blij dat de coalitie de zorg heel breed aanpakt, maar de PVV wil juist door middel van die motie, specifieke aandacht voor de zorg in de zorgcentra. Ik kan me voorstellen dat de PvdA dat ook wel wil.

Gedeputeerde Van Dijk: Zeker. De kwaliteit van zorg en de behandeling in zorgcentra is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van die zorgcentra en van de verpleeghuissector zelf. Ik denk dat u, als u meent zaken op te moeten merken die verbeterd kunnen worden, in de eerste plaats daar terecht moet komen als het

gaat om acute problemen of acute zaken. Onze rolopvatting van de Provincie is vooral om daar waar die veranderingen in brede zin gaande zijn, dat ook in brede zin te bekijken. Wat dat betreft is het misschien ook verwarrend dat u in uw motie twee dingen verenigt. U vraagt aandacht voor ouderenzorg, de zorg voor ouderen in brede zin. Ik heb daarvan aangegeven dat wij daar aan ook vanuit de Provincie een bijdrage willen leveren, langs de lijn die ik heb geschetst. Als het gaat om specifieke incidenten of het tegemoetkomen aan specifieke tekorten in die zorg, dan zult u niet als eerste bij ons als provinciale overheid moeten zijn.

De voorzitter: De heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Wat mij wat stoort in de reactie van de heer Van Dijk, is dat we toch wel heel selectief omgaan met de vraag: wie is waarvoor verantwoordelijk in deze wereld? Wij houden ons hier bijna dagelijks bezig met zaken waarvoor we ook niet echt verantwoordelijk zijn. Je zou ook kunnen redeneren: bedrijf, u zoekt het maar uit. Maar we zijn de gehele dag bezig met topcampussen en dan vind ik dat er ook wel eens wat meer aandacht mag komen voor ouderen. We kunnen dat wel bagatelliseren, maar iedereen weet natuurlijk dat er in de afgelopen jaren een verschrikkelijk afbraakbeleid is gevoerd en eigenlijk is de boodschap: ouderen, doe maar een beroep op je kinderen, je burens en anders zoek je het maar uit. Dat begint mij als oudere zeer te storen, want wie weet hoe lang het nog duurt dat ik daar zelf aan toe ben en mijn kinderen wonen in het verre buitenland. Ik wil zeggen dat we dit niet moeten bagatelliseren. Er is een probleem. Ouderen maken zich ongerust en dat is terecht. Natuurlijk is de ouderenzorg hier niet vergelijkbaar met die in Congo, hoewel we daar wel drie generatie gezinnen hebben en wat dat betreft zijn ze dus misschien iets verder dan wij. Laten we dit vooral serieus nemen. Ik ben het niet zo vaak eens met de PVV, maar in dezen steun ik haar van harte.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heemels, over hetzelfde onderwerp neem ik aan?

De heer Heemels: Ja, voorzitter. Twee punten. De heer Van Dijk maakte zojuist de opmerking dat we in eerste instantie bij de Limburgse zorgcentra en zorgorganisaties moeten zijn. De heer

Van Dijk weet zelf, denk ik, ook wel dat het grootste probleem waarmee zij kampen het geld is. De ouderenzorg wordt helaas steeds meer een centenkwestie dan iets anders. De PVV heeft in haar motie niet opgeroepen voor brede ouderenzorg, dat zie ik nergens staan. We hebben ons puur en alleen gericht op dit specifieke punt.
Dank u.

De voorzitter: De heer Van Dijk kan verder gaan.

Gedeputeerde Van Dijk: Voorzitter, eerst naar de heer Uringa. Hij gebruikt twee of drie keer het woord bagatelliseren. Dat mag hij gebruiken, maar ik hoop niet dat hij dat wil betrekken op mijn inbreng op dit moment. Ik probeer aan te geven dat ik het belang van de zorg voor ouderen zie, dat de Provincie dat ziet, dat het college dat ziet. We hebben daarvoor mede de Agenda voor Gezondheid en Zorg en nog ander beleid ontwikkeld. Ik weet niet op wie of op welk beleid het woord bagatelliseren betrekking heeft, maar ik trek mij dat in elk geval niet aan. Ik ben met u van mening dat dit een kwestie is waarbij we met ons allen een grote betrokkenheid moeten hebben en dat we met ons allen de opdracht hebben om de zorg in de samenleving als geheel en in het bijzonder bij een vergrijzende samenleving – dus ook de zorg voor ouderen – op een heel goede manier vorm moeten geven. Ik geef alleen aan dat dit een ingewikkelder verhaal is dan het verhaal van handen aan het bed. Ik heb bijna geen bezuiniging gezien – als je dat als uitgangspunt neemt – zeker niet in deze omvang, die ook effect heeft op de capaciteit van instellingen. We zitten wat dat betreft, of het nu gaat om de zorg of om de Jeugdzorg, in een transitiefase waarin een herschikking van het bestaande systeem moet plaatsvinden naar een nieuw systeem dat efficiënter en doelmatiger kan werken, dat dicht bij de mensen is en waarbij de mensen de zorg krijgen die zij nodig hebben.

Het derde punt daarbij, dat hoop ik benadrukt te hebben, is de provinciale rol daarbij. Los van de betrokkenheid die wij hebben met die transitie, met die kanteling, is het niet zo dat wij als Provincie ons daarvoor ook meteen primair mede verantwoordelijk kunnen voelen in beleidsmatig of in financieel opzicht. Wat wij doen en wat wij in veel van ons beleid doen, of dat nu gaat om

de ontwikkeling van de Kennis-As of om de zorg, is dat wij vanuit die rolopvatting proberen met de partijen die in dat veld actief zijn, de gemeenten en de zorginstellingen, de kanteling, de grote beleidstransitie, te ondersteunen. Dat is de manier van aanpak die wij hebben gekozen. Daarbij doet dit college al veel meer dan de afgelopen jaren gebruikelijk was.

Als het erom gaat om daar een onderdeel uit te lichten en – als ik naar die ene bullet kijk in motie 353 van de PVV – te bekijken hoe we dan heel specifiek met de zorgcentra in overleg zouden kunnen treden om te bekijken welke effecten de bezuinigingen en de transitie op het werken in die centra en op de geleverde zorg hebben, dan wil ik dat uiteraard wel doen. Maar deze motie heeft vijf bullets en er staat een aantal bullets bij dat een andere kant opgaat en een andere betrokkenheid van de Provincie met zich meebrengt dan waarvoor wij nu hebben gekozen – ook in financiële zin met een bedrag van 25 miljoen euro – waardoor ik niets anders kan doen dan die motie te ontraden. Het is natuurlijk zo dat we binnen de Zorgagenda, binnen onze betrokkenheid bij ontwikkelingen in de zorg, ook de vinger aan de pols houden en als mensen ons willen aanspreken op onze betrokkenheid, staan we daar open voor.
Voorzitter, daarmee heb ik motie 353 besproken.

Een andere motie die op dit verhaal betrekking heeft, is motie 365 van de Partij van de Arbeid. Die motie willen wij juist ondersteunen. Dat past ook in de lijn die ik zojuist heb geschetst om, aanvullend op het al vastgestelde beleidskader, te bekijken of wij de genoemde initiatieven van onderop die leiden tot structuurversterking in het sociale domein kunnen ondersteunen. Voordat we dat preciezer kunnen aangeven, zullen wij eerst met het gevraagde plan komen waarvan in de motie sprake is. Bij de begroting zullen we daar dan op terugkomen.

Een derde motie die betrekking heeft op zorg is motie 363 van de Partij van de Arbeid. Dat gaat over het betrekken van studenten – ook in de uitvoering – bij lesprogramma's en voorlichtingsprogramma's op scholen. Het is een origineel idee in die zin. Het is ook zo, zoals mevrouw Medendorp zelf zei, dat dit kan leiden tot een win-winsituatie. Misschien gebeurt het al op plaatsen. Ik weet niet of het al van nature

plaatsvindt, maar het is misschien goed om samen met de kennisinstituten te bekijken op welke manier we dat eventueel structureel kunnen oppakken.

Collega Beurskens heeft het in zijn verhaal gehad over de triple helix en dat we ook moeten bekijken of we vanuit de kennisinstituten een relatie kunnen leggen met de samenleving en met het bedrijfsleven, het MKB. In dit geval, daar gaat deze motie over, met de samenleving of met doelgroepen in de samenleving en of we daarin ook een bijdrage kunnen leveren aan het gezondheidsbeleid. Ik zou dat wel willen zien, dat is mijn laatste zin over deze motie, als een inspanningsverplichting. We moeten dat eerst bespreken met de kennisinstellingen en het gaat mij te ver om nu al de garantie te geven dat we dat ook als prestatieafspraken kunnen vastleggen in een contract.

De voorzitter: De heer Leppers.

De heer Leppers: Voorzitter, ik hoor de heer Van Dijk regelmatig zeggen dat het een motie van de Partij van de Arbeid is. Hij doet dat tot twee keer toe. Ik maak hem erop attent dat het moties zijn die door de volledige coalitie worden ondersteund en ik zou ook de credits willen hebben voor alle partijen die daaraan deelnemen.

De voorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Van Dijk: U maakt een heel terecht punt. Ik denk dat ik hierin verviel omdat ze ingediend werden tijdens de bijdrage van mevrouw Medendorp, maar u hebt helemaal gelijk. De moties 365 en 363 zijn van de vier coalitiefracties. Excuses daarvoor, mijnheer Leppers.

Voorzitter, het tweede onderwerp waarop ik nog wil ingaan, is het vastgoed van de Jeugdzorg, aan de hand van de bijdrage van de heer Van Wageningen. Hij stelt eigenlijk twee vragen of eigenlijk doet hij een voorstel, een suggestie, in zijn betoog om de 7,5 miljoen euro die het college zou willen besteden in het voorstel voor de oplossing van het vastgoedprobleem van de jeugdzorginstellingen, te subsidiëren en het probleem van het vastgoed bij de instellingen te laten. Daarmee is de cirkel denk ik rond, want dat was en is ook precies de bedoeling van het

voorstel van ons college, namelijk een projectsubsidie aan de jeugdzorginstellingen waarmee we in formele zin het probleem van het vastgoed bij die instellingen laten. Om het onvriendelijk te formuleren: we kopen het probleem dus daarmee af en we noemen dat een finale kwijting. Vervolgens gaan we in fase 2 met onze deskundigheid en met ons netwerk aan de slag om die instellingen ook daadwerkelijk te helpen om van dat vastgoed af te komen of het een andere bestemming te geven. Mocht dat geld opbrengen, hoewel – dat heb ik al vaker gezegd – we die kans zeker op de korte termijn niet hoog schatten, willen wij afspreken dat die opbrengsten weer terugvloeien naar de provinciale middelen. Dat staat ook in het informeren stuk dat het college aan de commissie heeft gestuurd, maar dat helaas vrijdag jongleden niet werd behandeld.

De voorzitter: Eerst de heer Heemels en dan de heer Van Wageningen.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Kan ik daaruit concluderen dat het college van plan is om buiten een grondbedrijf ook als vastgoedontwikkelaar aan de slag te gaan? Dat is in principe wat er gebeurt. Er wordt provinciaal geld geïnvesteerd in gebouwen en daarna wordt door middel van de experts van de Provincie bekeken hoe die gebouwen een ander doel kunnen krijgen. In principe is dat gewoon projectontwikkeling of is dat weer iets heel anders nu?

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: U noemt het een finale kwijting. So far so good, want dan is het in ieder geval geen lose-losesituatie. U streeft echter nog steeds naar een actieve rol van de Provincie in het vastgoed. Is het dan niet beter om op de een of andere manier ook een zakelijk recht te vragen voor dat vastgoed, want dan is het voor andere partijen niet alleen interessant, maar zelfs noodzakelijk om met de Provincie om de tafel te gaan? We denken dat de Provincie nog steeds een goede rol zou kunnen vervullen, zodat je tot een win-winsituatie gaat komen.

De voorzitter: De heer Van Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Alles is mogelijk, maar wij hebben als uitvoering van de motie die door de Staten is aangenomen uitdrukkelijk toege-

zegd dat wij ons niet gaan bemoeien en ons niet gaan bezighouden met het vastgoed van de jeugdzorginstellingen, maar dat we op korte termijn – daarop is uw andere vraag gericht, niet in 2015 of in 2035 maar nu – de financiële ruimte willen geven om de jeugdzorginstellingen te positioneren in de transitie van de Jeugdzorg. Daarom hebben wij voor deze oplossing gekozen. Daarmee willen wij formeel geen verantwoordelijkheid en bemoeienis hebben met het vastgoed, maar wij willen wel onze betrokkenheid, onze deskundigheid, ons netwerk ter beschikking stellen om te bekijken of voor dat vastgoed – dat dan verder de verantwoordelijkheid is van de instellingen – op de korte of langere termijn slimme of aardige oplossingen zijn te bedenken. Dat is ook een aantal malen uit Provinciale Staten gekomen, er zijn zelfs heel concrete ideeën in de commissie op tafel gelegd. Mocht dat het geval zijn, dan is het vervolg dat het de bedoeling is dat de rendementen weer terugmoeien naar de Provincie.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Dat is een mooi streven. Dat zou dan inderdaad een stukje winst zijn van de oplossing en dat is altijd de bedoeling geweest van D66. Bent u nog wel in de positie om dat te verlangen? Wij hebben al een finale kwijting gehad en we hebben ook geen positie in het vastgoed. Niemand hoeft ons nog iets te betalen, of wel?

De voorzitter: De heer Van Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Dat gaan we afspreken met de jeugdzorginstellingen omdat we rondom die projectsubsidie nog de verdere afspraken met hen maken.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Wageningen: Dan constateer ik dat het geen finale kwijting is, want we zijn kennelijk nog in overleg. Dank u wel.

De voorzitter: Er is hier een misverstand.

Gedeputeerde Van Dijk: Voorzitter, voor de duidelijkheid. Er is inderdaad een misverstand. We hebben nu tot tweemaal toe een beleidsstuk gedeeld met de commissie. Dat vormt het beleidskader waarbinnen wij hier met u tot afspra-

ken komen. Vandaag wordt ook over het bijbehorende bedrag beslist. De volgende stap is dat we de afspraken die we hier maken, vormgeven in een subsidiebeschikking of in afspraken met de instellingen. Daarin worden de suggesties meegenomen die in de commissie op tafel zijn gelegd.

Een van de suggesties – het was meer dan een suggestie, het was een van de voorwaarden – werd met name door de fractie van de VVD genoemd over het geld waarvan wij op voorhand zeggen dat we, gezien de marktsituatie, niet veel hoop hebben dat ons op korte termijn de miljoenen euro's om de oren vliegen. Mocht het zo zijn dat we in relatie tot de ontwikkeling van een grondgebied of in relatie tot monumentenzorg tot slimme of aardige oplossingen kunnen komen, dan is het redelijk dat het bedrag dat uit de revenuen voortvloeit weer terugvloeit naar de Provincie.

De voorzitter: Ik denk dat dit voldoende gewisseld is.

De heer Van Wageningen: Het amendement dat hierop betrekking heeft – ik ben even kwijt of dat amendement 3 of amendement 5 is – over vastgoed Jeugdzorg van D66 trekken we dan daarbij in.

De voorzitter: Dat wordt ingetrokken. We kijken zo even naar het nummer. Dan de heer Bosman.

De heer Bosman: Dank u, voorzitter. Als ik de heer Van Dijk goed heb beluisterd, dan is die 7,5 miljoen euro een subsidie die naar de jeugdzorginstellingen gaat. Zij kunnen daarmee hun vastgoed afkopen. Dat in eerste instantie. Vervolgens zegt u: daarmee is de bemoeienis van de Provincie afgelopen. Vervolgens zegt u in het verlengde van het verhaal: in tweede instantie kunnen wij dan nog eventueel bekijken hoe we kunnen ondersteunen om vervolgens van dat vastgoed af te komen. Is dat correct?

Gedeputeerde Van Dijk: Dat is dan geen verplichting onzerzijds, dat is een aanbod. Onze formele verplichtingen ten aanzien van het vastgoed houden op na het besluit dat u hopelijk vandaag gaat nemen.

De heer Bosman: Dat is duidelijk. Ik heb naar aanleiding van de commissievergadering van enige tijd geleden artikel-38 vragen gesteld. Ik heb daarop netjes antwoord gehad, waarvoor dank. Op mijn vraag 7 wordt geantwoord dat het niet reëel is om te verwachten dat er in de nabije toekomst reële verwachtingen zijn ten aanzien van een gehoopte verkoop. Wat u vervolgens in het verlengde van uw betoog aanbiedt, is eigenlijk een holle opmerking, niet meer en niet minder.

De voorzitter: Is dat uw opmerking? Oké. Of was het een vraag aan de gedeputeerde?

De heer Bosman: Het is natuurlijk heel leuk om iets aan te bieden wat vervolgens geen enkele inhoud heeft.

De voorzitter: De gedeputeerde en dan stop ik met dit onderwerp.

Gedeputeerde Van Dijk: Even terugkomend op de opmerking die u zojuist maakte. De 7,5 miljoen euro is primair bestemd om de instellingen nu de ruimte te geven om mee te doen in het transitieproces en niet om nu verder mee te investeren of te besteden aan het nieuwe vastgoed. Wat ik zojuist zei was ook nadrukkelijk een voorwaarde bij het aannemen van de motie. Verderop in het antwoord op uw vraag 7 – ik heb de tekst hier voor me – staat ook dat het bedoeld is om uit de huidige impasse te komen. Die instellingen kunnen geen kant op omdat het vastgoed hun om de nek hangt en vandaar dat ze, om uit die impasse te komen, die 7,5 miljoen euro nu als subsidie krijgen om vooral vooruit te kunnen. Ze blijven dan nog zitten met het vastgoed en daarop is fase 2 van toepassing en ons aanbod om te bekijken of we daarmee toch nog iets nuttigs en zinvol kunnen doen.

De voorzitter: Ik denk dat dit voldoende is gewisseld.

De heer Bosman: Als u mij toestaat, voorzitter, dan heb ik nog een vraag aan de gedeputeerde. Ik heb in diezelfde artikel-38 vragen ook nog een andere suggestie gedaan, namelijk om niet met 7,5 miljoen euro het acute probleem op te lossen, maar het vastgoed via vastgoedmakelaars in de markt te zetten – want het geld zijn we sowieso kwijt – en op het moment dat de panden verkocht zijn de verkoopkosten voor reke-

ning van de provincie te nemen en de opbrengsten ten goede van de jeugdzorginstellingen te laten komen. Dan heb je volgens mij een echte win-winsituatie en dat bespaart ons denk ik iets meer dan 7,5 miljoen euro.

De voorzitter: Goed, die discussie is geweest. De heer Van Dijk.

Gedeputeerde Van Dijk: Theoretisch zou dat kunnen, maar het belangrijkste punt – en dat noemde ik zojuist ook – is de urgentie. De weg die wij gekozen hebben, leidt ertoe dat de instellingen sneller vooruit kunnen en dat we de fysieke situatie van het vastgoed in tweede instantie gaan bekijken. Ik denk dat wat u nu schetst ook de reden is van mijn antwoord op de tweede vraag van de heer Van Wageningen. Als wij zouden wachten tot 2015, zijn we twee jaar kwijt. We moeten die instellingen nu helpen en niet over twee jaar of over vijf jaar of over tien jaar.

De voorzitter: Volgens mij hebben we voldoende over dit thema gewisseld. Anders komt u in de tweede termijn maar daarop terug, mijnheer Bosman. Mijnheer Van Dijk, u rondt nog even af met drie heel kleine puntjes?

Gedeputeerde Van Dijk: Dat betreft drie vragen.

Een vraag van de fractie van het CDA gaat over de kinderprogramma's op de televisie. Daarvan is het zo dat de producent van die programma's daarvoor vanuit het cultuurbeleid destijds subsidie heeft gekregen om die programma's te maken. Dat is overigens een groter bedrag dan in uw bijdrage werd gesuggereerd. Vóór het najaar bleek uit het regulier overleg met de omroep L1 dat men wilde stoppen met die programma's om hun moverende redenen. Dat is een autonome keuze van een omroep en daar gaan wij niet over. Vanuit de portefeuille Mediabeleid hebben wij daar geen invloed op en willen wij daarop ook geen invloed uitoefenen. Het is zo dat we vanuit het communicatiebeleid al in 2011 hebben aangegeven dat we als Provincie niet meer rechtstreeks de omroepen, L1 en TVL, subsidiëren om programma's te maken. Dat is eigenlijk het derde beleidskader dat op deze – op het oog simpele – vraag van toepassing is. Ik heb begrepen dat de producent deze programma's momenteel bij TVL aanbiedt of al heeft aange-

boden, dat weet ik niet precies, zodat TVL die uitzendt.

Concluderend zou het zo moeten zijn dat, als u iets voor deze programma's wilt betekenen, dit via het cultuurbeleid zou moeten gaan en in dat kader is het net vorig jaar uit de prioriteitenlijst geschrapt. Dat is de situatie met betrekking tot de kinderprogramma's.

Wat de maatschappelijke participatie betreft, lijkt mij het snelst en het best om u op deze plek de toezegging te doen dat we de Staten, met name de commissie, een overzicht geven van wat tot nu toe uit de twee compartimenten van de motie Maatschappelijke participatie is beschikt en besteed. Daarbij gaat het om de grotere intergemeentelijke projecten en de losse projecten. Dat loopt nog geen storm, maar daar kunnen we wellicht in de commissie nog eens verder over praten omdat het kennelijk heel lastig is om goede nieuwe originele ideeën te ontwikkelen. Misschien kan een overzicht en een bespreking in de commissie nog een bijdrage leveren, een boost, door misschien met wat creativiteit opnieuw daarnaar te kijken. Het is zo dat instellingen, u noemde de Toon Hermans-huizen en de Vincentiusverenigingen, altijd in het kader van subsidies aanvragen kunnen doen of kunnen aanhaken bij partijen die aanvragen willen doen.

Tot slot, voorzitter, heeft de VVD aandacht gevraagd voor twee onderwerpen op het gebied van zorg. Het ene was de zorg voor een goede gezondheid van de jeugd en het tweede Hart voor Limburg. Beide projecten komen ook terug in de Agenda voor Gezondheid en Zorg. Voor het eerste project is een bedrag begroot van 850.000 euro. Voor het tweede project, Hart voor Limburg, wachten we eigenlijk op het Hart voor Limburgplan 2.0. Dat is in de maak en dat zullen we hopelijk binnenkort ontvangen. Voor de nieuwe fase is 125.000 euro begroot in onze agenda. Daarin zit ook een stuk reanimatieonderwijs, waar u specifiek naar vroeg. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik moet nu het voorzitterschap overdragen aan de heer Van Bilsen, omdat ik als portefeuillehouder twee vragen moet beantwoorden. Ik vraag u – gezien de tijd – clementie, omdat ik denk dat het sneller gaat als ik dit nu zelf doe. Ik zet dan wel even een andere pet op, namelijk die van portefeuillehou-

der. Dat moet je er tegenwoordig allemaal bij zeggen.

Er is een vraag gesteld door de PvdA-fractie over de externe veiligheid. Er zijn ook schriftelijke vragen over gesteld en de beantwoording daarvan komt op 2 juli in Gedeputeerde Staten. Er is vertraging opgetreden omdat informatie bij de veiligheidsregio is aangevraagd die pas onlangs is binnengekomen.

De tweede vraag is gesteld in het kader van het Europaplein, motie 360 van de coalitiepartijen. Die motie gaat over de samenwerking op het gebied van Europa om de informatievoorziening en het samenbrengen van een aantal kennisinstellingen rondom Maastricht en de positie van Maastricht als Europese stad nog een keer te benadrukken. Hoe je ook denkt over Europa overigens, of je voor of tegen bent, het feit dat er zoveel in deze stad gebeurt, is altijd een belangrijke economische factor. Gedeputeerde Staten staan als zodanig sympathiek tegenover deze motie. Daarnaast is aan de orde dat in die motie twee instellingen worden genoemd, namelijk de Kamer van Koophandel en het EIPA. Beide instellingen liggen onder zwaar bezuinigingsvuur en dat betekent dat de versterking onder elkaar natuurlijk erg nodig is. Het kan echter niet zo zijn dat we daarmee de bezuinigingen op de Kamer van Koophandel en de bezuinigingen op EIPA zomaar kunnen billijken. Nogmaals, we gaan er volop voor om dat in deze provincie op de een of andere wijze te voorkomen.

Ik zet de pet van portefeuillehouder weer af en dat was binnen tien minuten. Mijn portefeuille is daarmee behandeld.

Ik moet nog twee dingen zeggen. Er is een gewijzigde motie, nummer 355. Daarin is de ondertekening gewijzigd van de heer Frische in die van de heer Janssen.

Ik mag u ook zeggen dat amendement 6 ook is ingetrokken in de behandeling zojuist.

Ook hoor ik zojuist dat de gewijzigde motie 361 is ontvangen en die wordt zo snel mogelijk verwerkt.

Ik stel voor om de schorsing heel kort te houden en wel tot 17.05 uur. Voor de mensen die honger hebben, komt er om ongeveer 18.00 uur een Chinese maaltijd en dan hebt u het in uw eigen hand of u die laat verpieteren omdat we nog tot na 18.00 uur blijven vergaderen of dat het een

verse maaltijd wordt, maar dan moeten we proberen de vergadering om 18.00 te beëindigen. Ik geef dat maar even mee.

Voordat ik schors moet ik u nog zeggen dat amendement 8 van GroenLinks inmiddels is ontvangen en ook dat krijgt u mee in de schorsing. U krijgt dus een gewijzigde motie 355 en het gewijzigde amendement 8 mee. Zij worden nu uitgedeeld.

Ik schors de vergadering tot 17.05 uur.

(Schorsing van 16.50 uur tot 17.10 uur.)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Dames en heren, we gaan verder met de tweede termijn van de behandeling van de Voorjaarsnota 2013. Wat de spreektijd betreft, is afgesproken dat het een derde van de spreektijd van de eerste termijn is en u zult het mij helemaal niet kwalijk nemen dat ik die vanaf nu strak zal handhaven.

Het woord is aan de heer Heemels.

De heer Heemels: Voorzitter, dank u wel. Allereerst de motie die de PVV heeft ingediend over het noodfonds voor de MKB. De heer Van Helvert beschuldigde mij direct van plagiaat. Hier is echter een andere plagiaatkoning aanwezig. De heer Van Helvert weet blijkbaar niet precies hoe de motie van zijn fractie er precies heeft uitgezien. Het dictum is heel anders. De motie-Titulaer spreekt van een garantiestelling die aanvullend is op de MKB-staatsgarantielening en die de Provincie daarbovenop kan verstrekken.

De voorzitter: We gaan toch niet de gehele tijd dicta uitwisselen, hoop ik. U krijgt één kans, mijnheer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Ik wil vragen of de heer Heemels ook het tweede gedachtestreepje van diezelfde motie wil voorlezen.

De heer Heemels: Ik heb die motie nu niet bij de hand, mijnheer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Dat is vervelend, want daar staat precies in wat uw motie ook behelst. Op zich is het sympathiek wat u doet, maar we moeten wel in alle eerlijkheid zeggen dat het exact dezelfde motie is als de motie waar u een

aantal maanden geleden tegen was. Dat is niet erg, dat kan ons allemaal wel eens overkomen, voorzitter, maar laten we er dan wel eerlijk over zijn.

De heer Heemels: De moties zijn niet exact hetzelfde. Dan is het zo dat wij toen tegen de motie waren en dat u deze keer voor onze motie bent, mijnheer Van Helvert.

Voorzitter, ter aanvulling van mijn betoog van vanmorgen nog een korte toelichting. Bedrijven moeten met onze motie uiteraard een gedegen businessplan inleveren en een toekomstperspectief hebben. Verder moeten er natuurlijk gedegen kaders en voorwaarden worden opgesteld. De PVV is graag bereid om daarover actief mee te denken met de gehele Staten en met Gedeputeerde Staten, zolang de MKB-bedrijven maar op korte termijn worden geholpen, breed voor geheel Limburg en niet alleen voor bepaalde sectoren of prestigeprojecten. Nu komt het verschil met de motie van de heer Titulaer, mijnheer Van Helvert. We hebben een korte uitleg gekregen van de heer Beurskens, die een koppeling maakte naar diverse staats- en Europese fondsen. Dat is voor heel veel kleine ondernemers een oerwoud aan regels, voorwaarden, formulieren en ga zo maar door. De bakker om de hoek en de detailhandelaar kunnen zich niet bezighouden met die administratieve rompslomp. De PVV streeft daarom onbureaucratische noodhulp na in eigen beheer – dat is ook een verschil met de motie van de heer Titulaer – waarvan iedereen op zeer korte termijn gebruik kan maken en dus niet eerst in de mallemlen van de bureaucratie terechtkomt. Dat is juist het wezenlijke verschil. Niet te lastig maar direct beschikbaar want juist in tijden als deze moet heel snel worden gehandeld.

Voorzitter, ik heb nog een stukje over de bouw-motie, maar dat laat ik maar achterwege want dat wordt anders ook een hele discussie. Provinciale Staten hebben afgelopen maanden felle kritiek gehad op bijvoorbeeld de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij en de overname van de jeugdzorggebouwen. Het is allemaal niet zo gemakkelijk als nu in deze voorjaarsnota staat. Desondanks legt men dit naast zich neer en worden deze zaken alvast voor de zekerheid opgenomen in een pakketje van 72 projecten met een totale waarde van ongeveer 0,25 miljard euro, na veel een-tweetjes, zoals recent van de PvdA-fractie en gedepu-

teerde Van Dijk op 17 mei jl. over de motie van de voedselbanken. Dat was ook een fantastisch een-tweetje en wij vinden dat ongelooflijk.

Daarmee ben ik aangekomen bij amendement 1. Wat wordt hier gevraagd door onze fractievoorzitters van de coalitie? Hiermee geven die fractievoorzitters de controlerende en de kaderstellende taak volledig uit handen aan het college van Gedeputeerde Staten. Wat wil men? Men wil tekorten aanvullen. Er staat dat maximaal 15% van de reserve van 1,1 miljard euro mag worden ingezet voor projecten met alleen een maatschappelijk rendement. Onder welke voorwaarden? We praten hier over 160 miljoen euro. Buiten dat is het onbekend wanneer dat geld weer terugkomt. Daarmee is de PVV het ook niet eens.

Dan over punt 10. Als het Rijk plotseling beslist dat er wordt afgeroomd, hebben Gedeputeerde Staten de vrijheid om spoedig geld weg te zetten. Op welke manier gebeurt dat geld wegzetten? Wordt dan de complete pot leeggeroofd? Voorzitter, dit amendement van onze fractievoorzitters van de coalitie is onbestaanbaar. Het lijkt erop dat een coalitiedictaat er willens en wetens doorheen wordt gedrukt. Provinciale Staten worden op deze manier compleet buiten spel gezet door deze fantastische fractievoorzitters. Voorzitter, als hij hier vandaag aanwezig was geweest, dan zou zelfs Fidel Castro van verbazing zijn omgevallen, want van zulke besluitvorming en amendementen hebben ze zelfs in Cuba nog nooit gehoord en kunnen ze er nog heel wat van leren.

Voorzitter, dan de andere amendementen. Amendement 2 is voor de Bühne. Het werd ook al afgeraden door het college van Gedeputeerde Staten want die besluitvorming komt er wel.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik ben toch benieuwd naar een voorbeeld van de heer Heemels over de situatie in Cuba en wanneer daar ooit een amendement is ingediend op een voorstel.

De heer Heemels: Volgens mij kennen ze daar het woord amendement helemaal niet. Maar dit hier heeft ook niets met een amendement te maken, mijnheer Van den Akker. In principe is het dus gewoon hetzelfde.

De heer Van den Akker: Van u heb ik het nog niet gezien vandaag.

De heer Heemels: Een amendement?

De heer Van den Akker: Nee.

De heer Heemels: Nee, dat klopt want wij verwerpen de gehele Voorjaarsnota 2013. Anders had ik het gehele stuk moeten herschrijven en dan zou daar niet veel van over blijven.

Voorzitter, amendement 2. Wij zijn daar tegen. Wij ondersteunen liever het amendement van D66 wat dat aangaat.

Amendement 3. We zijn het eens met beslis-punt 1, maar de PVV gaat verder niet akkoord met de richting die daaronder staat. Het is heel sympathiek, maar we steunen het niet.

Amendement 4 van D66. Ik heb al gezegd dat we daar voor zijn.

Amendement 5. Daar zijn we ook voor.

Amendement 6. Daar zijn we voor.

Amendement 7. Daar zijn we tegen.

Amendement 8. Daar zijn we ook tegen.

Dan zijn we al bij de moties.

Motie 344. Daar zijn wij voor, maar we willen wel als korte verklaring afgeven dat wat de laatste bullet betreft natuurlijk wel het gevaar bestaat van verder potverteren.

Motie 353. Is van mezelf. Daar zijn we ook voor. Ik zie zojuist mijn naam eronder staan.

Motie 354. Daar zijn we voor, uiteraard.

Motie 355. Daar zijn we tegen. Hier wordt ook weer een beetje getoverd met geld. Als het niet snel genoeg wordt opgemaakt, dan wordt het weer in een ander project geduwd, als het maar heel snel besteed kan worden voor de plannen die Gedeputeerde Staten hebben. Daar zijn wij tegen zoals ik al heb gezegd in mijn betoog in de eerste termijn.

Motie 356. Daar zijn we ook tegen. Er moet eerst bekeken worden wat al die zaken opleveren voordat je een nieuwe zak met geld opentrekt.

Motie 357. Die is ingetrokken.

Motie 358. Daar zijn wij voor. Dat is ongelooflijk want het is een SP-motie. Nee hoor, het is een heel goede motie.

Motie 359. Daar zijn wij tegen. Wij geloven bijvoorbeeld niet in de stikstofproblematiek en de andere CO₂-onzin, maar daar geef ik verder

geen commentaar op want dat is bekend, denk ik.

Motie 360. Daar zijn wij tegen. Europa en de VVD. Jullie snappen het echt niet. Het is het volgende knuffelinitiatief dat waarschijnlijk niets oplevert.

Motie 361. Daar zijn we tegen. Geen andere dekking zoeken dus extra geld.

Motie 362. Daar zijn we tegen.

Motie 363. Daar zijn we ook tegen. Dit betreft in onze ogen weer een prestigeproject. We hebben al voldoende prestigeprojecten, denk ik, zeker met alle campussen en weet ik wat niet meer allemaal. Laten we nu een keer stoppen en laten we eerst eens beginnen bij de basis voor de kleine ondernemers, de bakker op de hoek en ga zo maar door.

Motie 364. Daar zijn we tegen.

Motie 365. Daar zijn we tegen. Kom eens met iets concreets. Het is allemaal heel vaag omschreven. Er staan verder ook geen cijfers bij, niet wat er beoogd is.

Motie 366. Daar zijn wij ook tegen. Niet eens om de reserve van die 1,1 miljard vast te houden, want daar zijn we als PVV echt voor en dat was namelijk ook het PVV-amendement 6 op 4 november 2011, maar wij hoeven geen SMART geformuleerde voorstellen te hebben in de voorjaarsnota, omdat we het gros van deze voorstellen sowieso verwerpen en het daardoor niet uitmaakt hoe ze geformuleerd zijn, SMART of niet.

Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank. Wilt u nog even terugkomen, mijnheer Heemels? Mevrouw Van Tulder heeft nog een vraag.

Mevrouw Van Tulder: Ik heb een voorstel van de orde, dus de heer Heemels kan gaan zitten. Ik heb het al een paar keer voorgesteld en ik doe het nog een keer. Het is misschien een goed idee dat niet iedereen bij alle moties vertelt waar men voor of tegen is, maar alleen de motie noemt als er iets over te melden is en dat we dadelijk stemmen. Dat scheelt tijd en dan zijn we op tijd voor de Chinese maaltijd.

De voorzitter: Ik ga hetzelfde doen. Ik had al willen voorstellen om, als u iets over een motie zegt, dat alleen te doen als u van plan bent om daarvan een stemverklaring te maken. We gaan

dat dan vanaf de volgende spreker doen en we bekijken of de heer Van Helvert dat kan doen.

De heer Van Helvert: Voorzitter, dank aan Ge-deputeerde Staten voor de beantwoording. Dank ook aan alle collega's voor de visies die we hebben gehoord. Ik hoorde dat de SP bang was dat Limburg het Wallonië van Nederland zou worden. De SP geeft daarmee, voorzitter, een negatieve annotatie aan deze mooie regio, alsof het daar niet goed zou gaan. Dat is opmerkelijk, al was het maar omdat Wallonië sinds jaar en dag bestuurd wordt door de Belgische variant van de SP. Ik zie Wallonië als een regio die booming is en daarnaast is zij partner in Maastricht Culturele Hoofdstad. Dat over Wallonië.

De voorzitter: Eerst de heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik kan natuurlijk niet nalaten om hierop meteen te reageren, want blijkbaar ben ik voor de heer Van Helvert niet duidelijk genoeg geweest. U hebt kunnen vernemen dat wij het eens zijn en dat ook wij de plannen rondom de kennistechnologie steunen. We vinden ook dat er ingezet moet worden op werkgelegenheid. We zullen veel goede plannen steunen. Als we dat niet doen, dan dreigt een situatie die vergelijkbaar is met Wallonië. Vergeet niet dat Wallonië overeind krabbelt. De opmerking kwam eigenlijk meer voort vanuit de mentaliteit 'Kump waal good', want dat is de Limburgse mentaliteit. Wij vergelijken Limburg totaal niet met Wallonië, want we willen niet eens in die richting geraken.

De heer Van Helvert: Dan zijn we het eens, mijnheer Prevoo.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heemels.

De heer Heemels: Ik wil alleen heel kort aan de heer Van Helvert vragen of hij ermee bekend is dat de Belgische SP te vergelijken is met CDA-coalitiepartner PvdA.

De voorzitter: We nemen daar nu kennis van, maar de heer Heemels heeft wel gelijk.

De heer Van Helvert: Voorzitter, als het gaat om de MKB-motie van de heer Titulaer van 2 november vorig jaar, dan was dat een motie die qua strekking in de geest gelijk is aan het document uit de kopieermachine van de PVV-

kamer, maar als ik het goed begrijp – dat begreep ik van de gedeputeerde – hebben Gedeputeerde Staten nog niets gedaan met deze motie. Het CDA vindt dat wel belangrijk, want olie op het vuur en het koper oppoetsen doen we niet alleen voor de grote containerschepen, maar ook voor de kleine sloepen die goede waar verkopen. Als Gedeputeerde Staten daarvoor geld nodig hadden, dan hadden ze aan de bel moeten trekken. Als daarvoor in de toekomst geld nodig is, dan moet men aan de bel trekken en ik stel dus ook voor dat Gedeputeerde Staten in de begroting daarop terugkomen. Dat dit belangrijke fonds er moet komen, dat is helder.

Voorzitter, vandaag nemen we misschien wel de belangrijkste beslissing van deze periode. Gaan we onze grote spaarpot inzetten om te investeren of niet? Daarom hebben fracties daarmee geworsteld. Hoe kun je dat geld zinvol inzetten zonder het stamkapitaal te verliezen en de rendementen op peil te houden? Daarvoor hebben we kaders gesteld in het amendement. Daarom moeten alle voorstellen voor projecten die vanuit die 1,1 miljard euro betaald worden, via Provinciale Staten gaan. We zitten er dus zelf bij. Als Provinciale Staten bij een voorstel ervan overtuigd zijn dat het geld ook netjes wordt terugbetaald, dan keuren we dat goed. Zijn wij daarvan niet overtuigd, dan keuren wij dat niet goed. Als we een onrendabele investering doen vanuit dat geld – financieel onrendabel bedoel ik, een subsidie verstrekken om het maar even zo te zeggen – dan moeten Gedeputeerde Staten aangeven hoe dat geld weer terugkomt.

De voorzitter: De heer Heemels.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. De heer Van Helvert houdt een pleidooi om aan die 1,1 miljard euro te komen. Ik heb al gezegd dat dit het onbegrijpelijke amendement 1 is. U hebt ook uw handtekening onder die 1,1 miljard euro gezet en het staat ook in het coalitieakkoord. Hoe moet die 1,1 miljard euro volgens u dan behouden blijven? Puur rekenkundig, puur technisch of misschien met een boekhoudkundig trucje? Hoe wilt u die 1,1 miljard euro waarvoor u hebt getekend, vasthouden?

De voorzitter: De heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Voorzitter, ik zit een beetje met hetzelfde probleem waarmee u in de eer-

ste termijn zat. Ik zeg iets, dan wil ik dat gaan uitleggen, maar voordat ik dat kan doen, stelt u al een vraag. Ik wilde daar al op ingaan. Daarvoor hebben wij die kaders gesteld. Gedeputeerde Staten moeten namelijk aangeven hoe dat geld weer terugkomt. In eerste instantie via rendementen van hoog renderende projecten. Is dat niet genoeg, dan moet dat terugkomen vanuit de eindejaarsopbrengsten. En is dat nog niet genoeg, dan moeten Gedeputeerde Staten met voorstellen komen bij de eerstvolgende begrotingsbehandeling over hoe dat geld terugkomt, bijvoorbeeld via de reguliere middelen. Tussentijds moeten Gedeputeerde Staten constant rapporteren over de stand van zaken via de planning- en controlcyclus. We hebben dus voortdurend sturingsmogelijkheden. Vooraf omdat alle voorstellen via Provinciale Staten gaan, tussentijds via de planning- en controlcyclus en achteraf via het terugbetalen uit rendementen en als dat niet lukt de eindejaarsopbrengsten en als dat niet lukt via de eerstvolgende begrotingsbehandeling.

De voorzitter: Eerst de heer Heemels en dan de heer Uringa.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Dan is het geld toch al uitgegeven? Achteraf wordt dan bekeken hoe het geld terugkomt en dan wordt bekeken of een of ander trucje kan worden geregeld bij een begroting. Het geld is dan weg.

De heer Van Helvert: Voorzitter, als ik mag? Het geld is geïnvesteerd en daarvan krijg je rendement.

De heer Heemels: Maar dan staat er geen 1,1 miljard euro meer op de rekening en daarvoor hebt u uw handtekening gezet.

De heer Van Helvert: Voorzitter, even ter verduidelijking. Ik heb nooit een handtekening gezet dat er 1,1 miljard euro op een rekening moet staan. Ik heb gezegd dat we ergens 1,1 miljard euro geld wegzetten tegen een bepaald rendement. Daarvoor heb ik inderdaad getekend en daarvoor zijn die kaders. Ik heb nooit gezegd dat het op de rekening moet staan. Sterker nog, dat staat op dit moment niet op een rekening, want het zit in obligaties.

De voorzitter: Dan de heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Van Helvert een woord uitspreken dat mijn probleem met amendement 1 zou kunnen oplossen. Helaas vind ik het nog niet terug in een wijziging op dat amendement. Ik heb vanochtend al aangekaart dat ik een groot probleem heb met 'zo spoedig mogelijk'. Dat is voor mij een open deur. Wat de heer Van Helvert nu zegt past precies in punt 9 waar staat: bij de begrotingsbehandeling. Er staat niet bij welke begrotingsbehandeling. Nu hoor ik hem zeggen: de eerstvolgende. Dat staat er niet. Mijn vraag is: gaat u dit amendement aanpassen? Of krijgen we een toezegging van het college hierover, want dan ben ik snel klaar?

De heer Van Helvert: Voorzitter, dank u voor de opmerking, maar ik ga het niet aanpassen. Mij lijkt dat, als ergens een probleem wordt geconstateerd, Gedeputeerde Staten dan niet denken: daar gaan we over twee jaar in de begrotingsbehandeling op reageren. Maar goed, ik denk dat dit een vraag is aan Gedeputeerde Staten. Ik denk dat zij de oplossing in de eerstvolgende begrotingsbehandeling kunnen aandragen. Of het dan ook meteen in die begroting staat, dat is de vraag, maar ze zullen er wel op reageren.

De voorzitter: Gedeputeerde Staten kunnen daarmee rekening houden.

De heer Van Helvert: Dus vooraf, tussentijds en achteraf zitten wij aan het stuur. Beter afgekaart dan dit, kan niet. Voor iedereen is dit wel spannend en iedereen wil dat in de gaten houden. Daarom zitten we ook constant op de bok en zullen we telkens zelf beslissingen moeten nemen. Hierover moeten Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten voortdurend samen in gesprek blijven. Op deze wijze, voorzitter, kunnen wij versnellen en versterken. Op deze wijze kunnen we een lichtbaken zijn in zwaar weer. Op deze wijze weten we zeker dat de te vernevelen olie niet op zal raken en dat de koperpoets altijd voorradig zal blijven. Waarom zetten we dit zo stellig neer, voorzitter? Om Gedeputeerde Staten, maar ook de inwoners en het bedrijfsleven van Limburg, te laten weten dat we de kip met de gouden eieren niet slachten. We zetten er met deze voorjaarsnota een goede haan bij en laten die deze kip treden. Dat dekt de lading en nu aan de slag.

De voorzitter: Ik laat deze vergelijking toe. Mijnheer Van Helvert, als u even in de buurt blijft? De heer Bosman heeft nog een vraag.

De heer Bosman: Mijnheer Van Helvert, het is u toch bekend dat een kip ook zonder de interventie van een haan eieren voortbrengt en dat de interventie van een haan alleen bedoeld is voor het nageslacht?

De heer Van Helvert: U weet dat uit een bevrucht ei nu eenmaal meer eieren kunnen komen dan eieren uit een niet-bevrucht ei komen.

De heer Bosman: Zet u dan in op meer gouden eieren?

De voorzitter: Ik stel voor om nu langzamerhand met de biologielessen te stoppen en verder te gaan met de heer Prevoo.

De heer Prevoo: Voorzitter, ik hoop dat beide heren elkaar met Pasen tegenkomen. Voorzitter, back to business. De SP is blij te horen dat Gedeputeerde Staten openstaan voor een aantal suggesties. We zijn blij met de toezegging dat alle voorstellen die voorliggen in ieder geval terugkomen naar Provinciale Staten, zodat wij die op alle merites kunnen beoordelen. We moeten natuurlijk niet met ons allen hier vergeten dat Provinciale Staten het als het ware voor het zeggen hebben. Ik roep Gedeputeerde Staten dan ook wederom op om Provinciale Staten actief te blijven informeren en ik roep Provinciale Staten op om hun taken kritisch, controlerend en initiërend te blijven uitoefenen. Wij hebben immers samen mogelijk de sleutel voor een toekomst van Limburg, maar we moeten niet, zoals sommige partijen suggereren, de boel op slot gooien. Dat gezegd hebbende, zult u het niet erg vinden als ik meteen overga naar een aantal stemverklaringen.

Ik ben de heer Van Wageningen nog een reactie verschuldigd op zijn vraag met betrekking tot motie 344 die gewijzigd is ingediend. Wij kunnen die motie niet steunen omdat de SP van mening is dat wij zeker moeten investeren in onze samenleving en dat mag ook van het Essentpotje.

Dan ten aanzien van motie 352 over externe inhuur van de PVV. We begrijpen dit maar we kunnen de motie niet steunen want in sommige gevallen moet je toch externe deskundigheid

inhuren. Een voorbeeld hebben we recent gehad, namelijk de luchthaven Maastricht Aachen Airport. Zonder een deskundig advies kunnen we daar eigenlijk niet echt, althans niet snel, op reageren. Wat wij wel steunen is de intentie om in ieder geval terughoudend te zijn.

Wat motie 353 betreft, steunfonds voor de ouderenzorg. Dit is geen provinciale taak. Er wordt wel gewerkt aan raakvlakken via een zorgnota. Via de Wmo zit de SP hier landelijk en gemeentelijk in ieder geval bovenop.

Wat motie 354 betreft, die zullen we niet steunen.

Ik ga dan even door naar motie 356, de uitbreiding structuurversterkende bouwprojecten. We zullen daarmee vooralsnog niet instemmen omdat we de toezegging van de gedeputeerde hebben dat hij op 6 september nog een overleg heeft. Ik wil voorstellen dat deze motie aangehouden wordt, zodat wij de rapportage van de gedeputeerde kunnen afwachten en de eerste resultaten kunnen zien alvorens wij dit verder gaan uitbreiden.

Ik merk dat ik het omgedraaid heb, want ik begon met de moties. Ik heb verder geen andere stemverklaringen meer ten aanzien van de moties.

Ik ga dan naar de amendementen, voorzitter. Wat amendement 1 betreft, het belangrijkste amendement, daar zijn wij voor, als we maar niet te veel zekerheid opgeven. We zijn zeker niet voor het langer oppotten.

Verder hebben we geen verklaringen over de amendementen en dat zult u verder in de stemmingen meemaken.
Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Prevoo. Ik wil even de verwarring in de zaal wegnemen. U gaf een stemverklaring voor motie 352 over externe inhuur, maar dat was een motie van gisteren en die is gisteren aangehouden. Die motie wordt dadelijk niet opnieuw in stemming gebracht. Voor de mensen die meeschrijven: er is vandaag geen motie 352.
Ik geef het woord aan de heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, Limburg staat voor een belangrijk moment en daarvan is dit college zich met deze voorjaarsnota, en ook deze Staten, ten volle bewust. Als het niet zo nodig zou zijn, gezien de economische ontwikkeling, dan was het wellicht ook niet zo snel van de grond gekomen. Ik zal het kort houden. Ik zal niet op alle moties en amendementen ingaan, maar ik zal wel kort reageren op de inbreng in de eerste termijn.

Ten eerste de discussie over het financieel kader. Ik ben heel blij dat Gedeputeerde Staten hebben aangegeven dat je überhaupt al veel kunt doen zonder die 1,1 miljard euro aan te spreken. Anderzijds zou ik willen zeggen: ook de 1,1 miljard euro is natuurlijk tot op zekere hoogte een arbitrair bedrag. Ik wil duidelijk aangeven dat, als er minder bewegingsvrijheid is, je er alles aan doet en dat je die 1,1 miljard euro zo laat mogelijk zult aanspreken als je dat gaat doen. Ik ben ook blij met de toelichting van Gedeputeerde Staten over flexibiliteit en op welk moment ingrijpen verstandig is. Je moet een aantal jaren vooruitkijken voor projecten en voor de financiële positie van je eigen provincie. Uiteraard moet je de risico's zo veel mogelijk beperken, dat werd ook gezegd.

Ik noem even specifiek het amendement van D66 over de ZLSM. In de voorstellen staat op dit moment dat Gedeputeerde Staten voor de uitvoering van dat project met voorstellen naar Provinciale Staten komen. Dat is voor ons de reden om dat via amendement 2 in deze voorjaarsnota op te nemen. We hebben allemaal de vergadering van de Statencommissie bijgewoond en we hebben daar het debat gevoerd. We waren het er allemaal over eens dat het dossier dat er nu ligt nog niet gereed was voor definitieve besluitvorming. Dit betekent dat, als het gereserveerde geld uiteindelijk totaal niet aangesproken hoeft te worden, je kunt besluiten de bestemmingsreserve op te heffen.

We zijn heel erg blij met de toezeggingen vanuit het college over onze vragen ten aanzien van het jeugdsportfonds, Hart voor Limburg en het techniekonderwijs. Dat geldt ook voor de toezegging om te bekijken hoe we bij het terrein van de Gulicksebaan de veiligheid beter kunnen garanderen en daarover met de gemeenten aan de slag gaan en dat geldt ook voor de toezegging over de verkeersveiligheid op de A73. We

wensen het college veel succes bij de onderhandelingen met het Rijk bij diverse infrastructuurdossiers zoals de binnenvaart.

Ten aanzien van het ondersteunen van het MKB denk ik dat dit misschien nog wel de lastigste economische uitdaging voor het college is, omdat het relatief gezien ongrijpbaar is. Alleen een fonds instellen lost niet alles op. Het MKB bij de campussen betrekken is ook heel erg lastig. Ik ben dus heel erg benieuwd of het college in staat zal zijn om de ideeën vanuit de motie van het CDA – al ingediend bij de begroting – en vanuit de motie ingediend door de PVV, in concreet beleid om te zetten. Ik vraag mij wel af wat je met de risico's gaat doen als je als Provincie met 100 miljoen euro voor bank gaat spelen. Dat is iets wat wij als liberalen in die positie liever niet zouden zien.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Ik ben heel benieuwd waarom het lastig zou zijn om het MKB bij de campussen te betrekken. Volgens mij bestaat het grootste gedeelte van de bedrijven in Limburg uit MKB en is het voornamelijk de bedoeling om binnen die campussen de driehoek te realiseren. Als we dat niet met het MKB kunnen doen, dan blijven alleen de grote bedrijven over of de eenpersoonsbedrijven en ik neem aan dat dit niet de bedoeling is. Het is een eigenaardige opmerking.

De heer Van den Akker: Ik ben het natuurlijk helemaal met u erover eens dat het MKB eigenlijk de kern is van de Limburgse economie en het bedrijfsleven. Ik denk inderdaad dat ongeveer 85% van het aantal bedrijven dat we hier hebben eenmansbedrijven zijn of bedrijven met slechts een zeer klein aantal werknemers. Ik constateer echter wel dat ze nog te weinig voorkomen in de campusplannen. Daarom roep ik het college op: verwerk dat er nadrukkelijker in.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Dit is precies een van de grote kritiekpunten van GroenLinks op de manier waarop besluitvorming plaatsvindt. De campusplannen zijn in ontwikkeling. Daarvoor moet nog een heleboel gebeuren. Daarvoor moeten eigenlijk nog heel veel voorwaarden worden opgesteld waarbij Provinciale Staten aan zet

zouden moeten zijn, om dit soort zaken de juiste aandacht te geven. Die kans wordt ons met deze voorjaarsnota volgens mij behoorlijk ontnomen.

De heer Van den Akker: Voorzitter, dat ben ik niet met mevrouw Van Tulder eens, want ook bij de plannen rondom de Kennis-As geldt dat alle voorstellen daarvoor nog naar Provinciale Staten komen en dan zullen we ook moeten toetsen in hoeverre daarbij de betrokkenheid van het Midden- en Kleinbedrijf geldt.

Voorzitter, daar wil ik het op dit moment bij laten voor de tweede termijn van de VVD en ik wens het college veel succes bij de uitvoering van deze voorjaarsnota.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Dank u wel, voorzitter. De bijdragen van de coalitiefracties voor deze voorjaarsnota zijn een feest van voortschrijdend inzicht. Op 5 april hebben we een debat geëntameerd over de inzet van de Essentgelden en de coalitiefracties vonden het niet nodig om hiervoor nieuwe kaders te stellen, er was regulier geld genoeg en de immuniteitsreserve hoefde niet te worden ingezet. Dit zijn enkele citaten uit deze vergadering, mijnheer Van den Akker. Cofinanciering vormde een wezenlijke voorwaarde, ook medeoverheden, bedrijfsleven en onderwijs moeten proportioneel risicodragend mee investeren. Die opmerking heb ik vandaag niet gehoord. Een structurele provinciale reserve, nogmaals mijnheer Van den Akker, van 1,1 miljard euro is geen overbodige luxe. Dit geld is ook nodig om de Limburgse economie ook op langere termijn in stand te houden. Dan een ander citaat.

De heer Van den Akker: Dan wacht ik nog even en dan kan ik alles in een keer meepakken wat ik wel of niet gezegd heb.

De voorzitter: Ik geef het woord aan mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: "Wat de reserve betreft en dat de extra investeringen zodanig financieel moeten renderen dat hiermee het verlies aan rente-inkomsten wordt gecompenseerd en om de structurele reserve in stand te kunnen hou-

den, zal sprake moeten zijn van een structureel financieel rendement. Er zal dan sprake moeten zijn van een veilige en renderende belegging.”
Einde van het citaat.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik begrijp het punt van mevrouw Van Tulder niet zo goed, want als je het hebt over cofinanciering, dan staat op pagina 28 dat er ook altijd een multiplier moet zijn en bij de criteria onder paragraaf 5.2 van de flexibilisering staat ook dat dit cofinanciering moet zijn. De andere citaten heb ik deels vandaag in mijn betoog verwerkt en allemaal opgenoemd en daar staat de VVD dus volledig achter. Volgens mij worden die met de huidige voorstellen ook volledig meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Van Tulder.

Mevrouw Van Tulder: Ik bedoel dat de cofinanciering in uw voorwaarden in ieder geval niet meer wordt aangegeven, het is ook geen harde voorwaarde in de stukken die hier voorliggen en uw boodschap en ook die van het CDA en de PvdA was toen: er is geld genoeg in de reguliere begroting, dus hebben we de Essentgelden niet nodig. Bij monde van de heer Titulaer zegt het CDA: “Het CDA vindt het van belang om een robuuste reserve in portefeuille te houden, alsmede om het structurele rendement uit de huidige beleggingen te behouden ten behoeve van sluitende toekomstige begrotingen. De spreker benadrukt het belang dat het CDA hecht aan het uitgangspunt van goed rentmeesterschap.” Vandaag zegt de PvdA bijvoorbeeld dat ze verder wil kijken dan de afdeling ‘laten we het met de rente doen’. Een afdeling waarvan de gehele coalitie op 5 april nog deel uitmaakte. Toen hadden de kaders besproken kunnen worden en dan zou er een transparante kaderstelling zijn geweest. Helaas. Het gaat verder. Het is verbijsterend. Provinciale Staten geven, als wij akkoord gaan met deze voorjaarsnota, het budgetrecht uit handen. Voor de komende jaren kunnen Provinciale Staten op reces. Politiek is het verdelen van gemeenschapsgeld en daardoor bepalen wat er gerealiseerd dient te worden. Daarvoor zijn we gekozen. Nu bepaalt niet de volksvertegenwoordiging, maar nu bepalen Gedeputeerde Staten. Dat is ondemocratisch en ongelooflijk. Limburg, je zult er maar wonen.

Gedeputeerde Staten proberen ons ervan te overtuigen dat alles in Statenvoorstellen zal terugkomen. Ze steunen daarbij wel een motie om een drietal voorstellen buiten de besluitvorming te houden, maar ze zijn niet bereid om dat te doen met de andere voorstellen. De Kennis-As wordt al beschouwd als een gegeven, terwijl we dat slechts één keer aan de hand van een nota van de initiatiefnemers hebben besproken in een commissievergadering. De gedeputeerde van Duurzaamheid stelt dat het benoemen van duurzaamheidscriteria niet nodig is, dat zit al ingebakken. Mag ik dan van het college vernemen welke van de genoemde criteria op pagina 16 niet zo vanzelfsprekend zijn dat ze apart benoemd moeten worden? Daaraan wilden wij die criteria toevoegen. De mate waarin de investeringen het economisch profiel van Limburg versterken in relatie met het brede vestigingsklimaat? Of de mate waarin andere partners werkelijk structureel bijdragen? Of de mate waarin investeringen tot langjarig financieel en/of maatschappelijk rendement leiden? Het lijken mij allemaal – met alle andere voorwaarden – heel logische zaken waarvan je zegt: we stellen nu vast dat dit criteria zijn. Dus de conclusie is: als wij een duurzaamheidscriterium niet willen toevoegen, dan betekent dit dat we dat niet willen opnemen. Dat betekent dus niet: we doen het al. We doen het namelijk niet, want zo ver lopen wij in Limburg niet voor op het terrein van duurzaamheid.

De 30 miljoen euro van natuur, landschap, stedelijk groen, ecologische hoofdstructuur en sociale leefbaarheid. Dat is zulk een breed fonds geworden dat het groenfonds – zoals we dat in de wandelgangen noemen – beter een andere naam kan krijgen. Wat dacht u van De zak van Sinterklaas? Of van Koppes pretpakket? U mag kiezen.

Bij de reductietaakstelling wordt een aantal instellingen gekort. Dit is echt een serieus punt. Deze instellingen hebben personeel als hun grootste kostenpost. Wij willen heel graag van Gedeputeerde Staten weten hoeveel banen de uitvoering van deze reductietaakstelling gaat kosten. Wij maken ons allemaal voortdurend zorgen over werkgelegenheid, we pompen 250 miljoen euro in de Limburgse economie en gaan dan op basis van een bij de coalitieonderhandelingen vastgestelde bezuiniging van 10 miljoen euro op allerlei taken bij die maat-

schappelijke organisaties geld weghalen en dus banen weghalen. Aan de ene kant investeren we heel veel geld om banen te creëren en aan de andere kant gaan we banen weghalen bij organisaties die we ooit een maatschappelijk belang hebben toegedicht. Nogmaals, GroenLinks vindt niet dat we niet kritisch hoeven te zijn op die zaken waaraan we geld uitgeven, maar dit is heel erg in onbalans. Ik wil graag weten hoeveel banen dat gaat kosten bij de instellingen waar dat geld wordt weggehaald en ik denk dat we met ons allen ervan zullen schrikken wat het effect is van die 4,8 miljoen euro die we daar snijden.

De voorzitter: Ik vraag u om langzamerhand af te ronden, want we zijn ruim over de tijd.

Mevrouw Van Tulder: Ik wil nog iets zeggen over de amendementen. Wij willen amendement 1 graag steunen, waarbij we duurzaamheid definiëren als 'een bijdrage leverend aan energietransitie, bescherming van milieu, klimaatdoelstellingen, zuinig omgaan met grondstoffen'. Als dat een invulling is waarmee de indieners kunnen leven en dat dit daarvan deel uitmaakt, dan vinden wij het een uitstekend amendement.

Bij amendement 2 willen wij graag toevoegen: alle projecten boven de 1 miljoen euro die nog in de Staten behandeld moeten worden. Dus niet alleen de drie genoemde projecten, maar alle projecten waaraan normaal gesproken een Statenvoorstel ten grondslag dient te liggen. Dat is ook het meest logische, de normale gang van zaken.

Bij amendement 6 zijn we wel voor het plan, maar dat moet goed onderbouwd worden voordat geld wordt gevoteerd. Wij zullen voorstemmen.

Amendement 8. Gedeputeerde Staten hebben eigenlijk al gezegd: we willen dat niet doen, want we willen af van die subsidies. Het gaat erom dat wij voorstellen om de energiesubsidie aan te vullen zodat er niet na een halfjaar, maar na twee jaar voldoende geld is om zonnepanelen en dergelijke aan te schaffen. Een subsidie zorgt voor meer duurzame energie en we bereiken er ook het terugdringen van CO₂ mee. Het zorgt bovendien voor werkgelegenheid in de installatiebranche. Het is dus niet alleen een subsidie

om zonnepanelen op het dak te zetten, maar het heeft een grote social return en versterkt de economie.

De voorzitter: Ik ga u vragen om echt de laatste zin uit te spreken.

Mevrouw Van Tulder: Wat de moties betreft, dat zullen we laten zien bij de stemming. GroenLinks zal tegen de Voorjaarsnota 2013 stemmen en we constateren dat Gedeputeerde Staten met deze voorjaarsnota Provinciale Staten buitenspel proberen te zetten en dat de coalitie dit toelaat. De logica is ver te zoeken en dat bewijst dat er binnen de coalitie gelukkig is tegengestribbeld tegen deze aanpak, dat het daar geven en nemen is geweest. Wij wachten af hoe lang dat nog goed gaat.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Tulder. Er was nog even sprake van een stemverklaring op amendement 6, maar ik moet de Staten meedelen dat dit amendement is ingetrokken. Daarmee hoeft dus geen rekening te worden gehouden. Het woord is aan mevrouw Medendorp.

Mevrouw Medendorp: Dank u, voorzitter. Voorzitter, ik heb naar aanleiding van het rappe tempo in de eerste termijn de opmerking gekregen dat ik waarschijnlijk heel goed onder water kan zwemmen, dus ook heel lang mijn adem kan inhouden en dat ik in één adem lang kan doorpraten. Dat moet ik bevestigen. Ik kon in ieder geval vroeger een 25 m bad onder water overzwemmen. Maar goed, je wordt ook een dagje ouder en helemaal zal dat dus niet meer lukken. Om bij dat water te blijven, het is natuurlijk een belangrijke dag want het water staat ons aan de lippen. Van daaruit maken we ook keuzes. Ik heb weinig zin om in deze termijn nog van alles van iedereen te gaan herhalen en ik spits me dus even toe op onze eigen twee amendementen.

De heer Van Helvert heeft zojuist nadrukkelijk nog eens de intentie en het inzicht op het amendement herhaald en hoe je het ook bekijkt, het is zo dat Provinciale Staten, dus wij als Staten, via de planning- en controlcyclus en via de begroting en via de besluitvorming over de projecten steeds in beeld zijn. Wat dat betreft hebben wij het voor het zeggen om het maar zo te zeggen. Daarover zijn ook nog enkele vragen gesteld

aan de heer Lebens en die zullen straks beantwoord worden. Juist vanuit die kracht hebben wij het amendement opgebouwd.

Dan het tweede amendement. Ik heb in de eerste termijn ook al gezegd dat de projectenlijst bestaat uit zaken waarover we al hebben besloten of waarover we hadden kunnen besluiten – want ze hebben op de lijst gestaan – maar nog geen besluit hebben genomen en dus worden ze afgetikt met deze begroting. Het tweede deel betreft zaken waarover nog wordt gediscussieerd en het derde deel betreft nieuwe zaken. Zo hebben wij het amendement opgebouwd. Ik hoor graag nog een keer van het college of ons amendement wat dat betreft klopt of dat we toch een project hebben vergeten dat genoemd had moeten worden. Het gaat hier inderdaad om het mandaat van de Staten en hoe je als Staten besluiten neemt. Wat dat betreft is het vandaag, denk ik, ook een belangrijke dag, want ik kan me eigenlijk niet herinneren dat een coalitie twee zulke belangrijke amendementen op een voorjaarsnota heeft gemaakt. In deze amendementen spreken we toch steeds over het recht en de keuzes die bij de Staten liggen. Wat dat betreft is het dus ook een belangrijke dag. Het is ook een belangrijke dag voor de keuzes die we maken ten aanzien van wat we de ijzeren reserve noemen en de mogelijkheden en onmogelijkheden die erin zitten. Daarover zijn allerlei afspraken vastgelegd en goed vastgelegd wat ons betreft. Er komen nog vragen. We hebben zelfs nog even een discussie gehad over de 15% maatschappelijk rendement. U snapt natuurlijk dat dit voor ons als fractie buitengewoon belangrijk is dat dit er in zit. Ook daarop is positief geantwoord dat dit wordt overgenomen en dat voorstellen in die richting naar ons toe komen en dat is voor ons ook heel belangrijk. Mocht ik dat fout concluderen, dan hoor ik dat ook graag.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Mevrouw Medendorp, realiseert u zich dat u dan afwijkt van wat er in het coalitieakkoord staat? 85% van 1,1 miljard euro is geen vaste reserve van 1,1 miljard euro.

Mevrouw Medendorp: We kunnen de hele discussie van vandaag weer overdoen, maar ik moet eerlijk zeggen dat we deze vraag vandaag

hier al heel vaak in meerdere vormen hebben beantwoord. We zeggen vandaag in eerste instantie onder welke voorwaarden aan de 1,1 miljard euro gekomen kan worden. Daarbij leggen we vast dat we als het ware fondsbeheerder worden en dat we als een goed fondsbeheerder altijd weer op die 1,1 miljard euro uitkomen, want dat is de basis die we met ons allen hier afspreken. Ten tweede spreken we af – en daarvoor verwijs ik ook naar het amendement – dat we dit alleen toestaan als er niet gefinancierd kan worden uit de reguliere middelen. We hebben met ons allen geconstateerd dat die ruimte er is. Dat is dus het eerste waarmee we bezig zijn.

De voorzitter: Bedankt. Nog iemand over dit punt? Mevrouw Van Tulder en dan de heer Heemels.

Mevrouw Van Tulder: U constateert in het amendement over de voorstellen die buiten het ontwerpbesluit worden gehouden, dat een aantal nog niet is aangeboden aan Provinciale Staten en wel langs Provinciale Staten dient te gaan ter accordering of ter kennisgeving. Wat is het probleem om dat zo te formuleren in het besluit dat de voorstellen die nog niet zijn aangeboden aan Provinciale Staten of nog langs Provinciale Staten dienen te gaan ter accordering of ter kennisgeving, buiten het besluit worden gehouden? Ik denk dat we dan een heel andere situatie creëren en dan heeft GroenLinks aanmerkelijk minder problemen met deze voorjaarsnota.

Mevrouw Medendorp: Ik heb de systematiek die eronder ligt hier zojuist nog een keer bevestigd en ik heb aan het college gevraagd erop te reageren of het klopt dat wat er nu in staat, in deze systematiek past. Namelijk: we hebben er al over besloten of we dat konden doen, maar we hebben het niet geagendeerd. Het tweede is discussie en het derde komt nog. Op basis daarvan worden de projecten genoemd in dit amendement. Ik hoor graag nog een keer van het college of wij ons niet vergist hebben. Ik hoop van niet, maar ik ga er eigenlijk ook van uit dat dit niet zo is. Ik heb uw vraag daarmee doorgeleid naar het college.

De voorzitter: Bedankt.

Mevrouw Van Tulder: Op het moment dat er projecten zijn die hierin niet genoemd worden, worden die dan hieraan toegevoegd?

Mevrouw Medendorp: Daar gaat het college zo meteen op antwoorden.

Mevrouw Van Tulder: Dat begrijp ik, maar dan vindt u dat ze moeten worden toegevoegd.

De voorzitter: Nu eerst de heer Heemels.

De heer Heemels: Ik heb twee vragen. Mevrouw Van Medendorp verkondigt hier hoe fantastisch die amendementen wel niet zijn, maar mevrouw Van Medendorp, beseft u ...

Mevrouw Medendorp: U kunt het 'Van' weglaten, dat zit er niet tussen.

De heer Heemels: Sorry, dat is goed. Mevrouw Medendorp, beseft u dat u in principe heel veel macht aan Gedeputeerde Staten geeft? Met amendement 1 geeft men Gedeputeerde Staten een vrijbrief. Met amendement 2 hoor ik dus dat u in principe voor die andere 69 projecten ook een vrijbrief geeft aan Gedeputeerde Staten. Klopt dat?

Mevrouw Medendorp: Voorzitter, ik val in herhaling, maar ik zal toch bekijken of ik de heer Heemels kan overtuigen, je weet maar nooit. Ten aanzien van amendement 2 onderscheiden wij drie soorten projecten. Projecten die we hadden kunnen besluiten dan wel besloten hebben, projecten die nog in de discussie zitten zoals de stoomtrein en de projecten die nieuw zijn voor ons. Het amendement is zo opgebouwd dat we voor de projecten die in de tweede en de derde categorie zitten weliswaar geld reserveren, maar dat de besluitvorming – daarom is daar ook reserveren toegevoegd – daar komt waar die hoort, namelijk bij de Staten. Wat uw eerste vraag betreft dat u vindt dat wij daarmee een vrijbrief geven aan Gedeputeerde Staten. Ik vat maar even samen dat alleen keuzes gemaakt kunnen worden als het bij Provinciale Staten komt, dus dat wij beslissingsbevoegdheid hebben. Dat hierover bovendien binnen de reguliere planning- en controlcyclus steeds verslag wordt gedaan waarbij we ook aan de alarmbel kunnen trekken. Dat de eindejaarsopbrengsten overvloeien naar de

1,1 miljard euro en dat van daaruit een gezonde fondsbeheersing komt.

Ten tweede dat, als we dat niet realiseren, bij de begrotingsbehandeling – dat is onze eigen keuze – daaraan nog een keer geld kan worden toegevoegd. Daarbovenop geldt natuurlijk als allereerste dat het fonds zichzelf gezond houdt als de revenuen zo groot zijn dat het geld niet nodig is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heemels nog, de laatste vraag.

De heer Heemels: Dank u wel, voorzitter. Dat staat niet zo in het amendement. In het amendement wordt dat juist helemaal opgehouden. Bij punt 9 staat bijvoorbeeld dat er als eerste geld wordt weggehaald uit die 1,1 miljard euro.

Mevrouw Medendorp: Onder voorwaarden.

De heer Heemels: Maar het is 15%, 160 miljoen euro waarover we spreken. Dan is het de vraag, die vraag stelt u zichzelf in principe ook, of in een begrotingsbehandeling moet worden bekeken hoe het verlies aan renteopbrengst wordt gecompenseerd. Hoe wordt het tekort aangevuld? Waarom gaat u dat risico überhaupt aan? Daarmee verschaft u dus in principe – zoals wij het noemen – een vrijbrief. Kijk maar hoe jullie het doen en dan zien we het wel. Wat gebeurt er als het niet terugkomt in een begrotingsbehandeling? Hoe wilt u dat tekort dan gaan aanvullen? Dat wordt helemaal niet duidelijk in het amendement.

Mevrouw Medendorp: Er zijn drie fases. Ik kan het herhalen. De derde fase, de allerlaatste fase, is de fase waarin wij als Staten, want dat is een recht dat wij hebben, tijdens de begrotingsbehandeling besluiten wat er wel of niet gebeurt. Ik verwacht dat het college dan met voorstellen komt en dat het bijvoorbeeld projecten die er zijn temporeert zodat geld kan worden overgeheveld naar de 1,1 miljard euro of dat een geheel project niet doorgaat zodat dit geld kan worden overgeheveld naar de 1,1 miljard euro. Daarover komt een voorstel van het college. Dat is fatsoenlijk financieel beheer dat we met ons allen doen. Daarvoor staan wij aan de lat, want niemand anders dan wij stellen de begroting vast.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de bijdrage van mevrouw Medendorp. Dan ga ik naar de

heer Van Wageningen. Op dit moment wordt voor straks een stemvolgorde uitgedeeld. De griffie en ondergetekende hebben de vrijheid genomen om de amendementen in volgorde van verstrekkendheid te plaatsen en de moties staan in volgorde van indiening. U weet dan in ieder geval wat u krijgt. Het woord is aan de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen: Dank u wel. De Staten hebben vandaag gedaan wat ze behoren te doen, namelijk financiële kaders stellen. Dat is echt een goede zaak en dat was nodig. Als we de Voorjaarsnota 2013 alleen aan het college hadden overgelaten, dan hadden we het college heel veel vrijheid gegeven en dan waren de Staten buitenspel geraakt. D66 heeft zich daarvoor ingezet, onder andere door het debat te organiseren op 5 april. Het gaat de goede kant op met het kader dat we stellen. Aan de ene kant willen we graag dat het enorme eigen vermogen van Limburg in Limburg wordt ingezet en dat is nu mogelijk. We willen wel dat het onder strikte randvoorwaarden gebeurt en de randvoorwaarden die nu bij het overgenomen amendement van de coalitie zijn gesteld, gaan de goede kant op want die zijn behoorlijk streng. Wat ons betreft gaat het nog niet ver genoeg, want eigenlijk wil D66 dat de vaste reserve blijft en dat dit deel alleen maar revolverend wordt ingezet. Hou me ten goede, we vinden het prima als de Provincie subsidieert uit de vaste inkomsten van de Provincie, maar niet uit de reserve. Dit is een inhoudelijk punt waarom we denken dat we onze motie wel in de lucht willen houden en zelfs nu willen indienen, want wat dat betreft gaat die iets verder en is die iets strenger. Voor de rest heeft onze motie alle voordelen van een motie boven een amendement. De motie geeft het college niet alleen de mogelijkheid om middelen in Limburg te besteden, maar de motie roept het college ook op om dat toe te doen. Dat kan bij motie. De motie geeft ook het doel ervan aan, stimulering van de economie. Voor ons is dat als doel goed genoeg. Gedeputeerde Beurskens kon zojuist met een voorbeeld daarvan instemmen. Ik realiseer me dat hij niet met voorstel zelf instemt voorlopig, maar dat hij wel met het voorbeeld instemt. Dat geeft ons als D66 eens te meer aan dat we de goede kant opgaan. Dat betekent dat 1,1 miljard euro inderdaad beschikbaar komt voor Limburg en dat is echt winst.

Namens D66 was ik een van de indieners van motie 284 en die wordt wel eens de motie Versterken en Versnellen genoemd. Ik stond helemaal achter die motie, maar wat ermee gebeurd is, daar sta ik helemaal niet achter. De heer P. Janssen, de heer Leppers, de heer Uringa en vooral natuurlijk de heer Van den Akker, ik weet niet wie ik overgeslagen heb, in ieder geval alle indieners van de motie voelden zich een beetje de kapitein en we zeiden tegen de stuurman: zet voor ons een nieuwe koers uit en kom dan bij ons terug. Wat hebben de stuurman gedaan? Die pakte het roer en die gooiden het om en wij zijn overboord gevallen. Vanuit het water roept de heer Van Helvert dan: rechtdoor naar Pharos. De heer Van den Akker roept dan vanuit het water: een beetje naar rechts. De heer Pennings roept als mede-indiener, ik was hem zojuist vergeten: een beetje naar links. Ik roep dan vanuit het water: kom terug, want we willen terug aan boord; we willen meepraten over die koers. Jullie hebben die koers wel uitgezet, maar voordat we nu werkelijk op stoom komen, willen we er wel nog even over meepraten. Dat is helemaal niet gebeurd. Ik vraag nu aan de mede-indieners – en ik hoop dat dit zo is – of we er nu van af zijn. Ik hoop dat het college nu niet meer met een verwijzing naar deze motie kan zeggen: we moeten sneller van jullie; we moeten harder van jullie en het mag ook wel onverstandig want jullie zetten ons aan tot grote spoed. Laten we afspreken dat we daarvan af zijn.

De voorzitter: De heer Van den Akker, vanuit het water.

De heer Van den Akker: Voorzitter, ik hoor de heer Van Wageningen zeggen dat hij dus nooit meer een motie zal indienen waarvan hij eigenlijk niet precies weet welke kant het opgaat. Ik had wel een idee toen ik haar toelichtte bij de begrotingsbehandeling, namelijk: er is een aantal grote projecten, we hebben grote werkloosheid, er moet geld naar voren worden gehaald en we moeten iets doen met die 1,1 miljard euro. U doet nu alsof u er geen idee van had toen u aan boord stapte.

De heer Van Wageningen: Ik heb zojuist al gezegd dat ik er helemaal achter stond toen ik de motie mede indiende. Het college is nu ook een beetje gecorrigeerd en dat is ook goed. Daarom vraag ik ook, en dat vraag ik serieus: zijn we nu wel van die motie af? Kunnen jullie

als mede-indieners bevestigen dat het college nu niet meer kan zeggen: jullie vragen ons zelf om te versterken en te versnellen dus hebben we als college eigenlijk alle vrijheid om alle kanten op te gaan die wij willen. Kunnen we dat bevestigen? En om uw vraag te beantwoorden: ik wist heel goed waar ik aan begon.

Voorzitter, nog een punt. De SP heeft ons uitgedaagd. Gisteren hebben we gezegd: nog erger dan onderbesteding is het geld besteden aan een doel dat eigenlijk naast het doel ligt dat de Staten hebben gesteld. De SP heeft ons daarin gesteund en heeft gezegd: kom met een plan hoe je dat voorkomt. We hebben dat plan niet in de vorm van een motie of een amendement, maar de richting is dat de Staten dat doel heel scherp moeten stellen en dat het college zich niet alleen aan het doel maar ook aan een tijdspad of een tijdshorizon moet houden. Vervolgens moeten wij als Staten dat controleren en als het geld niet binnen het tijdspad of de tijdshorizon wordt uitgegeven, dan moet niet gezocht worden naar andere doelen, maar dan laten we het geld terugvallen naar de algemene middelen zodat we opnieuw kunnen besluiten. Het besluit kan desnoods hetzelfde doel zijn, maar dat moeten we wel opnieuw besluiten. Dat zijn de contouren. Hoewel ik geen uitgewerkt voorstel heb, vraag ik het college of het in die richting kan meedenken en of het in die richting met een voorstel kan komen.

Dan de moties en de amendementen. Ik loop ze niet allemaal door.

De voorzitter: Alleen de stemverklaringen.

De heer Van Wageningen: Motie 355 gaat over de herverdeling van gelden die nu in de regiofondsen zitten. Wij vinden het te veel een herverdeling tussen insiders. Daarom gaan we die motie niet steunen.

Motie 362 steunen we. Daar gaan we mee akkoord, maar het is voor ons wel belangrijk dat we niet het zoveelste werkgelegenheidsplan gaan entameren of uitvoeren, maar dat dit geïntegreerd gebeurt. Daarom waren we eigenlijk nog meer gecharmeerd van het plan van de SP dat we ook steunen.

Motie 363, daarover moet ik een stemverklaring geven. De Kennis-As zou iets van D66 moeten

zijn, maar hij is er nog niet en we doen nu alsof die er al is. We lopen te ver voor de muziek uit en daarom gaan we deze motie niet steunen.

Ten slotte. Het is natuurlijk allemaal afhankelijk ervan hoe het dadelijk met de moties en de amendementen gaat. Als amendement 1 inderdaad onverkort wordt overgenomen, dan vinden wij dat het beleidsmatig de goede kant opgaat. Dan zouden wij deze voorjaarsnota, die naar de toekomst kijkt, beleidsmatig kunnen steunen, maar zij bevat voor ons te veel concrete voorstellen die ons niet bevallen en daar zouden we dan wel mee instemmen. Daarom, het geheel overziend, overwegen wij, afhankelijk van hoe het met de moties en amendementen gaat, om niet voor de Voorjaarsnota 2013 te stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Leppers.

De heer Leppers: Voorzitter, dank u. Ik was niet van plan om in mijn tweede termijn inhoudelijk in te gaan op wat gepasseerd is en dergelijke. Een opmerking wil ik daar wel bij maken. Ik ben niet zo gelukkig met het verweer – tussen aanhangstekens – van gedeputeerde Van Dijk inzake de Jeugdzorg en dan met name de gebouwenproblematiek daarbij. Ik ben echter realist genoeg – dat heb ik trouwens al eerder aangegeven – om te zeggen: het zij maar zo, maar nooit weer. In die zin heb ik er wel vrede mee.

Waar ik wel op wil reageren, is motie 353. Niet dat die motie nu zo geweldig is. Ik kom dan bij de stemverklaring. Die motie gaat over de steun aan de ouderenzorg in Limburg. Mijnheer Heemels, als het allemaal zo erg is als u hier beschrijft, dan heb ik de neiging om te zeggen: laten we eens proberen dat te onderbouwen, laten we eens proberen dat te onderzoeken. Ik realiseer me dat een deel van de problemen natuurlijk ontstaat door het centraal rijksbeleid dat nogal inhakt op de status van de ouderenzorg, op de kwaliteit daarvan en ook op de inzet van personeel en het beschikbaar stellen van middelen. Daarop zou uw eigen mevrouw Agema, de woordvoerder van de PVV in de Tweede Kamer, wat meer moeten tamboereren. Verder denk ik dat het natuurlijk een heel belangrijke kwestie is voor onze partij, 50PLUS. Door de manier waarop het in deze motie staat, denk ik niet dat we deze motie zullen ondersteunen. Ik

wil wel een oproep doen om eventueel gezamenlijk tot een gedegen onderzoek te komen en te inventariseren wat de werkelijke problemen zijn en waar die zijn. Niet alle tehuizen zijn slecht en niet alle patiënten hebben het moeilijk, maar dat zal ongetwijfeld in bepaalde situaties wel het geval zijn. Ik vind dat gedeputeerde Van Dijk zich daarover wel zorgen zou moeten maken; is het niet als gedeputeerde dan in ieder geval als huisarts.

Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Bosman.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Met het oog op de tijd zal ik proberen om zo snel mogelijk mijn punten af te handelen. Ik wil heel even terugkomen op de beantwoording van gedeputeerde Lebens waarin hij zegt: het gaat hier niet om de EHS. Ik zie dat er EHS staat en ik ben van mening dat, als het ergens niet over gaat, dit er dan ook niet moet staan. Dat geldt ook voor voorstellen die nog niet langs Provinciale Staten zijn geweest. Laat ze dan uit deze voorjaarsnota. Als dat gebeurd was, dan denk ik dat we met ons allen nu al aan de Chinese maaltijd hadden gezeten en dat we nu ergens lagen uit te buiken in de mooie zon. Dat had ons heel veel discussie bespaard. Het college geeft aan: wij hanteren het gebruikelijke stramien van voorstellen en zij komen net zo gemakkelijk langs Provinciale Staten als altijd is gebeurd. Op het moment dat we deze voorjaarsnota vaststellen, dan gaan we – zoals zojuist ook al is aangegeven – bijvoorbeeld akkoord met een Kennis-As van 180 miljoen euro. Punt. Los van het feit of Gedeputeerde Staten dan nog wel of niet langs Provinciale Staten moeten komen, ga je ermee akkoord. Die ambitie is er en wat mij betreft mag die ambitie er ook blijven staan, maar ik had het chiquer gevonden als een aantal voorstellen – zoals de ZLSM en zo is er nog een aantal zaken – niet in deze voorjaarsnota had gestaan, want dan hadden we ook een aantal amendementen niet nodig gehad. Dat is mijn mening.

Doordat je die ambitie zo hoog legt, kan er in deze voorjaarsnota ook niets anders staan dan dat we constateren dat we op termijn tegen onze grenzen aan lopen en daardoor gebruik moeten maken van de obligatieportefeuille. Dat is het logische gevolg. Nogmaals, ik ondersteun de ambitie van het college. Ik denk dat we met ons

allen het beste voor hebben met Limburg. Ik denk echter dat de route die gekozen is, niet de juiste is.

De discussie over de 7,5 miljoen euro voor de Jeugdzorg ga ik nu niet voeren. Ik ben ervan overtuigd dat de heer Van Dijk een heel goede huisarts is, ik denk dat de heer Van Dijk heel goede kennis van zaken heeft over de Jeugdzorg en dat hij ook een heel goede gedeputeerde is, maar dat hij een minder goede ondernemer is. Je kunt niet alles hebben in het leven, hoor ik hier zeggen. Dat is zo. En, mijnheer Van Dijk, je moet een ambitie hebben en misschien kunt u in de toekomst ook nog een goede ondernemer worden.

Wat de 72 voorstellen betreft, wil ik aangeven dat wat punt 63 betreft, de Agenda voor Gezondheid en Zorg, ik bij dat punt mijn stem inhoud in verband met mogelijke betrokkenheid in een uitvoeringstraject van een onderdeel van dat programma. Ik hoop dat u daarvan akte wilt nemen.

Ik begin dan heel snel met mijn stemverklaringen ten aanzien van de amendementen. Zoals ik zojuist heb aangegeven: had men de voorstellen die nog niet langs Provinciale Staten zijn gekomen uit deze voorjaarsnota gehaald, dan was een aantal amendementen niet nodig geweest. Amendement 1 wordt door iedereen als heel belangrijk beschouwd, maar de punten 7 en 8, die 15%, is voor mij nog altijd 165.000 miljoen euro en daar heb ik heel erg veel moeite mee. Vandaar dat ik dit amendement niet kan ondersteunen. Dat maakt voor mij amendement 2 overbodig.

Motie 353 kunnen wij van harte ondersteunen.

Motie 354 kan ik ook ondersteunen, maar – dan moet ik even naar de PVV kijken – het startkapitaal van 100 miljoen euro vind ik wel heel erg veel. Ik zie dat het overgrote deel van de MKB-bedrijven ZZP'ers betreft, als je ze daaronder mag scharen, en dat het dus kleine eenmans-bedrijven of in elk geval heel kleine bedrijfjes zijn. Ik denk dat we met een bedrag van 20 miljoen euro al het overgrote deel zouden kunnen bereiken. Nogmaals, ik kan die motie wel ondersteunen.

Motie 362 kan ik ondersteunen. In het dictum staat echter meerdere keren 'roepen op', maar ik wil daar ook graag zien: en zo snel mogelijk uitvoeren. Dat wil ik daaraan graag toevoegen.

Motie 366 is mijn eigen motie en die steun ik uiteraard.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Bosman. Dan is het woord aan de heer Uringa.

De heer Uringa: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst even terugkomen op mijn debatje met de heer Van Dijk. Er is enige irritatie ontstaan door het gebruik van het woord bagatelliseren. Ik wil even benadrukken dat ik dat woord in zeer algemene zin heb gebruikt omdat ik de laatste jaren toch redelijk moe wordt van de denigrerende opmerkingen in brede maatschappelijke zin over die rijke ouderen. Misschien heb ik me daar even laten gaan. Het was zeker niet mijn bedoeling om de heer Van Dijk dat persoonlijk aan te rekenen en als dat zo wel bij hem is overgekomen, dan spijt mij dat oprecht.

Dan naar de amendementen en moties. Ik zal me beperken tot amendement 1 en amendement 2 want die gaan over de pijnpunten die ik heb meld.

Amendement 2 is uitstekend, daar ben ik snel klaar mee.

Dat geldt niet voor amendement 1. Ik heb het vandaag al meerdere keren gezegd. Door een zinsnede zoals onder 2 'ingezet krediet moet zo spoedig mogelijk terugbetaald worden' staat voor mij de deur van de smeltoven voor onze ijzeren reserve wagenwijd open. Ik begrijp best dat dit niet de intentie is, maar ik ben hooglijk verbaasd dat hier de handtekening van de VVD, toch doorgaans de hoeder van onze overheidsfinanciën, onder staat. Ik vind dat uitermate vreemd. Waarom niet concreter zijn? Dit roept alleen maar problemen, discussies en wellicht ook teleurstellingen op en daaruit volgend problemen met onze financiën. Dat moeten we niet hebben. Ik zal mijn vragen niet meer richten tot de coalitiepartijen, die hebben nu daarvoor getekend. Ik stel mijn vraag aan het college. Is het college bereid om over 'zo spoedig mogelijk' – ik geef dan even een voorzet die ook al door de heer Van Helvert onder punt 9 is gegeven – iets concreter te zijn zodat we niet praten over zo

spoedig mogelijk in termen van 2099 en Limburg dan al een halve eeuw failliet is. Als het college dat niet kan of niet wil, dan zal ik niettemin dit amendement steunen. Ik wil namelijk niet het kind met het badwater weggooien, want er staan te veel goede dingen in. Ik ben dan wel genoodzaakt om andere amendementen, in het bijzonder van de heer Van Wageningen en van de heer Bosman die veel verder gaan, ook te steunen. Dat lijkt tegenstrijdig, maar ik wil toch even een signaal afgeven.

Een ander signaal dat ik afgeef, is dat ik de motie van de PVV over de ouderenzorg en het MBK zal steunen omdat ik vind dat er toch wat diversiteit in het beleid moet worden aangebracht. Ik vind het iets te ver gaan om steeds maar weer die topsectoren en het hoger onderwijs te zien voorbijkomen. Het zijn goede zaken, maar de wereld is iets groter.

Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan gaan we over naar de tweede termijn van Gedeputeerde Staten. Het woord is aan de heer Lebens.

Gedeputeerde Lebens: Voorzitter, volgens mij heb ik de eer om namens het gehele college de punten, die nog aan de orde zijn gesteld weer terug richting Provinciale Staten te brengen. Een beperkt aantal, want er is ook vooral over en weer gediscussieerd, wat ik in eerste termijn ook al aangaf. Daarom nu kort en krachtig.

De projecten 1 tot en met 72 op pagina 44 tot en met 55 moeten niet in relatie worden gebracht met amendement 1 en het nieuwe beleid.

Wat amendement 2 betreft, zijn de punten die daarin worden opgesomd inderdaad de agenda-punten of de dossiers die nog terugkomen.

Wat de bezuinigingen betreft waar mevrouw Van Tulder het over had, de 20 miljoen euro gesplitst naar 10 miljoen materieel en 10 miljoen euro personeel. Als het externe organisaties betreft waarmee we een structurele subsidierelatie hebben, hebben we ook de plicht – dat is wettelijk zo geregeld – om dat netjes af te bouwen. Wat wij willen, is die organisaties minder afhankelijk te maken van enerzijds alleen de provinciale overheid en anderzijds alleen de overheid als zodanig. Er zit dus meer achter dan een kille sanering en 'meer achter' bedoel ik positief,

mevrouw Van Tulder. Er wordt ook nagedacht over hoe we het een en ander in de toekomst goed kunnen faciliteren.

Wat motie 356 betreft, heb ik opgeschreven: de bouwmotie waarvan de heer Prevoo zegt dat die eigenlijk zou moeten worden aangehouden in relatie tot het betoog van collega Koppe. Nee, het betoog van collega Koppe betreft generiek beleid en motie 356, de bouwmotie, bevat juist het specifieke beleid, het concrete beleid, de projecten die in de pijplijn zitten. Dat is indertijd, toen de motie door de heer Kirkels werd ingediend, ook heel nadrukkelijk opgesplitst in een generiek gedeelte en een specifiek gedeelte.

Dan het laatste punt, maar zeker het belangrijkste punt. Dat gaat over amendement 1. Ik durf te zeggen dat de drie fractievoorzitters van de coalitiepartijen die hierop nadrukkelijk zijn ingegaan – de heer Leppers heeft dat niet gedaan en daarom beperk ik me even tot de andere drie – volgens mij vanuit de eigen fractie, nog eens heel nadrukkelijk hebben aangegeven waarop vanuit iedere fractie eigenstandig maar vooral ook gezamenlijk de nadruk wordt gelegd. Ik weet niet of mevrouw Medendorp het heeft gezien, maar vanuit uw perspectief knikte ik op het juiste moment ja en op het juiste moment nee. Het betoog dat u met name hield, daar staat het college helemaal achter. Je moet die punten 1 tot en met 10 niet los zien van elkaar. Het zijn geen losse punten. Anders gezegd: hoeft je, als je aan punt 1 voldoet, niet meer te voldoen aan de punten 2 tot en met 10? Nee, dat is juist dat samenhangend geheel. Dan over het ingezet krediet dat zo spoedig mogelijk moet worden terugbetaald. U hebt daar zelf grip op via de planning- en controlcyclus. Als dat niet loopt zoals wij dat hadden gedacht of zoals wij dat als college hebben opgeschreven, dan is het aan u om daar aanvullende – tussen aanhalingstekens – eisen te stellen. Met andere woorden: als het rendement generiek gezien tegenvalt en daarmee specifiek de terugbetaling van een project, zoals ik het maar even noem, te lang dreigt te duren, dan legt u ons aanvullende voorwaarden op in relatie tot dat project. U hebt zelf de sleutels, niet de sleutel, in handen. Wat dat betreft: onderschat uw eigen mogelijkheden absoluut niet en wij zullen dat – dan komt dat woord weer – respecteren. Wat ons betreft nemen we dat amendement zo over.

Voorzitter, volgens mij heb ik daarmee in aanvulling op de eerste termijn, waarbij ik zeer uitvoerig en zeer zorgvuldig heb geformuleerd, geantwoord.

Op een punt na, zie ik, het onderdeel duurzaamheid, want GroenLinks hecht daar terecht heel veel waarde aan in relatie tot het al dan niet meegaan met het amendement. Duurzaamheid zien wij ook als de gesloten grondstoffenbalans. Ik hoop dat ik het goed heb geformuleerd omdat ik er een element uit heb genomen. Duurzaamheid moet u breder zien dan duurzaamheid in de enge zin van het woord, de spreekwoordelijke zonnepanelen en het dubbelglas. Ik zeg het nu ook een beetje denigrerend, maar dat bedoel ik absoluut niet. Het gaat veel verder dan wat je op het eerste oog misschien hieronder opvat. Voorzitter, ik wil het hierbij laten.

De voorzitter: Hartelijk dank. Ik kijk nog even naar de andere gedeputeerden. Niemand? Dan stel ik voor de beraadslagingen langzamerhand te beëindigen. Ik kijk nog even naar de Staten of er nog moties of amendementen moeten worden ingetrokken, anders gaan we over tot de stemming. In dat geval vraag ik eerst iedereen om plaats te nemen achter zijn of haar tafel.

Er zal een aantal stemmen zijn. Dat wil zeggen, we stemmen eerst over de amendementen. Ik neem de vrijheid om dan over de moties te stemmen en dan pas over de Voorjaarsnota 2013. Het kan ook andersom, maar er kan een aantal moties zijn dat uw stemgedrag over dat laatste nog kan beïnvloeden. Daarover hebt u zelf tenminste een aantal opmerkingen gemaakt.

Als we dadelijk met de stemmen beginnen, dan moet ik u nogmaals eraan herinneren dat u eerst de knop aanmelden moet indrukken en dan pas op de knop stemmen. Blijkbaar is dat niet altijd overal even goed gegaan. Als het lichtje nog knippert, is er nog steeds niet gestemd.

We gaan als eerste stemmen over amendement 3, ingediend door mevrouw Van Tulder van GroenLinks met het dictum om de beslis-punten 1 tot en met 15 uit het gewijzigde besluit van deze voorjaarsnota te schrappen en daarvoor een aanvullend beslis-punt toe te voegen. Ik verzoek u om te stemmen over het amendement. Ik open de stemming. Ik sluit de stemming. Voor hebben 6 Statenleden gestemd en

tegen hebben 38 Statenleden gestemd. Daarmee is het amendement verworpen. Voor hebben gestemd de partijen van GroenLinks, D66 en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige partijen hebben tegengestemd.

Ik ga naar amendement 2, ingediend door het CDA, de VVD, de Partij van de Arbeid en 50PLUS en dat gaat erom bij besluitpunt 2 toe te voegen dat definitieve besluitvorming over de voorstellen 40, 53 en 71 plaatsvindt door Provinciale Staten. Ik open de stemming. De stemming is gesloten. Voor hebben 36 Statenleden gestemd. Tegen hebben 8 Statenleden gestemd. Tegen zijn de fracties van de PVV en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De andere fracties hebben voorgestemd en daarmee is dat amendement aangenomen.

Ik ga met u naar amendement 4 van de heer Van Wageningen van D66 over de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij om de besluitvorming daarvan helemaal uit deze voorjaarsnota te lichten. Ik kijk even of hij dat nog steeds in stemming wil brengen. Dat is het geval. Ik open de stemming. De stemming is gesloten. Voor hebben 17 Statenleden gestemd. Tegen hebben 27 Statenleden gestemd. Voor zijn de fracties van de PVV, de SP, GroenLinks, D66 en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. Tegen zijn de overige fracties. Daarmee is het amendement verworpen.

Ik ga met u naar amendement 5 van de heer Van Wageningen van D66 over de inrichting van het campusterrein Chemelot. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor hebben 17 Statenleden gestemd. Tegen hebben 27 Statenleden gestemd. Voor zijn de fracties van de PVV, de SP, GroenLinks, D66 en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige partijen hebben tegengestemd. Daarmee is het amendement verworpen.

Ik ga met u naar amendement 1, ingediend door het CDA, de VVD, de Partij van de Arbeid en 50PLUS over de flexibilisering van de obligatieportefeuille, een aantal criteria worden daaraan toegevoegd op pagina 28 van de nota. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor hebben 36 Statenleden gestemd. Tegen hebben 8 Statenleden gestemd. Tegen zijn de fracties van de PVV en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige fracties hebben

voorgestemd. Daarmee is het amendement aangenomen.

Ik ga met u naar amendement 7, ingediend door mevrouw Van Tulder van GroenLinks. Het dictum daarvan gaat over de energietransitie en om die transitie als criterium voor structuurversterking toe te voegen. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor hebben 9 Statenleden gestemd. Tegen hebben 35 Statenleden gestemd. Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks en D66. De overige fracties hebben tegengestemd en daarmee is het amendement verworpen.

Ik ga met u naar amendement 8 over het Limburgs energiefonds, ook ingediend door mevrouw Van Tulder van GroenLinks. Een beslispunt toe te voegen onder punt C9 op bladzijde 38 van deze voorjaarsnota. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Voor hebben 9 Statenleden gestemd. Tegen hebben 35 Statenleden gestemd. Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks en D66. De overige fracties hebben tegengestemd. Daarmee is dat amendement verworpen.

Ik heb al gezegd dat amendement 6 is ingetrokken.

Dan komen we bij de moties die vandaag zijn ingediend, sterker nog een motie was al eerder ingediend, maar is nu opnieuw ingediend en daar beginnen we mee. Motie 344 van de heer Van Wageningen over de investeringen van de Essentgelden. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 13 stemmen voor en 31 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de PVV, GroenLinks, D66 en de Onafhankelijke Statenfractie Limburg. Tegen zijn de fracties van de overige partijen. Daarmee is de motie verworpen.

Dan gaan we naar motie 353, over een steunfonds ouderenzorg Limburg, ingediend door de heer Heemels van de PVV. Het gaat over de inrichting van een steunfonds ter waarde van 25 miljoen euro. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 9 stemmen voor en 35 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de PVV, de Onafhankelijke Statenfractie Limburg en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. Tegen zijn de fracties van de overige partijen. Daarmee is de motie verworpen.

Dan ga ik met u naar motie 354, noodfonds voor het MKB-Limburg, ingediend door de heer Heemels van de PVV. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 9 stemmen voor en 35 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de PVV, de Onafhankelijke Statenfractie Limburg en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. Tegen zijn de fracties van de overige partijen. Daarmee is de motie verworpen.

Dan ga ik naar de gewijzigde motie 355. Een motie over de regiofondsen in Limburg en de beëindiging daarvan, ingediend door de heer Janssen van het CDA, de heer Van den Akker van de VVD, mevrouw Medendorp van de PvdA en de heer Leppers van 50PLUS. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 34 stemmen voor en 10 stemmen tegen. Tegen zijn een lid van de fractie van het CDA, de PVV en D66. Voor zijn de overige Statenleden. Daarmee is de motie aangenomen. Er is nu grote onrust in de CDA-fractie, begrijp ik.

We gaan naar motie 356, de motie structuurversterkende bouwprojecten, ingediend door het CDA, de VVD, de PvdA en 50PLUS respectievelijk de heer Titulaer, de heer Kirkels, mevrouw Medendorp en de heer Wijnands. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 33 stemmen voor en 11 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van de PVV en de SP. De overige fracties hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard.

Dan gaan we naar motie 358, Masterplan werkgelegenheid voor Limburg, ingediend door de heer Prevoo van de SP. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 17 stemmen voor en 27 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de PVV, de SP, GroenLinks, D66 en de Onafhankelijke Statenfractie Limburg. Tegen zijn de overige fracties. Daarmee is de motie verworpen.

Dan gaan we naar motie 359, de motie over de Havennetwerkvisie 2030, ingediend door de VVD, het CDA, de Partij van de Arbeid en 50PLUS. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 37 stemmen voor en 7 stemmen tegen. Tegen is de PVV-fractie. Voor zijn de overige fracties. Daarmee is de motie aanvaard.

Dan gaan we naar motie 360, de motie Euregio-nale positie van Limburg en het Europaplein, ingediend door de VVD, het CDA, de Partij van de Arbeid en 50PLUS. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Tegen hebben gestemd ... De heer Fijnje.

De heer Fijnje: Is het niet beter om dit met handopsteken te doen, want het gaat zo vaak fout? Ik bedoel, het maakt mij niet uit, maar ...

De voorzitter: Het is een keer fout gegaan, maar ...

De heer Fijnje: Dit is al de tweede keer.

De voorzitter: Dat is een zaak voor het presidium, maar er is besloten om elektronisch te stemmen. Er zijn 32 stemmen voor en 12 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van de PVV, de SP en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de motie aanvaard.

Ik ga met u naar de gewijzigde motie 361. Een motie over de natuurverbetering rondom het Chemelotterrein, ingediend door mevrouw Van Tulder van GroenLinks. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 9 stemmen voor en 35 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de SP, GroenLinks en D66. De overige fracties zijn tegen. Daarmee is de motie verworpen.

Ik ga naar motie 362, de motie van werk naar werk, ingediend door de PvdA, het CDA, de VVD en 50PLUS. Het gaat over bijvoorbeeld het Brabantse voorstel. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 37 stemmen voor en 7 stemmen tegen. De fractie van de PVV is tegen. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de motie aanvaard.

Dan kom ik bij motie 363, de motie Kennis-As, ingediend door de PvdA, het CDA, de VVD en 50PLUS. Het gaat over de tegenprestatieafspraken rondom de Kennis-As. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 34 stemmen voor en 10 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie, D66 en de PVV. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de motie aanvaard.

Ik kom dan bij motie 364, de motie over de natuurwaarden en dat natuurwaarden verbinden, ingediend door de PvdA, het CDA, de VVD en 50PLUS. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 36 stemmen voor en 8 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie en de PVV. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de motie aanvaard.

Dan motie 365, de motie structuurversterking, ingediend door de PvdA, het CDA, de VVD en 50PLUS. Het gaat over de decentralisaties. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 34 stemmen voor en 10 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van D66, de Partij voor Leefbaarheid en Democratie en de PVV. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de motie aanvaard.

Dan kom ik bij de motie 366, de motie SMART formuleren voorstellen voorjaarsnota, ingediend door de heer Bosman van de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Er zijn 2 stemmen voor en 42 stemmen tegen. Voor zijn de fracties van de Onafhankelijke Statenfractie Limburg en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige fracties zijn tegen. Daarmee is de motie verworpen.

Daarmee kom ik bij de stemming over het ontwerpbesluit G-013-16-1, het ontwerpbesluit over de Voorjaarsnota c.s. Er zijn 15 besluiten. We nemen de opmerkingen mee die gemaakt zijn over de onthouding en we nemen de opmerkingen mee die de heer Uringa heeft gemaakt over de punten 2 en 8. Die opmerkingen worden geacht te zijn meegenomen in het verhaal, inclusief de amendementen die zijn aangenomen. De stemming is geopend voor de Voorjaarsnota 2013, inclusief de amendementen en inclusief de gemaakte opmerkingen en de toezeggingen. De stemming is gesloten. Er zijn 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Tegen zijn de fracties van de PVV, de SP, GroenLinks, D66 en de Partij voor Leefbaarheid en Democratie. De overige fracties zijn voor. Daarmee is de Voorjaarsnota 2013 aanvaard.

11. Sluiting

De voorzitter: Zoals gezegd, de geur van de saté is al binnengekomen en dat komt omdat die al vanaf 18.00 uur staat te pruttelen. Ik nodig u nog graag uit voor een aansluitende maaltijd. Volgende week donderdagavond zien wij elkaar weer terug voor een tweedaagse vergadering, maar dan de reguliere Statenvergadering. Ik dank u voor uw bijdrage en wij zien elkaar volgende week.

(Einde van de vergadering op 14 juni 2013 om 18.50 uur.)

De notulen van de vergadering van 13 en 14 juni 2013 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van

Mevr. drs. J.J. Braam, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

BIJLAGEN